

NA LOTU I JISU KARISITO NI YALODODONU EDAIDAI • NOVEBA 2015

Liaona

Vosa mai na Koniferedi Raraba

Eratou tokoni ki na Kuoramu
ni iApositolo Le Tinikarua o
Elder Ronald A. Rasband,
Elder Gary E. Stevenson,
kei Elder Dale G. Renlund

Na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Dabe, mai na imawi: President Russell M. Nelson, Elder Dallin H. Oaks, Elder M. Russell Ballard, Elder Robert D. Hales, Elder Jeffrey R. Holland.

Tucake, mai na imawi: Elder David A. Bednar, Elder Quentin L. Cook, Elder D. Todd Christofferson, Elder Neil L. Andersen,

Elder Ronald A. Rasband, Elder Gary E. Stevenson, Elder Dale G. Renlund.

Soqoni Raraba ni Marama

- 6 Na Dikevi ni Ka sa Vakalou Eloma
Rosemary M. Wixom
- 9 Bula Kilikili ki na Noda
Veivakalougatataki Yalataki
Linda S. Reeves
- 12 Na Qaravi ni iNaki Dodonu Eke
Carol F. McConkie
- 15 Vula iKatakata kei Nei Levu Rosi
Peresitedi Dieter F. Uchtdorf

Soqoni ena Mataka ni Vakarauwai

- 20 E Yaga!
Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
- 24 Na Kalou sa Veiliutaki Voli
Elder M. Russell Ballard
- 27 Na Rekitaki ni Bula sa Va-Karisito
Elder Richard J. Maynes
- 30 Solia na Yaloda Vua na Kalou
Neill F. Marriott
- 33 A Cava Tale sa Vo vei Au?
Elder Larry R. Lawrence
- 36 Na Vosa Talei ni Kalou
Elder Francisco J. Viñas
- 39 Waqa Qaqa ka Vakataki Bristol:
Mo Kilikili Vakavaletabu—Ena
Gauna Vinaka kei na Gauna Ca
Elder Quentin L. Cook

Soqoni ena Yakavi ni Vakarauwai

- 43 Nodra Tokoni na Vakaitutu ena Lotu
Peresitedi Henry B. Eyring
- 44 Sotavi na Bolebole ni Vuravura Oqo
Elder Robert D. Hales
- 47 Raica na Tinamu
Elder Jeffrey R. Holland
- 50 E Sega ni sa Rui Totolo ka Sega
ni sa Rui Bera
Elder Bradley D. Foster
- 53 Vakatovolei ka Temaki—ia eda Vukei
Elder Hugo Montoya
- 55 Digitaka na Rarama
Elder Vern P. Stanfill
- 58 Yuki ki Vua ka na Basika mai na
iSaunitaro
Elder James B. Martino
- 61 Vaqacacotaki ena Veisorovaki
i Jisu Karisito
Elder Dallin H. Oaks

Soqoni Raraba ni Matabete

- 65 Na Vakabauta e Sega ni Ka
Vakacalaka, ia sa ka ga ni Digidigi
Elder Neil L. Andersen
- 69 Nomu iKalawa e Tarava
Elder Randall K. Bennett
- 76 Kakua ni Yalolailai, Vakadinata Ga
Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
- 80 Ko na Sega ni Galili ena Cakacaka
Peresitedi Henry B. Eyring
- 83 Karona na iVunau
Peresitedi Thomas S. Monson

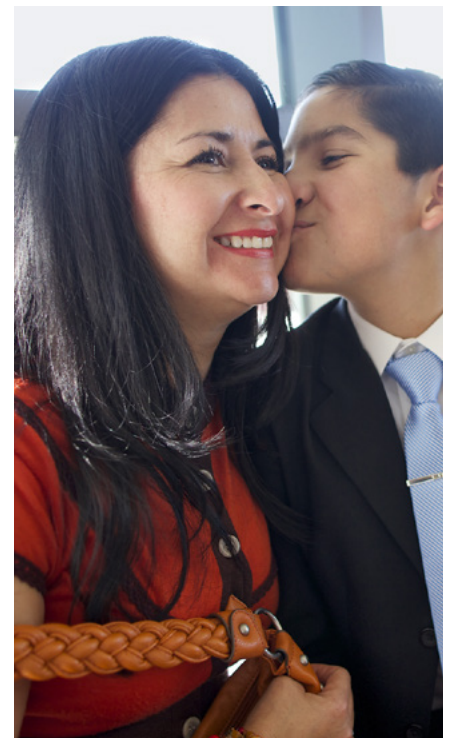
Soqoni ena Mataka ni Sigatabu

- 86 Mo iVakaraitaki ka Dua na Rarama
Peresitedi Thomas S. Monson
- 89 Loloma i Jisu
Elder Ronald A. Rasband
- 91 Na Dina Rawarawa ka Talei
Elder Gary E. Stevenson
- 93 Ena Mata ni Kalou
Elder Dale G. Renlund
- 95 Dua na Kerekere Vei Ira na Ganequ
Peresitedi Russell M. Nelson
- 98 Me Sa Rogo Mai na Biukila
Elder Gregory A. Schwitzer
- 101 Ni ra na Dau Nanumi Koya Tikoga
Elder Claudio R. M. Costa
- 104 Na Yalo Tabu me Nomu iTokani
Peresitedi Henry B. Eyring

Soqoni ena Yakavi ni Sigatabu

- 108 Na Vu ni Lotu
Elder D. Todd Christofferson
- 112 Dau Nanuma Voli ga e Yaloqu
Devin G. Durrant
- 115 Era sa Kalougata ka Marau ko Ira
sa Maroroya na iVakaro ni Kalou
Elder Von G. Keetch

- 118 “Kevaka Dou sa Lomani Au, Dou
Talairawarawa ki na Noqu Yunau”
Carole M. Stephens
- 121 Nanumi Koya Eda sa Vakanuinui Kina
Elder Allen D. Haynie
- 124 Mata me Raica kei na Daliga me
Rogoca
Elder Kim B. Clark
- 126 Mo Yalodina Tiko
Elder Koichi Aoyagi
- 128 “Kacivi me ra Tukuna Yani na Yacaqu”
Elder David A. Bednar
- 72 Vakaitutu Raraba kei na Vakaillesilesi
Raraba ni Lotu i Jisu Karisito ni
Yalododonu Edaidai
- 132 Era Vosa vei Keda: Me Tiki ni Noda
Bula na Koniferedi
- 134 iTuvatuva ni iTalanoa ni Koniferedi
- 135 iTukutuku ni Lotu

Nai Ka 185 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki

Bogi ni Vakarauwai, 26 ni Sepiteba, 2015, Soqoni Raraba ni Marama

Dabe Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Bonnie L. Oscarson. iDolamasu: Abby Morgan. iSogomasu: Grace Teh. Sere kei na ivakatagi mai na dua na matasere cokovata ni Lalai, Goneyalewa, kei na iSoqosoqo ni Veivukei mai na veiteki ena ceva ni bucabuca na Cache, Utah; o Claudia Bigler, na dairekita; Bonnie Goodliffe, daunioqani; Sarah Johnson, uvu bitunivakatagi: “Me Da Lako ki Vua,” *Sere ni Lotu*, naba 29; sere sema, tuva o Mohlman, sega ni tabaki: “I Will Follow God’s Plan,” *Children’s Songbook*, 164, kei na “Faith in Every Footstep,” Dayley, veitomanani na bitunivakatagi kei na oqani; “Na iTabagone Edaidai,” *Sere ni Lotu*, naba 156, tuva o Kasen, taba mai vei Jackman; “Sa Voleka na Kalou,” *Sere ni Lotu*, naba 49, tuva o Watkins, sega ni taba; “Gole ena Vakabauta,” *Sere ni Lotu*, naba 159, sere cira tuva o Bigler, sega ni taba.

Mataka ni Vakarauwai, 3 ni Okotova, 2014, Soqoni Raraba

Dabe Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Peresitedi Henry B. Eyring. iDolamasu: Mary R. Durham. iSogomasu: Elder Adrián Ochoa. Sere kei na ivakatagi mai na Tabernacle Choir; Mack Wilberg kei Ryan Murphy, na kena dairekita; Clay Christiansen, daunioqani: “Gu Ki Liu,” *Sere ni Lotu*, naba 39; “iSolisoli ni Kalou Cecere,” *Sere ni Lotu*, naba 40; “I Know That My Savior Loves Me,” Creamer, Tuva o. Murphy, tabaka o Jackman; “Turaga Keitou Vuabale,” *Sere ni Lotu*, naba 10; “iVakabula Dau Loloma,” *Sere ni Lotu*, naba 55, tuva o Manookin, tabaka o Jackman; “Ka Talei, Ka Talei,” *Sere ni Lotu*, naba 17, tuva o Wilberg, tabaka na Oxford.

Yakavi ni Vakarauwai, 3 ni Okotova, 2014, Soqoni Raraba

Dabe Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Peresitedi Dieter F. Uchtdorf. iDolamasu: Elder Terence M. Vinson. iSogomasu: Elder Kazuhiko Yamashita. Sere kei na ivakatagi mai na dua na

matasere ni Lalai ena veiteki mai Riverton, Utah; Emily Wadley, dairekita; Linda Margetts kei Bonnie Goodliffe, na daunioqani: “Beautiful Savior,” *iVolanisere ni Lalai*, 62, tuva o Kasen, tabaka o Jackman; sere sema, tuva o DeFord, sega ni tabaki: “Search, Ponder, and Pray,” *iVolanisere ni Lalai*, 109, kei na “I Think When I Read That Sweet Story,” *iVolanisere ni Lalai*, 56; “Muri Au Mai,” *Sere ni Lotu*, naba 63; “I Feel My Savior’s Love,” *iVolanisere ni Lalai*, 74, tuva o Cardon, tabaka o Jackman.

Bogi ni Vakarauwai, 3 ni Okotova, 2014, Soqoni ni Matabete

Dabe Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Peresitedi Henry B. Eyring. iDolamasu: Elder Larry S. Kacher. iSogomasu: Stephen W. Owen. Sere kei na ivakatagi mai na dua nodra matasere na tama kei na luvena tagane ena veiteki mai Orem, Utah; Cory Mendenhall, dairekita; Andrew Unsworth kei Clay Christiansen, daunioqani: “Sa Totoka ko Saioni,” *Sere ni Lotu*, naba 24, tuva o McDavitt, tabaka o McDavitt; “Niu sa Nanumi Kemuni,” *Sere ni Lotu*, naba 79, tuva o McDavitt, tabaka o McDavitt; “Turaga me Dokai ni sa Tui,” *Sere ni Lotu*, naba 37; “Turaga Meu na Muri Kemuni,” *Sere ni Lotu*, naba 129; “We’ll Bring the World His Truth,” *iVolanisere ni Lalai*, 172, tuva o McDavitt, tabaka o McDavitt.

Mataka ni Sigatabu, 4 ni Okotova, 2014, Soqoni Raraba

Dabe Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Peresitedi Dieter F. Uchtdorf. iDolamasu: Elder Chi Hong (Sam) Wong. iSogomasu: Cheryl A. Esplin. Sere kei na ivakatagi mai na Tabernacle Choir; Mack Wilberg, dairekita; Richard Elliott kei Andrew Unsworth, daunioqani: “Arise, O God, and Shine,” *Hymns*, naba 265; “Na Noda iVakabula,” *Sere ni Lotu*, naba 5, tuva o Wilberg, tabaka o Hinshaw; “If the Savior Stood Beside Me,” DeFord, tuva Cardon/ Elliott, sega ni tabaki; “Na Yavu Tudei,” *Sere ni Lotu*, naba 43; “Rarama na Yaloqu,” *Sere ni Lotu*, 135, tuva o Wilberg, sega ni tabaki; “Na

Yalo ni Noda Kalou,” *Sere ni Lotu*, naba 2, tuva o Wilberg, tabaka o Jackman.

Yakavi ni Sigatabu, 4 ni Okotova, 2014, Soqoni Raraba

Dabe Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Peresitedi Henry B. Eyring. iDolamasu: Elder Jörg Klebingat. iSogomasu: Elder Scott D. Whiting. Sere kei na ivakatagi mai na Tabernacle Choir; Mack Wilberg kei Ryan Murphy, dairekita; Bonnie Goodliffe kei Linda Margetts, daunioqani: “Praise the Lord with Heart and Voice,” *Hymns*, naba 73, tuva o Murphy, sega ni tabaki; “Our God Is a God of Love,” Cundick, tabaka o Jackman; “Marau na Tui Sau,” *Sere ni Lotu*, naba 35; “Tabalaka Nomu iGu,” *Sere ni Lotu*, naba 153, tuva o Wilberg, sega ni tabaki; “Dou Veilomani,” *Sere ni Lotu*, naba 188, tuva o Wilberg, sega ni tabaki.

iTukutuku ni Veituberi kei na Siko Vuvale

Me baleta na itukutuku ni veituberi kei na siko vuvale, yalovinaka digitaka e dua na itikotiko ka sotava vakavinaka duadua na nodra gagadre o ira o sikova.

E waqana

E liu: iTaba mai vei Welden C. Andersen. Lesu e muri: Veitaba o Christina Smith.

Veitaba ni Koniferedi

iYaloyalo ni koniferedi raraba mai Salt Lake City tabaka o Welden C. Andersen, Carl Bell, Cody Bell, Janae Bingham, Ale Borges, Randy Collier, Mark Davis, Nate Edwards, Brian Nicholson, Leslie Nilsson, Matt Reier, Bradley Slade, kei Christina Smith; mai na matavuvale na Cavalcante, solia vakailoloma o Aroldo Cavalcante; e Athens, Georgia, Amerika, mai vei Whitney Gossling; e Orange County, California, Amerika, mai vei Erik Isakson; ena matavuvale na Openshaw, soli vakailoloma mai na matavuvale na Openshaw; e Mumbai, India, mai vei Wendy Gibbs Keeler; e Drammen kei Oslo, Norway, mai vei Ashlee Larsen; e Kyiv, Ukraine, mai vei Marina Lukach; e San Pedro, Belize, mai vei Josué Peña; e Arica, Chile, mai vei Shelby Jeanne Randall; e Bermejillo, Durango, Mexico, mai vei Angélica Castañeda Reyes; e Cavite City, Cavite, Philippines, mai vei Danny Soleta.

Vosa ni Koniferedi sa Tu

Mo raica na vosa ni koniferedi raraba ena Initaneti ena veivosa e vuqa, lako ki na conference.lds.org ka digitaka e dua na vosa. Era sa tu talega na vosa ena Gospel Library mobile app.

NOVEBA 2015 18 NO. 4

LIAONA 12571 858

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

Na Mataveiliutaki Taumada: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Na Kuoramu ni iApositol Le Tinikarua: Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Edita: Joseph W. Sitati

iVukevuke ni Edita: James B. Martino, Carol F. McConkie

Daunivakasala: Brian K. Ashton, Randall K. Bennett, Craig A. Cardon, Cheryl A. Esplin, Christoffel Golden, Douglas D. Holmes, Larry R. Lawrence, Carole M. Stephens

Manidia Dairekita: David T. Warner

Dairekita ni Matavuvale kei na Veitokoni

kina Matavuvale: Vincent A. Vaughn

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg

Manidia ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Edita: R. Val Johnson

iVukevuke Manidia Edita: Ryan Carr

Veivuke ena Tabavola: Megan VerHoef

Volavola kei na Edita: Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flittton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jill Hacking, Charlotte Larcabal, Mindy Anne Leavitt, Michael R. Morris, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Manidia Dairekita ni Cakacaka ni Liga: J. Scott Knudsen

Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Tadd R. Peterson

Disaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie M. Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Nate Gines, Colleen Hinckley, Susan Lofgren, Eric P. Johnson, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Kodineita ni iYaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabavola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Katie Duncan,

Bryan W. Gygj, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Tabaki taumada: Jeff L. Martin

Dairekita ni Tabavola: Craig K. Sedgwick

Dairekita ni Veivotayaki: Stephen R. Christiansen

Me vakau na isau ni mekasini, kei na kena vakatataro e so ki na *Liaona*, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dua na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudua, me vakavo ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamacala tale e so mai na Valenivolavola Liu ni Lotu, e na talevoni 3388900 e Suva.

Me baleta na sausaumi kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitaratara ki na nomuni sitoa ni Lotu se ililuli ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na ivola kei na vakatataro ena parokaramu ni kompiuta ena liahona.lds.org; ena i-meli ki na liahona@ldschurch.org; se ena meli ki na *Liaona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na *Liaona* (vakadewataka na ivola i Momani ni "kabasii" se "idusidusi") sa vakadewataka oti ena vosa vaka- Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakararawataka), Croatia, Czech, Denmark, Necaladi, Valagi, Estonia, Viti, Finiladi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisladi, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malaqasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poland, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Sipeni, Suwiteni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudua.)

© 2015 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyaloyalo era tiko ena *Liaona* me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyaloyalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vakau yani ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

November 2015 Vol. 18 No. 4 LIAHONA (USPS 311-480) Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CF5 (see DMM 707.4.12.5). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Kedra iTuvatuva

Vakamatanivola

O Ira Era Vosa

Andersen, Neil L., 65
Aoyagi, Koichi, 126
Ballard, M. Russell, 24
Bednar, David A., 128
Bennett, Randall K., 69
Christofferson, D. Todd, 108
Clark, Kim B., 124
Cook, Quentin L., 39
Costa, Claudio R. M., 101
Durrant, Devin G., 112
Eyring, Henry B., 43, 80, 104
Foster, Bradley D., 50
Hales, Robert D., 44
Haynie, Allen D., 121
Holland, Jeffrey R., 47
Keetch, Von G., 115
Lawrence, Larry R., 33
Marriott, Neill F., 30
Martino, James B., 58
Maynes, Richard J., 27
McConkie, Carol F., 12
Monson, Thomas S., 83, 86
Montoya, Hugo, 53
Nelson, Russell M., 95
Oaks, Dallin H., 61
Rasband, Ronald A., 89
Reeves, Linda S., 9
Renlund, Dale G., 93
Schwitzer, Gregory A., 98
Stanfill, Vern P., 55
Stephens, Carole M., 118
Stevenson, Gary E., 91
Uchtdorf, Dieter F., 15, 20, 76
Viñas, Francisco J., 36
Wixom, Rosemary M., 6

iTuvatuva Vakaiulutaga

Bulakilikili, 43, 44

Bula savasava, 39, 65, 83, 95
Bula Savasava, 9, 86
Bula Vakaitubutubu, 50
Bula vakalou, 6, 12, 20, 50, 93
Bula vakatina, 47
Cakacaka ni valetabu, 53
Dina, 20, 24, 76, 104
Galala ni digidigi, 39, 83
Gonelalai, 9, 50
iApositolu, 24, 65, 128
iLiuliu ni Lotu, 24, 128
Ira na Parofita, 24, 36, 65, 118, 124, 128
iSoqosoqo ni Lotu, 108, 128
iTuvatuva ni veivakabulai, 9, 12, 20, 24, 30, 118, 121, 126
iVakadinadina, 24, 89, 91, 93
iVakaraitaki, 80, 86
iVakaro, 24, 83, 115, 118
iVakatakila, 58, 101, 104
iVola i Momani, 27, 58, 65, 98
iVolanikalou, 58, 86, 112
Jisu Karisito, 24, 27, 30, 39, 47, 55, 61, 69, 83, 86, 89, 91, 93, 98, 101, 115, 118, 121, 124
Josefa Simici, 24, 36, 65, 108
Lewai Iko Vinaka, 39
Lewe ni Lotu, 20
Lolo, 58
Loloma, 6, 15, 47, 89, 118
Loloma Vakalou, 20
Marama, 95
Marau, 39, 83
Masu, 30, 58
Matabete, 65, 80, 83, 108
Matabete i Eroni, 76, 80
Matanitu ni Kalou, 108
Matavuvale, 12, 24, 47, 89, 91
Mate, 24, 30, 104

Rarama, 55, 86
Reki, 15, 27, 39
Sakaramede, 30, 69, 101, 104, 118
Saumaki, 27, 30, 50, 58, 80, 95, 115
Sautu, 83
Setani, 9, 83
Siga ni Vakacegegu, 24, 36, 39, 69, 101
Soqoni ni sakaramede, 24
Talairawarawa, 58, 65, 83, 115, 118, 124
Tamada Vakalomalagi, 80, 118
Vakabauta, 15, 55, 58, 65, 69, 76, 86, 91, 126
Vakamau, 44, 95
Vakatisaipeli, 20, 33, 86, 98
Veigadivi, 44
Veikacivi ena Lotu, 89, 91, 93
Veika Dredre, 9, 15, 27, 30, 36, 44, 53, 58, 124, 126
Veika Vakailavo, 44, 112
Veiqaravi, 6, 12, 53, 80, 93
Veisoqoni ni Lotu, 108
Veisorovaki, 24, 33, 36, 53, 61, 69, 83, 121
Veitemaki, 39, 53
Veivakabauti, 118, 121
Veivakabulabulataki, 80
Veivakabulai, 30, 61
Veivakalesui Mai, 65
Veivakalougatataki, 83, 118
Veivakatotogani, 61, 83
Veivakauqeti, 80
Veivutuni, 9, 12, 36, 69, 83, 121
Veiyalayalati, 9, 12, 24
Vosota vakadede, 126
Vuli, 6, 44
Vuli ivolanikalou, 112
Yaloqaqa, 76, 80, 83, 98
Yalo Tabu, 15, 33, 36, 39, 65, 104, 118, 124

Veika eso mai nai ka 185 ni Koniferedi Raraba ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

“O iko e dua na luvena tagane se luvena yalewa na Tamada Vakalomalagi,” e kaya o Peresitedi Thomas S. Monson ena soqoni ni mataka ni Sigatabu ni koniferedi raraba. “O lako mai na Nona iserau mo mai bula e vuravura ena dua na tabagauna, mo vakaraitaka yani na nona loloma kei na ivakavuvuli na iVakabula ka vakacilava na nomu rarama ena yaloqaqa me ra raica na tamata kecega. Ni sa cava na gauna oya e vuravura, kevaka o sa cakava na nomu itavi, ena nomu na veivakalougatataki lagilagi mo lesu tale ka bula vata kei Koya me tawamudu” (tabana 88).

E vakaraitaki ena koniferedi raraba oqo na nodratou se qai takali o Peresitedi Boyd K. Packer kei rau o Elder L. Tom Perry kei Richard G. Scott ena

Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. Era tokoni iratou na lewe ni kuoramu vou na lewe ni Lotu: O iratou o Elder Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, kei Dale G. Renlund.

Veika tale eso:

- Na nodratou vosa o Elder M. Russell Ballard, David A. Bednar, kei D. Todd Christofferson ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua e vakamatatataka na vuna e tuva kina na Nona Lotu na Turaga, me kena yavu na parofita kei na iapositolo, me caka kina Nona cakacaka ka solia vei keda na kaukauwa me da lesu tale Vua (raica na tabana 24, 128, kei na 108).
- Na nodrau vosa o Peresitedi Russell M. Nelson kei Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu

ni iApositolo Le tinikarua e vakamacalataki kina na bibi ni nodra itavi na marama. E tukuna o Peresitedi Nelson: “Na matanitu ni Kalou ena sega ka na sega ni rawa ni taucoko kevaka era sega na marama era dau cakava na veiyalayalati tabu ka qai rokova tiko, na marama ka rawa ni vosa ena mana kei na lewa ni Kalou!” (draunipepa e 96).

- E vakadeitaka tale o Elder Dallin H. Oaks ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni sa “sotava ka vakararawataki na noda iVakabula ena taucoko ni veibolebole kecega vakayago. . . . Ena vuku ni ka oqo, na Nona Veisorovaki sa solia vua na kaukauwa me vakaukauwataki keda—me solia vei keda na igu me da sotava kecega” (tabana 61–62).

Soqoni Raraba ni Marama | 26 ni Sepiteba, 2015

Mai vei Rosemary M. Wixom
Peresitedi Raraba ni Lalai

Na Dikeyi ni Ka sa Vakalou Eloma

Eda lako mai ki na vuravura oqo meda bucina ka raica na sorenikau ni ka sa vakalou era tu wavoliti keda.

Kemuni na marama, keitou lomani kemuni! Au vakadinadinataka ni bula e sa isolisoli. Sa tiko e dua na ituvatuva ni Kalou me baleti keda yadua, ka sa tekivu makawa na noda inaki yadudua ni bera noda lako mai ki na vuravura oqo.

Au sa mai vakila wale tikoga oqo na cakamana ni sucu ni dua na gone ki vuravura me tiki ni ituvatuva ni Turaga. O keda yadua a taracake vakayago ena loma ni ketei tinada ni da vakanuinui voli ena vuqa na vula me na vukei keda na yagona. Ia, kena itinitini, na ivakarau ni sucu—ka vakasakiti kivua na tina kei na gone—a tawasei keda.

Ni sa basika mai ki na vuravura oqo e dua na gone dramidrami, na veisau ni draki kei na rarama kei na sereki vakasauri ni kaukauwa ena serena e vakavuna ki na gonedramidrami me taura nai matai ni nona icegu. Era vakatawani sara ena matai ni gauna na ivi lalai oya ena cagi, sa tekivu cakacakataki ira na veigacagaca, ka sa tekivu cegu na gonedramidrami. Ni sa vesuki na vicovico, na isemabula oya ni tina kei na gonedramidrami e sa tamusuki vakadua, ka sa tekivutaka na nona bula e vuravura na gonedramidrami.

A kaya o Joep, “Sa buli au na yalo ni Kalou, a sa solia vei au na bula nai cegu i Koya sa Kaukauwa.”¹

Eda lako mai ki na vuravura oqo “ni da kauta vata mai e so na lagilagi mai lomalagi.”² “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba” e vakavulica ni o keda yadua “sa luvedrau tagane se yalewa lomani vakayalo na noda itubutubu vakalomalagi,” ka sa “vakalou na noda bula kei na ilesilesi yadua e baleti keda.”³ E solia vakayauiyau tu na Tamada Vakalomalagi e dua na tiki ni Nona ka sa vakalou kivei keda. Na ka sa vakalou oya e basika vakailoloma mai Vua ena loloma duaduaga e rawa ni vakila e dua na itubutubu.

Eda lako mai ki na vuravura oqo meda bucina ka raica na sorenikau ni ka sa vakalou era tu wavoliti keda.

Eda Kila na Vuna

A kaya o Elaine Cannon, e dua na peresitedi raraba ni Goneyalewa e liu, “Sa tiko e rua na siga bibi ena bula ni dua na marama: Na siga e sucu kina kei na siga e kila kina na vuna.”⁴

Eda kila na vuna. Eda sa lako mai meda vukea na taraicake ni Nona mata-nitu ena vuravura oqo ka vakavakarau

me baleta nai Karua ni Lakomai ni Luvena, o Jisu Karisito. Ena veicegu kece eda taura, eda saga meda muri Koya. Na ka sa vakalou e tiko vei keda yadua e sa vakavinakataki ka vakalevutaki ena sasaga eda cakava meda toro voleka kina vua na Tamada kei na Luvena.

Na noda ka sa vakalou sa sega ni tautauvata na noda rawaka vakaikeda, na itutu eda rawata, na iwiliwili ni veitau eda ciciva, se na noda kilai levu kei na noda nuidei. Na noda ka sa vakalou sa lako mai vua na Kalou. E a yavutaki ena dua na bula ni bera na noda sucu ka na tomani voli me tawamudu.

Eda Sa Lomani

Eda cakava na ka e salavata na noda ka sa vakalou ni da vakila ka solia na loloma ni Tamada mai Lomalagi. Sa noda

Siti o Cavite, Cavite, Filipaini

na galala meda bucina, me na kadre, ka vukea me tubu. Kaya o Pita sa soli vei keda na “vosa ni yalayala e levu sara ka talei” meda “rawata kina na ka sa vakalou.”⁵ Ni da sa kilai keda vakamatata—ni luvena yalewa na Kalou—eda sa tekivu vakila na veiyalayala talei oya.

Na nodra raica tale eso, mai na noda raici keda, e vukei keda meda kila vakamatata ni da sa Luvena. Eda vuki vakamatau Vua ena masumasu, ka da sa maleleta ni wilika na Nona vosa ka cakava na Lomana. Sa rawa meda ciqoma na vakilai ni keda yaga mai Vua sa tiko ecake, ka sega mai vei ira na tamata ena vuravura wavoliti keda se mai vei ira ena Facebook se Instagram.

Kevaka o na vakatitigataka ni sa tiko vei iko na ka sa vakalou, tekiduru ena masumasu ka kerea na Tamada Vakalomalagi, “Au sa Luvemuni yalewa dina beka, ka Ni sa lomani au li?” A kaya o Elder M. Russell Ballard, “Dua na itukutuku kamica duadua ena tukuna na Yalotabu oya na cava e nanuma na Turaga me baleti iko.”⁶

Eda sa Nona. Kaya o Paula, “A Yalo oqo sa tukuna mai ki na yaloda, ni da sa luve ni Kalou.”⁷ Vakavuqa na matai ni sere ni Lalai eda vulica oya na “Au Luve ni Kalou.”⁸ Oqo na gauna me tauri kina na malanivosa lomani oya “Au Luve ni Kalou” ka kuria na vosa “Cava me’u na qai cakava?” Eda na taroga beka na taro eso me vakaoqo: “Na cava au na cakava me tutaki kina noqu bula me vaka e dua na luve ni Kalou?” “E rawa vakacava ni’u taracake na ka sa vakalou e tiko vei au?”

A kaya o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, “E talai iko mai ke na Kalou mo mai vakarautaki iko ki na dua na vunilagi e cecere cake mai na veika kecega e rawa ni o vakasamataka.”⁹

Na vunilagi oya, dua na siga ena dua na gauna, sa yaco me ka dina vei iko ni ko cakava e levu cake mai na nomu bula tu ga; e basika dina ni o tutaka na nomu bula mo rawa ni vakataucokotaka na inaki o a buli taumada kina. Oqo e sureta na Turaga ki na nomu bula, ka sa tekivu mo vakavuna na Lomana me sa nomu.

Eda Vuli me Baleta na Noda Ka sa Vakalou

Na ka sa vakalou e taracake vei keda na gagadre meda kila na veidina tawamudu oqo me baleti keda.

Dua na goneyalewa na yacana o Amy a vakatavulici au wale toka ga ena lesoni oqo ni vola: “E sa ka dredre na bula voli vagoneyalewa ena gauna oqo. E sa qiqo tiko ga mai na salatu. Sa tovolea vakaidina tiko o Setani. Na ka kece ena donu se na cala; sega na ka e tuvakawawa.”

A tomana o kaya: “So na gauna sa dau dredre me kunei na itokani vinaka. Dina ga ni o nanuma ni ra tiko na nomu itokani vinaka sara ka na sega ni biubiu, oya e rawa ni veisau ena inaki cavaga. O ya na vuna au marau kina ni tiko na

noqu matavuvale, na Tamada Vakalomalagi, o Jisu Karisito, kei na Yalo Tabu, ka rawa ni noqu itokani ena gauna e veicalati kina na ka eso vata kei na veitokani.”

E tomana nona kaya o Amy: “Dua na bogi au a lomaleqa. Au tukuna vei tuakaqu ni’u sega ni kila na ka me’u cakava.”

Dede vakalailai ena bogi oya a vakauta vua o tuakana e dua na tex ka tukuna toka kina na vosa nei Elder Jeffrey R. Holland: “Kakua ni soro. . . . Kakua ni o vakasuka. Mo toso tikoga. Mo tovolea tikoga. Sa tiko mai liu na veivuke kei na bula marau. . . . Ena yaco me daumaka vakaoti. Nuitaka na Kalou ka vakadinata na basika mai na veika vinaka.”¹⁰

A vakamacalataka o Amy: “Au a nanuma ni wilika voli oya ka masuta me’u na vakila na loloma ni Kalou kevaka a tiko dina ekea o Koya me baleti au.”

Kaya o kaya: “Na gauna ga au a taroga ka vakadinata kina ni sa tiko ekea o Koya, au a vakila na marau levu, veivakurabuitaki me’u qai sotava. Na vosa e sega ni rawa ni vakamacalataka.

Au kila ni a tiko ekea o Koya ka sa lomani au.”

Baleta ni o sa Luvena, sa kila o Koya o cei o na rawa ni vakataka. Sa kila o Koya na ka o rerevaka kei na nomu tatadra. E marautaka o Koya na nomu sasaga. E waraki iko tu o Koya mo lako Vua ena masumasu. Baleta ni o sa Luvena, o sega walega ni gadrevi Koya, ia e gadrevi iko talega o Koya. O ira na dabe wavaloti iko voli ena gauna oqo ena soqoni oqo era gadrevi iko. E gadrevi iko o vuravura, ka sa vakatarai iko na nomu ka sa vakalou mo sa Nona tisaipeli nuitaki kivei ira taucoko na Luvena. Ni da sa qai raica rawa na ka sa vakalou e tiko vei keda, sa rawa ni da raica vei ira tale eso.

Eda Veiqaravi Baleta na Noda Ka sa Vakalou

Na ka sa vakalou e taracake vei keda na gagadre meda qaravi ira tale eso.

Wale tikoga oqo, o Sharon Eubank, na dairekita ni Humanitarian Services kei na LDS Charities, a tukuna e dua na ka a sotava o Elder Glenn L. Pace. A yaco e dua na lauqa levu ka lailai sara na kakana e Ethiopia ena loma ni 1980. Me vakarautaki na veivuke, a tara na siteseni eso ni veivakani e tu kina na wai kei na kakana me baleti ira na rawa ni yacova. E dua na turaga qase walokai voli a lakova tiko e dua na sala balavu me yaco ki na dua na siteseni ni veivakani. A lako sivita voli o koya e dua na koro ni sa rogoca na tagi ni dua na gone dramidrami. A vaqagara o koya me yacova ni kunea na gone dramidrami ni dabe tikiva voli na tinana sa mate tu ena qele. A taura cake na gone dramidrami, ka tomana me taubaletaka na turaga oqo e 25 na maila (40 na km) ki na siteseni ni veivakani. Ni sa yaco yani, nai matai ni nona vosa a sega

ni “Au sa walokai” se “Vukei au.” E a “Na cava e rawa ni caka vua na gone dramidrami oqo?”¹¹

Na ka sa vakalou e tiko vei keda e vakalevutaka na noda gagadre ni torovi ira tale yani eso ka vakauqeti keda meda cakacaka. Na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito sa rawa ni vukei keda ni kunea na kaukauwa meda cakava vakakina. Sa rawa li ni vakatarogi keda na Turaga, “Na cava e rawa ni caka vua na goneyalewa oqo, na turaga oqo, na tama oqo, se itokani oqo?”

Mai na vakasolokakana ni Yalotabu sa yaco kina na ka sa vakalou ni dua na dauvakatitiga, ni oti nona sasaga dredre voli me rawata na vakabauta, sa ciqoma na vakacegu veirauti me rawata tale kina na vakabauta.

Ni sa vosa na parofita, na nona vosa e vakayarayarataka na noda ka sa vakalou ka solia vei keda na kaukauwa meda cakava na ka e tukuna.

Na vakayagataki ni sakaramede ena veimacawa e vakarautaka na nui-nui ki na ka sa vakalou e lomada, ka da nanuma na noda iVakabula, o Jisu Karisito.

Au yalataka ni ko vakasaqara mo vakadikeva na titobu ni ka sa vakalou e tiko vei iko, ko sa na tekivu vakalevutaka yani na nomu isolisoli talei. Laiva me tuberi iko mo yaco mo Luvena yalewa, ni lakovi lesu na salatu Vua—ni da na “vakalesui tale vua na Kalou sa solia vei [keda] na icegu ni bula.”¹² Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Jope 33:4.
2. “Ode: Intimations of Immortality from Recollections of Early Childhood.” *The Complete Poetical Works of William Wordsworth* (1924), 359.
3. “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129.
4. Elaine Cannon, in “‘Let Me Soar,’ Women Counseled,” *Church News*, Oct. 17, 1981, 3.
5. 2 Pita 1:4.
6. M. Russell Ballard, “Women of Righteousness,” *Liahona*, Dec. 2002, 42.
7. Roma 8:16.
8. Raica na “Au Luve ni Kalou,” *Sere ni Lotu*, na. 185.
9. Dieter F. Uchtdorf, “Bulataka na Kosipeli ena Reki,” *Liaona*, Nove. 2014, 121.
10. Jeffrey R. Holland, “An High Priest of Good Things to Come,” *Liahona*, Jan. 2000, 45.
11. Raica na Glenn L. Pace, “Infinite Needs and Finite Resources,” *Tambuli*, Mar. 1995, 18–19.
12. 2 Nifai 9:26.

Mai vei Linda S. Reeves

Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba
ni iSoqosoqo ni Veivukei

Bula Kilikili ki na Noda Veivakalougatataki Yalataki

*Meda sa qai raica vakatabakidua e matada e veisiga
na veivakalougatataki yalataki nei Tamada.*

E sega beka ni ko lomana na tacimu oqo? Keimami kila ni vuqa vei kemuni a sega ni nomuni na madigi mo ni vakaluveni o ni sa soli bula tiko ena nodra lomani, vakavulici, ka vakalougatataki o ira na gone. Isa, sa dua na ka na levu ni nona lomani kemuni na Tamada Vakalomalagi kei keimami na marama ena vuku ni ka oqori!

Oi keda kece beka, oka kina o kemuni na veitacini yalewa ena Lalai kei na Goneyalewa, eda sa keveta oti e dua na gone sucu vou mai ka me qai raica mai na matada? Eda a vakila beka na ka tabu ka savasava a solega voli na yalo vakasilesitieli oqo, se qai talai walega mai vua na Tamada Vakalomalagi ki na yagona buli vou, lailai savasava? Au sa dau vakila vakavuqa na veika kamica, lomani, ka vakayalo sara.

Na yagoda era sa isolisoli tabu mai vua na Tamada Vakalomalagi. Era sa noda valetabu. Ni da vakasavasavataka ka vakatudonutaka tiko, sa rawa meda kilikili meda vukea na Tamada Vakalomalagi ena kena buli na yago baleti ira na Luvena lomani vakayalo.

Ena iotioti ni vosa nei Peresitedi Boyd K. Packer ena koniferedi raraba, ko ni nanuma tiko beka me baleta “na bisikete kamica kei na iregu,” a kaya kina “na ivakaro ni vakatubu kawa ka vakatawai vuravura . . . sa ka yaga sara . . . ka sa ivurevure ni bula marau ni tamata. Mai na vakayagataki vakadodonu ni kaukauwa ni [veibuli] oqo, sa rawa meda toro voleka vua na Tamada Vakalomalagi ka vakila e dua na taucoko ni reki, vakakina na bula vakalou. Na kaukauwa ni vakatubu kawa e sega ni dua na tiki lailai ni ituvatuva; sai koya na ituvatuva.”

A tomana:

“Na dodomo dina na kena maroroi me oti mada na vakamau me qai wasei na veivakakati oqori me dolavi kina na kaukauwa tabu . . . [ena noda] drotani mai na gagano vakayago ena rawa ni veirawai. . . .

“ . . . Na noda bula marau ena bula oqo, na noda reki kei na bula vakacerecerei ena vakatau tiko ki na ivakarau ni noda raica na gagadre oqo e gugumatua, veivakayararataka ka vakayago.”¹

Kemuni na taciqa lomani, gone kei na qase, au a marau vakalevu niu vakarautaka tiko na vosa oqo. Me vaka a vakamacalataka o Alama Lailai, “Au sa nanumi kemudou sara vakalevu . . . mo dou . . . masuta na yacana tabu, dou vakatawa ka masu tikoga, me kakua ni rawai kemudou na vere, . . . mo dou laveti cake ena siga mai muri.”²

E muri, a qai tukuna talega qo o Momani ena siga nei Alama, o Korio,

na meca i Karisito, “sa vunau voli . . . , ka sa rawa e vuqa na tamata . . . kei na yalewa.”³

Kemuni na taciqa, sa mai vakarewataka cake tiko o Setani e dua na drotini vaka-Korio ena noda siga oqo ka sa gugumatua sara tiko. Cava beka eso na nona iyaragi? Na ivola ni veidomoni, vakatasuasua ena TV, yalewa vakamau kei ira na nodra itau e liu era veisemati tale tiko ena veivolavolai raraba, kei na iyaloalo vakasisila. Meda sa qai qaqarauni sara, kemuni na taciqa lomani! Ena sega ni rawa meda vaqitora na gasau vidi nei Setani meda qai sega ni kama. Au sega ni kila e dua na ka meda na rawata kina na veitokani tudei kei na Yalo Tabu me vakataka na bula dodonu.

E vuqa ena vuravura nikua era sa vinakata tiko na marau totolo kei na kila totolo ena Initaneti. Ena yasana kadua, eda na vakalougatataki vakalevu keda vakabauta tiko ka vosota ka gole vata kei na noda leqa vua na Tamada

Vakalomalagi, na ivurevure ni ka dina kecega. Sa levu na isau ni taro kei na veivakadeitaki ena noda vakasaqara ka vulica na veivolanikalou ka salavata na yalodina ka masu ena yalo dina, ia e sega ni dua na yalayala vakaoqori e tiko ena Initaneti. A kaya na parofita o Jekope, “Ia na Yalo Tabu sa tukuna na ka dina ka sega ni lasu. Ia sa tukuna ko koya na veika sa yaco dina tiko kei na veika ena yaco dina mai.”⁴

Ni da okati keda ena saravi, wiliki, se cakava na veika e torosobu mai na ivakatagedegede nei Tamada Vakalomalagi, oqori ena vakamalumalumutaki keda. Veitalia na noda yabaki, na veika eda raica, wilika, vakarogoca, se digitaka meda cakava e sega ni tautauvata kei na ivakatagedegede ni Turaga e tiko ena *Me iSakisaki ni iTabagone*, sogota, kolotaka laivi, dresulaka, ka sogota na katuba.

E sega ni dua e taucoko sara, ia ni da ivalavala ca, sa tukuna kina vei keda o Peresitedi Packer:

“Na yalayala: ‘Raica ko koya sa veivutunitaka na nona ivalavala ca, ena vosoti, ia koi au na Turaga au na sega ni nanuma tale na nona ivalavala ca’ (V&V 58:42). . . .

“ . . . Na Veisorovaki, ka sa rawa meda taukena yadua, e sega kina na mawe ni mavoa. Sa kena ibalebale se cava sara na veika eda sa cakava se eda a tu mai vei se a yaco vakacava, kevaka eda na veivutuni dina, sa yalataka tu o Koya ni na sorovaki keda. Ni sa sorovaki keda, sa yaco sara ga e kea. E vuqa vei keda era sa veilecayaki voli . . . era kila ni ra sa cala, ka sega ni kila na sala mera dro bula kina. O na dro bula ga ni ko ciqoma na Veisorovaki i Karisito, kei na yalo rarawa kece ena rawa ni vuki me ka totoka ka lomani ka tawamudu.”⁵

Mai na veivutuni, na veivuke se iyaragi cava, sa soli oti vei keda meda tiko savasava ka bula dodonu kina? Era sa kila kece tu na noda Lalai kei na goneyalewa mera lagata na “Kaukauwa ni

iVolanikalou.”⁶ Eda rawa ni vakatetea me “Kaukauwa ni Masu,” “Kaukauwa ni Valetabu,” “Kaukauwa ni Veiyalayalati,” “Kaukauwa ni Siga ni Vakacecegu” “Kaukauwa ni Parofita,” kei na “Kaukauwa ni iValavala Dodonu”?

Era sa tu talega na veivakalougata-taki cecere kei na yalayala veitaqomaki e sema tiko ki na kena daramaki vakadodonu na noda isulu ni valetabu. Au sa mai vakila niu sa mai daramaka tiko vakaivakatakilakila na isulu vakaranadi sa solia mai na Tamaqu Vakalomalagi. Au vakadinadinataka kemuni na taci-qu, ni da saga meda daramaka vakadodonu na qameni, sa na kila sara na Tamada ni sa ivakatakilakila cecere ni noda lomana ka dina tiko Vua. Sai koya na ivakatakilakila ni veiyalayalati eda sa cakava Vua, ka sa yalataka o Koya, “Raica koi au na Turaga, au na vakayacora na noqu yalayala kevaka dou sa muria na noqu ivakaro; ia kevaka dou sa sega ni muria na noqu ivakaro, dou na sega ni rawata na ka sa *yalataki*.”⁷

Dua na gauna au a veivosaki kei na dua na itokani makawa sa sere oti vakarua baleta na veivakatotogani kei na nodrau sega ni dina na watina e liu. A sotava o koya kei na luvena e tolu na rarawa levu. A lelevaka, “Au saga vakaukauwa sara meu bula savasava. Na cava meu mai vakatovolei kina vakalevu? Na cava beka noqu cala? Na cava e vinakata na Tamada Vakalomalagi meu cakava? Au dau masu ka wili-ka noqu ivolanikalou, vukei iratou na luvequ, ka gole vakavuqa ki valetabu.”

Niu vakarorogo vei taci-qu oqo, au vinakata sara ga meu kailavaka, “O sa cakava tiko! O sa cakava sara tiko ga na veika kece e vinakata na Tamada Vakalomalagi ka nuitaka mo na cakava!”

Sa kilai vinaka tu, ni vuqa era kaya ni veivakalougatataki yalataki nei Tamada sa “tu vakayawa sara,” vakabibi ni sa boloraki tu ga ena bolebole na noda bula. Ia a vakavulica o Amuleki “me vakarautaki koya na tamata ena bula oqo . . . me na lesu tale vua na Kalou,”⁸ E sega ni kena gauna meda sa taura taucoko noda veivakalougatataki. A vakamacalataka o Peresitedi Packer ni “‘Ra sa qai bula marau vata ki na ivakataotioti’ e sega ni volai ki na

ikarua ni ivakatasuasua. Na vosa oqo e oka ena ikatolu ni vakatasuasua ni sa laurai na veika vuni ka vakatodonutaki na veika kece.”⁹ Ia, meda sa qai raica vakatabakidua e matada e veisiga na veivakalougatataki yalataki nei Tamada—vakakina meda na kila tiko “na nona loloma levu na Turaga”¹⁰ eda sa sotava tiko ena veisiga yadua.

Kemuni na taci-qu, au sega ni kila na vuna e levu tu ga kina na noda vakatovolei, ia na noqu nanuma, ni na cecere na kena isau, sa tawamudu ka tawayalani, sa ka rekitaki sara ka sega ni da kila rawa ni yaco mai noda siga ni veisaumi, eda na vakila meda kaya vua na Tamada dauveivuetai ka dauloloma, “Sai koya *kece* beka ga o ya e a gadrevi!” Au vakabauta kevaka meda nanuma ka kila tiko ena veisiga yadua na titobu ni nodrau lomani keda na Tamada Vakalomalagi kei na noda iVakabula, eda na vakaio meda cakava na veika kecega Rau kerea meda lesu rawa kina vei Rau, ka solegi ena Nodrau loloma tawamudu. Na cava na kena yaga, kemuni na taci-qu lomani, na noda mai rarawa tu eke, kevaka sa mai cava, na veivakatovolei kece oqori sai koya sara

ga na ka meda rawata kina na bula tawamudu kei na bula vakacerecerei ena matanitu ni Kalou vata kei Tamada kei na iVakabula?

Au vakadinadinataka ni yagoda sa isolisoli tabu mai vua na Tamada Vakalomalagi ka da maroroya na noda bula me taucoko ka savasava ena veisorovaki ni solibula ni noda iVakabula ka raica matua tiko ena veisiga yadua na isau sa yalataka tu na Tamada, ena yaco dina na siga eda na ciqoma kina na “ka kecega sa tu vei [Tamada].”¹¹ Ena yaca tabu o Jisu Karisito. ■

IDUSIDUSI

1. Boyd K. Packer, “Na iTuvatuva ni Bula Marau,” *Liaona*, Me 2015, 26–27.
2. Alama 13:27–29.
3. Alama 30:18.
4. Jekope 4:13.
5. Boyd K. Packer, *Liaona*, Me 2015, 28.
6. Clive Romney, “Scripture Power,” lds.org/callings/primary/sharing-time-music.
7. Vunau kei na Veiyalayalati 82:10; vakamatatataki.
8. Alama 34:32.
9. Boyd K. Packer, “The Play and the Plan” (yasanibuka ni Church Educational System baleti ira na itabagone qase cake, Me 7, 1995), 2, si.lds.org.
10. Ica 6:12.
11. Vunau kei na Veiyalayalati 84:38.

Mai vei Carol F. McConkie

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki
Raraba ni Goneyalewa

Na Qaravi ni iNaki Dodonu Eke

*Meda sa qai digitaka meda qarava na inaki dodonu
ni da sa italai qaqa ni Turaga o Jisu Karisito.*

Au vakavinavinaka ni da mai soqoni vata kei ira na marama yalodina me vakataki Lisa—na tacida ena vidio—era yalo savasava, era lomana na Turaga ka qaravi Koya, ena gauna mada ga ni nodra vakatovolei. Na italanoe kei Lisa e vakavotuya ni dodonu meda veilomani vakai keda ka raica vei keda na totoka ni yalo ni tamata. E vakavulica na iVakabula, “Raica sa ka talei ena mata ni Kalou na tamata kecega.”¹ Se da yabaki 8 se 108, oi keda yadua eda sa “ka talei e [Matana].”² E lomani keda o Koya. Eda sa luvena yalewa na Kalou. Eda sa veitacini e Saioni. Eda sa vakaituvaki vakalou, ka sa tiko e dua na noda cakacaka lagilagi.

Ena vula ikatakata au a laki sikova e dua na tina gone vakaluvani yalewa. A wasea vei au o koya ni dodonu mera bula vakainaki na noda goneyalewa, me vukea nodra vakila ni ra sa yaga dina. E kila o koya ni da rawa ni raica na keda yaga yadua ka tawamudu ni da cakacaka ena inaki vakalou e vuravura. Ena bogi nikua, e ratou sa mai lagata na matasere totoka cecere oqo na vosa e vakavulica na keda inaki. Ena veivakatovolei kei na veika dredre, gauna mada ga ni rere kei na

gauna ni veilecayaki, eda sa yalo qaqa tiko. Eda sa qaqa meda cakava na noda itavi. Eda mai tiko oqo meda qarava na inaki dodonu.³ Kemuni na taciqa, ena inaki oqo eda sa yaga dina. Eda sa gadrevi taucoko.

Na inaki dodonu eda sa qarava oqo sa inaki i Karisito. Sai koya na cakacaka ni veivakabulai.⁴ E vakavulica na Turaga, “Raica oqo na inaki kei na lagilagi ni noqu cakacaka—mera tucake tale mai na mate na tamata kecega, ka

rawata na bula tawamudu.”⁵ Sai keda na inaki a mai vakararawataki kina o Jisu Karisito, tiri na dra ena buno kecega, ia ena Nona loloma uasivi a solia na Nona bula. Na Nona inaki sa itukutuku talei, “na itukutuku talei, . . . a lako mai ki vuravura ko koya, io ko Jisu, me mai vakoti ki na kauveilatai ena vukudra na kai vuravura, raica sa colata na nodra ivalavala ca na kai vuravura, a sa mai vakavouia na vuravura, ka vakasavasa-vataka mai na veika dukadukali kecega; era na vakabulai ena vukuna ko ira kecega.”⁶ Na noda iVakabula sa “mai dusimaka kivei au.”⁷ Au vakadinadinataka ni gauna eda vakatotomuria na Nona ivakaraitaki, lomana na Kalou, ka vei qaravi vakai keda ena yalovinaka kei na yalololoma, eda na tu ena savasava, “sega ni cala ena mata ni Kalou ena siga mai muri.”⁸ Eda sa digitaka meda qarava na Turaga ena Nona inaki dodonu meda sa yaco me duabau vata kei na Tamana kei na Luvena.⁹

A vakaraitaka ena yaloqaqa o parofita Momani, “Raica sa tu na itavi me daru vakayacora ena bula oqo, me daru valuta na meca ni valavala dodonu kecega, ka rawata na vakacegu ena matanitu ni Kalou.”¹⁰ Era a gu ki liu o ira na iliuliu ni Lotu kei na painia taumada ena yaloqaqa vakatagane kei na gugumatua yalodina mera tauyavutaka na kosi-peli vakalesui mai ka tara valetabu me caka kina na cakacaka vakalotu ni bula vakacerecerei. O ira na painia ni gauna oqo, o ya o iko kei au, daru sa gu talega ki liu ena vakabauta, “ka ia na cakacaka ena nona were ni vaini [na Turaga] me ra vakabulai kina na tamata.”¹¹ Me vaka a vakavulica o Peresitedi Gordon B. Hinckley, “Sa na ka lagilagi na veisiga ni mataka ni sa vakayacora kina na Kalou Cecere na Nona cakacaka lagilagi . . . ena nodra [veiqaravi] solibula o ira era sa vakasinaiti tu na yalodra ena loloma vua na Dauveivuetai kei vuravura.”¹² Eda duabau kei ira na marama yalodina e liu, ena gauna oqo, kei ira na itabata-mata tubu tiko mai ena cakacaka ni veivakabulai!

Ni bera ni da sucu mai, eda a ciquoma oti kina na ituvatuva nei Tamada Vakalomalagi “me [da] na mai vakayago oi keda na Luvena ka vuli e vuravura

me rawa ni [da] tubu yani ki na bula e uasivi sara ka me qai kena ilutua na [noda] kila na vanua meda na yacova ena tawamudu sai koya na noda tikina ena bula tawamudu.”¹³ Mai na veiyalayalati ni bula taumada oqo, e kaya kina o Elder John A. Widtsoe: “Eda a vakadonuya, ena gauna sara ga o ya, meda mai sega walega ni vakabulai keda ga ia meda . . . nodra ivakabula na matavuvale ni kawatamata taucoko. Eda sa cakacaka vata kina oqo kei na Turaga. Na kena cakacakataki na ituvatuva a sega walega ni nona cakacaka na Tamada, ka cakacaka ni ivakabula, ia sa noda cakacaka talega. Oi keda yadua, sa yalomalumalumu sara, eda sa veidinadinatitaka kei na Kalou sa Cecere me rawati na inaki ni ituvatuva ni veivakabulai tawamudu oqo.”¹⁴

Ena bula oqo eda sa mai veiyalayalati tale meda na qarava na ivakabula ena cakacaka ni veivakabulai. Ena noda vakaitavi ena cakacaka tabu ni matabete, eda sa yalataka ni da na cakava na veiqaravi ni Kalou ena yaloda, kaukauwa, vakasama, kei na qaqa.”¹⁵ Eda sa ciqoma na Yalo Tabu ka kerea na Nona veivakauqeti me dusimaka na noda sasaga. Na ivalavala dodonu ena teteve yani na vuravura oqo ni da sa kila vinaka na veika e gadreva na Kalou meda cakava ka da cakava sara.

Au kila e dua na gone ena Lalai a kaya vei nona itokani ni tucake tu ena ikelekele ni basi, “E dodonu me daru na gole vata ki lotu ka vulica na veika baleti Jisu!”

Au sa raici ira na goneyalewa ena kalasi ni Goneyalewa era veitauri liga ka yalataka vata mera veiqaravi vakai ira ka tuvanaka na sala e dodonu mera vukea kina e dua na goneyalewa a vakatotogani tu.

Au sa raici ira na marama tina gone era solia nodra gauna, nodra taledi, kei na kaukauwa mera veivakavulici ka bulataka na ivakavuvuli ni kosipeli me rawa vei ira na luvedra, me vakataki iratou na luvei Ilamani, mera tu vakayaloqaqa ka yalodina ena gauna ni veivakatovolei, kei na veisaqasaqa.

E lokumi sara na yaloqu niu rogoca e dua na goneyalewa ena tabagone qasecake ni cauraka vakayaloqaqa nona

ivakadinadina savasava ni cakacaka bibi duadua eda rawa ni cakava, o ya meda vakavakarau ki na vakamau kei na matavuvale. E dina ga ni sega ni se cakava o koya, ia e kila, ni matavuvale sai koya na iusutu ni cakacaka ni veivakabulai. “Ena vuku ni ituvatuva vakalou ni bula marau sa na rawa kina me cabeta bula yani na tai kadua ni ibulubulu na isema vakamatavuvale.”¹⁶ Eda doka na ituvatuva nei Tamada ka vakalagilagia na Kalou ni da vaqqa-cotaka ka laveta cake na veimaliwai oqori ena veiyalayalati vou tawamudu ni vakamau. Eda sa digitaka meda bula savasava ka dodonu baleta ni yaco mai na madigi, eda sa tu vakarau meda maroroya na veiyalayalati tabu o ya ena vale ni Turaga ka maroroya me tawamudu.

Eda sotava taucoko na veigauna kei na draki duidui ena noda bula. Ia se da vuli tiko, cakacaka, ena itikotiko raraba, vakabibi ena noda vuvale, eda sa mata-taka na Turaga ka da sa Nona italai.

Ena cakacaka ni veivakabulai, e sega kina na veivakaduiduitaki, veivakasewasewani, se veivakacacani. E sega ni ka ni yabaki ni bula, kila, se ka meda dokai kina. Na cakacaka tabu

O Sisita Ella Hoskins vata kei na rua na goneyalewa mai na nona tabanalevu.

oqo sai koya na kena tarai cake na yaloramusumusumu, yalobibivoro, kei na gagadre meda vakayagataka na noda isolisoli vakalou kei na taledi uasivi meda cakava na cakacaka ni Turaga ena Nona sala. Sai koya na yalomalumalumu meda tekiduru sobu ena duruda ka kaya, “I Tamaqu . . . kakua ga ni vaka na noqu lewa, me vaka ga na nomu lewa.”¹⁷

Ena kaukauwa ni Turaga, eda sa rawa “ni kitaka na ka kecega.”¹⁸ Eda na vakasaqara tikoga na Nona veidusi-maki ena masu, ena ivolanikalou, kei

na vosamalua ni Yalo Tabu. E dua na sisita, a sotava e dua na itavi cecere ka vola vakaoqo, “Eso na gauna au dau vakasamataki ira na marama ena gauna e liu ni Lotu, era a sega ni vakataki keda, mera vakatora na uludra ena ilokoloko ena bogi ka masu, ‘Se cava ga e kauta mai na siga ni mataka, ena rawa beka Turaga mo ni vukei au kina?’” A qai vola o koya, “Dua vei ira na veivakalougatataki [o ya] ni da sa duabau tiko ka da sa lomavata tiko kina!”¹⁹ Se cava sara na keda ituvaki, se na vanua eda sa yaco tiko kina ena sala ni veivakabulai, eda sa duavata tiko ena noda dina tiko vua na iVakabula. Eda sa veitokoni tiko vakai keda ena Nona vei qaravi.

Dua na gauna sa oti, ko ni sa rairai wilika na itukutuku baleti Sisita Ella Hoskins, ni sa yabaki 100 a kacivi me vukei ira na goneyalewa ena nona tabanalevu ena Torocake Yadudua.²⁰ Ni oti toka e rua na yabaki, ni sa yabaki 102, a rawata kina o Sisita Hoskins na nona icocovi ni Vakacaucautaki ni Goneyalewa. Era a soqoni vata mai na goneyalewa, kei na mataveiliutaki ni Goneyalewa kei na iSoqosoqo ni

Veivukei ni tabanalevu kei na iteki, kei na lewe ni veimatauvuale mera marautaka vata na nona rawa ka oqo. Na yalani ni yabaki, mataisoqosoqo, vakamau se sega e seavu ena vei qaravi yalodina vakaoqo. Era vakavinavinaka na goneyalewa vei Sisita Hoskins, ena nona veivakavulici, kei na nona ivakaraitaki bula dodonu. Era sa gadreva mera vakataki koya. Ni oti o ya, au a tarogi Sisita Hoskins, “O a cakava vakacava?”

A sauma totolo mai, “Au veivutuni ga e veisiga.”

Mai vua e dua na marama yalomalua, vakasinaiti tu ena Yalo ni Turaga a ramase ena rarama savasava, ka vakavotuya vei au ni gadrevi meda ramase ena totoka ni bula savasava, ka tu vata kei na iVakabula ka vakalougatataki ira na tamata, sa dodonu meda bula savasava. E rawa na savasava mai na loloma soliwale i Karisito ni da cata sara na ivalavala ca ka digitaka meda lomana na Kalou ena noda kaukauwa, vakasama, kei na qaqa.²¹ A vakavulica o Paula na iApositolu, “Mo dro tani mai na . . . gagadre ca vakacauravou: . . . muria na yalododonu, na vakabauta,

na loloma, na veivinakati, kei ira sa masuta na Turaga ena yalosavasava.”²² E sega ni dua na savasava vakataucoko. Eda sa caka cala kecega. Ia eda veivutuni meda vinaka cake kina ka “nanuma dei tiko ga [e yaloda] na [yaca i Karisito].”²³ Ni da vei qaravi ena yaca ni Turaga, ena yaloda savasava, eda sa vakaraitaka tiko na loloma ni iVakabula ka solia vei ira tale eso na irairai kei lomalagi.

Meda sa qai digitaka meda qarava na inaki dodonu ni da sa italai qaqa ni Turaga o Jisu Karisito. Meda tu vata ena “sere e loma ni [yaloda] ka toso ki liu, ena bulataki ni kosipeli, lomana na Turaga, ka taracake na [Nona] matanitu.”²⁴ Au vakadinadinataka ni cakacaka lagilagi oqo, eda na kila kina na loloma uasivi ni Kalou. Eda na ciqoma na reki dina ka taukena na lagilagi tawamudu taucoko. E na yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDISI

1. Vunau kei na Veiyalayalati 18:10.
2. Aisea 43:4.
3. Raica “Na iTabagone Edaidai,” *Sere ni Lotu*, naba 156.
4. “Na cakacaka oqo ni veivakabulai e oka kina na cakacaka ni kaulotu, nodra maroroi na saumaki mai, nodra vakabulabulataki na lewenilotu luluqa, na cakacaka ni valetabu kei na tuvakawa, kei na vakavuvulitaki ni kosipeli” (*iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* [2010], ivakamacala taumada ni wase 5).
5. Mosese 1:39.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 76:40–42.
7. “Dokai na Vuku kei na Loloma,” *Sere ni Lotu*, naba 101.
8. Vunau kei na Veiyalayalati 4:2.
9. Raica na Joni 17:20–23; 4 Nifai 1:15–17; Vunau kei na Veiyalayalati 35:2; 38:27; Mosese 6:68.
10. Moronai 9:6.
11. Vunau kei na Veiyalayalati 138:56.
12. Gordon B. Hinckley, “Stay the Course—Keep the Faith,” *Ensign*, Nov. 1995, 72.
13. “Na Matavuvuale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129.
14. John A. Widtsoe, “The Worth of Souls,” *Utah Genealogical and Historical Magazine*, Oct. 1934, 189.
15. Vunau kei na Veiyalayalati 4:2.
16. “Na Matavuvuale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” 129.
17. Maciu 26:39.
18. Alama 26:12.
19. iVola vakaitaukei.
20. Raica na Marianne Holman Prescott, “She Just Doesn’t Quit,” *Church News*, Sept. 6, 2015, 15.
21. Raica na Moronai 10:32.
22. 2 Timoci 2:22.
23. Mosaia 5:12.
24. Gordon B. Hinckley, *Ensign* Nov. 1995, 72.

Mai vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki

Vula iKatakata Kei Nei Levu Rosi

Ni ko lakova yani na nomuni salatu ramase ni bula vakatisaipeli, sa noqu masu ni na vaqaqacotaki ena vakabauta na nomuni veikalawa yadua.

Kemuni na ganequ kei na itokani lomani, au marautaka noqu tiko oqo kei kemuni, kau vakavinavina meu mai toka tikiva noda parofita lomani, o Peresitedi Thomas S. Monson, Peresitedi, keimami lomani kemuni. Eda rarawataka na nodratou sa mai takali na noda itokani taleitaki ka iApositolo dina ni Turaga. Eda sa nanumi Peresitedi Packer, Elder Perry, kei Elder Scott; eda lomani ratou. Eda masulaki ira kei na nodratou vuvale kei na itokani.

Au dau namaka tiko na soqoni oqo ni koniferedi—na totoka ni sere kei na nodra ivakasala vakauqeti na ganeda e sobuti keda kina vakalevu na Yalotabu. E yaco meu dua na tamata vinaka cake ni oti noda mai veimaliwai.

Niu vakasamataka na veika meu cauraka vei kemuni nikua, e lako na noqu vakanananu ki na sala ni nona veivakavulici na iVakabula. E ka talei na Nona rawa ni vakavulica na veika dina cecere ena italanoa rawarawa sara. E veisureti na Nona italanoa vakaibalebale me ratou ciqoma na Nona tisaipeli na ka dina sega walega ena vakanananu ia e yalodratou ka semata na ivakavuvuli tawamudu ki na nodratou

bula ena veisiga.¹ E dauniveivakavulici talega o noda Peresitedi Monson lomani mai na veika e sotava ka tara na yaloda.²

Nikua, au na wasea tiko na noqu itukutuku ena veika au nanuma ka

vakila ena dua na italanoa. Au veisureti mo ni vakarorogo ena Yalotabu. Ena vukei kemuni na Yalotabu ena itukutuku *me nomuni* ena italanoa vakaibalebale oqo.

Nei Levu Rosi

Oqo na italanoa ni dua na gone-yalewa o Eva. E rua na ka bibi mo ni kila baleti Eva. E dua o ya ni yabaki 11 tiko ena italanoa oqo. Kena ikarua o koya e *sega* sara vakadua ni gadreva me laki tiko vei Nei Levu Rosi. Segga sara ga. E segga.

Ia e sa gadrevi vei tinai Eva me na laki sele ka na dede na nona vakabulabula tiko. Rau sa qai vakauti Eva na nona itubutubu ena vula ikatakata me laki tiko vei Nei Levu Rosi.

E nanuma kina o Eva, ni udolu sara na vuna e cala kina na lewa oqo. Kena imatai, ni na segga ni tiko vata kei tinana. Sa kena ibalebale talega ni na biuta nona matavuvale kei na itokani. Vakakina, o koya e segga tu ni kilai Nei Levu Rosi. Sa toka vinaka toka o koya, vinaka vakalevu, vanua saraga e toka kina.

Ia se cava sara na kena veibataki se tavuki ni mata ena segga ni veisautaka na lewa. Sa mani tawa na beqi o Eva ka vodo yani vakabalavu kei tamana ki na itikitiko i Nei Levu Rosi.

Ena gauna ga e butu kina ki loma ni vale o Eva, sa cata sara ga.

Sa makawa na ka kecega! Sa tu ga ena veivanua na veiivola makawa, tavaya dui rokaroka, kei na vokete palasitika sinai ena iyaya ni ukuuku, na bukui kei na ibulukau.

E tiko duadua ga e kea o Nei Levu Rosi; ka se segga tu ni vakawati. E itokani duadua ga e kea e dua na pusi dravu ka dau davo toka ga e cake ena rumu kece, ka rai toka mai ra me vaka e dua na taika viakana.

Na vale mada ga e rairai galili. E tu sara e lomanivanua, ka veiyawaki kina na veivale. E segga ni dua vakataki Eva e tu voleka e kea. Sa qai galili ga kina o Eva.

Taumada a segga sara ni kauwaitaki Nei Levu Rosi vakalevu. A nanumi tinana tikoga vakalevu. So na gauna, a yadra tu ena bogi levu, ka masu

e yalona taucoko me bula vinaka o tinana. E dina ga ni a sega ni yaco mai vakasauri, a vakila o Eva ni sa wano-novi tinana tiko na Kalou.

Sa qai yaco mai na itukutuku ni sa daumaka na veisele, ia oqo na ka me cakava o Eva o ya me vosota me oti mada na vula ikatakata. Isa, sa cata sara o koya na vosota tiko!

Ni sa mai vakacegu na nona vakasama baleti tinana, sa tekivu me vakanamata vakalailai o Eva vei Nei Levu Rosi. E marama levu toka o koya—e levu na ka kece baleti koya: na domona, na matana dredredre, nona itovo. E dredre vua me veitosoyaki vakalevu, ia e dau lagasere ka dredre ni cakacaka, ka robota na vale na domo

ni nona dredre. Ena veibogi ena dabe toka ena idabedabe vavaku, taura nona ivolanikalou, ka wilika e cake. Ni sa wiliwili, e qai dau kaya vakaoqo “Isa, me a kakua ni cakava o ya!” se “Cava meu bureitaka me isau ni noqu rawa ni tiko ekea!” se “E sega beka ni ka totoka duadua me rogoci o ya!” Ena veiyakavi ni rau dau tekiduru ka masu ena loga nei Eva, sa dau totoka vakaoti na masu nei Nei Levu Rosi, ni vakavinavinakataka na Tamada Vakalomalagi na manumanu vuka kei na veivunikau, na dromu ni siga kei na kalokalo, kei na “veivakurabuitaki ni bula.” E nanuma kina o Eva ni kila vinaka tu na Kalou vaka e dua ga na nona itokani o Rosi.

Toso na gauna, a kurabui o Eva ena nona mai kila: Ni o Nei Levu Rosi sa dua dina na tamata mamarau e se qai bau kila vakadua!

Ia e rawa vakacava qo?

Na cava e mamarautaka tiko o koya?

E sega tu ni vakawati, e sega na luvena, e sega e dua me nona itokani vakavo ga o pusi rerevaki o ya, ka dredre vua na veicakacaka lalai vakataka na vesuka na wa ni nona ivava kei na taubale e cake.

Ni gole i taoni, e dau dara, na isala roka ramase lelevu veivakamadualaki. Ia e sega ni dua e dredrevaki koya. Ia, era na tu wavoliti koya mai, mera via vosa vua. A qasenivuli tu e liu o Rosi, ka sa matau tu vei ira nona gonevuli e liu—ka ra sa qase oqo ka ra sa vakaluveni—mera sota ka veitalanoa. Era vakavinavinakataka koya ni veivakauqeti vinaka ki na nodra bula. Era veidredrevaki vakavuqa. Ka so madaga na gauna era tagi.

Ni toso na vula ikatakata, sa vuqa sara na nodrau gauna vata o Eva kei Rosi. Rau dau taubale vakabalavu, ka kila mai kina o Eva na kedrau duidui na siparo kei na viniti. E vakatomi beri ni veikau ka caka jamu mai na moli. A kila talega ni o buna vakarua a biuta mai nona vanua lomani, takosova na wasawasa, ka taubaletaka na veitokaitua me tiko kei ira na Yalododonu.

A kila talega kina oqo o Eva: ni sega walega ni tamata mamarau se bau kila o Nei Levu Rosi, ia a mamarau cake o Eva ena gauna e tiko vata kina kei koya.

Sa oti sara tiko vakatotolo na vula ikatakata. Ena sega walega ni bera, sa kaya mai o Nei Levu Rosi ni sa kena gauna me sa lesu i nodratou o Eva. Dina ga ni a diva makawa tu mai o Eva na siga oqori ni a se qai yaco mai, sa sega toka ni macala oqo na ka ena yacovi koya. Sa kila o koya ni sa na dau lai nanuma vakalevu tu mai na vale makawa duatani oqo kei na pusi dauwanono kei nona Nei Levu Rosi.

Ni vo e dua na siga me sa mai kauti koya o tamana, a taroga kina o Eva na ka a vakasamataka voli toka mai e veimacawa: “Nei Rosi, na cava o mamarau tu ga kina?”

vinaka duadua, me vaka na madrai buli e vale se jamu moli, e taura na vosota kei na cakacaka.”

A vakasamataka o Eva ka kaya, “E rai-rai sega beka ni rawarawa vei ira e sega ni vinaka na veika kece ni nodra bula.”

“Eva daulomani, o nanuma beka ni taucoko tu na noqu bula?” A dabe vata yani kei Eva ena idabedabe vavaku o ya. “A so talega noqu gauna ni veilecayaki, sa sega tale niu via toso tiko.”

“O iko?” a taroga o Eva.

A deguvacu o Nei Rosi. “E levu na ka au a vinakata ena noqu bula.” Ni sa vosa tiko, sa luluvu mai na domona ka se qai rogoca vakadua oqo o Eva. “A sega ni yaco e vuqa na ka. A kavoro veitarataravi na utoqu. Dua na siga au sa vakila ni sa na sega ni yaco rawa me vaka au a nuitaka tu. A siga veilecayaki duadua. Au a sa vakarau soro ka meu sa bula rarawa tu ga yani.”

“A cava o qai cakava?”

“Sega ni dua na ka. Au sa cudru tu ga. A dredre me dua e tiko vata kei au.” E dredre sara vakalailai o koya, ia a sega ni vaka na nona dau dredre rogo levu, ka dau robota na rumu. Ena noqu vakasama au sa qai dau lagata tu “‘e sega ni dodonu’. Ia sa qai yaco meu raica e dua na ka a veisautaka vakadua na noqu bula.”

“Na cava o ya?”

“Vakabauta,” a dredre o Nei Rosi. “Au sa kunea na vakabauta. A qai

A raici koya vakavinaka o Nei Rosi ka dusia vua e dua na droini e lili toka ena rumu e liu. Oqo a solia vakailoloma mai e dua na itokani voleka ka vuku sara.

“Na cava o raica e keri?” a taroga.

Sa dau raica tu iliu o Eva na droini oqo, ia a sega sara ni raica vakavoleka. A ladedali tiko e dua na goneyalewa lailai ena nona vinivo ni painia ena sala karakarawa ramase. Era drokadroka bulabula na co kei na veivunikau. A kaya o Eva, “E droini ni dua na goneyalewa lailai. E vaka me ladedali tiko.”

“Io, e dua na goneyalewa lailai *painia* e ladedali mamarau tiko,” a kaya o Nei Rosi. “Au kila ni vuqa sara na nodra veisiga butobuto ka rerevaki na painia. A dredre sara na nodra bula—eda sega ni vakasamataka rawa. Ia ena droini oqo, e ramase ka nuitaki na ka kece. Na goneyalewa oqo e marautaka na nona veikalawa, ka toso tiko yani i liu ka lako cake.”

E galu toka ga o Eva, ka tomama tale o Nei Levu Rosi, “E vuqa na ka e sega ni lako vinaka ena bula, sa rawa kina vua e dua me sotava ka solegi ena nui-nuikara kei na lomaocaoca levu. Ia au kila eso na tamata, ni sega ni vinaka na bula, era rai matua ki na veivakurabuitaki kei na mana ni bula oqo. Oqo o ira era tamata mamarau sara au bau kila.”

“Ia,” a kaya o Eva, “o na sega ni rawa mo tabaka na suwiji mo rarawa tu ga sa laki marau sara,” a kaya o Eva.

“Sega, e sega beka,” a dredre vakamalu o Nei Rosi, “ia a sega ni tuva na Kalou meda mai rarawa. A buli keda meda bula reki!³ Kevaka meda nuitaki Koya, ena vukei keda meda raica na ka vinaka, ramase, na veika nuitaki ni bula. Ka vakadeitaki, ena ramase cake o vuravura. Sega, e sega ni yaco mai vakasauri, ia na ka dina, e vica na ka vinaka e rawata? E vaka vei au ni veika

veimuataki na vakabauta ki na inuinui. A solia vei au na vakabauta kei na inuinui meu yalouidei ni na yaco na siga me vakaibalebale na veika kece, ena vuku ni iVakabula, ena vakatodonutaki na veika cala. Ni oti o ya, au raica ni salatu e mataqu sa sega ni dredre ka duka me vaka noqu nanuma. Au sa tekivu raica na karakarawa ramase, na drokadroka ramase, kei na damudamu kata, ka meu sa digitaka—meu sa yalorarawa ka lomabibi voli ena sala kuvu ni vakalomalomani au, se meu sa na tekivu vakabauta, daramaka na isulu ramase, dara noqu ivava ni danisi, ka ladedali yani ki na salatu ni bula, ka lagasere yani.” Ia oqo sa lade voli na domona me vaka na goneyalewa ena droini.

A tatara yani o Nei Rosi ki na nona teveli ka taura mai e yasana na nona ivolanikalou makawa. “Au sega ni vakabauta ni a leqa dina noqu vakasama—au sega ni vakabauta ni o rawa ni lako tani mai kina. Ia au a vakabauta dina niu sa rarawa sara! Io, a so dina na noqu siga butobuto, ia na noqu yalolailai kei na lomaleqa ena sega ni veisautaka o ya—e vakacacana ga vakalevu. Na vakabauta na iVakabula

a vakavulica meu kila se cava sara a yaco ena veigauna sa oti, ena vakaicavacava ena reki na kequ italoanoa.”

“O kila vakacava qo?” a taro o Eva.

A qai cega o Rosi e dua na tiki ni nona iVola Tabu ka kaya, “E tukuni toka oqo:

“Ni Kalou . . . ena tiko vata kei ira ko koya, ia era na nona tamata, ia ko koya na Kalou ena tiko vata kei ira, me nodra Kalou.

“Ia na Kalou ena tavoya tani kecega na wai ni mata mai na matadra, ia ena sega tale na ciba, se na rarawa, se na tagi, ka na sega tale na vutugu: ni sa takali tani na ka makawa.”⁴

A raici Eva o Nei Levu Rosi. A vosa malua ena dredre matamarau, ka vaka me luluvu na domona, “E sega beka ni oqo na ka totoka duadua o sa bau rogoca?”

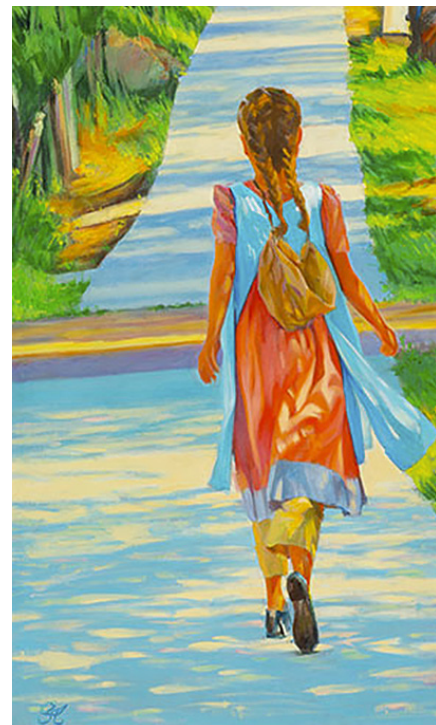
E nanuma o Eva, ni rogo totoka dina.

A cega tale o Nei Rosi e vica na drana ka dusia e dua na tikina me wilika o Eva: “Sa sega na mata sa kunea, se na daliga sa rogoca, ka sa sega ni curu ki na loma ni tamata, na veika sa vakarautaka na Kalou me nodra era sa lomani koya.”⁵

“Ena veisiga ni mataka lagilagi vaqo,” a kaya o Nei Rosi, “cava na vuna

meda dromuci tu kina ena veika makawa se veika nikua era sega ni yaco mai me vaka eda a tuvanaka?”

A deguvacu o Eva. “Wawa mada vakalailai,” a kaya. “O kaya tiko beka ni marau o ya meda namaka tikoga na marau ena siga ni mataka? Sa tu beka

REKI ENA KENA SALATU, MAI VEI SALVADOR ALVAREZ

O iko, vaka na goneyalewa ivuvu ena droini, sa lakova voli na nomu salatu rarama vakatisai-peli, au masuta na vakabauta me vaqaqacotaka na veikalawa ena nomu sala.

ena bula tawamudu na marau taucoko? E rawa beka ni so me yaco nikua?”

“Io, e dina e rawa ni yaco!” E kaya mai o Nei Rosi. “Luvequ lomani, nikua e tiki ni bula tawamudu. E sega ni laki tekivu walega ni da sa mate! Na vakabauta kei na inuinui ena dolava na matamu ki na marau sa tu e liu ena gauna oqo.

“E dua na serekali e kaya, ‘Na tawamudu—e oka kina o Nikua.’⁶ Au sega ni vinakata me oka ena noqu tawamudu na veika butobuto ka rerevaki ‘Nikua.’ Kau sega ni vinakata meu bula-taka ena galili butobuto, bula katakata, matabuto, ka rarawa ki na kena itinitini. Na inuinui e a solia vei au na vakabauta au gadreva meu bula reki nikua!”

“Cava o sa qai cakava?” a taro o Eva.

“Au sa qai vakabauta na yalayala ni Kalou ena noqu bulataka na veika e vakaibalebale cake. Au a laki vuli. Rawata noqu vuli. Kau rawata sara na noqu cakacaka au a taleitaka.”

A vakasamataka na ka oqo o Eva ka kaya, “Ia na bula vakacacacaka a sega ni vakavuna na nomu marau. E vuqa na daucakacaka era sega ni bula marau.”

“E rawa vakacava mo vuku ni ko se gone sara?” A taro o Nei Rosi. “O dina sara. Ni vuqa sara vei ira na daucakacaka, sega ni marau oqo era sa guilecava e dua na ka e ka bibi sara ki vuravura taucoko—o ya na ka a kaya o Jisu ni sa uto ni Nona kosipeli.”

“Na cava o ya?” a taro o Eva.

“Sai koya na loloma—na loloma uasivi i Karisito,” a kaya o Rosi. “Mo kila, ni veika kece ena kosipeli—na *dodonu* kei na veika me *caka* kei na *mo kakua ni cakava*—e veimuataki ki na loloma. Ni da sa lomana na Kalou,

eda na gadreva meda qaravi Koya. Eda na vinakata meda vakataki Koya. Ni da sa lomani ira na noda neiba, eda na sega ni vakasamataka vakalevu na noda leqa ka vukea eso mera walia na nodra leqa.”⁷

“Oqori na ka eda na marau kina?” a taro o Eva.

A deguvacu ka dredre o Nei Levu Rosi, ka tonawanawa na matana. “Io, daulomani. *Oqori* na ka eda na marau kina.”

Sa Veisau Vakadua

Ena siga e tarava sa mokoti nona Nei Levu Rosi o Eva ka vakavinavina-kataka na veika kece sa cakava. A lesu o Eva ki nodratou vuvale kei na itokani kei na nona vale kei na itikotiko raraba.

Ia sa sega tale ni vaka e liu o koya.

Ni sa qase cake mai o Eva, e dau nanuma lesu na vosa nei nona nei levu Rosi. A qai vakamau o Eva, susugi gone, ka bula balavu totoka.

Ena dua na siga, ni a tu e loma ni nona vale, ni raica tiko na droini ni goneyalewa e sulu vakapainia ka ladedali tiko ena salatu karakarawa ramase, sa vakila ni sa mai yacova o koya na yabaki ni bula vata kei nona nei levu Rosi ena vulaikatakata totoka o ya.

Ni raica qo o koya, a vakila e lomana e dua na masu talei. Sa vakavinavina-kataka kina o Eva na nona bula, nona matavuvale, na kosipeli vakalesu-imai i Jisu Karisito, kei na vula ikatakata makawa o ya ni a vakavulici koya kina o Nei Levu Rosi⁸ ena vakabauta, inuinui, kei na loloma.⁹

Na Veivakalougatataki

Kemuni na ganequ lomani, noqu itokani vinaka kei Karisito, au nuitaka ka masulaka me na tara na lomamuni e dua na ka ena italanoa oqo ka vakauqeta na yalomuni. Au kila ni bula tiko na Kalou ka lomani kemuni yadua o Koya.

Ni ko lakova yani na nomuni salatu ramase ni bula vakatisaipeli, sa noqu masu ni na vaqacacotaki ena vakabauta na nomuni veikalawa yadua; ka na dolava na matamu ena inuinui ki na lagilagi nei Tamada Vakalomalagi me solia vei kemuni; kei na loloma vua na Kalou kei ira na Luvena me vakasinaita tu na yalomuni. Niu dua na iApositolo ni Turaga, au sa biuta oqo me noqu ivakadinadina kei na veivakalougatataki, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica me kena ivakaraitaki na, Maciu 13:24–30; 18:23–35; 20:1–16; 22:1–14; 25; Luke 10:25–37; 15:11–32.
2. Raica me kena ivakaraitaki na, Thomas S. Monson, “Tuberi Vinaka ki Vale,” *Liaona*, Nove. 2014, 67–69; “Loloma—na Uto ni Kosipeli,” *Liaona*, Me 2014, 91–94; “Eda Segi ni Lako Duadua Vuli,” *Liaona*, Nove. 2013, 121–24; “Talairawarawa ena Kauta mai na Kalougata,” *Liaona*, Me 2013, 89–92.
3. Raica na 2 Nifai 2:25.
4. Ai Vakatakila 21:3–4.
5. 1 Korinica 2:9.
6. “Forever—is composed of Nows,” ena *Final Harvest: Emily Dickinson’s Poems*, sel. Thomas H. Johnson (1961), 158; raica talega na poetryfoundation.org/poem/182912.
7. Raica na Luke 9:24.
8. “Often the prickly thorn produces tender Rosis” (Ovid, *Epistulae ex Ponto*, book 2, section 2, line 34; “Saepe creat molles aspera spina rosas”).
9. Raica na Moronai 7.42.

Soqoni ena Mataka ni Vakarauwai | 3 ni Okotova, 2015

Mai Vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf

Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

E Yaga!

Au masuta me da na vakanamata ki na “rawarawa e tu vei Karisito” ka laiva na Nona loloma soliwale me laveti keda ka colati keda.

Kemuni na taciqu kei na ganequ lomani, kemuni na noqu itokani lomani, sa ka rekitaki na tiko vata kei kemuni nikua. Eda rarawataka na idabedabe lala e tolu ena tavata oqo. Eda nanumi Peresitedi Packer, Elder Perry, kei Elder Scott. Eda lomani iratou ka masuta nodra tiko vinaka na nodratou matavuvale.

Ena muanimacawa ni koniferedi oqo, sa na ka dokai vei keda me da tokona e tolu eratou sa kacivi mai vua na Turaga me ratou sosomitaki ratou ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua.

Na noda masu ena vukudratou ena vaqaqacotaki ratou ni ratou sa taura na itutu bibi vakaiapositolo.

Sa Yaga Tiko Beka Vei Iko na Kosipeli?

Ena dua na gauna lekaleka sa oti au a raica e dua na malanivosa ka vakavuna meu tu vakadua ka vakasama. E vakaoqo: “Tukuna vua e dua na tamata ni milioni vakamilioni na kalokalo e tu e maliwalala, ka na vakabauti iko. Tukuna vua ni se suasua tiko na iboro ni lalaga, ena tāra me vakadinadinataka.”

E sega beka ni da dau vaka kece oya ena so na sala lalai? Ni oti e dua

na vei qaravi vakavuniwai ena dua na gauna wale toka ga oqo, era vakama-calataka na noqu vuniwai nuitaki na veika meu cakava meu bula cake kina vakavinaka. Ia meu na vulica tale mada e dua na ka me baleti au ka dodonu meu sa kila tu: vaka e dua na tauvimate, au sega soti ni dauvosota.

Niu vaqori au sa mani nanuma meu vakatotototaka na noqu bula cake ena noqu vaqaqara vakataki au ena initaneti. E vaka niu namaka meu raica eso na dina era sega tu ni se kila na noqu vuniwai se ra tovolea beka me ra vunitaka vei au.

E taura toka e dua na gauna meu qai vakila na ibalebale ni ka au cakava tiko. E dina, na noda vakadidiketaka eso na ka me baleti keda e sega ni ka ca. Ia au sa vakawalena tiko eso na dina e rawa niu vakararavi kina ka kunei au niu sa vagolei tiko ki na itukutuku dau lasu ena vuqa na gauna ena initaneti.

Ena so na gauna, sa rui dau vakadodonu na dina, matata, ka rawarawa me da marautaka vakavinaka na kena yaga cecere. O kaya eda dau biuta kina vakatikitiki na veika eda sa sotava ka kila ni dina ena noda vaqara na iwali tawakilai ka dredre eso. Ena yaco me da kila ni da vaqara na veika e sega ni dina, eda sa vaqara tiko na ka e lailai na kena yaga.

Me baleta na dina vakayalo, eda na kila vakacava ni sa donu tiko noda toso?

Dua na kena sala me da taroga na taro donu—na kena ena vukei keda me vakasamataka vakatitobu na noda itosotoso ka dikeva na kena yaga vei keda na veika eso. Na taro vaqo:

“E vakaibalebale beka na noqu bula?”

“Au vakabauta li na Kalou?”

“Au vakabauta beka ni kilai au ka lomani au na Kalou?”

“Au vakabauta beka ni dau rogoca ka sauma mai na noqu masu na Kalou?”

“Au marau dina tiko li?”

“Sa liutaki au tiko beka ki na noqu inakinaki cecere vakayalo kei na veika yaga ni bula na noqu sasaga?”

Na taro bibi me baleta na inaki ni bula sa dau liutaki ira na tamata kei na veimatavuvale e vuravura taucoko me ra vaqara na dina. E vakavuqa ni vaqaqara oqori e dau kauti ira ki na Lotu i

Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai kei na kosipeli vakalesui mai.

Au vakataroga tiko, vakaivei o keda, ni da lewe ni Lotu, ena yaga beka ke- vaka eda tarogi keda kina ena veigauna eso: “Sa yaga tiko beka vei au na veika au sa vakila ena Lotu? Sa kauti au va- kavoleka tiko beka vei Karisito? Sa va- kalougatataki au tiko beka kei na noqu matavuvale ena vakacegu kei na marau me vaka e yalataki tu ena kosipeli?”

A taroga o Alama na taro vata oqori vei ira na lewe ni lotu mai Saraemala ena nona taroga: “Sa uqeti li kina na yalomudou mo dou veivutuni? . . . [Ka] a cava dou sa nanuma [kina] ena gauna oqo?”¹ Na mataqali vakanananu vakaoqori ena vukei keda me da va- kanamatataki keda tale se vakataudo- nutaka tale noda sasaga e veisiga ki na ituvatuva vakalou ni veivakabulai.

E vuqa na lewenilotu era na sauma ena marau ni sa yaga tiko vakalevu vei ira na veika era sa vakila tiko ena no- dra lewena na Lotu. Era na vakadinadi- nataka ni ena gauna ni draudravua se

sautu, ena gauna ni marau se rarawa, era raica ni vakaibalebale vakalevu, na vakacegu kei na reki ena bula baleta na nodra yalodina vua na Turaga kei na nodra veiqaravi gugumatua ena Lotu. Ena veisiga au dau sotavi ira na lewe ni Lotu era vakasinaiti tu ena reki ka ra vakaraitaka ena nodra vosa kei na ivalavala ni sa vakayautaki tu vakalevu mai na kosipeli vakalesui mai i Jisu Karisito na nodra bula.

Ia au raica talega ni ra tu eso ka sega soti ni veivakasinaiti na veika era vakila—era vakila ni sega soti ni vaka na ka era namaka mai na nodra lewena na Lotu.

Dau vakamosia na yaloqu, baleta niu kila vakavinaka tu ni rawa ni vakabulabulataka ka vakavouya na yalona e dua na kosipeli—ni rawa ni vakasinaita na yaloda ena inuinui kei na noda vakasama ena rarama. Au kila ni rawa ni veisautaka na bula na vua ni kosipeli i Jisu Karisito mai na rawarawa kei na dragali ki na vakasa- kiti ka cecere.

Ia na cava na vuna e yaga vakavi- naka cake kina vei ira na so mai vei ira tale eso? Na cava na duidui vei ira sa vakasinaita na yalodra na loloma era sa vakabulai kina² na veika era sa mai sotava ena Lotu kei ira era vakila ni yali tiko e dua na ka?

Niu vakasamataka na taro eso oqo, sa yaco mai vakayauyau ki na noqu vakasama eso na vakanananu. Nikua au vinakata meu wasea e rua.

Vakarawarawataka

Taumada: eda vakadredretaka tiko beka na noda bula vakatisaipeli?

Na kosipeli totoka oqo sa rui rawa- rawa ka rawa ni taura e dua na gonelai- lai, ia sa rui rabailevu ka matailalai ena taura na gauna ni bula taucoko—io na tawamudu—ni vuli kei na vakadidike me da ciqoma taucoko.

Ia ena so na gauna eda taura na se- nilili totoka ni dina ni Kalou ka ukutaka veitabei ena vakasama vivinaka, na parokaramu, kei na nanamaki vaka- tamata. O ira yadua, vakataki ira, era

- Na levu ni noda lakova na sala ni bula vakatisaipeli oqo, na levu ni noda gadreva me da vulica na vosa ni Kalou.

Ka na vaka tiko oya, na ikalawa yadua e kauti keda ki na kena e tarava ka vakasinaiti keda ena vakabauta vakalevutaki tikoga, inuinui, kei na loloma cecere.

E totoka na kena rawarawa, ka totoka na kena yaga.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, kevaka o na nanuma ena dua na gauna ni sega ni yaga vei iko na kosipeli, au sureti iko mo tu vakasuka, raica na nomu bula mai na dua na vanua cecere, ka vakarawarawataka na nomu ivakarau ni raica na bula vakatisaipeli. Vakanamata ki na ivunau, ivakavuvuli, kei na ivakavakayagataki taumada ni kosipeli. Au yalataka ni na tuberi iko ka vakalougatataki iko na Kalou ena nomu sala ki na bula vakasinaiti, ka na yaga vakavinaka cake vei iko na kosipeli.

Tekivu ena Vanua o Tu Kina Qo

Na ikarua ni noqu vakatutu mo: tekivu ena vanua o tu kina.

Ena so na gauna eda yalolailai baleta ni da sega ni “levu” ena so na ka—vakayalo, rokovi, vuku, bulabula, vutuniyau, se rawa ka, vakalevu. E sega ni dua na leqa ni da via vinaka cake. A buli keda na Kalou me da tubu ka toso. Ia nanuma tiko, na noda malumalumu e rawa ni vukei keda me da yaloma-lumalumu ka gole vei Karisito, o koya ena “vakaukawataki keda ena veika eda malumalumu kina.”⁴ O Setani, ena

na veivuke ka kilikili beka ena dua na gauna kei na dua na ituvaki, ia ni ra veitaqataqai, e rawa ni ra bulia e dua na ulunivanua ivovonika ka na yaco me vavaku ka bibi ka na rawa ni da sega ni raica kina na senikau talei eda a taleitaka vakalevu ena dua na gauna.

O koya gona, ni da iliuliu sa dodonu me da taqomaka vakaukauwa sara na Lotu kei na kosipeli ena kena savasava kei na kena matata ka kakua ni vakai-colacolataki ira vakatawadodonu na noda lewenilotu.

O keda kece, ni da lewe ni Lotu *eda* gadreva me da sasaga vagumatua me da solia na noda igu kei na gauna ki na veika e vakabetena, ni da laveti ira cake na wekada ka tara na matanitu ni Kalou.

E dua na marama, qasenivuli ena iSoqosoqo ni Veivukei, dau kilai ni dau vakarautaka na lesonei sega ni vakamelei rawa. Ena dua na gauna, a nanuma me cula e dua na lacadrau me yavu ni nona ulutaga ni lesonei. Ia a levu na osooso—me ra lai kau mai na gonevuli, dua na itokani me vukei ena tokitoki, tauvi matetaka na watina, kei na dua na itokani galili. Sa yaco mai na siga ni lesonei, se bera tu ni oti na lacadrau. Qai tinia, ena bogi ni bera na lesonei, a sega ni moce vakalevu ni cula tiko na lacadrau ena bogi taucoko.

Ena siga ka tarava sa oca vakalevu ka voleka ni sega ni tuvalaka rawa nona vakasama, ia a tu ena yaloqaqa ka solia nona lesonei.

E vakasakiti na lacadrau—e uasivi na kena icula, serau na rokana, matailalai ka totoka na kena iculacula. Ena kena lomadonu e dua na vosa ka vakavoqataka na ulutaga ni lesonei: “Vakarawarawataka.”

Kemuni na taciqa kei na ganequ, na bulataki ni kosipeli e sega ni gadrevi me dredre.

E vakadodonu sara tu ga. E rawa ni vakamacalataki ga vaqo:

- Ni rogoci na vosa ni Kalou ena inaki gumatua ena vakavuna noda vakabauta na Kalou ka nuitaka na Nona yalayala.³
- Na levu ga ni noda vakanuinui vua na Kalou, na levu ni kena vakasinaiti na yaloda ena loloma ena vukuna kei keda.
- Ena vuku ni noda lomana na Kalou, eda gadreva me da muri Koya ka veitaudonuitaka na noda ivalavala kei na Nona vosa.
- Baleta ni da lomana na Kalou, eda vinakata me da qaravi Koya; eda vinakata me da vakalougatataka na nodra bula na tani ka vukei ira na dravudravua kei na vakaleqai.

yasana kadua, ena vakayagataka na noda malumalumu me yacova ni da sa yalolailai ka soro mai.

Au sa vulica ena noqu bula ni da sega ni gadreva me da “levu cake” ena dua na ka me da yacova kina na tamata e nakita na Kalou me da vaka.

Ena tauri iko na Kalou ena kemu ituvaki ena gauna sara ga oqo ka tekivu cakacaka vata kei iko. Na ka ga o gadreva na yalo sa tuvakarau, na gagadre mo vakabauta, ka vakanuinui vua na Turaga.

O Kitone e kunei koya ni dua na dauteitei dravudravua, ka lailai duadua ena vale nei tamana. Ia na Kalou e raici koya ni dua na tamata ni valu qaqa.⁵

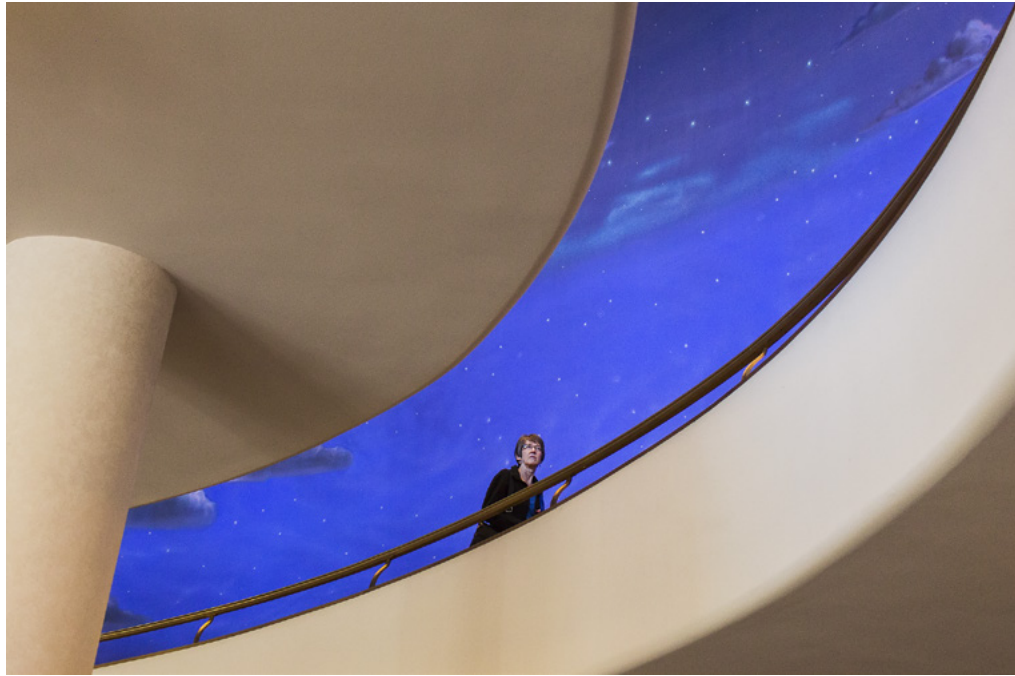
Ni digitaki Saula ko Samuela me tui, a tovolea ko Saula me vakauqeta me kua. O Saula e lako mai na dua na mataqali lailai duadua ena yavusa i Isireli. E rawa vakacava me tui o koya?⁶ Ia a raici koya na Kalou ni “cauravou totoka ka vatuka vinaka.”⁷

Na parofita cecere mada ga o Mosese a vakadrukai ka yalolailai ena dua na gauna sa vinakata me soro ka mate yani.⁸ Ia a sega ni laivi Mosese na Kalou.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, kevaka eda raici keda ena matada ga vakayago, eda na sega beka ni raica ni da veiganiti kaya. Ia na Tamada Vakalomalagi e raici keda ena keda ituvaki dina kei na ituvaki e rawa ni da yaco me vaka. E raici keda o Koya ni da luvena tagane ka luvena yalewa, ni da kabuli ena rarama tawamudu, tawamudu na keda yaga ka vakalou na noda icavacava.⁹

Na nona isoro na iVakabula sa dolava na katuba ni veivakabulai vei keda kece me da lesu tale vua na Kalou. Na Nona “loloma sa rauti ira kecega sa vakamalumalumutaki ira vua na [Kalou].”¹⁰ Na Nona loloma soliwale sai koya na kaukauwa ka na rawa kina ni da curu yani ki na matanitu ni veivakabulai ni Kalou. Ena vuku ni Nona loloma soliwale, eda na vakaturi cake kece mai na mate ka vakabulai ena dua na matanitu vakalagilagi.

Ena matanitu vakalagilagi duadua sara e ra—na matanitu telesitieli, “sa uasivia na ka kecega,”¹¹ ka sega ni wiliki rawa o ira era na rawata na veivakabulai oqo.¹²

Ia na loloma soliwale ni iVakabula ena rawata e levu cake tale na ka vei keda. Ni da lewena Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, eda sa segata tiko e dua na ka sega ni vakasamataki rawa na kena cecere. Sai koya na bula vakacerecerei ena matanitu selesitieli. Sai koya na bula tawamudu ena iserau ni Tamada mai Lomalagi. Sai koya na isolisoli cecere duadua ni Kalou.¹³ Ena matanitu vakaselesitieli, eda na rawata na “Nona lagilagi kei na Nona iukuuku.”¹⁴ Io na ka kecega sa tu vei Tamada ena soli vei keda.¹⁵

Na noda takete na bula vakacerecerei; na bula vakatisaipeli na noda ilakolako.

Ni o cakacakataka e dua na vakabauta lailai ka tekivuna na nomu ilakolako vakatisaipeli ni noda Turaga o Jisu Karisito, ena veisau na yalomu.¹⁶ E rawa ni vakasinaiti ena rarama na yagomu taucoko.¹⁷

Ena vukei iko na Kalou mo cakava vei iko e dua na ka e cecere cake sara mai na ka o rawa ni vakasamataka ni rawa ni yaco. Ko na qai kila ni sa cakacaka dina tiko ena nomu bula na kosipeli i Jisu Karisito. Ena yaga.

E Yaga!

Kemuni na taciqa kei na ganequ, itokani lomani, au masuta me da na

vakanamata ena “rawarawa e tu vei Karisito”¹⁸ ka laiva na Nona loloma soliwale me laveti keda ka kauti keda tiko ena noda ilakolako mai na vanua eda tu kina ki na noda icavacava lagilagi ena iserau nei Tamada.

Ni da vakayacora vakakina, ni dua e taroga, “E yaga tiko li vei iko na lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai?” ena rawa me da tukuna ena qaqa kei na marau cecere, “E vakasakiti na kena yaga. Vinaka vakalevu na taroga. O vinakata beka mo kila eso tale na ka?”

Oqo na noqu vakanuinui, na noqu masu, ka noqu ivakadinadina ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Alama 5:14, 26.
2. Alama 5:26.
3. Raica na Roma 10:17.
4. Ica 12:27.
5. Raica na Dauveilewai 6:12–16.
6. Raica na 1 Samuela 9:21.
7. 1 Samuela 9:2.
8. Raica na Tiko mai na Lekutu 11:14–15.
9. Raica na 1 Joni 3:1–3.
10. Ica 12:27.
11. Vunau kei na Veiyalayalati 76:89.
12. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 76:109.
13. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 14:7.
14. Vunau kei na Veiyalayalati 76:56.
15. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 84:38.
16. Raica na 1 Samuela 10:9.
17. Raica na Maciu 6:22.
18. 2 Korinica 11:3.

Mai vei Elder M. Russell Ballard
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na Kalou sa Veiliutaki Voli

Na ivakaro kei na veiyalayalati era sa dina yaga sara ka ivunau era kune ena Waqa Makawa o Saioni, ka sa veiliutaki kina na Kalou.

Ena koniferedi raraba ni Okotova sa oti, au a sureta eso na dauvakarorogo mera muria na ivakasala nei Brigham Young mera tiko ga ena Waqa Makawa o Saioni, oya na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, ka tautauri ena ligamu ruarua.¹ Mai na gauna oya, au sa marau ni kila ni so vei ira na noqu matavuvale kei na so tale a vakarorogo voli ka sa tarogi au vakaoqo: “Na cava e tiko ena Waqa Makawa o Saioni ka sa dodonu meda kukube kina?” Au a vakananumi ira ena ka a tukuna o Peresitedi Brigham Young: “Eda sa tiko oqo ena waqa makawa o Saioni. . . . Na [Kalou] sa veiliutaki ka na vaka tu kina. . . . O Koya e vakatulewa, veituberi ka veidusimaki. Kevaka era na yalodei vakataucoko na tamata vua na nodra Kalou, sega ni vakawalena na nodra veiyalayalati se na nodra Kalou, ena tuberi keda vakadodonu o Koya.”²

Vakamatata, e sa vakarautaka tu na Tamada Vakalomalagi kei na Turaga o Jisu Karisito na Waqa Makawa o Saioni ena veidina matata tawamudu ka na vukei keda ni tomana voli na itosotoso ena wai veilecayaki ni bula vakayago. Oqo e vica ga.

Na Lotu i Jisu Karisito e sa dau liutaki tu ga mai vei ira na parofita kei na iapositolo bula voli. Dina ga ni ra vakayago ka tu talega na nodra malumalumu vakatamata, era sa vakauqeti na italai ni Turaga mera vukei keda ni levea na dredre eso ka sa vakavuleqa ki na bula vakayalo ka mera vukei keda ni lako curuma vinaka na bula vakayago ki na noda icavacava, vakaoti, mai lomalagi.

Donuya volekata na 40 na yabaki na noqu veimaliwai voleka voli, au sa mai dua na ivakadinadina ni veivakauqeti malua kei na vakatakila momona sa mai vatuka ni ka era qarava tu na parofita kei na iapositolo, ira na Vakaitutu Raraba, kei na ililiu ni mataisoqosoqo. Ni ra sa sega ni vinaka sara se tawacala, era sa mai soli ira vakavinaka sara na turaga kei na marama oqo ena liutaki vakadodonu ni cakacaka ni Turaga me vaka a dusimaka.

Ia kakua sara ni nanuma cala: na Turaga e dusimaka na Nona Lotu mai vei ira na parofita kei na iapositolo bula voli. E sa dau cakava tu ga o Koya na Nona cakacaka ena sala oqo. Vakakina, a vakatavulica na iVakabula, “E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, o koya sa vakacegui ira yadua ka’u sa tala sa vakacegui au.”³ Eda sega ni rawa ni wasei Karisito tani mai vei ira na Nona italai. Ke sega o ira na imatai ni Nona iApositolo, ena sega ni tiko vei keda na itukutuku vakadinati ena mata me baleta e vuqa na Nona ivakavuvuli, Nona ilesilesi, Nona vakararawataki ena Were o Kecisemani, kei na Nona mate ena kauveilatai. Ke sega na nodra ivakadinadina, ena sega ni tiko vei keda e dua na vakadinadina vakaiapositolo me baleta na ibulubulu lala kei na Tucaketale.

A vakaroti ira na imatai ni iApositolo oya o Koya:

“O koya mo dou qai lako ka vakalotutaki ira na lewe ni veivanua kecega, ka papitaisotaki ira ena yaca ni Tamamudou, kei na Luvena, kei na Yalo Tabu:

“Vakavulici ira mera vakabauta na ka kece ka’u a vosa kina vei kemudou.”⁴

Na ilesilesi oqo a vakavoutaki ena noda gauna ni a kacivi Josefa Simici na Turaga me vakalesuya mai na Lotu, vata kei ira na iApositolo lumuti mera vakatetea na Nona kosipeli ena iotioti ni gauna ni bera na Nona lako tale mai.

E sa dau dua tu ga na bolebole ki na vuravura me vakadonui ira na parofita kei na iapositolo bula voli, ia e sa veiganiti sara me vakakina me rawa ni da kila vakaoti na Veisorovaki kei na ivakavuvuli i Jisu Karisito ka meda ciqoma vakataucoko na veivakalougatataki ni matabete sa soli vei ira e sa kaciva o Koya.

Vuqa sara na tamata era nanuma ni sa dodonu mera vinaka sara se voleka ni vinaka sara o ira na iliuliu ni Lotu kei na lewenilotu. Era guilecava ni Nona loloma na Turaga e sa veirauti me vakacavari kina na Nona cakacaka mai vei ira na bula vakayago. Sa tiko vei ira na noda iliuliu na inakinaki vinaka sara, ia so na gauna eda cakacala. Oqo e sega ni vakarau vinaka ki na veimaliwai ena Lotu, ni sa yaco vakakina na ka oqo ena noda veimaliwai kei ira na itokani, veiwekani, tamata cakacaka ka vakakina ena bula vakaveiwatini kei na matavuvale.

Na vakaraici ni malumalumu vakatamata ki na so tale e sa dau rawarawa. Ia, eda vakacala vakabibi na siqemi walega ni ivakarau vakatamata ni dua tale ka qai calata ni raica na liga ni Kalou ni cakacaka voli kivei ira e sa kaciva o Koya.

Na raici voli ni iwalewale e vakauqeti ira kina na Nona iliuliu digitaki na Turaga kei na iwalewale e vakauqeti ira kina na Yalododonu mera cakava na veika daumaka ka vakasakiti mai na nodra ivakarau vakatamata e sa dua na sala eda tautauri kina ki na kosipeli i Jisu Karisito ka tiko vakacegu voli ena loma ni Waqa Makawa o Saioni.

Ai karua ni dina oya na ivunau me baleta na ituvatuva ni veivakabulai. Mai vua na Parofita o Josefa Simici, a solia na Kalou na iVola i Momani, na Vunau kei na Veiyalayalati, kei na vuqa na ikuri ni ivakavuvuli ni Lotu. Oqo e oka kina e dua na kilaka me baleta na ituvatuva ni veivakabulai, ka sa dua na mape ni vanua eda a lako mai kina, na noda inaki eke e vuravura, kei na vanua eda sa lako tiko kina ni da sa mate. E vakarautaka talega vei keda na ituvatuva e dua na rai vakamareqeti, ka tawamudu ni da sa luvena vakayalo na Kalou. Mai na noda kila vakamatata na Tamada Vakalomalagi kei na noda isema ki Vua kei na Luvena Daulomani, o Jisu Karisito, eda na vakadonuya na Nodrau ivunau ka caka veiyalayalati vata kei Rau ka na muataki keda lesu ki na Nodrau itikotiko tawamudu.

Ena veigauna au kevea kina e dua na gone sucuvu, au dau vakanananu voli: “O cei o iko, gone lailai? Na cava o na vakataka mai na Veisorovaki i Karisito?”

Eda taroga vakatautavata na veitaro oqo ni mate e dua eda lomana: “Sa evei o ira? Na cava era sa raica voli ka sotava tiko? E tomani li na bula? Na cava ena ivakarau ni noda veimaliwai vakamareqeti duadua ena vuravura levu ni yalo ni tamata mate?”

Ena vuravura oya, na neitou matavuvale e tiko kina e rua na makubui keirau yalewa, o Sara kei Emily, kei na dua na makubui keirau tagane, o Nathan. Mai na takali yani na makubui keirau yadua, keitou a tautauri toka ga vakamatavuvale ki na veidina ni kosipeli ena liga ruarua. A saumi vakavinaka ka vakadodonu na neitou vakatataro mai na Veisorovaki ni iVakabula. Dina ga ni keirau calati ira na makubui keirau, keirau kila ni ra bula tiko, ka keirau kila ni keitou na veisotari tale. Keirau vakavinavinakataka na kena kilai matata vakayalo na ka oqo ena gauna drakidrakita ni noda bula kei na bula vakamatavuvale.

Dua tale na itakele dina ni Lotu oya ni a buli Atama kei Ivi na Tamada Vakalomalagi ena dua na inaki vakalou. A nodrau ilesilesi—ka, vakakina, na ilesilesi ni nodra kawa—mera bulia na

yago vakatamata me luvena vakayalo na Kalou me rawa ni ra vakatovolea na bula vakayago. Ena ituvatuva oqo, sa talai ira mai kina na luvena vakayalo na Tamada Vakalomalagi ki vuravura mera vuli ka tubu mai na veika era sotava ena bula ni vuravura. Baleta ni lomani ira na luvena, sa tala mai kina na Kalou na italai vakalomalagi eso kei na iapositolo mera vakatavulici ira me baleta na itavi cecere nei Jisu Karisito me noda iVakabula.

Mai na veitabayabaki sa oti, era sa vakayacora na nodra itavi na parofita ni ra sa vakarota na tamata ena veika rerevaki sa wavoliti ira tu. Sa nodra ilesilesi na iApositolo ni Turaga mera wadrava, veivakaroti, ka toro yani me vukei ira na vakasaqqaqara iwali voli ena taro ni bula eso.

Ena ruasagavulu na yabaki sa oti, a vakaraitaka kina na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba.” Ena itukutuku veivakauqeti oya, keitou a vakacavara ena vosa oqo: “Keitou na vunauki kemuni kina o ni dau beca na veiyalayalati ni bula savasava, ka veivakatotogani

tiko vei watimuni se luvemuni, se o ni sega ni dau qarava na nomuni tavi e vale, ni o ni na tarogi kina mai vua na Kalou. Me keitou dusimaka kina, ni sa na lutuki keda ena noda bula yadua, ena bula vakaitikotiko, se vakavanua, na isamu ni dawa mai na kavoro ni veimatavuvale, ni da na sotava na veileqa bibi era sa vunautaka tu na parofita mai liu, kei ira talega edaidai.”⁵

Vakai ira na iapositolo, keitou sa vakadeitaka tale na ivakaro bibi oqo ni-kua. Yalovinaka nanuma na ivakaro kei na veiyalayalati era sa dina yaga sara ka ivunau era kune ena Waqa Makawa o Saioni, ka sa veiliutaki kina na Kalou.

Dua tale na vunau bibi e dodonu meda kukube kina oya na vakatabui ni siga ni Vakacegegu. Oqo e vukea me kakua ni tauvi keda kina na duka vakavuravura, vakarautaka na vakacegu vakayago, ka solia vei keda yadua na veivakavoui vakayalo ni sokalou kivua na Tamada kei na Luvena ena vei-Sigatabu.⁶ Ni da marautaka na siga ni Vakacegegu, oya sa ivakaraitaki ni noda loloma kivei Rau.⁷

Me tiki ni noda sasaga ni marautaka na siga ni Vakacegegu, keitou sa kerei ira na iliuliu kei na lewe ni Lotu mera nanuma ni soqoni ni sakaramede e sa nona na Turaga ka sa dodonu me na tutaki vakabibi sara ena Nona

ivakavuvuli. Na vakayacori ni caka-caka tabu vakalotu ni sakaramede sa gauna meda vakavouia kina na noda veiyalayalati ka vakadeitaka tale na noda loloma me baleta na iVakabula ka vakananuma na Nona solibula kei na Nona Veisorovaki.

Na yalo vata ga oqo ni sokalou sa dodonu me vakatawana na noda soqoni vakavula ni lolo kei na tukuniyalo. Na soqoni ni sakaramede oqo e sa baleti ira na lewenilotu mera vakatakila vakacaca na loloma kei na vakavinavinaka vua na Tamada Vakalomalagi, o Jisu Karisito, kei na kosipeli vakalesui mai ka wasea na nodra ivakadinadina ena veika oqo. Na soqoni ni lolo kei na tukuniyalo e sa dua na gauna meda wasea kina vakacaca na vakasama veivakauqeti eso ka tukuna na ivakadinadina momona. E sa sega ni gauna ni vosa vakabalavu.

Sa dodonu mera vakatovotovotaka na gonelalai na wasei ni nodra ivakadinadina ena soqoni ni Lalai ka vakakina kei na nodra itubutubu ena lotu vakamatavuvale me yacova ni ra sa kila vakamatata na inaki bibi ni dua na ivakadinadina.

Na inakinaki wale tikoga oqo ni kena sagai me marautaki na siga ni Vakacegegu e sa vatuka saraga ni dua na veivakauqeti mai vua na Turaga kivei ira na iliuliu ni Lotu. Na lewe ni matabose

ni tabanalevu sa dodonu me vukea taumada na matabisopi me vica vata na macawa ena talevi ni sere kei na ulutaga eso e sa vakaturi me baleta na soqoni vakayadua ni sakaramede.

Eda sa vakalougatataki taucoko ni sa vakatawani na siga ni Vakacegegu ena loloma me baleta na Turaga ena itikotiko kei na valenilotu. Ni ra sa vakatavulici na luveda ena sala ni Turaga, era sa vulica mera vakila ka malele ki na Nona Yalotabu. Eda na gadreva taucoko ni tiko ena Sigatabu yadua ka vakayagataka na sakaramede ni da vakila na Yalo ni Turaga. Kei ira taucoko, na gone kei na qase, ka tubera voli na icolacola bibi ena vakila na veivuke vakayalo kei na vakacegu e yaco mai ena dua na siga ni Vakacegegu e vakatabakiduataki vua na Tamada Vakalomalagi kei na Turaga o Jisu Karisito.

Eda vakavinavinaka, ni dau voleka tu ga o Karisito, ka wawa voli me vukei keda ni da sa lomasoli meda veivutuni ka lako mai ki Vua.

Oqo, ni da vakananuma na dina e vica walega oqo era tiko voli ena Waqa Makawa o Saioni, meda sa tiko ga eloma ka nanuma ni, mai na kena ivakamacala, waqa e sa dua na lori, ka sa inaki ni lori me na kauti keda ki na dua na vanua.

Na icavacava ni noda soko sa ikoya na taucoko ni veivakalougatataki ni kosipeli, na matanitu vakalomalagi, na lagilagi vakasilesitieli, kei na itikotiko ni Kalou!

Na ituvatuva ni Kalou e sa virikotori tu. E sa veiliutaki tiko o Koya, ka sa soko voli na Nona waqa levu ka kaukauwa ki na vanua ni bula kei na veivakacerecerei. Nanuma ni da na sega ni rawa ni yaco ekea ena lade tani mai na waqa ka tovolea voli ni qalo kina vakaikeda.

Na bula veivakacerecerei e sa takete ni ilakolako vakayago oqo, ka sega ni dua e yaco ekea ke sega na ivotavota ni kosipeli i Jisu Karisito: Nona Veisorovaki, na veicakacaka tabu vakalotu, kei na ivakavuvuli veituberi eso sa kune ena Lotu.

Ena Lotu eda vulica kina na veicakacaka ni Kalou ka ciqoma na loloma ni Turaga o Jisu Karisito e sa vakabulai keda. Ena loma ni Lotu eda vakaduria kina na noda veidina-dinati kei na veiyalayalati ni matavuvale tawamudu ka sa yaco me noda ivolatara ki na bula veivakacerecerei. Sai koya na Lotu e vakaukauwataki mai na matabete me kauti keda yani mai na wai tawamacala eso ni bula vakayago.

Meda sa vakavinavinakataka na Waqa Makawa totoka o Saioni, ni ke a sega eda na ciri voli ga vakaikeda ka malumalumu, veisuayaki toka ni sega na iuli kei na ivoce, ka vakacawiri voli ena cagi kei na ua kaukauwa eso ni vunica.

Tautauri matua, na taciq kei na ganequ, ka soko voli ena loma ni waqa lagilagi, Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, ka da na yacova na noda icavacava tawamudu. Oqo na noqu ivakadinadina kei na masu me baleti keda taucoko ena yaca i Koya e sa vakayacani kina na Waqa Makawa o Saioni, na noda Turaga ka iVakabula, o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na M. Russell Ballard, "Tikoga ena Loma ni Boto ka Tautauri Toka!" *Liaona*, Nove. 2014, 89–92.
2. Brigham Young, "Remarks," *Deseret News*, Nov. 18, 1857, 291.
3. Joni 13:20.
4. Maciu 28:19–20.
5. "Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba," *Liaona*, Nove. 2010, 129.
6. Raica na Vanua kei na Veiyalayalati 59:9–23.
7. Raica na Aisea 58:13–14.

Mai vei Elder Richard J. Maynes

Ena Mataveiliutaki ena Vitusagavulu

Na Rekitaki ni Bula sa Va-Karisito

Sa dodonu me na tu donu vakavinaka sara tu ga na noda bula vei Karisito kevaka meda na kunea na reki dina kei na vakacegu ena bula oqo.

Na vuravura eda bula tiko kina e sa vakacolati ira vakalevu na tamata vinaka ena veivanua mera tosoya sobu se tamusuka saraga na nodra ivakatagedegede ni bula dodonu. Ia, veitalia na itovo ca eso kei na veitemaki e wapoliti keda ena veisiga, sa rawa ni da kune reki dina nikua mai na bulataki ni bula sa va-Karisito.

Na vakanamatataki ni noda bula vei Jisu Karisito kei na Nona kosipeli ena kauta mai na duavata kei na bula marau ki na noda bula, me vaka e vakaraitaka na kena oqo.

O Elder Taiichi Aoba ena Vitusagavulu, ka vakaitikotiko ena dua na koro ulunivanua lailai e Shikoku, Japani, a kerei me vakatavulica e dua na kalasi ena dua na koniferedi ni itabagone. "Mo Dou Tudei ena Vanua Tabu" a digitaki me ikau ni koniferedi. Ni oti na vakasamataki ni ikau kei na ka me vakatavulici, a navuca o Elder Aoba me vakayagataka na nona itavi vakacacaka me iyaya ni veivakatavulici. Na nona cakacaka na tuli kuro.

A wasea o Elder Aoba na nodra kurabui vakaidina na nona kalasi ni itabagone ni ra raica na sala e a rawa kina vua me veisautaka na ibulibuli ni tete

ena ligana ki na veleti, baulu, kei na bilo. Ni oti nona veivakaraitaki, a tarogi ira kevaka e dua vei ira ena via tovolea. Era a laveta taucoko na ligadra.

A kacivi ira mai liu eso na itabagone o Elder Aoba mera vakatovolea na nodra idivi vou. Era nanuma, ni oti na nodra saravi koya voli, ni ka oqo ena rawarawa tu ga. Ia, e sega ni dua vei ira a rawata ena nodra sasaga me cakava e dua mada ga na baulu rawarawa. Era kaya: "Au sega

ni rawa ni cakava oqo!" "Cava na vuna e dredre kina oqo?" "Oqo e sa rui drakidra-kita." E tukuni na veika oqo ni ra tasika wavokita voli na rumu taucoko na tete.

A tarogi ira na itabagone o koya se cava na vuna e a dredre kina vei ira na tuli kuro. Era sauma mai ena veimataqali isaunitaro: "Au sega ni se cakava vakadua," "Au a sega ni tuberi kina," se "E sega na noqu taledi." Ni tauri mai na kena macala, na ka era kaya e dina taucoko; ia, na vuna bibi levu duadua ni nodra lutu sa baleta ni sega ni biu donumaka sara tu ga na iwiri na tete. Era a nanuma na itabagone ni ra sa biuta na tete e lomadonu, ia mai na rai ni kenadai, e a sega ni koto sara e loma donu. A qai kaya vei ira o koya, "Meda sa tovolea tale oqo vakadua."

Ena gauna oqo, a vakadabera o Elder Aoba na tete ena lomadonu saraga ni iwiri ka qai tekivuna me wirica na iwiri, ka cakava voli e dua na qara

Vaka na tete ena iwiri ni kuro nei Elder Taiichi Aoba, sa dodonu me na tiko donu saraga na noda bula vei Karisito kevaka meda na kune reki dina kei na vakacegu ena bula oqo.

ena loma ni tete. Era a vakatovolea tale eso na itabagone. Ena gauna oqo era sa tekivu vakasausau taucoko ni ra kaya: "Wao, e sa sega ni sakure," "Au sa rawa ni cakava," se "Au sa cakava rawa!" Sa dina, era sega ni vinaka sara na kedra ibulibuli, ia na vatukana a duidui vakaoti mai na imatai ni sasaga. Na vu ni nodra sa qai rawata rawa oya baleta ni sa qai biu na tete donumaka vinaka sara tu ga na iwiri.

Na vuravura eda bula tiko kina e sa vakataka na iwiri cawiri ni dautuli kuro, ka sa tosocake tiko na tolo ni iwiri oya. Me vaka na tete ena iwiri ni dautuli kuro, sa dodonu meda tu donu talega. Na lomada eloma, na itakele ni noda bula, sa dodonu me o Jisu Karisito kei na Nona kosipeli. Na bulataki ni bula sa va-Karisito sa kena ibalebale meda vulica na veika e baleti Jisu Karisito kei na Nona kosipeli ka meda qai muria na Nona ivakaraitaki ka muria vakavinaka sara na Nona ivakaro.

A kaya na parofita makawa o Aisea, "Ia oqo, kemuni Jiova, ko ni sa tamai keimami; koi keimami na tete, ia koi kemuni na neimami dautuli kuro; ia koi keimami kecega na caka-caka ni ligamuni."¹

Kevaka e sa tu donu sara tu ga na noda bula vei Jisu Karisito, sa rawa Vua me moici keda vakavinaka sara ki na mataqali tamata vakacava eda gadreva ni vakataka me rawa ni da lesu tale ki na Nona itikotiko kei na Tamada Vakalomalagi ena matanitu vakasilesitieli. Na reki eda sotava ena bula oqo ena veisotari dina saraga ki na kena tutaki donu vakavinaka na noda bula ki na ivakavuvuli, ivakaraitaki, kei na veisorovaki i Jisu Karisito.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, au a sucu ena dua na matavuvale Yalododonu Edaidai ka sa lewenilotu tu mai ena vuqa na itabagauna, ia a semati ki na neitou bula ni veisiga na veivakalougatataki kei na reki ni kena tiko na kosipeli i Jisu Karisito me yavu ni neitou itovo vakamatavuvale. Na gauna sara au a qai cauravou kaulotu tudei kina au sa qai vakila kina na totoka veivakurabuitaki dina ni taucoko ni kosipeli i Jisu Karisito kivei ira ka se sega mada ni sotava ena nodra bula. Na tikina oqo ena Maciu sa ivakaraitaki ni ivakarau era sotava na tamata sa saumaki ki na kosipeli i Jisu Karisito: "Sa tautavata na matanitu vakalomalagi kei nai yau sa vuni tu ena dua na were, ka sa dua na tamata sa kunea ka sega ni tukuna; ia ni sa rekitaka sa laki volitaka na ka kecega sa tu vua, a sa volia na were ko ya."²

Me'u wasea mada vei kemuni e dua na ivakaraitaki mai na iVola i Momani ka vakamacalataka na cava a vakadonuya me sotava e dua ka saumaki me rawa ni ciqoma kina na reki ka semati vata na kunei ni yau a tukuna o Jisu ena vosa vakatautavata ni yau ka vunitaki ena were.

Nanuma ena ivola i Alama wase 20, o Amoni kei Lamonai a gole tiko ki

na koro o Mitionai ena inaki ni nona kunei ka sereki o Eroni na taci Amoni mai na valeniveivesu. Donuya na nodrau ilakolako rau a sotava na tamai Lamonai, ka sa nodra tui na Leimani ena vanua taucoko.

A cudru vakalevu sara na tui ni a lako tiko na luvena o Lamonai, vata kei Amoni, e dua na daukaulotu ni Nifai, ka sa navuca me meca. A nanuma o koya me a tiko na luvena ena kana magiti a vakarautaka me baleti ira na luvena kei na nona tamata. A cudru vakalevu sara na tui ni Leimani ka sa vakaroti luvena o Lamonai me vakamatei Amoni ena nona iselewau. Ni sega ni muria o Lamonai, a ucuna mai na nona iselewau na tui me vakamatei luvena ena vuku ni talaidredre; ia, a tarova o Amoni me vakabulai Lamonai kina. Sa qai yaco o koya me vakamalumalumutaka na tui ka sa rawa ni vakamatei koya.

Oqo na ka e tukuna na tui vei Amoni ni sa raici koya tu ena ituvaki ni bula kei na mate: “Raica kevaka ko sa vakabulai au, au na solia vei iko na ka ga ko vinakata, sa rawa me’u wasea vakaveimama vei iko na noqu matanitu.”³

Sa vakadonuya na tui me colata na isamunidawa ni veimama ni nona matanitu me rawa ni vakavotaki kina na nona bula. E a rairai kurabui beka na tui ni a kerea walega o Amoni me sereki o Eroni na tacina kei na nona ilawalawa mai na valeniveivesu ka me na taura tale na luvena o Lamonai na nona matanitu.

Emuri, baleta na veika a yaco oya, a sereki o Eroni na taci Amoni mai na valeniveivesu e Mitionai. Ni oti na nona sereki a vakauqeti o koya me lakova na vanua taucoko a vakatulewa kina na tui ni Leimani. A vakatakilai o Eroni kivua na tui ka sa nona na madigi me vakata-vulici koya ena ivakavuvuli ni kosipeli i Jisu Karisito, oka kina na ituvatuva cecere ni veivuetai. A vakauqeti vakatitobu na tui ena ivakavuvuli nei Eroni.

Na nona idole na tui ki na ivakavuvuli nei Eroni e sa kune ena tikina e 15 ni Alama wase 22: “Ia ni sa vakamacalataka oti vua ko Eroni na veika oqo, sa kaya na tui: a cava me’u kitaka me’u rawata kina na bula tawamudu ko sa

tukuna tiko? Io a cava me’u kitaka me’u sucu vou kina me’u luve ni Kalou? A cava me’u kitaka me bokoci kina na noqu ivalavala ca, ka me’u vakasinaiti ena Yalo Tabu ka sega ni muduki tani ena siga mai muri? A sa kaya tale, Raica au sa rawa ni solia na veika kecega au sa taukena, kei na lewa ni noqu matanitu, ia me’u rawata ga na bula tawamudu.”

Veivakurabuitaki sara, ni veidutaitaki na soli ni veimama ni nona matanitu me vakavotaki kina na nona bula, na tui ni Leimani e sa vakadonuya tiko oqo me solia yani na nona matanitu taucoko me rawa kina vua me ciqoma na reki e basika mai ena kilai vakamatata, vakadonui, kei na bulataki ni kosipeli i Jisu Karisito.

Na watiqu, o Nancy, e sa dua talega ka saumaki ki na Lotu. Sa tukuna o koya vei au ena vuqa na gauna ena veiyabaki sa sivi na reki e sa vakila ena nona bula mai na gauna a kunea, vakadonuya, ka bulataki voli kina na kosipeli i Jisu Karisito. Na ka e tarava sa vakanananu lesu nei Sisita Maynes ena veika a sotakaya:

“Ni’u dua voli na itabagone qase cake yabaki 20 vakacaca, sa dua na gauna ena noqu bula oqori me’u kila kina ni’u gadreva me’u veisautaka e dua na ka me rawa ni’u tamata mamarau kina. Au vakila ni vaka au bula voli ena dua

na ituvaki ka sega ni muataki donu, ka’u sega ni kila na vanua me’u lako kina me’u kunea. Au a dau kila tu ga ni tiko na Tamada Vakalomalagi ka’u dau masu ena so na gauna ni noqu bula, ka vakila voli ni rogoca o Koya.

“Ni’u tekivuna na noqu vaqaqara, au a curuma e vica na lotu duidui ia au na dau sotava voli ga na nanuma vataga kei na yalolailai. Au sa vakalougatataki sara ena noqu masu me baleta na mua kei na inaki ni bula e sa qai saumi mai, ka sa kau mai ki na noqu bula na taucoko ni kosipeli i Jisu Karisito. Ena matai ni gauna au vakila ni vaka sa tiko e dua na noqu inaki, ka sa kauta mai na ituvatuva ni bula marau na reki vakaidina ki na noqu bula.”

Dua tale na ka a sotavi mai na iVola i Momani ka vakamacalataka vakamatata na iwalewale e rawa ni vakasinaiti keda kina na bula marau cecere, na bulataki ni dua na bula sa va-Karisito kevaka madaga o sotava voli na veivakatovolei dredre eso.

Ni oti nona biuti Jerusalemi mai na parofita o Liai kei na nona matavuvale ena 600 b.s., era a veilakoyaki voli ena lekutu me rauta ni walu na yabaki me yacova ni ra sa qai yaco ki na dua na vanua era vakatoka o Vanua Sautu, ka sa volekata na baravi. A vakamacalataka vakaoqo o Nifai na nodra bula ni

sotavi dredre ena lekutu: “Ia e dina ga ni a yaco vei keimami e levu na ka rawa kei na leqa, . . . ka sega ni rawa me keimami vola kece.”⁴

Ni ra bula voli e Vanua Sautu, sa lesi mai vua na Turaga o Nifai me tara na waqa me na kauti ira takosova na wasawasa ki na vanua yalataki. Ni oti nodra yaco yani ki na vanua yalataki, sa tekivu me tubu na veileti levu mai vei ira na tamata ka vakanamatataka nodra bula vei Karisito kei ira na tawavakabauta ka muria na ivakaraitaki nei Leimani kei Lemueli. Kena itinitini, na bibi ni veivorati mai na ito erua e sa vakaitamera sara ka sa tawase tani o Nifai kei ira na muria na ivakavuvuli ni Turaga ka ra dro yani ki na lekutu mera taqomaki kina. Ena gauna vata oqo, ni oti toka e 30 na yabaki na nona biubiu mai Jerusalem o Liai kei na nona matavuvale, a vakarautaka o Nifai e dua na itukutuku veivakurabuitaki toka ka volai vakamatau, vakabibi ni oti na kena volai ena ivolanikalou na leqa kei na dredre e vuqa era a sotakaya tu vakadede. Sa ikoya oqo na nona vosa: “Keimami sa [tiko] marau.”⁵ Se vakacava sara na nodra sotavi dredre, a rawa vei ira mera tiko marau baleta ni ra tu donu vinaka sara tu ga vei Karisito kei na Nona kosipeli.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, me vaka na tete ena iwiri ni dautuli kuro, sa dodonu me na tu donu vakavinaka sara tu ga na noda bula vei Karisito kevaka meda na kunea na reki dina kei na vakacegu ena bula oqo. Na nodra ivakaraitaki na tui ni Leimani; na watiqu, o Nancy; kei ira na tamata i Nifai era tokona taucoko na ivakavuvuli dina oqo.

Au vakadinadinataka nikua ni rawa ni da kunea talega na vakacegu oya, na bula marau oya, na reki dina oya kevaka eda digitaka meda bulataka na bula sa va-Karisito, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Aisea 64:8.

2. Maciu 13:44 (iVakarau ni Vosa Talevi).

3. Alama 20:23.

4. 1 Nifai 17:6.

5. 2 Nifai 5:27.

Mai vei Neill F. Marriott

Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki
Raraba ni Goneyalewa

Solia na Yaloda Vua na Kalou

Ni da dolavi keda vua na Yalotabu, eda na vulica na sala ni Kalou ka vakila na Nona lewa.

Ena vosa nei Elder Dallin H. Oaks, ena koniferedi raraba ni Epereli, a vosa ena kena gadrevi meda “vakavoutaka noda bula yadua.”¹ Au nanuma ni veisau ni bula yadua oqo e tekivu ena veisau ni yalo—se cava ga na veika o sotava ena nomu bula se vanua o sucu kina.

Au gole mai na Loma ni Ceva kei Amerika, ena gauna au se gone kina a vakavulici au na serenilotu makawa ni Protestant baleta na yalo vakatisaipeli dina—e dua sa veisau. Oqo na qaqana, e talei vei au:

Me sa lomamuni, Turaga!

Me sa lomamuni!

Ko ni a Buli au;

Au sa nomuni ibulibuli

Ni tuli au ka buli au

Meu vakataka Nomuni lewa,

Niu sa wawa,

*Ka soli au tu ga.*²

Eda na soli keda tikoga vakacava ena gauna nikua, ni da sa osooso, ka tamata dau veisisivi? Eda na cakava vakacava me noda sala na sala ni Turaga? Au vakabauta meda na tekivu ena noda vulici Koya ka masu meda kila vinaka

cake. Ni tubu cake tiko noda nuitaki Koya, eda dolava na yaloda, vakasaqara meda cakava na Nona lewa, ka waraka na kena isau meda na kila vinaka cake.

A tekivu na veisau ni yaloqu niu se yabaki 12, kau sa tekivu vakasaqara na Kalou. Au a kila ga na Masu ni Turaga,³ ia au a sega sara ni kila meu masu vakacava. Au nanuma noqu dau teki-duru, ka nuitaka niu na vakila na Nona loloma, ka taroga, “Evei oi Kemuni, Tamaqu Vakalomalagi? Au kila Ko ni tiko ena dua na vanua, ia evei?” Ena veigauna taucoko ni noqu goneyalewa, au vakatatato voli. Au a raica eso na

dina baleti Jisu Karisito, ia a vakatarana Tamada Vakalomalagi meu vakasaqara ka wawa me 10 na yabaki.

Ena 1970, ni rau sa vakavulica vei au na daukaulotu na ituvatuva ni veivakabulai nei Tamada kei na Veisorovaki ni iVakabula, sa mai oti na noqu wawa. Au sa ciqoma na dina oqo ka papitaiso sara.

Yavutaki ena noqu kila na loloma kei na kaukauwa ni Turaga, keitou sa mai digitaka kei watiqu kei iratou na gone, me neitou ibole ni matavuvale oqo: “Ena vinaka taucoko mai.” Ia me keitou kaya tiko vakacava oqo ni sa yaco tikoga mai na veileqa lelevu ka sega na kena iwali ena gauna o ya?

Ena gauna sa curu bibi kina i valenibula o Georgia, na luvei keirau yalewa mamarau, bula kilikili ka yabaki 21, ena coqa ni basikeli, e kaya na noqu matavuvale, “Ena vinaka taucoko mai.” Niu vuka yani vakatotolo mai na ilesilesi vakalotu mai Brazil ki Indianapolis, e Indiana, meu laki raici koya, au sa ququmi toka ga ena neitou ibole ni matavuvale. Ia, a mani takali yani na luvei keirau totoka oqo ki na vuravura ni yalo ni vo toka ga e vica na auwa me ro yani na noqu waqavuka. Ni sa curumi keitou vaka na livaliva na rarawa kei na kidacala, me na keitou veiraici rawa vakacava ka kaya *tikoga* “Ena vinaka taucoko mai”?

Ni sa mai takali vakayago o Georgia, sa bibi sara na lomai keitou, ka keitou lomaleqa, me yacova mai nikua keitou dau yalorarawa ena so na gauna, ia keitou ququmi tikoga ena kila o ya ni sega ni dua e mate dina. Se cava sara na neitou lomabibi ni sa mai takali na yagoi Georgia, keitou sa vakabauta tu ni sa bula tiko na yalona, ka keitou vakabauta keitou na laki bula tawamudu vata tale kevaka keitou vakamura tiko na neitou veiyalayalati ni valetabu. Na vakabauta na noda Dauveivueti kei na Nona Tucke Tale, na vakabauta Nona kaukauwa vakamatabete, kei na vakabauta ena veivauci tawamudu keitou rawa ni tukuna tiko na neitou ibole ena kila e dina.

E kaya o Peresitedi Gordon B. Hinckley: “Ni ko cakava nomu vinaka taucoko, ena vinaka taucoko mai. Mo nuitaka ga na Kalou. . . . Ena sega ni biuti iko na Turaga.”⁴

E sega ni kaya na neitou ibole ni matavuvale, “Ena vinaka taucoko mai *ena gauna oqo*.” E tukuna tiko na neitou vakanuini ena veika tawamudu sa na yaco mai—sega sara ni gadrevi walega oqo. Na ivolanikalou e kaya, “Dou vakasaqara vagumatua ka daumasu tikoga ena vakabauta, ia kevaka dou sa caka dodonu ka muria na veiyalayalati dou sa veiyalayalati kina vakai kemudou, ena rawa vakavinaka na veika kece e baleti kemudou.”⁵ Oqo e sega ni kaya na veika kecega *sa* vinaka, ia vei ira sa yalomalumumu ka yalodina tiko—na veika kece e vinaka ka ca—era na cakacaka *vata* me yaco na vinaka, ia ena Nona gauna ga na Turaga. Eda na waraki Koya, me vakataki Jope ena nona rarawa, ni kila tiko na Kalou ena “vakararawataka, a sa viviga talega: sa vakamavoataka, a sa vakabula talega ena ligana.”⁶ Na yalomalumumu ga ena ciqoma na veivakatovolei ka waraka na gauna me mavo kina ka vakataucokotaki tale.

Ni da dolavi keda vua na Yalotabu, eda na vulica na sala ni Kalou ka vakila na Nona lewa. Ena gauna ni sakaramede, kau vakatoka me uto ni Siga ni

Vakacecegu, au raica ni oti noqu masu ni kere veivosoti ni ivalavala ca, au sa vakasalataki meu kerea vua na Tamada Vakalomalagi, “Tamaqu, e se vo tale eso?” Ni da sa soli keda vakadua tu, ena rawa ni dusimaki noda vakasama ki na *vua tale na ka* eda gadreva meda veisautaka—na veika e yalana noda igu meda ciqoma kina na veidusimaki vakayalo se veivakabulai ka vukei.

Me vakataka, noqu rairai maroroya lo vinaka toka noqu cata tiko e dua na tamata. Niu taroga ke se vo tiko eso tale na ka me vakatusai, na “ka vuni” o ya ena votu vinaka mai na noqu vakasama. Na ka dina, ena vosamalua mai na Yalo Tabu, “Ko a taroga dina se vo tale eso, ia sai koya oqo. Na nomu yaloca ena vakalailaitaka nomu torocake, ka vakacacana nomu igu mo veimaliwai kina vakavinaka. Sa rawa mo laiva oqo.” Ia sa ka dredre dina—ena rairai donu beka ni da cata e dua—ia ni da soli keda ki na sala ni Turaga sai koya ga na sala ki na marau tawayalani.

Ni toso na gauna kei na ituvaki, eda sa ciqoma na Nona kaukauwa ni loloma soliwale kei na veidusimaki—ka rairai liutaki keda vakalevu ki valetabu

se vulica vakatitobu na Veisorovaki ni iVakabula, se veivosaki kei na dua na itokani, bisopi, dua na daunivakasala vuku, se dua na vuniwai. Na kena mavo na yaloda ena tekivu ena noda soli keda ka sokalou vua na Kalou.

Ena tekivu na sokalou dina ni sa tudonu na yaloda vua na Tamada kei na Luvena. E vakacava tu na ituvaki ni yaloda nikua? Ni veidutaitaki vata, ni gadrevi me vakabulai ka me dina na yalo, meda na vakatara taumada me ramusu e mata ni Turaga. “Ia mo dou cabora ga vei au na yalo sa raramusumu kei na yalo sa bibivoro,”⁷ a vakaraitaka na Turaga. Na ivatuka ni noda cabora na yaloda, se lomada, vua na Turaga eda na ciqoma na veidusimaki vakayalo eda gadreva tu.

Ni tubu tiko noda kila vinaka na loloma soli wale ka veivuetai ni Turaga, eda na raica ni lewa ga ni yaloda ena tekivu me ramusu ka kavoro ena vakavinavinaka. Eda sa qai gole yani Vua, soli keda meda vakaivua vata kei na Luvena Duabau Ga na Kalou. Ni sa ramusu na yaloda ena sasaga kei na vakaivua, eda sa ciqoma na inuinui vou kei na veidusimaki vou mai vua na Yalo Tabu.

Au dau saga vakaukauwa meu tagutuva tani na gagadre vakavuravura meu muria ga na *noqu* sala, ia au dau qai kila ni noqu sala e takiveiyaga, yala koso, ka toro sobu ni vakatauvatani ki na sala i Jisu Karisito. “E dodonu vinaka na *Nona* sala ka na laki cava ena marau ni bula oqo, kei na bula tawamudu ena bula sa bera mai.”⁸ E rawa beka meda

lomani Jisu Karisito kei na *Nona* sala vakalevu cake ka segai oi keda kei na noda sasaga?

Eso era rairai nanuma ni ra sa druka vakavuqa tikoga ka ra sa malumalumu mera na veisautaka nodra caka cala se gagadre vakavuravura ni yalodra. Ia, ni da sa Isireli ni veiyalayalati, eda na sega walega ni tovolea se tovolea ga vakataki keda meda veisau. Kevaka eda na vakamamasu vakaidina vua na Kalou, ena ciqomi keda ga e kea—ka vakatorocaketaki keda ena sala eda a sega vakadua ni namaka. A vola e dua na daunikila vakalotu rogolevu o Robert L. Millet ni “gagadre bula meda vakatorocaketaki,” ka kovuti vata kei na “veivakadeitaki vakayalo vata kei Jisu Karisito eda na rawata vakaidina.”⁹ Ena noda sa kila oqo, eda sa rawa ni kaya vakaidina vua na Tamada Vakalomalagi:

*Au vakanuinui vei kemuni,
Lomani au mai Jisu,
Tudei dina vei kemuni:
Me yaco nomuni lewa.*¹⁰

Ni da cabora na yaloda sa raramusumu vei Jisu Karisito, ena ciqoma na noda vakacacabo o Koya. Ena tauri keda lesu. Se cava sara na luluqa, mavo, kei na cati eda sa sotava mai, sa ka cecere duadua ki na ka kecega na *Nona* loloma soliwale kei na veivakabulai. Ni da sa vakaivuatani vakaidina vua na iVakabula, eda sa doudou meda kaya, “Ena vinaka taucoko mai.” Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Dallin H. Oaks, “Na Vosa Vakatautauvata ni Daukakaburaki,” *Liaona*, Epe. 2015, 32.
2. “Have Thine Own Way, Lord,” *The Cokesbury Worship Hymnal*, no. 72.
3. Raica na Maciu 6:9–13.
4. Gordon B. Hinckley, koniferedi vakaiwasewase e Jordan Utah South, soqoni ni matabete, Mar. 1, 1997; raica talega na “Excerpts from Addresses of President Gordon B. Hinckley,” *Ensign*, Oct. 2000, 73.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 90:24.
6. Joep 5:18.
7. 3 Nifai 9:20.
8. “Se Bula na Karisito: Nodra iVakadinadina na iApositolo,” *Liahona*, Apr. 2000, 3; vakamatatataki.
9. Raica na Robert L. Millet, *After All We Can Do: Grace Works* (2003), 133.
10. “Au Lako Ke Ko ni Lewa,” *Sere ni Lotu*, naba 164.

Mai vei Elder Larry R. Lawrence
Ena Vitusagavulu

A Cava Tale Sa Vo Vei Au?

Kevaka meda yalomalua ka vakarorogo, ena tuberi keda yani ki vale na Yalo Tabu, ia me da na taroga vua na Turaga na vanua me da gole kina ni da toso tiko.

Au a tekivu vakataroga na Lotu niu a se tiko ena tabagone qasecake. E a dreti au kina kosipeli na nodra ivakaraitaki na noqu itokani Yalododonu Edaidai, ia au sa qai malele ena duatani ni kena ivunau. Niu a vulica ni yalewa kei na tagane era vakabauta dina era rawa ni toso tiko me qai lai yacova yani nodra sa tautauvata kei na noda itubutubu vakalomalagi, au sa vakadrukai sara ga. Au taleitaka na kena ivakavuvuli; au vakila sara ga na kena dina.

Ni oti ga na noqu papitaiso, au sa vulica sara na iVunau mai na Ulunivanua, kau raica rawa sara ni o Jisu e vakatavuvulitaka sara ga na toso e tawamudu mai na iVolatabu. E a kaya, “O koya mo dou qai vinaka sara me vaka sa vinaka sara na Tamamudou sa tiko mai lomalagi.”¹

Au sa lewenilotu tiko oqo ka rauta ni 40 na yabaki kei na veigauna kece au wilika kina na tikina oqo mai na ivolanikalou au sa dau vakananumi sara ga ena inaki ni noda mai bula tu e vuravura. Eda lako mai meda mai vuli ka torocake me yacova ni da sa laki vakasavasavataki se da sa na laki vinaka sara vaka i Karisito.

Na ilakolako vakatisaipeli e sega ni ka rawarawa. Sa dau vakatokai tu me “ilakolako me dei ka tosoicake.”² Ni da sa lakova na sala rabailailai ka qiqo, ena dau bole keda wasoma na Yalotabu meda vinaka cake ka toso cake tiko. Na Yalo Tabu ena dua na itokani totoka ni ilakolako oqo. Kevaka meda yalomalua ka vakarorogo, o koya ena tauri keda ka tuberi keda yani ki vale.

Ia, o keda meda na dau kerea na Turaga me veidusimaki ena noda sala. Meda na taroga e so na taro dredre, me vaka na, “Na cava ena gadrevi meu veisautaka?” “Meu na vakavinakataka vakacava? “Na malumalumu cava ena gadrevi meu vaqacacotaka?”

Meda vakasamataka mada na itala-noa ni cauravou vutuniyau ena Veiyalalati Vou. O koya e a buladodonu tu ka sa talairawarawa tu ena iVunau e Tini, ia e vinakata me vinaka cake. Na nona sasaga me rawata na bula tawamudu.

Ni sotava ga na iVakabula, e taroga sara, “A cava tale sa vo vei au?”³

Sauma o Jisu ena nona veivakasala-taki ka a soli sara ga me baleta na cauravou vutuniyau. “Sa kaya vua ko Jisu, Kevaka ko sa vinakata mo vinaka sara, mo lako, mo volitaka na nomu iyau ka solia vei ira sa dravudravua, ia . . . mo lako mai mo muri au.”⁴

E kidrowa sara ga na cauravou; e se bera vakadua ni bau vakasamataka na solibula vaka o ya. E a yalomalua me taroga na Turaga, ia e sega vua na yalodina me vakayacora na ivakasala e a soli vua. Meda tu vakarau meda cakava ni da sa ciqoma na sau ni taro.

E a vakatavuvulitaka o Peresitedi Harold B. Lee, “O keda kece, kevaka meda na laki vinaka sara, [e] dodonu meda na taroga na taro oqo, ‘A cava tale sa vo vei au?’”⁵

Au kila tiko e dua na tina vakabauta ka a vakamalumalumutaki koya qai

taroga, “Na cava e vesuki au tiko mai na toso ki liu?” Ena nona kisi, e sega ni bera na isau ni nona taro mai na Yalo Tabu: “Kakua ni vosa kudrukudru tiko.” E kidrowa o koya ena isaunitaro o ya; e sega ni dau vakasamataka ni o koya e dau vosa kudrukudru. Ia, na itukutuku mai vua na Yalo Tabu sa matata sara tu ga. Ena veisiga kei na macawa e tarava sa qai vakila mai o koya nai vakarau ni nona dau vosa kudrukudru. Ni vakavinavinaka ena veivakauqeti o ya me tosoicake, sa qai vakadeitaka me wilika na nona kalougata ka sega soti na nona veibolebole. Ena vica ga na siga sa tekivu vakila o koya na vakacegu ni Yalotabu.

Dua na cauravou yalomalua ka sega tiko ni rawa ni sotava na goneyalewa ka donu vua, e a lako vua na

Turaga me vukei kina: “Na cava e tarovi au tiko meu tamata donu?” e a taroga. E basika na isaunitaro oqo e lomana kei nona vakasama: “Vakasavasavataka nomu ivosavosa.” A qai vakila o koya ena gauna o ya ni tiko e so na ivosavosa e dau cavuta ka sega soti ni rogo vinaka ni da rogoca ka sa qai vakadeitaki koya me sa veisau.

Dua na marama sega ni vakawati e taroga na taro: “Na cava e ganita meu veisautaka?” sa qai vakasolokakana vua na yalotabu ka kaya, “Kakua ni dau takosovi ira na tamata ni ra vosa tiko.” E dau solia dina na Yalo Tabu na ivakasala veiganiti. O koya sa itokani vinaka dina ka na tukuna vei keda na ka ena sega tale ni dua ena rawa ni kaya se tu vei ira na yalodina mera kaya mai.

E dua e lesu mai na kaulotu e sotava tu na osooso levu ni veika me cakava. E saga o koya me galala me laki caka-caka, me laki vuli, nona matavuvale, kei na itavi mai valenilotu. Sa qai taro ivakasala o koya vua na Turaga: “ena rawa vakacava meu kunea na vakacegu ena levu ni ka e tu oqo meu cakava?” Segga ni namaka o koya na isaunitaro e basika mai; a ciqoma o koya na veivakadeitaki me tovolea me rokova na Siga Tabu ka vakatabuya. Sa qai vakadeitaka o koya me sa solia na Sigatabu me nona na Turaga—me kakua ni tara na nona ka ni vuli ena siga o ya ka vulica ga na kosipeli. Na veisau lailai oqo e kauta mai vua na vakacegu e a vaqara tiko.

Vica na yabaki sa oti au a wilika kina ena mekasini ni Lotu na italanoa ni dua na goneyalewa ka tiko tani mai vale ni a laki vuli tu ena dua na koliji. E a sa bera tu ena nona kani vuli ena nona kalasi, sega soti ni salavata nona vakanuini na nona bula ni veimaliwai vakailawalawa, ka sa vaka me yalorawatu ga. Dua na siga e a tekiduru ga ka tagi, “Na cava meu cakava meu vakatorocaketaka kina na noqu bula?” Vakasolokakana mai na Yalo Tabu, “Tucake ka vakasavasavataka na nomu rumu.” Na veivakauqeti o ya e lako mai vakasauri, ia sa itekitekivu ni ka e a vinakata tu. Ni oti na nona samaka vakavinaka na nona rumu e a vakila na Yalotabu ni vakasinaita na nona rumu ka laveta cake na yalona.

Ena sega ni tukuna vei keda na Yalo Tabu meda vakacokotaka na veika kece ena dua ga na gauna. Kevaka e vakakina eda na vakayalolailaitaki ka na tuvakasuka. Ena cakacaka vata kei keda na Yalo Tabu ena noda itosotoso, ya dua na ikalawa ena dua na gauna, se ena nona veivakavulici na Turaga, “vakalailai eke, vakalailai mai kea, . . . sa kalougata ko ira sa vakarorogo kina noqu vunau, . . . ia ko koya sa ciqoma au na solia vakalevu vua.”⁶ Kena ivakairaitaki, kevaka sa uqeti iko tiko na Yalo Tabu mo tukuna wasoma na vinaka ka vakayacora sara na veiuqeti oqori, sa na rawa ni kila o Koya ni sa kena gauna mo sa na toso ki liu kina so tale na bolebole levu cake—vaka na vulica mo tukuna, “Isa vosoti au; oya na noqu cala.”

Sa dua na gauna vinaka ni taroga na, “A cava tale sa vo vei au?” na gauna eda taura kina na sakaramede. Vakata-vulica na iApositolu o Paula ni oqo na gauna vinaka ni noda vakatarogi keda.⁷ Ena gauna vakanomodi oqo, ni vakamata na vakasama ki lomalagi, na Turaga ena rawa ni kaya mai vei keda na ka me na caka, tarava.

Me vakai kemuni au sa ciqoma e levu sara na itukutuku mai na Yalotabu ena veiyabaki sa oti ni vakaraitaka vei au meu vakatorocaketaki au. Meu vakaraitaka mada e vica na itukutuku kau a talairawarawa kina. Na veiuqeti oqo e wili kina na:

- Kakua ni dau vosa kaikaila.
- Vakataucokotaka na nomu bula, cakava e dua na lisi ni ka mo na cakava.
- Taqomaka na yagomu ena kena laukana vakalevu na vuanikau kei na kakana draudarau.
- Vakalevutaka na nomu dau tiko e valetabu.
- Sasagataka mo vakasama titobu ni bera ni ko masu.
- Tarogi watimu ena nona ivakasala
- Yalomalumumu ena gauna o draiva tiko kina; kakua ni sivia na ialayala ni totolo. (Au se sasagataka tiko ga na kena iotioti.)

Ena vakadeitaka na vinaka sara kei na veivakasavasavataki na Veisorovaki. Eda na sega ni rawa ni cakava ga vakai-keda, ia na loloma soli wale ni Kalou sa na rauti keda vakavinaka. Me vaka ga e a tukuna o Elder David A. Bednar: “Levu vei keda e nanuma ni Veisorovaki e baleti ira na ivalavala ca. Au sega mada ni kila vinaka ni da kila ka vakadeitaka ni Veisorovaki e baleti ira talega na yalododonu—baleti ira na tagane kei na yalewa vinaka era sa talairawarawa tu, bula dodonu, ka sasagataka tiko mera na vinaka cake tikoga.”⁸

Au vinakata meu vakatututaka mada me o kemuni kece mo ni vakaitavi ena dua na vakatovotovo vakayalo ena dua na gauna lekaleka mai oqo, ena bogi nikua ni ko ni cabora tiko nomuni masu. Kerea vua na Turaga ena yalomalumumu na taro: “Na cava e tarova tiko na noqu toso ki liu?” Dua tale na kena

ivosavosa: “A cava tale sa vo vei au?” qai mai waraka toka yani na kena isau. Kevaka mo yalodina tiko kina na kena isau sa na matata mai. Ena yaco me ivakata-kila ka soli me baleti iko sara ga.

Rairai de na tukuna vei iko na Yalotabu mo na vosoti dua tale mada. Se ko na ciqoma e dua na itukutuku mo qarauna vakavinaka na ialoyalo ko na laki sarava se na ivakatagi ko na vakarogoca. Ko na vakila mo ivakaraitaki ni dina ena nomu cicivaki bisinisi, se mo sauma vakavinaka na isolisoli ni lolo. Na veika ena rawa ni yaco e levu sara.

Na Yalotabu ena rawa ni tukuna vei keda na noda malumalumu, ia e rawa talega vua me vakaraitaka vei keda na veika eda kaukauwa kina. Ena so na gauna e rawa ni da taroga na veika eda sa cakava tiko vakadodonu me rawa ni vukei keda na Turaga meda vakatorocaketaki. Ni da wilika na noda veivakalougatataki vakapeteriaki, eda vakananumi kina ni kila vinaka tu na Tamada Vakalomalagi na veika eda rawa ni cakava ka yacova. E marautaka na veigauna kece eda taura meda kalawa yani kina ki liu. Vei Koya na vanua eda mua tiko kina e bibi cake mai na noda totolo.

Mo ni toso tikoga, ni kakua ni yalolailai na taciq kei na ganequ. Eda na lako mada iliu kina ibulubulu ni bera ni da na laki vinaka vakataucoko sara, ia, eke sa dodonu me tuvalaki kina na kena yavu. “Sa noda itavi meda vinaka cake nikua mai na noa ka vinaka cake ni mataka mai na noda siga nikua.”⁹

Kevaka me sega ni dau vakaliuci na toso ni bula vakayalo ena noda bula,

kevaka me sega ni vakamuri na ilakolako me dei ka vakatorocaketaki, eda sa na calata na veika bibi e gadreva na Kalou me solia vei keda.

Vica na yabaki sa oti au a wilika kina na vosa oqo nei Peresitedi Spencer W. Kimball, ka sa tarai au sara ga vakabibi ka dede na kena revurevu. E a kaya: “Au sa vulica ni vanua e tiko kina e dua na yalo daumasumasu, na via kania na buladodonu, na guilecavi ni ivalavala ca, kei na talairawarawa kina ivunau ni Kalou, na Turaga ena sovaraka vakalevu mai na rarama me yacova ni sa yaco me kaukauwa me curuma na ilati vakalomalagi. . . . Na tamata e yalododonu vaka o ya, sa tu vua na ialayala ni dua na siga ena raica na Turaga ka na kila ni sa i koya.”¹⁰

Sa noqu masu ni veika me na sotavi oqo ena yaco me noda ena dua na siga ni da sa vakatara na Yalo Tabu me liutaki keda yani ki vale. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 5:48.
2. Neal A. Maxwell, “Vakadinadinataki na Cecere kei na Lagilagi ni Veisorovaki,” *Liaona*, Epe. 2002, 9.
3. Maciu 19:20.
4. Maciu 19:21.
5. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Harold B. Lee* (2000), 197.
6. 2 Nifai 28:30.
7. Raica na 1 Korinica 11:28.
8. David A. Bednar, “Na Veisorovaki kei na iLakolako ena Bula oqo,” *Liaona*, Epe. 2012, 14.
9. Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. (1954–56), 2:18.
10. Spencer W. Kimball, “Give the Lord Your Loyalty,” *Tambuli*, Feb. 1981, 47.

Mai Vei Elder Francisco J. Viñas
Ena Vitusagavulu

Na Vosa Talei ni Kalou

Na vosa talei ni Kalou sa vakaraitaka vei keda ni gadrevi me ia tikoga na veivutuni ena noda bula me rawa kina ni tiko vata kei keda vakabalavu sara na veivakaugeti ni Yalo Tabu.

Levu vei keda eda sota me da vakaitavi ena koniferedi oqo eda lako mai “me da mai rogoca na vosa talei ni Kalou, io, na vosa sa vakamavotaka na yalo sa mavoa” (Jekope 2:8). Na vosa oqori e rawa ni kunei ena ivolanikalou kei na nodra itukutuku na noda iliuliu, ka kauta mai vei keda na inuinui kei na vakacegu ena butobuto ni veika rarawa.

Mai na veika eda sa sotava ena bula, eda sa vulica kina ni sega ni taucoko na reki ena vuravura oqo, ia vei Jisu Karisito sa taucoko na noda reki (raica na V&V 101:36). Ena solia vei keda o Koya na kaukauwa me da kakua kina ni sotava na veivakararawataki baleta ni ra sa vakaseyavutaki ena Nona reki (raica na Alama 31:38).

Ena yaco na yaluma ni yalo ni da raica ni sotava tiko e dua eda daulomana na mosi ni dua na mate rerevaki.

Ni mate e dua eda dau lomana ena vakamosia na yaloda.

Ni ra lako tani mai na salatu ni kosi-peli na luveda, eda na beitaki keda ka yaco na veilecayaki ena vuku ni nodra icavacava tawamudu.

Sa na tekivu me seyavu yani vakamalua na vakanuinui me rawati na vakamau vakaselesitili ka tauyavutaki e dua na matavuvale ena bula oqo ni toso na gauna.

Na nodra itovo veivakalolomataki o ira e dodonu me ra lomani keda e rawa ni titobu ka mosi na kena imawe ki yaloda.

Nona sega ni yalodina e dua na isa ni vakawati e rawa ni vakarusa e dua na isema vakaveiwatini eda a nuitaka me rawa ni tawamudu.

Oqo kei na vuqa tale na veika rarawa ena kunei ga ena bula vakatovolei oqo e dau vakavuna noda tarogi keda ena taro vata a taroga na Parofita o Josefa Simici: “Oi kemuni na Kalou, ko ni sa tiko evei?” (V&V 121:1).

Ena veigauna dredre oqori ni noda bula, ena kauta mai ki yaloda kei na noda vakasama na vosa talei ni Kalou ka dau vakamavotaka na yalo sa mavoa na itukutuku veivakacegui vakaoqo:

“Me vakacegu na yalomu; raica sa lekaleka walega na gauna ni nomu rarawa kei na vutugu;

“Ia kevaka ko sa vosota rawa, ena laveti iko cake na Kalou” (V&V 121:7–8).

Na vosa talei ni Kalou ena vakasinita keda ena inuinui, baleta ni da kila ni ko ira era yalodina tiko ena gauna ni buladredre ena levu cake na kedra isau ena matanitu vakalomalagi ka ni na “rawati na veivakalougatataki ni sa oti na veika rarawa” (raica na V&V 58:3–4).

Na vosa talei ni Kalou, ka cavuti mai vei ira na parofita, e vakadeitaka vei keda ni noda veivauci tawamudu, tokoni mai na noda yalodina ki na veiyalayala vakalou a soli vei keda ena noda veiqaravi gugumatua me baleta na dina, ena vakalougatataki keda kei ira na noda kawa (raica na Orson F. Whitney, ena Conference Report, Epe. 1929, 110).

Ena vakadeitaka talega vei keda, ni oti na noda bulataki e dua na bula yalodina, eda na sega ni vakayalia e dua na veivakalougatataki baleta ni da a sega ni cakava eso na ka kevaka a sega ni donumaki keda na kena madigi me da cakava. Kevaka eda a yalodina tiko ena noda bula me yacova ni da mate, eda “na rawata na veivakalougatataki, na bula vakacerecerei, kei na lagilagi kece sara era na rawata na tagane kei na

yalewa [a donumaki ira na kena madigil].” (Raica na *The Teachings of Lorenzo Snow*, ed. Clyde J. Williams [1984], 138.)

Ia, sa ka bibi talega me da kila ni rawa ni curuma mai noda bula na dredre kei na bulararawa kevaka eda sega ni veivutunitaka vakaidina na noda ivalavala ca. E vakavuvulitaka vei keda o Peresitedi Marion G. Romney: “Na veika rarawa kei na dredre e sotava na tamata e vuravura oqo e vua ni ivalavala ca sega ni veivutunitakitaki ka sega ni muduki. . . . Me vaka ga ni rau semati ki na ivalavala ca na veika rarawa kei na yaluma, sa semati vakakina ki na veivosoti na marau kei na reki” (ena Conference Report, Epe. 1959, 11).

Na cava e vakavuna kina na bulararawa kei na mosi na sega ni veivutuni?

E dua na ka e rawa ni kena isau sai koya “sa tu vata kei na kena itotogi, me ra veivutuni kina na tamata” (Alama 42:18; raica talega na tikina e 16). E vakavuvulitaka na Parofita o Josefa Simici ni sai keda ga eda na vakarusai keda, sai koya na veivakararawataki ni cudru ka tu ena noda vakasama ena vaka na drano bukawaqa kei na sulifure (raica na *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* [2007], 255).

Kevaka eda via vakamamautaka na noda gagadre ena noda tovolea me

da “vakalewa na ivunau ni Kalou me iulubale ni [noda] ivalavala ca” (Alama 42:30) se na noda tovolea me da vunitaka, na ka ga eda na rawata kina na noda vakacudruya na Yalo (raica na V&V 121:37) ka lokuyarataka noda veivutuni. Na mataqali vakacegu vakaoqo, me ikuri ni sega ni tudei, ena yaco me vakavuna e levu tale na rarawa kei na yaluma ena noda bula ka na vakamalumalumutaka na noda rawata na vakabokoci ni noda ivalavala ca.

Ena mataqali veivakararawataki vakaoqo, e kauta talega mai kina na vosa talei ni Kalou na vakacegu kei na inuinui; e tukuna vei keda ni tiko na iwali ni mosi ka vu mai na revurevu ni ivalavala ca. Na iwali oqori e rawa mai na isoro ni veivakaduavatataki i Jisu Karisito ka na mana ni da cakacakataka noda vakabauti Koya, veivutuni, ka talairawarawa ki na Nona ivakaro.

E bibi kina na noda kila me vaka ga na vakabokoci ni ivalavala ca, na veivutuni e dua na iwalewale, ka sega ni dua na ka e yaco ga ena dua na gauna. E gadrevi kina na gumatua ena kena ikalawa yadua.

Me kena ivakaraitaki, ni da vakayagataka na sakaramede, eda vakaraitaka kina vua na Turaga ni da na dau nanumi Koya tikoga ka muria na Nona

ivakaro. Oqori na ivakaraitaki ni noda inaki yalodina.

Ena gauna sa tekivu kina me da dau nanumi Koya ka talairawarawa ki na Nona ivakaro ena veisiga—ka sega ena Siga walega ni Vakacegu—sai koya oqori na gauna sa tekivu me vakaimawe mai kina na bokoci ni noda ivalavala ka tekivu me vakataucokotaki mai na Nona yalayala ni na tiko vata kei keda na Yalona.

Ni sega na talairawarawa dodonu me salavata kei na noda inaki, ena rawa ni sega ni dede sa yali yani na mana ni vakabokoci ka tu vakasuka na veitokani ni Yalotabu. Sa rawa ni yaco kina vei keda na itovo rerevaki ni vakarokorokotaki Au ena tebenigusudra io na yalodra era sa vakayawaka vei Au (raica na 2 Nifai 27:25).

Me ikuri ni vakacegu, sa vakasalataki keda na vosa talei ni Kalou ni iwalewale oqo me rawati na vakabokoci ni noda ivalavala ca e rawa ni vakataotaki ni da tacori “ena nodra veivakacacani na kai vuravura,” ka rawa ni tomani tale ena vakabauta kevaka eda veivutuni vakaidina ka vakayalomalumalumutaki keda (raica na V&V 20:5–6).

Na cava beka eso na veivakacacani ni vuravura e rawa ni vakataotaka na iwalewale me da rawata kina na

San Pedro, Belize

vakabokoci ni noda ivalavala ca e semati ki na vakarokorokotaki ni Siga ni Vakacegegu?

Eso na ivakaraitaki e oka kina na yaco bera mai ki na soqoni ni sakaramede sega ni dua na iulubale vinaka; yaco mai, sega mada ni se bau dikevi keda vakavinaka, ka kania na madrai ka gunuva na bilo sega tu ni kilikili kaya (raica na 1 Koronica 11:28); kei na noda yaco mai ka sega mada ni bau vakatusa na noda ivalavala ca ka kerea vua na Kalou na nona veivosoti ena vukuda.

Eso tale na ivakaraitaki: sega na vakarokoroko ena veisolitaki tiko ni itukutuku ena noda iyaya vakalivaliva, biubiu ni oti ga na vakayagataki ni sakaramede, kei na caka tiko ni so na ka ena noda veivale ka sega ni veiganiti kei na siga bibi oya.

Na cava beka e dua na vuna vei keda, ni da kila tu na veika kece oqo, e sega ni rawa kina ni da rokova na Siga ni Vakacegegu?

Ena ivola i Aisea, e rawa ni da kunea kina e dua na isaunitaro ka, dina ga ni semati kina Siga ni Vakacegegu, e baleta talega na ivakaro eso e dodonu me da rokova: “Kevaka ko na tarova na yavamu ena sigatabu, mo kakua ni cakava na ka ko sa vinakata ga ena noqu Sigatabu” (Aisea 58:13).

Na vosa bibi eke na “cakava na ka ko sa vinakata ga,” se ena dua tale na kena vosa, cakava na loma ni Kalou. Dau vakavuqa, na lomada—dau vakauqeti mai na gagadre kei na gagano ni tamata vakayago—veisaqasaqa kei na loma ni Kalou. E vakavuvulitaka na parofita o Brigham Young ni “gauna sa veitadonui kina vakavinaka sara na lomana kei na veika ni yalona e dua na tamata vua na Kalou kei na veika e gadreva ko koya, sa na vakacerecerei na tamata oqori.—Sai koya, na lomaqu me vakayali ena loma ni Kalou, oqori ena kauti au ki na veika vinaka kecega, ka vakaisalataki au ena tawamate rawa kei na bula tawamudu” (*Deseret News*, Sepi. 7, 1854, 1).

Na vosa talei ni Kalou e sureti keda me da vakayagataka na mana ni Veisorovaki vei keda ka yaco me veiyaloni tale kei na Lomana—ka sega ki na loma ni tevoro kei na yago—me rawa kina vei keda, ena Nona iloloma soliwale, me da vakabulai (raica na 2 Nifai 10:24–25).

Na vosa talei ni Kalou eda wasea vata nikua sa vakaraitaka vei keda ni gadrevi me ia tikoga na veivutuni ena noda bula me rawa kina ni tiko vata kei keda vakabalavu sara na veivakauqeti ni Yalo Tabu.

Ni tiko vata kei keda na veitokani ni Yalotabu eda na yaco me tamata vinaka

cake. Ena “vakasolokakanataka na vakacegu kei na reki ki yalodra, . . . ka kauta laivi na yaloca, veicati, kocokoco veisaqasaqa, kei na ivalavala ca kecega mai yalodra; kei na nodra gagadre tau-coko me ra na cakava na veika vinaka, kauta mai na yalosavasava, ka tara cake na matanitu ni Kalou” (raica na *iVakavuvuli*: Josefa Simici, 110).

Ena veivakauqeti ni Yalo Tabu, eda na sega ni vakacudrui, eda na sega talega ni veivakacudrui; eda na mamarau cake, ka na savasava na noda vakasama. Ena levu cake na noda lomani ira na tani. Eda na tuvakarau me da

veivosoti vakalevu cake ka vakateteya yani na marau vei ira era wavoliti keda.

Eda na vakavinavinaka ni da raica na nodra toso eso, ka da na segata na vinaka vei ira na tani.

Sa noqu masu me da rawa ni vakila na reki e yaco mai ena noda segata me da buladodonu ka me rawa ni da maroroya na veitokani ni Yalo Tabu ena noda bula mai na noda veivutuni tikoga ena yalodina. Eda na yaco me tamata vinaka cake, ka na vakalougatataki na noda matavuvale. Au vakadinadinataki na veivakavuvuli oqo ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Elder Quentin L. Cook
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Waqqa Qaqa ka Vakataki Bristol: Mo Kilikili Vaka-Valetabu—ena Gauna Vinaka kei na Gauna Ca

Ni da vakamuraia na ivakavuvuli tabu ni kosipeli ena yaco meda kilikili vaka-valetabu, kune marau ena noda bula, ka liutaki keda lesu ki na noda itikotiko vakalomalagi.

Akaya vaoqo o parofita Liai, “Ke-vaka e sega na ivalavala dodonu ena sega na marau.”¹

Sa gumatua tiko na vu-ni-ca ena kena teivaki tiko e dua na lasu levu ena vakasama ni vuqa na tamata. O koya kei ira na nona ito era kaya ni digidigi ga e tiko veikeda sai koya na marau kei na veivakamarautaki *ena gauna ni bula oqo* kei na marau *ena bula e tarava* (ka bucina tiko o vu-ni-ca ena sega ni yaco mai). Na lasu oqo e digidigi cala, ia e veirawai dina.²

Na inaki cecere duadua ni ituvatuva ni marau ni Kalou, o ya o ira na tisaipeli dodonu kei na matavuvale veiyalaya-lati mera duavata ena loloma, duabau, kei na tiko vakacegu ena bula oqo³ ka rawata na lagilagi vakasilesitieli ena bula

tawamudu vata kei na Kalou na Tamada, na noda Dauniveibuli; kei na Luvena Lomani o Jisu Karisito, na noda iVakabula.⁴

Niu a se cauravou daukaulotu kina ena Tabana ni Kaulotu e Igiladi, na imatai ni vanua ni noqu ilesilesi o ya ena Tikina o Bristol ena gauna o ya. A vakamacalataka e dua na iliuliu ni Lotu e kea ni o ira na daukaulotu era veiqaravi tiko ena vanua o ya e dodonu mera “waqa qaqa ka vakataki Bristol.”

Taumada au a sega mada ni kila na cava a tukuna tiko. E muri au qai kila na itukutuku makawa kei na ibalebale ni malanivosa va-kaiwai “waqa qaqa ka vakataki Bristol.” E dua na gauna a ikarua ni kekelekele ni waqa osooso duadua o Bristol e Igiladi. A tiko sara e cake na ivakarau ni ua ena 43 na fute (13 na mita), na ikarua e vuravura. Ni sa mati ka kui sobu na wai, era dau dabe mamaca na waqa makawa ka vakatatiki, ke ra qai sega ni tu vinaka, era na vakacacani sara. Me kena ikuri, na veika kece era sega ni tuitaki yani vakavinaka se vesu vinaka era na vaka-veitaliataki ka ca se vakaleqai.⁵ Niu sa mai kila na ibalebale ni malanivosa o ya, e matata sara ni tukuna tiko na iliuliu oqo, ni o keimami na daukaulotu, me keimami bula dodonu, muria na ivakaro, ka vakavakarau ki na veiga-una dredre.

Eda sa bolele talega vakakina oi keda yadua sara. Au rawa ni vakamacalataka ni “waqa qaqa ka vakataki Bristol” o ya mo bula kilikili vaka-valetabu—ena gauna vinaka kei na gauna ca.

Me vaka ga na veituvaki ni ua e Bristol Channel e rawa ni kilai ka rawa ni vakavakarau kina, na cava kei na veitemaki ni vuravura oqo e dau sega tu ni kilai. Ia oqo eda kila: era na yaco mai! Ni gadrevi me rawai na ibolebole kei na veitemaki oqo eda na sotava ga koi keda yadua, ena gadrevi kina na vakavakarau ena bula dodonu kei na kena vakayagataki na veitaqomaki vakalou sa vakarautaki tu. Meda gugumatua sara meda bula kilikili vaka-valetabu se cava ga e yaco vei keda. Ni da vakavakarau, eda na sega ni rere.⁶

Na marau ena bula oqo kei na marau ena bula e tarava rau sa semati ena ivalavala dodonu. Ena tadruga mada ga ni mate kei na Tucaketale, “ko ira sa *ivalavala dodonu* era na kune marau kei na vakacegu mai parataisi, io era

E cake: Me vaka ga na veiwaqa makawa ena Toba o Bristol, ena tiko na gauna me na mati kina ka ra yali na veika e vakavuna na noda ciri voli. Ena loma ni veivakatovolei vakaoya, na bulataki kei na tomani ni bula kilikili ni valetabu ena semata vata na veika kece e veiganiti. iMatau: Na cakacakataki ni noda qaqarauni kei na bula voli vakayalododonu e vakaqacotaka na noda sasaga ni vorata na veitemaki.

vakacegu kina mai na nodra rarawa kei na oca.”⁷

Ena itekivu ni cakacaka vakalotu ni iVakabula e Isireli ka vakakina e muri vei ira na Nifai, a vakamacalataka kina na iVakabula na veika ni marau ena bula oqo kei na veigauna tawamudu. A vakamatatataka na cakacaka vakalotu, a tukuna talega vakabibi na itovo savasava. Me vakaoro, ni ra na kalougata na tisaipeli kevaka mera via kania ka gunuva na ivalavala dodonu, mera veivueti, yalo savasava, ka dauveisaututaki, ka muria na ivakavuvuli tale eso ni bula savasava taumada. Me itukutuku yavu vakaivunau, sa vakamatatataka kina na Turaga o Jisu Karisito na ivakarau dodonu kei na itovo ena veisiga ni noda bula. Na Nona ivakavuvuli a sega

walega ni mai sosomitaka ka uabaleta na lewe ni lawa i Mosese⁸ ia sa cakitaki vakakina na ivakavuvuli vakatamata.

Ena vuqa na senitiuri sa vakauqeta ena veivakabauta eso na kosipeli i Jisu Karisito ka tauyavutaka na ivakatagedede ni bula ki na veika sa dodonu, gadrevi, ka savasava ka yaco kina na marau, lomavinaka, kei na reki. Ia, na ivakavuvuli kei na savasava taumada sa vakavulica na iVakabula sa valuti tiko vakaukauwa e vuravura nikua. Era sa vakacacani tiko na lotu Vakarisito. E vuqa era vakabauta ni veika savasava sa mai veisautaki.⁹

Eda bula tiko ena gauna dredre. Sa tubu cake tikoga na nodra “vakatoka na ca me vinaka, kei na vinaka me ca.”¹⁰ Na vuravura e tokona tiko na

kaukauwa vakatamata kei na veika vakavuravura me sa qarauni sara. E dua na daunivolva, e sega ni lewenilotu, a kaya vakaoro: “E ka ni rarawa niu raica ni lailai na tamata era bula marau tiko ena itabagauna vou oqo, se mera tu vakavinaka na luvedra, se sa yaco vinaka tiko na veiqaravi raraba ni veimaliwai, se sa torosobu tiko na iwiliwili ni vakamaui kei na vakalailaitaki ni vunikaui ni matavuvale . . . yalataki ni sa yaco ga na galili ki na lewe levu kei na leqa ni torocake raraba.”¹¹

Ni da sa tisaipeli ni iVakabula, sa namaki vei keda meda tuvatuva ka vakavakarau. Ena ituvatuva ni bula marau, na bula galala sa usutu ni ivakavuvuli veituvanaki ka yaga noda digidigi.¹² A vakamatatataka oqo na iVakabula ena Nona gauna taucoko ni cakacaka

vakalotu, oka kina Nona italanoa vakai-balebale baleti iratou na yalewa lialia kei na taledi.¹³ Ena kina yadua oqo, a vakarota na Turaga na vakavakarau kei na cakacaka ka vunaua na vakaulubale kei na vucesa.

Au kila, se cava ga na marau levu sa solegi tu ena ituvatuva tabu ni Kalou, ena so na gauna e rawa ni tu vakayawa yani ka tagutuvi mai na keda ituvaki ena gauna oqo. Eda na rairai sega ni yacova rawa oi keda na tisaipeli sa sasaga tiko. Ni yalani tu noda rai, temaki tiko ka vagolei vakatani e vaka me veirawai toka. Na kina isau, e yasana kadua, me vorati na veitemaki oqori, ena rawa me yawa ka sega ni rawati. Ia na kina kilai vinaka na ituvatuva nei

Tamada e vakatakila ni isau ni ivalavala dodonu sa tu sara ga oqo. Na veika ca, me vakataka na itovo vakatani, e sega tu ga ni kena isau. A kaya vakamatata kina o Alama vei luvena o Korianitoni: “Raica au sa kaya vei iko, ko na sega ni kune marau ena nomu ivalavala ca.”¹⁴

Sa vakamatatataka kina na noda vunau o Amuleki ena Alama 34:32: “Raica me vakarautaki koya na tamata ena bula oqo mena lesu tale vua na Kalou; io oqo na bula me kitaka kina na tamata na nona cakacaka kecega.”

Meda na vakavakarau beka vakacava ena gauna dredre vakaoqo? Me ikuri ni noda sa kilikili vaka-valetabu, era tiko e vuqa na ivakavuvuli me rawati kina na ivalavala dodonu. Au na vakamatatataka mada e tolu.

iMatai: Lewai Iko Vakadodonu kei na Nomu iTovo

Au vakabauta eso na gauna sa dau wanonovi keda na Tamada Vakalomalagi ena marau eda vakila ni da raici ira na luveda lalai era vuli ka tubu cake tiko. Eda na tarabe ka lutu ni da bula sotava tiko.

Au taleitaka na vosa ni koniferedi nei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf ena 2010¹⁵ me baleta na vakadidike rogolevu ni masimelo a cakava na Univesiti o Stanford ena 1960. O ni nanuma tiko ni a soli yadua vei ira na gone taucoko yabaki va e dua na masimelo. Kevaka mera wawa ka kakua ni kania me 15 se 20 na miniti, era na ciqoma na ikarua ni masimelo. A vakaraitaki ena vidio na veimataqali vukivuki era cakava e vuqa na gone mera kakua kina ni kania na masimelo. E so a sega ni rawata.¹⁶

Ena yabaki sa oti na parofesa a cakava na vakadidike o ya, o Dr. Walter Mischel, a vola e dua na ivola ka kaya kina ni vakadidike a tubu mai na nona kauwai baleta na lewa vakai koya kei na nona vakatotogani tu ena vakatavako. A lomaleqataka o koya na macala ni ripote ni Dauveisele Raraba ni Amerika ena 1964 ni vakatavako e vakavuna na kenisa ni yatevuso.¹⁷ Yavutaki ena vei yabaki ni vakadidike, a tukuna kina e dua na itokani ni veta e cake ni “lewai iko sa vaka na masela: na levu ni nomu vakayagataka, ena

kaukauwa cake. Ni ko gole tani mai na veitemaki na imatai ni gauna ena vukea mo rawa ni vorata na veitemaki era na muri mai.”¹⁸

Na ivakavuvuli ni torocake tawamudu o ya na lewai keda ka bula dodonu ena vaqacacotaka noda rawata meda vorata na veitemaki. E dina ruarua oqo ena ituvaki vakayalo kei na veika vakayago.

Era sa ivakaraitaki cecere na daukaulotu. Era tarai ira cake ena itovo sa Vakarisito ka vakabibitaka na talairawarawa kei na ka vakayalo. Sa namaki mera muria e dua na ituvatuva kaukauwa ka bulataka nodra veisiga ena qaravi ira na tamata. Na kedra ituvaki e savasava, ka dodonu ka sega ni vakaisulu ni gade se tawarakorako sa takalevu tu nikua. Na nodra itovo kei na irairai e tukuna tiko e dua na itukutuku bibi sara.¹⁹

E rauta ni 230,000 na itabagone era kaulotu tiko ena gauna oqo se sa suka mai na veiqaravi ni kaulotu ena lima na yabaki sa oti. Era sa tauyavutaka na kaukauwa vakayalo cecere kei na bula vakaivakarau e dodonu me cakacakataki tikoga ke sega ena malumalumu mai na yavunibula oqo me vakataka ga na masela sega ni vakayagataki. Eda gadreva kece meda toroya cake ka vakaraitaka na itovo kei na irairai e tukuna tiko ni da sa tisaipeli dina i Karisito. O ira era tagutuva laivi nodra ivalavala dodonu se irairai dodonu ka savasava era sa soli ira ki na veitovo ni bula e sega ni kauta mai na reki se marau.

Na kosipeli vakalesui mai e solia vei keda na ituvatuva dina ni marau kei na veika vinaka meda kila vinaka ka vakayagataka na noda lewai keda meda gole tani mai na veitemaki. E vakavulica talega vei keda na sala meda veivutuni kina ni da caka cala.

iKarua: Ni Da Rokova na Siga ni Vakacecegu ena Vakalevutaka na iValavala Dodonu ka Taqomaka na Noda Matavuvuale

Era a veisautaka na Lotu Vakarisito e liu na kena vakatabui na Siga ni Vakacecegu mai na siga Vakarauwai ki na Sigatabu me vakananumi kina na Tucaketale ni Turaga. Na inaki tabu

tale eso ni Siga ni Vakacecegu era a sega ni veisau. Vei ira na Jiu kei na lotu Vakarisito, na Siga ni Vakacecegu e vakatakilakilataka na cakacaka cecere ni Kalou.²⁰

Keirau a laki vakaitavi vakaveiwatini, kei na rua na itokani kei na watidrau, ena dua na Shabbat ni Jiu ena veisureti nei dua na itokani voleka, o Robert Abrams kei watina, o Diane, ena nodrau itikotiko mai New York.²¹ A tekivu ena yakavi ni Vakaraubuka ena nodra Siga ni Vakacecegu na Jiu. E a ulutaga kina na dokai ni Kalou ni sa Dauniveibuli. A tekivu ena kena masulaki na matavuvuale kei na dua na sere ni Siga ni Vakacecegu.²² Keitou a vakaitavi ena vakalotutaki ni savai ni liga, na masulaki ni madrai, na masu, na laukana ni kosher, na wiligusutaki ni ivolanikalou, kei na lagati ni sere eso ni Siga ni Vakacecegu ena yalo mamarau. Keitou a vakarorogo ki na vosa Vakaipeiru, ka vakadewataki tiko Vakavalagi. A wiliki e dua na tikina bibi mai na Veiyalalati Makawa, ka vakamareqeti sara vei keda, o ya mai na Aisea, ni sa ka rekitaki na Siga ni Vakacecegu,²³ vakakina mai na Isikeli, ni Siga ni Vakacecegu sa “noqu ivakatakilakila vei kemudou, mo dou kila kina ni sai au ko Jiova na nomudou Kalou.”²⁴

Na veivakauqeti cecere mai na yakavi totoka oqo sa ka ni matavuvuale me lomana, dina, ka soli itukutuku vua na Kalou. Niu vakasamataka toka na soqo oqo, au vakananuma sara na nodra vakacacani vakaloloma na Jiu ena veisenitiuri sa oti. Sa matata sara, ni dokai tiko na Siga ni Vakacecegu e “dua na veiyalalati tawamudu,” ena nodra maroro ka vakalougatataki tiko na Jiu me yaco kina na ivolanikalou.²⁵ Sa cau talega ki na mataqali bula cecere vakavuvuale kei na marau sa laurai tu vakalevu ki na nodra bula e vuqa na Jiu.²⁶

Kivei ira na lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, na kena rokovi na Siga ni Vakacecegu sa dua na ivakarau ni bula dodonu ena vakalougatataka ka vaqacacotaka na matavuvuale, semati keda ki na noda Dauniveibuli, ka vakalevutaka na marau. Sa rawa ki na Siga ni Vakacecegu

me vukea noda tawasei keda mai na veika tawayaga, sega ni vinaka, se tawa savasava. Ena muataki keda meda tiko e vuravura oqo ia meda kakua ni vakavuravura.

Ena vula ono sa oti, a yaco kina e dua na veisau levu ena Lotu. Oqo e baleti ira na lewenilotu era sa vakadeitaki ira ena nodratou sa vakabibitaka na Siga ni Vakacecegu na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni Le Tinikarua kei na veibolei nei Peresitedi Russell M. Nelson me sa ka e rekitaki na Siga ni Vakacecegu.²⁷ E vuqa na lewenilotu era kila vinaka ni kena vakatabui vakaidina na Siga ni Vakacecegu sa idrodro mai na covulaca ni bula oqo. Sa ivakatakilakila talega ni noda sa dina tiko vua na Tamada Vakalomalagi ka kila vinaka ni sa ka tabu vakalou na soqoni ni sakaramede. Ia, se balavu sara na noda lako oqo, ia a tekivu vinaka sara. Au sa bolel keda taucoko meda karoni sara na ivakasala oqo ka vakatorocaketaka na noda sokalou ena Siga ni Vakacecegu.

iKatolu: Sa Vakarauteki Tu na Veitaqomaki Vakalou ni Da iValavala Dodonu

E tiki ni ituvatuvu tabu ni Kalou, na noda vakalougatataki ena isolisoli ni Yalo Tabu. Na isolisoli oqo “sai koya na dodonu ni noda rawata, ni dua sa kilikili, vakaitokanitaki ena Yalo Tabu.”²⁸ Na ikatolu ni Lewetolu Vakalou oqo sa dauniveivakasavasavataki ke sa vakaliuci tiko na kosipeli ena noda bula. O koya talega sa domo ni veivunauci ena vorati ni veika butobuto ka domo

ni veitaqomaki mai na veika rerevaki. Ni da sokova yani na wasawasa ni bula oqo, sa ka bibi sara na noda muria tiko na veivakauqeti ni Yalo Tabu. Ena vukei keda na Yalotabu meda drotani mai na veitemaki kei na veika rerevaki, ka na vakacegui keda ka liutaki keda ena curumi ni ibolebole. “Ia na vua ni Yalo Tabu na loloma, na reki, na vakacegu, na vosota vakadede, na yalomalua, na yalololoma, na vakabauta.”²⁹

Ni da vakamuria na ivakavuvuli tabu ni kosipeli ena yaco meda kilikili vakavaletabu, kune marau ena noda bula, ka liutaki keda lesu ki na noda itikitiko vakalomalagi.

Kemuni na taciq kei na ganequ, e sega ni rawarawa na bula, ka sega talega ni vakakina. Oqo na gauna ni vakatovotovo kei na vakatovolei. Me vakataki ira na waqa makawa ena Toba mai Bristol, ni tiko na gauna ena di na mati ka vaka me yali yani vakadua na veika kece e vuravura oqo a vukea tiko meda nawa toka kina. Eda na rawa ni yaco e botonisauloa ka vakalakala ena dua na yasana. Ena loma ni veivakatovolei vakaoqo, au sa yalataka vei kemuni, ke da bulataka ka vakavoutaka tiko noda kilikili vakavaletabu ena kovuta vata mai na veika yaga dina. Ena vakilai na veivakalougatataki kamica ni vakacegu, marau, kei na reki, vata kei na veivakalougatataki ni bula tawamudu kei na lagilagi ni silesitieli vata kei na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisito. Oqo na noqu ivakadinadina ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. 2 Nifai 2:13. Na ivolanikalou oqo sa tiki tiko ni veivakatauvatataki ena iVolai Momani. E ka talei ni vuqa vei ira na parofita era volavola ka veivunauci tiko ena iVolai Momani era vakayagataka na veivolavolai vakaoqo mera vakamatatataka kina na ivakavuvuli bibi ni vunau. Raica, me kena ivakaraitaki na 2 Nifai 9:25 (Jekope) kei na 2 Nifai 11:7 (Nifai).
2. Raica na 2 Nifai 28.
3. Raica na 4 Nifai 1:15–17.
4. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 59:23.
5. Raica na Wiktionary, “shipshape and Bristol fashion.” wiktionary.org.
6. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 38:30.
7. Alama 40:12; vakamatatataka.
8. Raica na Maciu 5, vakaleka ni wase.
9. Raica na Carl Cederstrom, “The Dangers of Happiness,” *New York Times*, July 19, 2015, Sunday Review section, 8.
10. 2 Nifai 15:20.
11. Ross Douthat, “Gay Conservatism and Straight Liberation,” *New York Times*, June 28, 2015, Sunday Review section, 11.
12. Raica na 2 Nifai 2.
13. Raica na Maciu 25: 1–30.
14. Alama 41:10.
15. Raica na Dieter F. Uchtdorf, “Vosota Tikoga,” *Liaona*, Me 2010, 56.
16. Raica na Walter Mischel, *The Marshmallow Test: Mastering Self-Control* (2014), raica talega na Jacoba Urist, “What the Marshmallow Test Really Teaches about Self-Control,” *The Atlantic*, Sept. 24, 2014, theatlantic.com.
17. Raica na Mischel, *The Marshmallow Test*, 136–38.
18. Maria Konnikova, “The Struggles of a Psychologist Studying Self-Control,” *The New Yorker*, Oct. 9, 2014, newyorker.com, raici o Roy Baumeister, e dua na parofesa ni saikolaji ena Univesiti o Florida State, ka daudikeva na kaukauwa ni vakatulewa kei na lewai koya.
19. Raica na Malia Wollan, “How to Proselytize,” *New York Times Magazine* July 19, 2015, 21. A lavetaka mai vei Mario Dias ena Brazil Missionary Training Centre.
20. Raica na Bible Dictionary, “Sabbath.”
21. A tomani keirau vakaveivatinani o Elder Von G. Keetch kei na watina, o Bernice, kei John Taylor kei na watina, o Jan, ena dua na Shabbat totoka vei Robert Abrams kei na watina, o Diane, e nai ka 8 ni Me 2015. A va na yabaki ni nona vu-ni-lawu tu mai e New York o Mr. Abrams ka itokani vinaka ni Lotu ena vuqa na yabaki. A sureta talega o Mr. Abrams e rua na nona itokani Jiu kei na watidrau.
22. A lagati na sere ni Siga ni Vakacecegu *Shalom Aleichem* (“Peace upon You”).
23. Raica na Aisea 58:13–14.
24. Isikeli 20:20.
25. Raica na Lako Yani 31:16–17.
26. Raica na Joe Lieberman, *Na iSolisoli ni Vakacegu: Kunei Vou ni Totoka ni Siga ni Vakacecegu* (2011). E vakamacalataka na ivola totoka nei Senator Lieberman na Shabbat ni Jiu ka vakarauteki na veivakararamataki veivakauqeti.
27. Raica na Aisea 58:13–14; raica talega na Russell M. Nelson, “Me Ka e Rekitaki na Siga ni Vakacecegu,” *Liaona*, Me 2015, 129–32.
28. Bible Dictionary, “Holy Ghost.”
29. Kalatia 5:22.

Soqoni ena Yakavi ni Vakarauwai | 3 ni Okotova, 2015

Kacivaka o Peresitedi Henry B. Eyring
Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Nodra Tokoni na Vakaitutu ena Lotu

Kemuni na taciq kei na ganequ, sa kerei au o Peresitedi Monson meu kacivaka yani vei kemuni ena gauna oqo o ira na Vakaitutu Raraba, Vitusagavulu ni iWasewase, kei na mataveiliutaki ni veimataisoqosoqo ni Lotu me baleta na nomuni laveliga ni veitokoni.

Sa vakaturi me da tokoni Thomas Spencer Monson me parofita, daurairai, dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai; o Henry Bennion Eyring me iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada; kei Dieter Friedrich Uchtdorf me iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada.

O ira era duavata me ra vakaraitaka.
O ira era saqata, kevaka e dua, me vakaraitaka.

Sa volai toka na digidigi.

Sa vakaturi me da tokoni Russell M. Nelson me Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua kei ira oqo me ra lewe ni kuoramu oya: Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen ka, me vaka ni ra lewe vou ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua o, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, kei Dale G. Renlund.

O ira era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka ena laveliga.

Kevaka e dua e saqata me vakaraitaka vakakina.

Sa volai koto na digidigi.

Sa vakaturi me da tokoni ira na daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua me ra parofita, daurairai, ka dauvakatakila.

O ira kece era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Kena veibasai, kevaka e dua, ena ivakatakilakila vata.

Sa volai koto na digidigi.

Ena nodrau sa kacivi me rau lewena na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, eda sa vagalalataki Ronald A. Rasband kina mai na Mataveiliutaki ni Vitusagavulu kei Elder Rasband kei Elder Dale G. Renlund mai na iMatai ni Kuoramu ni Vitusagavulu.

O ira era gadreva me ra duavata ena vakavinavinaka me ra vakaraitaka vakakina.

Sa vakaturi me da vagalalataki ira-tou oqo ena vakavinavinaka me baleta na nodratou veiqaravi yalodina: Elder Don R. Clarke mai na iMatai ni Kuoramu ni Vitusagavulu kei rau o Elder Koichi Aoyagi kei Bruce A. Carlson mai na iKarua ni Kuoramu ni Vitusagavulu ka lesi ratou me ratou Vakaitutu Raraba emeritesi.

Kemuni o ni via duavata kei keimami ena noda vakaraitaka na noda vakavinavinaka ena nodra veiqaravi uasivi, yalovinaka ni vakaraitaka.

Sa na vagalalataki talega o Serhii A. Kovalov mai na Vitusagavulu ni iWasewase.

Kemuni o ni via duavata kei keimami ena vakaraitaki ni vakavinavinaka ena nona veiqaravi, yalovinaka ni vakaraitaka.

Ena gauna oqo me vakaraitaki vei keda na nodrau sa vagalalataki o Baraca John S. Tanner na imatai ni daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Wilivola ni Sigatabu kei Baraca Devin G. Durrant na ikarua ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Wilivola ni Sigatabu. Me vaka sa kacivaki taumada, ni sa lesi o Baraca Tanner me veiqaravi vakapesitedi ni BYU–Hawaii.

Kemuni kece o ni via duavata kei keimami ena vakaraitaki ni vakavinavinaka vei rau na turaga oqo ena nodrau veiqaravi kei na yalodina, yalovinaka ni vakaraitaka.

Sa kacivi oqo o Baraca Devin G. Durrant me imatai ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Wilivola ni Sigatabu kei Baraca Brian K. Ashton me ikarua ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Wilivola ni Sigatabu.

O ira kece era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

O ira era saqata, kevaka e dua.

Sa vakaturi me da tokoni ira na vo ni Vakaitutu Raraba, Vitusagavulu ni iWasewase, kei na mataveiliutaki raraba ni mataisoqosoqo me vaka era sa dui tu kina ena gauna oqo.

O ira kece era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

O ira era saqata, kevaka e dua.

Sa volai koto na digidigi. Keimami sa sureti kemuni na saqata e dua na veivakaturi mo ni veitaratara kei na nomuni peresitedi ni iteki.

Kemuni na taci qu kei na ganequ, keimami vakavinavinakataka na nomuni vakabauta kei na masu ena vukudra na iliuliu ni Lotu.

Eda sa kerei iratou na lewe vou ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ena gauna oqo me ratou mai dabe ena nodratou idabedabe ena tavata. Ena qai nodratou madigi me ratou vosa vei keda ena mataka ni mataka. ■

Mai vei Elder Robert D. Hales

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Sotavi Na Bolebole ni Vuravura Oqo

Na nomuni digidigi—kaulotu, vuli, vakawati, cakacaka, kei na veiqaravi ena Lotu—ena vakarautaka nomu icavacava tawamudu.

Levu sara na ka sa volai baleti ira na itabatamata ni itabagone qasecake ena gauna oqo. Na vakadidike sa vakaraitaka na nodra sa kawaitaki ira vakayadua kei na nodra sa vakaduiduile vei ira na iliuliu vakalotu. E lewe levu era sa bula tu ena dinau ka sega ni cakacaka. E lewe levu era taleitaka na *vakasama* ni vakawati, ia e levu era rerevaka na kalawa yani kina. E lewe levu talega era sega ni vinakata na vakaluvuni. Sa tosocake tikoga na iwiliwili ni veisere. Na nuiqawaqawa kei na lomaocaoca sa tete sara vakalevu. Ni sega na kosipeli kei na veidusimaki veivakauqeti, e levu sara era sa muria tiko na sala tani ka yali ena nodra gaunisala.

Kalougata, ni o ira na itabagone qasecake ena Lotu era tu sara yani e muri ena leqa oqo, ena vuku ga ni noda sa vakalougatataki ena ituvatuva ni kosipeli. Na ituvatuva o ya e wili kina na kena tauri vagumatua ni ititoko kaukamea—tautauri ena vosa ni Kalou kei ira na Nona parofita. Eda na taura tiko li na ititoko ka na kauti keda lesu Vua? Nikua sa “siga ni digidigi”¹ vei keda kece sara.

Niu a se gonetagane, ka vakarau meu digitaka e dua na digidigi sega soti ni vinaka, e dau tukuna e na so

na gauna o tamaqu, “Ropate, tu vakadodonu ka vuka vakadodonu!” Ena yalo ni nona dau vosa vakarawarawa, au vinakata meu vosa vakarawarawa sara vei kemuni na itabagone qasecake baleta “raica au sa dauvinakata meu vakamacala vakavinaka . . . [meda] kila kina.”²

Ko ni sa bula tiko ena dua na gauna bibi sara ena nomuni bula. Na nomuni digidigi—kaulotu, vuli, vakawati, cakacaka, kei na veiqaravi ena Lotu—ena vakarautaka nomu icavacava tawamudu. Kena ibalebale oqo mo na dau rai tikoga ki liu—raica na veisiga ni mataka.

Niu a dua na pailate ni Mataivalu Vuka, au a vulica kina na ivakavuvuli oqo: kakua ni nakita nomu vuka yani vakadodonu ki na dua na cava. Sasagataka mo vuka wavokita, taura tale e dua na sala ni vuka, se waraka me ruru na cava ni bera ni ko qai ro.

Kemuni na taci qu na itabagone qasecake, au na via vukei kemuni mo ni “vuka vakadodonu” ni ra sa vakasoqoni vata tu na cava ena iotioti ni gauna. O iko na pailate. Na nomu itavi mo na vakasamataka se na cava ena isau ni veidigidigi ko na vakayacora. Tarogi iko: “Kevaka meu sa digitaka oqo na cava beka na ca levu duadua ena rawa

ni yaco.” Na nomu digidigi vakadodonu ena vukei iko mo na kakua ni temaki ka rawai.

Vakasamataka mada: kevaka mo digitaka mo kakua ni gunuva na alakalo, ko na sega ni yaco mo daumateni! Kevaka mo na digitaka mo kakua ni dinau, ko na drotaka na kena rawa ni yaco na bula dravudravua!

E dua na inaki ni ivolanikalou oya me vakaraitaka vei keda na ka mera cakava na tamata yalododonu ena nodra sa qarava na veitemaki kei na vunica. Era dro laivi! O Josefa e dro mai vei wati Potifa.³ O Liai e kauti iratou na nona matavuvale ka biuti Jerusalemi.⁴ O Meri kei Josefa erau a dro bula ki Ijipita me rau galala mai na inaki ca

Drammen, Norway

ni tui o Eroti.⁵ Ena veika kece oqo, sa veivakasalataki kina na Tamada Vakalomalagi vei ira era sa vakabauta. Sa vakakina, vei keda eda na vukei mai Vua meda vala, dro, se veimurimuri yani ena noda veituvaki sega ni matata. Ena vosa vei keda o Koya ena masu, ena ivolanikalou, ena nodra ivakavuvuli na parofita bula, ena veivakalougatataki vakapeteriaki, ena nodra ivakasala na itubutubu, na iliuliu ni matabete kei na mataisoqosoqo vakauqeti, kei na kena e bibi duadua sa i koya na domo lailai ni Yalotabu.

Na Turaga ena dau nanuma tikoga na Nona yalayala: “Au na tuberi kemudou tiko.”⁶ Na taro ga e tiko, eda na vakatara li meda mai liutaki? Eda na rogoca li na Domona kei na domodra na Nona italai?

Au vakadinadinataka ni kevaka meda tiko ena vuku ni Turaga, o Koya ena tiko ena vukuda.⁷ Kevaka ko lomani Koya ka talairawarawa ki na Nona ivunau, ena tiko vata kei iko na Nona Yalotabu me tuberi iko. “Mo vakarorogo vua na Yalotabu ni na tuberi iko ena sala dodonu. . . . Na ka oqo ko na kila kina na veika kecega ena sala dodonu”⁸

Ni sa tiko oqori na ivakavuvuli me yavu, meu na solia mada vei kemuni eso na ivakasala e yaga?

E levu vei ira na nomuni itabatamata sa ra sotava tu oqo na bula vutucoqa ena dinau. Na gauna ni noqu itabagone qasecake, e a daunibaqe ni vakatubu ilavo tu kina mai Wall Street na noqu Peresitedi ni iteki. Vakavulici au o koya, “Ko na vutuniyau kevaka mo bula marau tiko ena ilavo ko rawata.” Ko na rawata vakacava? Sauma na nomu ikatini ka qai maroroi ilavo! Ni ko sa rawata vakalevu na ilavo, vakacuruilavo vakalevu. Kakua ni veisisivi kei ira na tani mo rawata kina na iyaya ni qito sau levu. Kakua ni volia na ka o sega ni rawa ni sauma.

E levu na itabagone qasecake e vuravura era sa dinau tu baleta na nodra vuli, ka ra qai kila ni ilavo mera na sauma e levu cake mai na kena

era na rawa ni sauma lesu. Vaqara na sikolasivi kei na ilavo soli vakailoloma. Vaqara e dua na vanua ni cakacaka vagauna kevaka e rawa mo sauma kina na ka o vinakata. Oqo ena vinakati kina na solibula, ia ena vukei iko mo na rawaka kina vakalevu.

Na vuli e vakarautaki iko ki na madigi vakacakacaka vinaka cake. Ena biuti iko ena vanua ko na veiqaravi ka vakalougatataki ira kina era tiko wavoliti iko. Ena biuti iko ena sala mo na vuli tiko ena nomu bula taucoko. Ena vaqacacotaki iko mo valuta na lecaika kei na cakacala. Me vaka e vakatavuvulitaka o Josefa Simici: Na kilaka e vakayalia na butobuto, na nuiqawaqawa kei na lomalomarua; ni na sega ni kune na veika oqo ni tiko na kilaka. . . . Sa tu na kaukauwa ena kilaka.”⁹ “Sa vinaka na vuku kevaka era sa muria na ivakaro ni Kalou.”¹⁰ Na vuli ena vakarautaki iko me baleta na veika e tu mai liu, wili kina na vakawati.

Ena rawa tale, meu vosa vakadodonu? Na sala e mua ki na vakawati ena lako curuma na bucabuca ka yacana o veigadivi! Na veigadivi sa madigi ni veitalanoa vakabalavu. Ni ko sa veigadivi sasaga mo kila na veika kece e baleti kemu isa. Nomudrau

Na kaukauwa ena gadrevi mo bulataka kina na nomu vakabauta ena vaka-malumalumutaki. Sa dodonu kina mo bulataka nomu vakabauta ena veisiga, ko na qai “vakaukauwataki, . . . ka sa na kaukauwa sara na nodra vakabauta na Karisito.”¹⁴

Ena nomu vakavakarau ni vakamau, mo bula kilikili mo na laki taura na sakaramede ka mo na vakaivolatara ni valetabu. Lako wasoma ki na valetabu. Veiqaravi ena Lotu. Me ikuri ni itavi ena Lotu, vakamuria na ivakaraitaki ni iVakabula, o Koya e ‘lako voli ka daucaaka vinaka.”¹⁵

Ena tiko beka e so na nomu taro bibi me baleta na digidigi sa tu oqo mai liu. Ena noqu yabaki ni itabagone qasecake, au a vaqara ivakasala mai vei rau na noqu itubutubu kei ira na daunivakasala dauvakabauta ka nuitaki. E dua e iliuliu ni matabete, dua tale e qasenivuli ka dau niutaki au. Erau kaya ruarua vei au, “Kevaka mo vinakata na noqu ivakasala, vakarautaki iko mo ciqoma.” Masulaka mo digitaka na ivakasala e kauwaitaka e yalona taucoko na nomu tubu vakayalo. Qarauna na ivakasala o taura mai vei ira na nomu icaba. Kevaka o gadreva tale e so, rai ga *ki cake* kakua ni rai vakababa!¹⁶

Nanuma, ni sega ni dua ena rai cake me baleti iko. O iko ga kei na *nomu* vakabauta kei na masu ena vakavuna na veisau levu ni yalo. O *iko* ga kei na nomu gagadre mo talairawarawa ena rawa ni veisautaka na nomu bula. Baleta na nona veisorovaki na iVakabula me baleti iko sa na tiko ga vei iko na kena kaukauwa.¹⁷ Tiko na nomu galala ni digidigi, kaukauwa vinaka nomu ivakadinadina kevaka o talairawarawa ka rawa ni muria na Yalotabu me na dusimaki iko.

Se qai oti wale tikoga oqo, e kaya kina e dua na daucaaka iyalo yalalo yavala ni vakila o koya ni tiki ni dua na ilawalawa ni “itabatamata cidroi” a itabatamata “era vaqara na inuinui kei na bulamarau kei na yalovakacegu ia era laki vakararai tiko ena vanua cala kecega kei na sala e cala talega.”¹⁸

Ena nona vosa vakatautauvata na iVakabula me baleta na gone cidroi, na veivakalougatataki levu e waraki koya, ia ni

lalawa e tautauvata tiko? E tautauvata tiko li na ka o drau vakila me baleta na ivunau, na iVakabula, na matabete, na valetabu, bula vakaitubutubu, itavi ena Lotu, kei na nodra qaravi na tani? Drau sa bau veiwanonovi ena gauna ni tubu ni dra, na gauna ni rawaka kei na gauna ni druka, tarovi ni cudru, kei na valuti ni yalolailai? Na tamata o gadiva tiko e dau vakacacani ira na tani se laveti ira cake? Ena rawa li vei iko mo laki bula vata kei koya ena veisiga mai na nona ivakarau ni vosa kei na itovo ni veimaliwai?

Sa tukuni oti oya, sega ni dua vei keda e vakawatitaka na *vinaka taucoko*; eda vakawatitaka na *rawa ni rawata*. Na vakawati e donu vinaka e sega walega ni baleta na ka au vinakata; ia e baleta na ka ena vinakata o koya, ka gadreva vei au o koya.

Meu vosa vakamatata sara, ni kakua ni veigadivi ena loma taucoko ni taba yabaki ni 20 mo rawa kina ni sotava e dua na “gauna ni bula marautaki”, ka guilecavi na vakawati ena vuku ni so tale na itaviqaravi kei na so tale na ka. Baleta na cava? Baleta ni veigadivi kei na vakamau e sega ni kena icavacava. Erau matamata ga ni vanua ko na via laki cava kina. “O koya oqo sa na biuta

kina na tamana kei na tinana na tagane ka kabita na watina.”¹¹

Sa nomu itavi oqo mo na bula kilikili me baleti koya na tamata ko na vinakata mo vakawatitaka. Kevaka o gadreva mo vakamautaka e dua ka vinaka sara, totoka, caka dodonu, mamarau, daucaakacaka, tamata bula vakayalo, ia *mo* na vaka na tamata o ya. Kevaka o sa *vaka* na tamata oya ka o se sega tikoga ni vakawati, wawa vakamalua. Au vakadinadinatataki ni Turaga e kila na nomu gagadre ka lomani iko ena vuku ni nomu yalodina Vua. E tiko e dua na Nona ituvatuva baleti iko. Vakarorogo ki na Nona Yalotabu. “Mo dou kakua ni vakalewa na Turaga, ia mo dou muria ga na Nona ivunau.”¹² Ena bula oqo se na bula sa bera mai, na Nona yalayala ena vakavotukana. “Ia, kevaka dou sa vakarau vakavinaka tu, dou na sega sara ni rere.”¹³

Kevaka me sega vei iko na iyau, kakua ni lomaleqa. Dua na lewenilotu vinaka e a kaya vei au, “au sega ni susugi iratou na luvequ ena ilavo au susugi iratou ena vakabauta.” Dua na ka dina e tiko e kea. Tekivu bulataka na nomu vakabauta ena veika kece ga o cakava. Kevaka e sega, ko na sotava na ka au vakatoka me “vakabauta malumalumu.”

bera ni rawa ni kauta mai, e dodonu me na kilai koya mada vakaikoya.¹⁹ Au vakauqeti kemuni mada mo ni kilai kemuni mada vakaikemuni? Ena Lotu, ni dodonu me caka e dua na vakatulewa bibi, e dau kacivi na matabose. Na matabose ni matavuvale e qarava talega na tikina o ya. Ko na vinakata beka mo na vakayacora e dua na “matabose vakataki iko.” Taura na gauna mo tiko vakaiiko. Vakasamataka na veika sa tu e matamu. Tarogi iko: “Na vanua cava ena noqu bula meu na vaqacacotaka me rawa niu vaqacacotaki ira kina na tani? Na vanua cava au na via tiko kina ena loma ni dua na yabaki mai oqo? Rua na yabaki mai oqo? Na digidigi cava meu cakava me rawa kina niu yaco ki kea?” Nanuma tikoga o iko na pailate. Au vakadinadinataka ni ko sa kilai iko mai, na Tamamu Vakalomalagi ena lako mai vei iko. Ena veivakacegui na liga dauloloma na Nona Yalotabu, o Koya ena tuberi iko yani.

Au vakadinadinataka ni bula tiko na Kalou. Au vakadinadinataka ni lomani kemuni na iVakabula. “Meda sa lako yani ki liu ena [Nona] kaukauwa? Toso ki liu ka kakua ni suka ki muri.”²⁰ Ni ko sa muri Koya, ena vaqacacotaki iko ko Koya ka tuberi iko cake. O Koya ena kauti iko kina nomu vale cecere. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau ki na Veiyalayalati 105:35.
2. 2 Nifai 25:4.
3. Raica na Nai Vakatekivu 39.
4. Raica na 1 Nifai 2.
5. Raica na Maciu 2.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 78:18.
7. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 88:63.
8. Vunau kei na Veiyalayalati 11:12, 14.
9. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* 2007, 1 265.
10. 2 Nifai 9:29.
11. Nai Vakatekivu 2:24.
12. Jekope 4:10.
13. Vunau kei na Veiyalayalati 38:30.
14. Ilamani 3:35.
15. Cakakacaka 10:38.
16. Raica na Boyd K. Packer, *Teach Ye Diligently* (1975), 145.
17. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 58:28.
18. Nathan Clarkson, ena Emma Koonse, “‘Confessions of a Prodigal Son’ e kaya o daunivola ivola ‘We Are All Prodigals,’ Modern Retelling of Story Aimed at Millennials,” *Christian Post*, Jan. 26, 2015, www.christianpost.com.
19. Raica na Luke 15:17.
20. Vunau kei na Veiyalayalati 128:22.

Mai vei Elder Jeffrey R. Holland

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Raica na Tinamu

Sega ni dua na loloma ena vuravura oqo me bau tautauvata ki na loloma uasivi i Jisu Karisito me vakataka na nona lomana vakaidina na luvena e dua na tina yalodina.

Au duavata kei kemuni kece meda kidavaki Elder Ronald A. Rasband, Elder Gary E. Stevenson, kei Elder Dale G. Renlund kei na dui watidratou ki na veimaliwai kamica duadua ratou se qai bau kila.

Ena nona parofisaitaka o Aisea na Veisorovaki ni iVakabula, a vola kina, “Sa colata ko koya na noda rarawa, ka sa colata na rarawa ni lomada.”¹ E dua na raivotu cecere nikua a vakamatataka ni o “[Jisu] a lako mai ki vuravura . . . [me] colata na nodra ivalavala ca na kai vuravura.”² E rau vakadinadinataka na ivolanikalou makawa kei na ka vou ni “sa dauvakabulai ira kina ko koya; sa keveti ira ena veisiga kece e liu.”³

E kerei keda kina e dua na sere taleitaki meda rogoca “na Turaga Tui Sau!”⁴

Colata, taura, keveta, vueta. Oqo na veivosa kaukauwa, ka qaqa vakame-saia. Era solia na veivukei kei na inui-nui ni veitaqomaki voli ena vanua eda tiko kina ki na kena meda yaco kina—ia e sega ni rawa ke sega na veivuke. O ira na vosa oqo era vakaibalebale-taka talega na icolacola, dredre, oca kei na mosi—na vosa era sa dodonu sara ena kena vakamacalataki na Nona ilelesi, ena kena isau tawa vakamacalataki rawa, e laveti keda cake ni da sa lutu, kauti keda ki liu ni da sa malumalumui mai, vueti keda bula yani i vale ni da sega ni taqomaki rawa. “A sa talai au

mai ko Tamaqu,” a kaya o Koya, “meu mai laveti cake ena kauveilatai; . . . ia au sa laveti cake . . . ena laveti ira cake talega . . . e . . . mataqu.”⁵

Ia ko ni sa rawa ni rogoca na veivosa oqo e dua tale na sasaga vakata-mata eda vakayagataka kina na veivosa vakaoqo *colata* kei na *taura*, *keveta* kei na *laveta*, *cakacaka* kei na *vueta*. A kaya kina o Jisu vei Joni ena gauna sara ga ni Veisorovaki, sa kaya vakakina vei keda kece, “Raici tinamu!”⁶

Au vakaraitaka nikua ena itutu-ni-vunau oqo na veika sa dau tukuni oti eke: ni sega ni dua na loloma ena vuravura oqo me bau tautauvata ki na loloma uasivi i Jisu Karisito me vakataka na nona lomana vakaidina na luvena e dua na tina yalodina. Ena nona vosa vakamesaia o Aisea, a gadreva me tukuna na loloma i Jiova, a vakaraitaka na irairai ni nona yalodina e dua na tina. “E dua li na yalewa me guilecava na luvena sa sucu?” a taroga. E ka vakatani, a kaya, ka dina ni sega ni ka vakatani me vaka ni da nanuma ni na guilecavi keda na Karisito.⁷

Na mataqali loloma qaqa vakaoqo sa “dauvosota vakadede, sa yalovinaka, . . . sa sega ni qara na ka me nona ga, . . . ia . . . sa ubia na ka kecega, sa vakabauta na ka kecega, sa vakanuinitaka na ka kecega, sa vosota na ka kecega.”⁸ Na kena veivakayaloqaqataki duadua, ni yalodina vakaoqo ena “sega ni mudu.”⁹ “Ni

na takali na veiulunivanua ka yavavala na veiulunikoro,” e kaya o Jiova, “ia na noqu yalololoma ena sega ni takali vei iko.”¹⁰ Era kaya vakakina na tinada.

Eda raica, ni sega walega ni ra colati keda, ia era tomana tiko nodra *colati keda*. E sega walega ni icolacola ni bukete ia na icolacola ni bula taucoko e yaco kina na veiqaravi vakatani me dua na rawa-ka cecere duadua. E dina, e dau yaco eso na veika rarawa, ia e vuqa na tina era kila tu vakavinaka, ka vakaidina ni oqo e dua na veivakabauti tabu cecere sara. Na bibi ni kena kilai oqo vakabibi vei ira na tina gone, e rawa ni veivakayalolailaitaki.

A vola vaoqo vei au e dua na tina gone totoka: “E rawa me lomana vakalevu vakacava e dua na tamata e dua na gonelailai ena nomu solia vakalevu kina na nomu galala? Ena rawa vakacava me kaukauwa na loloma vakata-mata ena nomu soli iko ki na ilesilesi, malumalumu, nuiqawaqawa, kei na mosi ni yalo ka lesu tale tiko mai vakalevu? Na mataqali loloma vakatamata cava o na vakila, ni sa dua na luvemu, ni nomu bula, sa na sega tale vakadua, ni nomu duadua ga? Na loloma vakatani *sa* dodonu me vakalou. E sega tale ni dua na kena ivakamacala. Na veika era cakava na tina sa gacagaca yaga ki na cakacaka i Karisito. Ni da kila oqo sa rawa ni tukuna vei keda na kaukauwa ni loloma vakaoqo ena tiko ena

kena e tawavosoti rawa ka duatani sara, ka na lako tiko ga mai, me yacova ni sa taqomaki ka vakabulai na iotioti ni gone ena vuravura, ka [meda qai] kaya vata kina kei Jisu, ‘[Tamaqu!] [au] sa vakaotia na cakacaka ko ni a solia mai vei au meu kitaka.’”¹¹

Ena noda vakananuma tiko na totoka ni ivola oqo, meu wasea mada e tolu na ka au sotava me baleta na nodra cecere ni veivakauqeti na tina, a yaco ena noqu cakacaka vakalotu ena vica na macawa sa oti:

Na imatai ni noqu itukutuku sa ivakaro, e tukuna tale vei keda ni sega ni sasaga yadua vakatani ena tini vakaivola ni italanoa, ena sega toka mada. Na veivakavotui oqo a dewa mai na dua na veivosaki kei na dua na itokani vinaka ni 50 na yabaki sa mate laivi tiko mai na Lotu oqo e kila tu e yalona ni dina. Se cava sara na levu ni noqu saga meu vakacegui koya, a sega ni rawa meu solia vua na vakacegu. Oti sa qai mua mai. “Jeff” a kaya mai, “se cava sara na rarawa au na sotava niu tu e matani Kalou, ia au sega ni rawa meu tu e matai tinaqu. Sa cecere sara vua na kosipeli kei iratou na luvena. Au kila niu sa voroka na yalona, ka sa voroka talega na yaloqu.”

Au vakadeitaka ni nona sa qai takali, a ciqomi noqu itokani o tinana ena yalololoma sara; na ka era dau cakava na itubutubu. Ia na veivunauci e tiko ena italanoa oqo ni sa *rawa* vei ira na

gone mera voroka na yaloi tinadra. Ia, eda raica talega eke, e dua na veivaka-tauvatataki vakalou. E sega tale ni gadrevi meu tukuna ni a mate o Jisu ena kavoro ni yalona, ni sa oca ka vakaogai ena colata na ivalavala ca kei vuravura. Ia o koya gona ena veitemaki, meda sa qai “raica na [tinada]” vakakina na noda iVakabula ka kakua ni vakataqara vei rau na rarawa ni noda caka cala.

iKarua, e baleta e dua na cauravou a laki kaulotu ena kilikili ia na nona digidigi ga a lesu koso kina mai vale ena vuku ni veivinakati vakamataqali vata kei na veilecayaki a sotava kina. A se bula kilikili tikoga, ia sa vakaleqai sara tiko na ivakatagedegede ni nona vakabauta, sa lomamarawa sara tiko vakalevu, ka sa toso cake tikoga nona rarawa vakayalo. Sa yaco kina me mosi na yalona, veilecayaki, cudru, ka galili.

E levu na gauna nei peresitedi ni kaulotu, peresitedi ni iteki, kei bisopi e ratou vakadeuca ka tagicaka ka masulaki koya kina ena nodratou karoni koya, ia na levu ni nona mavoa e kubuta tu ga ka ratou sega ni tara rawa. Na tama dauloloma ena italanoo oqo a talaucaka taucoko na yalona me vukea na gone oqo, ia ena ituvaki osooso ni nona cakacaka oqo e tukuna tiko ga ni veibogi balavu butobuto ni yalo ni tamata a sotava ga o cauravou oqo kei tinana. Ena siga kei na bogi, taumada ena vica na macawa, oti sa mani vakavula ka yaco me vakayabaki sara, e rau saga voli vata na veivakabulai. Ena veigauna ni rarawa titobu (vakavuqa vei cauravou ka so na gauna vei tinana) kei na rere tawa oti rawa (vakavuqa vei tinana ka so na gauna vei cauravou), a colata o tinana—oqori tale na vosa totoka, ka veivakaogai o ya—a cauraka vei luvena cauravou oqo ni vakadinadinataka na kaukauwa ni Kalou, na Nona Lotu, ia vakabibi Nona loloma vua na cauravou oqo. Ena igu vata ga a vakadinadinataka o tina oqo na nona loloma vei luvena, sega ni vakadirideini, ka sega ni oti rawa. Ni kena semati vata mai e rua na yavu qaqa oqo ni nona bula sara ga—o ya na kosipeli i Jisu Karisto kei na nona matavuvale—a talaucaka na yalona ena masu ena veigauna tawa oti rawa. E lolo ka tagi, tagi ka masu, e vakarorogo

ka vakarorogo ni sa tukuna tikoga vua o nona cauravou ni sa kavoro tikoga mai na yalona. Sa mani keveti—koya tale—ia ena gauna oqo sa sega ni ciwa na vula. Ena gauna oqo a vakasamataka o tinana ni nona mosi oqo me vukea na leqa nei luvena ena tawamudu.

Ia ena loloma soliwale ni Kalou, kei na yaloqaqa nei tinana, kei na nodra veivuke e vuqa na iliuli ni Lotu, itokani, lewe ni matavuvale, kei ira na vuku, sa raica rawa o tinani gone dauvakamamasu oqo ni sa na yacova rawa o nona cauravou na vanua yalataki. E ka ni rarawa ni veivakalougataki vakaoqo e sega, se bera beka ni yaco, vei ira taucoko na itubutubu era lomaleqataki ira vakabibi na luvedra ena veituvaki duidui e vuqa, ia sa kune eke na inuini. Ia meu kaya, sa sega ni mana vakasauri na veisau ni gagano vakayago nei cauravou oqo—a sega ni dua a nanuma ni na vakakina. Ia sa veisau sara tiko mai vakalalai na yalona.

Sa tekivu lesu tale ki lotu. Sa lomana ga me kania na sakaramede ena kilikili.

Sa taura tale e dua na nona ivolatara ni valetabu ka ciqoma e dua na veikacivi me qasenivuli ni semineri ena mataka lailai, ka gugumatua sara kina o koya. Ia oqo, ni oti e *lima na yabaki*, sa mai kerekere tale o koya, ena veivuke vakalevu ni Lotu, sa curuma tale na buturara ni kaulotu me vakacavara kina na nona qarava na Turaga. Au a tagicaka na nona yaloqaqa, dodonu, kei na sasaga ni cauravou oqo me vakavinakataka nona bula ka maroroya na nona vakabauta. Sa kila tu o koya ni dinau levu tu ki na vuqa na tamata, ia e kila ni dinau levu sara ki na rua na tamata vakame-saia ena nona bula, e rua a colata ka keveti koya, mosi vata kei koya ka vu-eti koya—o nona iVakabula, na Turaga o Jisu Karisito, kei marama tinana qaqa, veivuetai, ka dau yalololoma dina.

Kena iotioti, oqo mai na kena vakatabui tale na Valetabu e Mexico City ena tolu na macawa sa oti. E kea vata kei Peresitedi Henry B. Eyring au a raica kina na itokani lomani oqo o Lisa Tuttle Pieper ni tucake tu ena

soqo veivakauqeti ni veivakatabui oqo. Ia a dredre toka na nona tucake baleta ni a taura cake toka ena dua na ligana na luvena yalewa lomani, o Dora, ia ena ikarua ni ligana a saga tiko me taura cake na ligai Dora matatau wadamele me rawa kina vua na luvena goneyalewa talei tawamudu oqo ni Kalou me yalovaka e dua na itavoi vulavula ka, ena godro e kila duadua ga o koya kei ira na agilosu mai lomalagi, me kailavaka yani, “Osana, osana, osana vua na Kalou kei na Lami.”¹²

Kivei kemuni taucoko na tinai keimami ena veivanua kecega, ni veisiga sa oti, nikua, se veisiga ni mataka, au kaya vei kemuni. “Vinaka vakalevu na vakasucumi ira na gone, sivraka na yalo, bulia na itovo, ka vakaraitaka na loloma uasivi i Karisito.” Kivei Tinada o Ivi, kivei Serai, Rapeka, kei Raijeli, kivei Meri mai Nasareci, vakakina vei Tinada mai Lomalagi, au kaya, “Vinaka vakalevu na nomuni ilesilesi bibi sara ena kena vakayacori na inaki ni veigauna tawamudu.” Kivei kemuni na marama tina taucoko ena veituvaki kecega, vakakina vei kemuni na sasaga bula tiko—kivei keda kece—au kaya, “Ni yalovakacegu. Vakabauta na Kalou kei iko. O ni sa qaqa tiko mai na kena o ni nanuma taumada. E dina, ni sai kemuni na dauveivueta ena Ulunivanua o Saioni,¹³ ka vakatoka na Vakavuvuli ko ni sa muria tiko, ni nomuni loloma sa ‘sega ni mudu.’”¹⁴ Sa sega tale e dua meu vakacerecere cake vakalevu. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Aisea 53:4.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 76:41.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 133:53; raica talega na Aisea 63:9.
4. “Isireli Bau Rogoca,” *Sere ni Lotu*, naba 6.
5. 3 Nifai 27:14.
6. Joni 19:27.
7. Raica na Aisea 49:15.
8. Moronai 7:45; raica talega na 1 Korinika 13:4–7.
9. Moronai 7:46; raica talega na 1 Korinika 13:8.
10. 3 Nifai 22:10; raica talega na Aisea 54:10.
11. Joni 17:4.
12. Raica na *History of the Church*, 2:427–28.
13. Raica na Opetai 1:21.
14. Moronai 7:46; raica talega na 1 Korinika 13:8.

Mai vei Elder Bradley D. Foster
Ena Vitasagavulu

E Sega ni sa Rui Totolo ka Sega ni sa Rui Bera

E sega vakadua ni sa rui totolo se sa rui bera me da liutaki ira, tuberi ira, ka lako vata kei ira na luveda baleta na matavuvale e tawamudu.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, eda vakaitavi ena dua na ivalu vata kei vuravura. Ena veigauna sa oti, dau veisisivita o vuravura na nodra igu kei na nodra gauna na luveda. Nikua, sa vala tiko me baleta na kedra ivakatakilakila kei na nodra vakasama. E vuqa na domo rogolevu ka kilai levu era tovolea tiko me ra tukuna o cei o ira na luveda kei na veika e dodonu me ra vakabauta. E sega ni rawa me da laiva na veivakayarayarataki vakatamata me vakayaco ka ena noda matavuvale me vaka vuravura kina. E dodonu me da qaqa ena ivalu oqo. Na veika kece ena vakatau kina.

Era dau lagata na gonelalai ena Lotu e dua na sere ka vakavulica vei ira me baleta na kedra ivakatakilakila dina: “Au luve ni Kalou . . . e a talai au mai, au sucu ka susugi mai, ka dau karoni tu.” Qai, nodra vakamamasu na gone vei keda: “Meu tuberi ka liutaki tikotikoga. . . . Na nona vosa kecega kua tale ni wawa.”¹

E vakavulica vei keda ena noda koniferedi raraba sa oti o Peresitedi Russell M. Nelson mai na gauna oqo ka lako yani, sa dodonu me da vakaitavita keda “vakaitubutubu vakainaki.”² Oqo na veigauna drakidrakita. Ia e

vinaka ni sa kila oti tu na Turaga ni na vaqo, ka sa vakarautaka na ivakasala ena ivolanikalou me da kila na sala me da vukei ira kina na luveda kei na makubuda.

Ena iVola i Momani, a rairai na iVakabula vei ira na Nifai. A sokumuni ira na nodra gonelalai vakawavoliti Koya. A vakalougatataki ira, masulaki ira, ka tagicaki ira.³ Qai kaya vei ira na itubutubu, “Dou raici ira na nomudou lalai.”⁴

Na vosa *raici* e kena ibalebale me da rai yani ka raica. Na cava beka e vinakata ko Jisu me ra raica na itubutubu vei ira na nodra lalai? E vinakata beka me ra raica rawa e dua na ituvaki vakalou vei ira na luvedra?

Ni da raici ira na luveda kei ira na makubuda nikua, na cava beka e vinakata na iVakabula me da raica vei ira? Eda raica rawa beka ni o ira na luveda na ilawalawa levu duadua beka ni dauvakadikeva na Lotu? Na cava beka me da cakava me rawa kina na nodra saumaki tudei mai?

Ena ivola i Maciu, e vakavulica vei keda na iVakabula me baleta na saumaki tudei mai. E dua na ilawalawa tamata levu era soqoni volekata na Wasawasa o Kaleli me ra rogoca na Nona ivakavuvuli.

Ena gauna oqo, a talanoataka kina o Jisu e dua na italanoa me baleta na tei sorenikau—na italanoa vakaibalebale ni daukakaburaki.⁵ Ni vakamacalataka oqo vei ira na Nona tisaipeli, vakakina vei keda, a kaya o Koya, “Ni sa dua e rogoca na vosa ni matanitu, ka *lecava tiko*, sa qai lako mai na vu ni ca, a sa kovea na ka sa kaburaki ki lomana.”⁶ E matata na itukutuku vei ira na itubutubu: erau duidui na rogoca kei na ciqoma. Kevaka era rogoca walega na luveda ka sega ni ciqoma na kosipeli, sa na tadola tu na katuba vei Setani me kauta tani na dina oqori mai yalodra.

Ia, kevaka e rawa ni da vukei ira me ra vakatubura na wakatu ni saumaki vakatitobu, ni sa katakata mai na siga, ni sa dredre mai na bula oqo—ka na vaka dina kina—ena solia vei ira na kosipeli i Jisu Karisito e dua na ka e lomadra ka na sega ni rawa ni dua na ka mai taudaku e yavalata. E rawa vakacava ni da vakadeitaka ni sega ni curu ga mai na dua na daliga ka curu tale i tuba ena kena ikarua na veidina mana oqo? Na rogoca walega na vosa ena sega beka ni veirauti.

Eda kila kece ni dau vakatoroaketaki na vosa. Ena so na gauna eda tukuna na noda vosa, ka ra rogoca ga na nodra. O na kaya beka vei ira na luvemu gone, “O vaka na rorogo ni dua na peleti ni katokatoni kavoro.” Era na sauma beka mai vaqo, “Ta na cava na peleti ni katokatoni?”

E vinakata na Tamada Vakalomalagi me da qaqa baleta, na ka dina, o ira era a Luvena taumada ni bera ni ra mai noda. Ni da itubutubu e Saioni, o sa ciqoma oti na isolisoli ni Yalo Tabu. Ni o masuta na veituberi, “ena vakaraitaka vei kemudou ko koya na veika kece mo dou kitaka”⁷ ena nodra vakavulici na luvemu. Ni o tara cake na iwalewale eso ni vuli, “na kaukauwa ni Yalo Tabu ena vakadewa ki na yalodra na luvu ni tamata.”⁸

Au sega ni vakasamataka rawa e dua na ivakaraitaki vinaka cake ni nona vukei e dua me rawata na kila ka mai na italanoa kei Helen Keller. O koya e mataboko ka didivara ka bula tu ena dua na vuravura butobuto ka vakadigagalu. A lako mai e dua na qasenivuli na yacana o Anne Sullivan me mai vukei koya. Ena rawa vakacava ni o vakavulica e dua na gone ka sega ni rawa ni raici iko se rogoci iko?

Ena dua na gauna balavu, a saga dredre toka kina o Anne me semati koya vei Helen. Ena dua na siga rauta na sigalevu, a kauti koya yani ki na ipamu ni wai. A biuta e dua na ligai Helen ena ruku ni paipo ka tekivu pamutaka na wai. Sa qai vola o Anne na vosa *W-A-I* ena ligai Helen kadua. Segani dua na ka e yaco. A tovolea tale. *W-A-I*. A boboka na ligai Anne o Helen ni sa tekivu me kila. Ni lutu na karobo, sa vulica rawa e 30 na vosa. Ni oti e vica ga na vula, sa vulica rawa o koya

e 600 na vosa ka tekivu me wilika na Braille. A qai lai rawata o Helen Keller e dua na diqiri mai na koliji ka veivuke ena kena veisau na vuravura vei ira era sega ni rawa ni rai se rogo.⁹ Oya e dua na cakamana, ka dau ni cakacaka mana na nona qasenivuli, me vakataki kemuni ga na itubutubu.

Au a raica talega na vua ni nona cakacaka e dua na qasenivuli cecere niu peresitedi tiko ena dua na iteki ni itabaqase sega ni vakawati e BYU–Idaho. A veisautaka noqu bula na ka oqori. Ena dua na bogi ni Tusiti, au a vakataroga e dua na cauravou yacana o Pablo, mai Mexico City, ka vinakata me kaulotu. Au tarogi koya me baleta nona ivakadinadina kei na nona gagadre me veiqaravi. E uasivi na nona sauma na noqu taro. Au qai taroga na kilikili ni nona bula. E donu vakavinaka na nona isaunitaro. E daumaka dina, au taroga, “Rairai e sega beka ni kila vinaka na veika au taroga tiko vua.” Au veisautaka vakalalai na taro kau vakabauta ni kila vakavinaka sara na ka au via tukuna tiko ka taucoko nona dinata.

Au vakauqeti sara ena vukuna na cauravou oqo kau mani taroga, “Pablo, o cei beka a vukei iko mo yacova mai kina na gauna ni nomu bula oqo ka tu vakadodonu tu e mata ni Turaga?”

E kaya o koya, “Noqu Ta.”

Au kaya yani, “Pablo, tukuna mada vei au na kemu italanoa.”

A tomana o Pablo: “Niu yabaki ciwa, a kauti au vakatikitiki noqu ta ka kaya, ‘Pablo, o au talega au a yabaki ciwa ena dua na gauna. Qo eso na ka e rawa ni o sotava. O na raica eso na gone dau lawaki e koronivuli. O na tiko beka kei ira eso na gone dau vosaca. Ena yaco eso na siga o na sega ni via lako i lotu. Ni yaco na veika oqo—se dua tale na ka ena vakaleqai iko—Au vinakata mo lako mai ka vosa vei au, kau na vukei iko kina. Kau na qai tukuna vei iko na veika ena yaco tarava mai.’”

“Io, Pablo, na cava a tukuna vei iko ni o sa yabaki 10?”

“A vakasalataki au me baleta na iya-loyalo vakasisila kei na veiwali ca.”

“Vakacava ni o sa yabaki 11?” Au taroga.

“A vakasalataki au me baleta na itovo e rawa ni veivakabobulataki ka vakananuma vei au me baleta na kena vakayagataki na galala ni digidigi.”

Oqo e dua na tama, ena veiyabaki, “na vunau ena vunau; vakalailai eke, vakalailai mai kea,”¹⁰ ka vukea na luvena tagane me sega walega ni rogoca ia me kila talega. E kila o tamai Pablo ni ra na vuli na gone ni ra sa vakarau me ra vuli, sega ni gauna ga eda sa vakarau kina me da vakavulici ira. Au marautaki Pablo ena gauna keirau vakauta

kina nona kerekere ni kaulotu ena bogi oya, ia au marautaka vakalevu cake na tamai Pablo.

Niu draiva lesu ki vale ena bogi oya, au tarogi au, “Ena mataqali tama vakacava beka o Pablo?” E makaresese vaka na karisitala na kena isau: ena vaka sara ga na tamana. E kaya ko Jisu, “E sega ni rawata vakaikoya ga e dua na ka na luvena, na ka ga sa raica ni kitaka ko tamana.”¹¹ Oqo na ivakarau e dau vakalougatataki ira kina na luvena o Tamada Vakalomalagi mai na itabatamata ki na itabatamata.

Niu vakasamataka tiko na veika keirau sotava vata kei Pablo, au vakila na rarawa baleta ni ratou sa tamata bula na luvequ yalewa e va ka ratou sega ni tiko voleka na ciwa na makubuqu eratou sa sucu tu ena gauna ko ya. Au qai vakasamataka, “Au na vukei iratou rawa vakacava ena sala a vukei Pablo kina na tamana? Sa rui balavu beka na gauna sa sivi yani?” Niu cabora e yaloqu e dua na masu, a vakasolokakanataka mai na Yalotabu na dina matata vinaka oqo: “E sega ni sa rui totolo ka sega ni sa rui bera me tekivutaki na iwalewale bibi oqo.” Au kila ena gauna vata ga oya na kena ibalebale. Au vinakata ga meu yaco totolo yani ki vale. Au kerei Sharol na watiqu, me qiriti ira kece na luvei keirau ka tukuna vei ira ni keirau gadreva me keimami veitalanoa; e tiko e dua na ka bibi meu tukuna vei ira. E vakidacalataki iratou beka vakalailai na noqu vakusakusa.

Keirau tekivu mai vei luvei keirau yalewa qase duadua kei na watina. Au kaya: “O tinamu vata kei au keirau vinakata mo kila ni dua na gauna keirau a yacova talega kina na nomu yabaki. Keirau a yabaki 31, kei na dua neirau matavuvale lailai. Keirau kila na veika e rawa ni o na sotava. E rawa ni dua na bolebole vakailavo se na bula. O na lomalomaruataka beka nomu vakabauta. E rawa ni o sa vakacauoca ga ena bula. Ni yaco na veika oqo, keirau vinakata mo mai vosa vei keirau. Keirau na vukei iko mo lakosivita. Keirau sega ni vinakata me keirau siova yani na nomu bisinisi ena veigauna kece, ia keirau vinakata ga mo kila ni keirau na dau tiko ga ena nomu muana. Ia ni datou

se tiko vata, au vinakata meu tukuna vei iko na veivakatarogi au cakava kei na dua na cauravou o Pablo.”

Ni oti na italanoa au qai kaya, “Keirau sega ni vinakati iko mo calata na vukei ira na luvevu me ra ciqoma na dina bibi oqo.”

Kemuni na taciq kei na ganequ, au sa qai kila ena gauna oqo ena dua na sala vakaibalebale vakalevu cake na ka e namaka vei au na Turaga niu dua na tama vakakina niu dua na tukanigone ena kena tauyavu e dua na iwalewale me vukea noqu matavuvale me sega walega ni ra rogoca ia me ra kila.

Niu sa qase cake, au dau vakana-numa na malanivosa oqo:

*Isa lei gauna, mo ni lesu tale mada,
Me ra mai luvequ lalai tale ena dua
ga na bogi!*¹²

Au kila ni sega ni rawa niu vukica lesu na gauna, ia oqo au sa qai kila—e sega vakadua ni sa rui totolo se sa rui bera me da liutaki ira, tuberi ira, ka lako vata kei ira na luveda baleta na matavuvale e tawamudu.

Oqo na noqu ivakadinadina bula ni sa rui lomani keda vakalevu na Tamada Vakalomalagi ka tala mai kina na Luvena e Le Duabau Ga me mai bula vakatamata me rawa kina ni na kaya vei keda ko Jisu, “Au sa lesu mai ena vanua ko tu kina, au kila na ka ena tarava mai, kau na vukei iko kina.” Au kila ni na vakakina. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Au Luve ni Kalou,” *Sere ni Lotu*, naba 185.
2. Raica na Russell M. Nelson, “Me Ka e Rekitaki na Siga ni Vakacecegu,” *Liaona*, Me 2015, 131.
3. Raica na 3 Nifai 17:21.
4. 3 Nifai 17:23.
5. Raica na Maciu 13:1–13.
6. Maciu 13:19; vakaikuritaki.
7. 2 Nifai 32:5.
8. 2 Nifai 33:1.
9. Raica na “Anne Sullivan,” biography.com/people/anne-sullivan-9498826; “Helen Keller,” biography.com/people/helen-keller-9361967.
10. Aisea 28:10.
11. Joni 5:19.
12. Tauri mai na serekali nei Elizabeth Akers Allen “Rock Me to Sleep,” ena William Cullen Bryant, ed. *The Family Library of Poetry and Song* (1870), 222–23.

Mai vei Elder Hugo Montoya
Ena Vitusagavulu

Vakatovolei ka Temaki—ia Eda Vukei

Sa rawa meda veivukei vakai keda ni da sa Luvena na Tamada Vakalomalagi ni da vakatovolei ka temaki.

Ena noda gauna ni bula, eda na vakatovolei ka temaki. E tiko talega na noda veimadigi ni galala meda veivukei vakai keda. Na veika dina oqo sa tiki tiko ni ituvatuva totoka ka uasivi nei Tamada Vakalomalagi.

A vakavulica o Peresitedi John Taylor: “Ena dua na gauna au a rogoca kina na Parofita ni a vosa vei iratou na Le Tinikarua: ‘O ni na sotava na veimataqali veivakatovolei mo ni na takoso rawa kina. Sa qai ka dodonu sara mo ni vakatovolei me vakataki Eparaama kei ira tale e so na tamata ni Kalou, ka (kaya o koya) ni na tiko e lomamu na Kalou, ka na tauri iko o Koya ka na veimoiyaka na veiwa ni utomu.’”¹

Ni da yacova na yabaki ni vakatulewa vakai keda, sa yaco raraba ga mai na veivakatovolei kei na veitemaki. Eso na gauna era na icolacola bibi, ia eda na vaqacacotaki ka tubu talega kina ni da valuta rawa.

E ka ni marau, ni icolacola oqo eda sega ni colata duadua. A vakavulica o Alama, “Me vaka dou sa gadreva mo dou curu ki na lomanibai ni Kalou, ka vakatokai me nona tamata, ka sa lomamudou mo dou veivuketaka

na nomudou icolacola me mamada kina.”² Na malanivosa oqo e tukuna tiko ni sa noda ilesilesi meda veivukei vakai keda. Na ilesilesi oqo e rawa ni dua na veikacivi ena Lotu, e dua na itavi, na veitokani, se tiki ni noda ilesilesi vakalou vaka-itubutubu, veiwatini, se lewe ni matavuvale—se o tiki ni matavuvale ni Kalou.

Meu na vakaraitaka mada e va na sala ena vakamamadataki kina na noda icolacola ni da veivukei vakai keda.

1. A kaya na iVakabula, “Ia kevaka e dua sa vakasaurarataki iko mo drau lako vata kaya e dua na maile, lako vata kaya ena kena ikarua.”³ Kena ivakaraitaki, eda sa kerei meda tiko vakawasoma e valetabu ni sa rawa vei keda vakayadua. Na tiko e valetabu e ka ni solibula ni noda gauna kei na ivurevure, vakabibi vei ira era gole sara mai vakayawa. Ia, na solibula oqo sa na tiki tiko ni imatai ni maile.

Eda na tekivu lakova na ikarua ni maile ni da sa kila vinaka na malanivosa oqo “kunea, kauta, ka vakavulica,”⁴ ni da vakasaqara ka vakarautaka na yacadra na noda qase ki na cakacaka vakalotu ni valetabu, ni da veivuke ena tuva yaca, ni da cakacaka e valetabu, ka da vakasaqara na sala meda vukei ira eso mera vakila dina na ibalebale ni valetabu.

Niu a se vei qaravi tiko vakavitusagavulu ni iWasewase, e dua na iteki lewe ni noqu matabose veivakakotaki a vakaitavi ena dua na ilakolako levu ki na valetabu. E valetabu lailai sara era gole kina na lewenilotu, ka kalouca ni vica na lewenilotu, era vodo balavu mai me 12 na auwa, era a sega ni curu rawa ki valetabu baleta ni sa sivia na iwiliwili ni dua na siga.

Ni oti e vica na siga mai na lako-lako oqo, au a gole ki na iteki oqo ka kerei peresitedi ni iteki meu vosa vei ira eso na lewenilotu era a sega ni curu rawa ki valetabu ena siga o ya. A kaya kina vei au e dua na baraca au a vosa vua: “Elder, kua ni leqa. Au a tiko ena vale ni Turaga. Au a laki dabe toka ena idabedabe ena veisenikau ka vakanananutaka na cakacaka vakalotu. Sa mani yaco mai na gauna meu curu kina, ia au a solia me sosomitaki au e dua tale na baraca a gole mai ki valetabu ena imatai ni gauna me vauci vei watina. Sa yaco kina na madigi me rau tiko ena rua na soqoni ena siga o ya. E kilai au tiko na Turaga, ka sa vakalougatataki au o Koya, ka keitou sa daumaka tiko.”

2. Matamamarau. Na itovo lailai oqo e rawa ni vukea eso era sa vakaogai ka lomaocaoca tu. Ena soqoni ni matabete ni koniferedi raraba ni Epereli sa oti, au a dabe toka e cake niu dua vei iratou na lima na Vakaitutu Raraba kacivi vou. Keimami a dabe tiko ena vanua era sa dabe tiko kina ena gauna oqo na marama mataveiliutaki ni mataisoqosoqo.

Sa veiladeyaki toka na yaloqu ka luvuci sara ena noqu veikacivi vou.

Ni sa laga tiko na sere ni vakacegu, sa vakauqeti vakaukauwa na lomaqu ni dua e wanonovi au tiko. Au vakasamataka sara: “E sivia e 20,000 na tamata era tiko ena loma ni vale oqo, ka vuqa vei ira era vuki tiko mai e yasana qo. E dodonu ga me so era wanonovi iko tiko.”

Niu lagasere tiko, au sa baci vakauqeti tale ni dua e wanonovi au tiko mai. Niu rai yani ki na nodratou yatu dabedabe na iApositolu Le Tinikarua au raica ni sa vuki tu mai o Peresitedi Russell M. Nelson, ka rai tiko mai ki na vanua keitou dabe tiko kina. Keirau veisotari mata sara, ka matamamarau sara mai vakavinaka. Na matamamarau o ya a vakaceguya na luvuci ni lomaqu.

Ni sa Tucake Tale, a rairai o Jisu Karisito vei ira na Nona sipi tale eso. A kaciva ka tabaki iratou na tisaipeli le tinikarua, kei na lewa o ya, e ratou a laki qaravi ira kina na tamata. A tu ena kedratou maliwa na Turaga Vakai-koya o Jisu Karisito. A kerei iratou na Turaga me ratou tekiduru ka masu.

Au sega mada ni vakadeitaka a luvuci na lomadratou na tinikarua na tisaipeli kacivi vou ka tabaki o ya, ia e tukuna na ivolanikalou, “A sa vakalougatataki iratou ko Jisu ni ratou sa masu tiko vua; a sa *matamamarau* vei iratou, ka sera-uni iratou na rarama ni matana.”⁵ Ena gauna ni koniferedi raraba sa oti, e dua na matamamarau a vakamamadataka na noqu icolacola ena sala totolo sara ka veivakurabuitaki.

3. Vakaraítaka na yalololoma vei ira tale eso. Ke o dua na lewe ni matabete, yalovinaka vakayagataka nomu kaukauwa ena vukudra na luve ni Kalou, mo vosa vakalougatataki ira. Cavuta na vosa ni loloma kei na veivakacegui vei ira na tamata era tiko rarawa se sotava tiko na leqa.

4. Na vatuivakadei ni ituvatuva ni Kalou sai koya na Veisorovaki ni Turaga o Jisu Karisito. Me vakadua ena lomanimacawa, meda vakasamataka vakatitobu me vaka a cakava o Peresitedi Joseph F. Smith ni sa “loloma uasivi ka veivakurabuitaki nei Tamada kei na Luvena me lako mai kina ki vuravura na iVakabula.”⁶ Na nodra sureti na tamata mera gole mai ki lotu ka mera kania na sakaramede ena bula kilikili ena yaco kina me vuqa na luvena na Tamada Vakalomalagi mera vakananuma kina na Veisorovaki. Ia, kevaka eda sa sega ni kilikili, sa rawa meda veivutuni. Meda nanuma tiko ni a siro sobu mai ra sara na Luvena sa Cecere Sara ka taura vei Koya na noda caka cala, ivalavala ca, vuki tani, tauvimate, mosi, rarawa, kei na galili. E vakavulici keda na ivolanikalou ni Karisito, “sai Koya sa lako cake, sai koya talega sa lako sobu mai ki ra sara; a sa kila na ka kecega.”⁷

Se vakacava sara na veika dredre eda dui sotava—se tauvimate beka se galili balavu se sotava tiko na veitemaki kei na veivakatovolei nei vu-ni-ca—sa tiko e kea na iVakatawa Vinaka. E kacivi keda ena yacada ka kaya, “Dou lako mai vei au, koi kemudou vakayadua ga sa oca ka colata na icolacola bibi, ia kau na vakacegui kemudou.”⁸

Au gadreva meu vakabibitaka na tikina e va:

iMatai: goleva na ikarua ni maille.

iKarua: yalovinaka mo matamama-rau. O na vukea kina eso.

iKatolu: vakaraitaka nomu yalololoma.

iKava: sureti ira eso tale mera gole mai ki lotu.

Au sa vakadinadinataka na iVakabula. Sa i Jisu na Karisito, na Luve ni Kalou sa bula tiko, ka sa bula tiko o Koya. Au kila ni tokona, ena Nona cecere kei na kaukauwa taucoko, na ituvatua nei Tamana. Au kila ni o Peresitedi Thomas S. Monson sa parofita bula. Sa tu vua na idola taucoko me rawa ni vakayacora kina na cakacaka ni Kalou ena vuravura oqo. Au kila ni sa rawa meda veivukei vakai keda ni da sa Luvena na Tamada Vakalomalagi ni da vakatovolei ka temaki. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. John Taylor, ena *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 264.
2. Mosaia 18:8.
3. Maciu 5:41.
4. Raica na Quentin L. Cook, "Our Heavenly Father's Plan Is about Families" (vosa ena RootsTech 2015 Family History Conference, Feb. 14, 2015), [lds.org/to-ics/family-history/fd/plan-about-families-full?raica=talega&na=lds.org/media-library/video/2015-07-01-find-take-teach](https://www.lds.org/to-ics/family-history/fd/plan-about-families-full?raica=talega&na=lds.org/media-library/video/2015-07-01-find-take-teach).
5. 3 Nifai 19:25; vakamatatataki.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 138:3.
7. Vunau kei na Veiyalayalati 88:6.
8. Maciu 11:28.

Mai vei Elder Vern P. Stanfill

Ena Vitusagavulu

Digitaka na Rarama

Sa dodonu meda digitaka me tauri matua na ivakasala vakaparofita, vakila ka cakacakataka na veivakauqeti vakayalo, talairawarawa sara ki na ivunau ni Kalou, ka vaqara na ivakatakila.

Sega ni balavu sara, au a navuca kei na watiqu ni sa dodonu me keirau vakila mada vakalevu na totoka ni dua na vanua volekata na neitou itikotiko ena ra ni vualiku kei Montana. Keirau sa navuca ni kauta na neirau basikeli ki na Tua o Hiawatha, e dua na sala ni sitima veisau ka takosova voli na Rocky Mountains ena maliwa i Montana kei Idaho. Keirau a namaka e dua na siga marautaki kei ira na itokani

vinaka, ena rekitaki ni ivakaraitaki totoka ni vanua.

Keirau kila na vodoki yani ni tua 15 na maile (24 na km) vakasakiti oqo ena oka kina na wavu ni sitimanivanua ka dodo yawa tu ki na icurucuru veivatu kei na qara balavu e curu basikata na veiulunivanua sulusukura. Sa keirau vakarautaki keirau ena cobari ni cina ki na neirau isala kei na basikeli.

Era vakaroti keirau o ira na gole eliu ni sa butobuto na veiqara ka keirau na gadreva na cina kaukauwa sara. Ni keirau tu ena mata ni vatu vakaitamera na Taft Tunnel, a vakamacalataka na dauniveiqaravi na ka rerevaki eso me baleta na tua, oka kina na veikeli titobu ena iyalayala, lalaga voravora, kei na butobuto loa. Keirau a toso ki liu vakusakusa ki na loma ni qara. Oti neirau vodo walega me vica na miniti, a ovici keirau na butobuto ka yalataki. A sega ni yaga na cina au kauta voli, ka sa mai tababokoci na cina ena butobuto. Vakasauri, au sa tekivu nuiqawaqawa, veilecayaki, ka tavariri.

Au a madua ni tusanaka na noqu nuiqawaqawa kivei ira na noqu itokani kei na matavuvale. Dina ga ni'u sa dua ka dau matai ena vodo basikeli, ia oqo e vaka meu a se sega ni bau vodo basikeli vakadua. Au saga dredre me'u

toka donu ni tosocake na noqu veilecayaki. Kena itinitini, ni oti ga noqu vakaraitaka na noqu lomaleqa kivei ira na wapoliti au, au sa rawata ni toro voleka ki na rarama kaukauwa cake sara ni dua na itokani. Dina sara, na nodra sa tekivu soqoni vata ena dua na iwirini qaqaco wapoliti koya o ira kece. Mai na nona tiko volekati kei na nuitaki voli ni nona rarama ena gauna oya kei na rarama vakasokomuni ni ilawalawa, keimami a tomana ni curuma yani na buto e na loma ni qara.

Ni oti e vica na aua, au a raica e dua na idusi lailai sara ni rarama. Via gauna vata oya, au sa tekivu vakila vakaidina ni na daumaka na ka taucoko. Au tomana na toso ki liu, ka vakanuinui voli ena nodra cina na noqu itokani kei na tubu tiko ni idusi ni rarama. A lesu tale mai vakamalua na noqu yalodei ni sa tubu cake na rarama kei na kena serau. Ni se yawa na yacovi yani ni icavacava ni qara, sa sega tale ni'u qai gadreva na veitokoni ni noqu itokani. A yali taucoko na nui-qawaqawa ni keimami vodo totolo yani ki na rarama. Au a yalomalua ka tudei tu ni se bera madaga ni keimami vodo yani ki na rarama ni mataka e sinai tu ena katakata kei na ivakaraitaki vakasakiti.

Eda bula ena dua na vuravura eda na sotava kina na bolebole eso ni noda vakabauta. Eda na rairai yalodei beka

ni da sa vakarau tu meda sotava na veiblebole oqo—ka qai dikeva emuri ni sega soti ni veirauti na noda vakavakarau. Ka vaka ga na nona a vakaroti au na noqu itokani me baleta na butobuto, eda sa vakaroti edaidai. Sa ra vakauqeti keda na domo vakaiapositolo meda vakarautaki keda ena rarama qaqqa ni kaukauwa vakayalo.

Vakakina, eda na rairai madua, lomaleqa, se veilecayaki vakayalo ni da sotava e dua na bolebole ki na noda vakabauta. Ia, vakavo ena so na ka lalai, na qaqaco kei na balavu ni gauna ni veivakanananu vakaoqo ena vakatau ki na noda ivalavala era sotavi kina. Kevaka eda sega ni cakava e dua na ka, na vakatitiqa, dokadoka, kei na lutu tani sara, ena rawa ni kauti keda tani mai na rarama.

Au a vulica eso na leseni bibi ena veika au sotava ena qara. Au na wasea ga e vica vei ira.

Matai, se vakacava sara na levu ni butobuto ni vakatitiqa, eda digitaka na balavu kei na ituvaki cava eda vakatara kina me vakayarayarataki keda. Sa dodonu meda nanuma na levu ni nodrau lomani keda na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena. Rau na sega ni vakawaleni keda, se me Rau vakatarai keda meda tobulovuci kevaka eda vakasaqara na Nodrau veivuke. Nanuma

na ka a sotava o Pita mai na ua voravora ena Baravi mai Kalili. Ni sa vakila o Pita ni ovici koya na butobuto batabata, a vakila totolo o koya na dredre ni nona vakatulewa ka digitaka ena gauna saraga oya me kaci veivuke kina. A sega ni taroga o koya na kaukauwa ni iVakabula me vakabulai koya; a kacivaka ga yani o koya, “Na Turaga, ni vakabulai au.”¹

Ena noda bula, na liga dodoki ni iVakabula ena rairai vakatakarakarataka na veivuke mai na dua na itokani nuitaki, iliuliu, se itubutubu dauloloma. Ni da sasaga dredre voli ena butobuto, e sega ni cala na vakanuinui vagauna ena nodra rarama o ira ka lomani keda ka ra via vukei keda vakaidina.

Ni da navuca na kena vakasamataki, cava na vuna meda vakarorogo kina ki na domodra tawakilai ka veivakalewai o ira ena vale vakaitamera ni noda gauna ka vakanadakuya na nodra kerekere o ira na lomani keda vakaidina? O ira na dauvakatitiqa tiko oqo era via veivakarusai mai na tosocake ka veivakasewasewani mai na veilaveti. Na nodra vosa ni veivakacacani sa rawa ni kelia sobu na noda bula, vakavuqa mai na veibacani lekaleka sara ka vagauna ni ka vakalivaliva e vakarautaki vakamatau ka nakiti mera vakarusa na noda vakabauta. E ka ni vuku li meda biuta na noda bula vinaka tawamudu ena ligadra na vulagi? E ka vuku beka meda ciqoma na veivakararamataki mai vei ira ka sega na nodra rarama mera solia se o ira ena rairai tiko na nodra nanuma vakaiira ka vunitaki mai vei keda? O ira na dauveivorati vakayalo tawakilai oqo, kevaka era soli vei keda ena kedra ituvaki dina, ena sega ni soli vei ira e dua na noda gauna, ia me vaka ni ra ukucavutaki ira mai ena sala ni vakauitukutuku, ka vunitaki ni vakadikevi, era ciqoma na lewa tawaveiganiti.

Na noda digidigi ni rogoci ira na vakacacana na veika tabu ena tawasei keda mai na rarama veivakabulai ni iVakabula. A vola o Joni: “Sa qai vosa tale vei ira ko Jisu, ka kaya, Oi au na rarama kei vuravura: ko koya sa muri au ena sega ni lako ena butobuto, ena tu ga vei koya na rarama ni bula.”² Nanuma, o ira na lomani keda vakaidina sa rawa ni vukei keda ni taracake na noda vakabauta.

Me vaka ga na noqu a lomaleqa ena qara, eda na rairai lomaleqa talega ni kere veivuke ena noda vakatitiqa. De dua o keda era dau nanamaki veivaqacotaki mai kina o ira tale eso, ka da sa gadreva oqo na veivuke. Ni da vakila na rarama kei na veivakacegui e rawa ni solia vei keda na iVakabula e sa rui ka talei me vakawaleni ki na dokadoka, sa rawa ni ra qai veivuke na iliuliu vakauqeti ni Lotu, itubutubu, kei na itokani nuitaki. Era sa tuvakarau ni vukei keda ena rawati ni veivakadeitaki vakayalo ka na vaqacotaki keda mai na bolebole ni vakabauta.

Karua, sa dodonu meda nuitaka na Turaga me rawa ni taraicake kina na noda kaukauwa vakayalo vakai-keda. Eda sega ni rawa ni vakanuinui tikoga ki na nodra rarama tale eso. Au a kila ni na sega ni taucoko na butobuto ena qara kevaka au na vodo tikoga ena yasai noqu itokani kei na loma ni veitaqomaki ni ilawalawa. Ia na noqu nanamaki oya me'u na toso ga vakaiau ni'u sa rawa ni raica na rarama. Sa vakatavulici keda na Turaga, "Dou toro voleka mai vei au ka'u na qai toro voleka yani vei kemudou; dou vakasaqarai au vagumatua dou na qai kunei au; dou kerekere ka na soli vei kemudou; dou tukituki ka na dolavi vei kemudou."³

Sa dodonu meda cakacaka, ka namaka voli ni na vakataucokotaka na Turaga na Nona yalayala me laveti keda mai na butobuto kevaka eda toro voleka ki Vua. Ia, o Setani, ena tovolea me rawai keda ni da a sega ni vakila na veivakayararataki ni Yalotabu ka na via rawarawa cake meda muduka ni tovolea tiko.

E vakadreti keda o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf ena "vakatitiqataka na nomu vakatitiqa ni bera ni o vakatitiqataka na nomu vakabauta."⁴ Ena noqu tabanalevu, a kaya wale tikoga oqo e dua na cauravou, "E tiko eso na ka ka'u sa vakila ni sega ni rawa ni vakamacalataki ena dua tale na sala vakavo ga ni ra sa mai vua na Kalou." Oqo na ivalavala dodonu vakayalo.

Ni sotavi na vakatitiqa se taro eso, sa dodonu meda nanuma na veivakalougatataki kei na veivakilai vakayalo e sa curuma na lomada kei na bula ena gauna eliu ka vakadeitaka na noda

vakabauta vua na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisito. Au na-numa lesu na veivakasalataki a soli ena dua na serenilotu kilai levu: "Turaga keitou vakabauta [na] nomuni dau dina tu."⁵ Me vakawaleni ka sega ni kauwaitaki na veika vakayalo sa sotavi oti ena vakayawaki keda mai vua na Kalou.

Na noda sasaga ki na rarama ena vakabulabulataki mai na noda duavata me vakilai na gauna e cilava kina na noda bula. Na ivolanikalou ena gauna oqo e vakamacalataki na rarama ka solia e dua na yalayala kivei ira na vakadonuya: "Raica sa vu ni rarama na Kalou; ia ko koya sa kunea na rarama ka tudei tiko ga vua na Kalou, ena vakararamataki vakalevu; io ena tubu cake tiko ga na nona rarama me yacova na siga lagilagi ko ya."⁶ Me vaka ga na neimami vodo vakatautauvata voli ki na rarama, na levu ni neimami vosota, sa yaco kina me rarama cake na Nona veivakayararataki ki na neimami bula. Me vakataka na rarama ena icavacava ni qara, na Nona veivakayararataki ena kauta mai vei keda na yalodei, yalo ni sasaga, vakacegu, ka—vakabibi sara—na kaukauwa me kilai ni bula o Koya.

Katolu, e sega na butobuto e vavaku sara, e veivakarerei sara, se dredre sara me na sega ni rawa ni ulabaleti ena rarama. A vakatavulica wale tikoga oqo o Elder Neil L. Andersen: "Ni tosocake na cakacala ena

vuravura, e sa tiko e dua na veivakaduavatataki kaukauwa vakayalo me baleti ira na yalododonu. Ni tacavu na vuravura mai na kena yavu vakayalo, sa vakarautaka tu na Turaga na sala kivei ira na vakasaqarai Koya, ka solia vei ira na veivakadonui levu cake, na veivakadeitaki levu cake, kei na yalodei levu cake ena mua vakayalo era sa lakova voli. Na isolisoli ni Yalo Tabu sa yaco me dua na rarama serau sara ena idromudromu ni siga."⁷

Kemuni na taciqa kei na ganequ, eda sa sega ni vakawaleni tu meda vakayararataki ena itovo kei na veisau kecega ni ivakarau kei vuravura, ia meda sa digidigi. Me rawa ni rawati na veivakaduavatataki kaukauwa vakayalo oqo, sa dodonu meda digitaka na tauri matua ni ivakasala vakaparofita, vakila ka cakacakataka na veivakauqeti vakayalo, talairawarawa ki na ivunau ni Kalou, ka vakasaqara na nomu ivakatakila. Meda sa digidigi. Meda sa qai digitaka na rarama ni iVakabula. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Maciu 14:25–31.
2. Joni 8:12.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 88:63.
4. Dieter F. Uchtdorf, "Mai, Tomani Keimami," *Liaona*, Nov. 2013, 23.
5. "Turaga Keitou Vuabale," *Sere ni Lotu*, na. 10.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 50:24.
7. Neil L. Andersen, "A Compensatory Spiritual Power for the Righteous" (lotu ena Macawa ni Vuli e Brigham Young University, Okos. 18, 2015), speeches.byu.edu.

Mai vei Elder James B. Martino
Ena Vitusagavulu

Vuki ki Vua ka na Basika Mai na iSaunitaro

Dau talairawarawa, nanuma na veigauna eliu o a vakila kina na Yalotabu, ka kerekere ena vakabauta. Na nomu isaunitaro ena lako mai.

Rau a lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai na noqu itubutubu, ni'u se cauravou voli. Keitou kila ni a vakatavulici rau voli na daukaulotu, ia rau a taura ga vakairau na lesoni na noqu itubutubu.

Ni oti na itukutuku veivakurabuitaki oqo, keitou sa tekivu vakarorogo talega vakaveitacini kivei rau na daukaulotu, ka ratou ciqoma yadua na itukutuku ni Veivakalesui mai ena yalomarau. Dina ga ni'u a lomatarotaro toka, au a sega sara ni gadreva me'u veisautaka na noqu bula. Ia, au sa vakadonuya na bolebole ni masulaka kevaka sa vosa ni Kalou na iVola i Momani, ia au a sega ni ciqoma e dua na kena isau.

Ko na rairai taroga beka na vuna e sega ni sauma kina na masu oya na Tamada Vakalomalagi; Au a vakananuma sara toka ga. Au sa vulica mai na gauna oya ni yalayala ka a cakava o Moronai e sa donu vinaka. Na Kalou e dau sauma na noda masu me baleta na dina taucoko ni kosipeli, ia ena sauma o Koya ni tiko vei keda na "yalodina" kei na "loma dina."¹ E sega ni sauma o Koya me baleta ga na noda lomatarotaro.

De tiko beka e dua na ka ena nomu bula o na via taroga voli. De tiko beka e

dua na leqa o sega ni kila rawa na kena iwali. Nikua au na via wasea eso na vakasama ena rairai vukei iko ni rawata na isaunitaro se veivuke o vaqara tiko. Na kena icakacaka e vakatekivu mai na saumaki ki na kosipeli i Jisu Karisito.

Na Ciqomi ni Vakatakila e sa Vakatau ki na iTuvaki kei na iNaki ni Lomada

Au sa vakasamataka voli na itukutuku me baleta eso na tamata ena ivolanikalou. Taura, me ivakaraitaki, o Leimani kei Lemueli. Me vakataki Nifai, erau a "vinaka na [nodrau] itubutubu" ka vakavulica na "nodra ivakavuvuli kece na [nodrau] qase."² Ia rau a vosa kudrukudru baleta ni sa tamata daurairai o tamadrau. Mai na nodrau rai vakairau, na nona vakatulewa e veicalati, ni rau sa sega ni kila na veika ni Kalou ka, yaco kina, me rau sega ni vakabauta.³

E kauwaitaki toka ni nodrau digidigi a vakatarai rau ni rawata na taraicake ni vakabauta sotavi namaki. E rau biuta na nodrau itikotiko kei na iyau. E rau sotava na dredre ni lako voli ena lekutu. E rau qai tini veivuke ni tara na waqa, ka rau vakadonuya na itosotoso ki na dua na vanua tawakilai.

A lako curuma o Nifai na veika vata ga oqo. Ia e tara li na nodrau vakabauta na veika a caka oqo? Na vakabauta nei Nifai a vaqacacotaki ia e tubucake ga na veidabui kei na cudrucudru nei Leimani kei Lemueli. E rau a raica sara madaga ka rogoca na veitacini oqo e dua na agilosu, ia, rau se vakatitiqa ga.⁴

Na bula vakayago e sega ni rawa-rawa ki na dua vei keda. Eda sa biu mai ki vuravura meda sagai ka vakatovolei. Na ka eda sotava ena veika ni bula ena vakayararataka vakalevu sara na noda ivakadinadina. Navuca eso na imoimoi nei Leimani kei Lemueli: E rau a vosa kudrukudru ni kerei rau o tamadrau me rau cakava na ka dredre eso.⁵ E rau a saga ni taura mai na peleti parasa, ia ni rau sega ni rawata, rau sa soro. Na nodrau itovo ni bula “Keirau sa tovolea, na cava tale me keirau cakava?”⁶

Ena dua na gauna rau sa luluvu sara ga kina ena cakacala ka rau kere veivosoti.⁷ E rau a masu ka sa vosoti. Ia e tukuni ena ivolanikalou ni emuri rau sa lesuva tale na veivakadilo ka rau sega ni via masu. Rau a lako mai vei Nifai ka kaya ni rau “sega ni kila rawa na ka sa tukuna ko [tamadrau].”⁸ A tarogi rau o Nifai kevaka rau sa bau “kerea mada vua na Turaga.”⁹ Dikeva na nodrau isaunitaro: “E segai; e sega ni dauvakatakila vei [keirau] na Turaga na veika vakaoqo.”¹⁰

Na Tomani ni Talairawarawa e Vakataru Meda Ciqoma na iSaunitaro

Na ivakamacala lesu nei Nifai kivei rau na tuakana e sa dua na usutu vei keda ena ciqomi ni isaunimasu tomani voli:

“A cava dou sa sega ni muria kina na vunau ni Turaga? Dou sa via rusa li ena kaukauwa ni yalomudou?”

“Dou sa guilecava beka na veika sa tukuna na Turaga?—Kevaka dou na sega ni vakaukauwataka na yalomudou, ka kerekere vei au ena vakabauta, ka vakadinata ni na soli vei kemudou, ka muria na noqu vunau, [ena] vakatakilai vakaidina vei kemudou na veika oqo.”¹¹

Au kila eso na lesu mai na kaulotu ka ra a sotava na veika vakayalo tawacakitaki rawa, ia ena lailai ni so na itovo vakayalo e sa vakavuna vei ira mera guilecava na veigauna a vosa kina vei ira na Kalou. Kivei ira na lesu mai na kaulotu oya kei keda kece sara, kevaka “dou sa rekitaka na loloma dou sa vakabulai kina, a cava dou sa nanuma ena gauna oqo?”¹² Kevaka o sega ni vakila oqo, o na rawa ni vakila tale, ia nanuma na ivakasala nei Nifai. Dau talairawarawa, nanuma na veigauna eliu

o a vakila kina na Yalotabu, ka kerekere ena vakabauta. Na nomu isaunitaro ena lako mai, ka ko na vakila na loloma kei na vakacegu ni iVakabula. Ena rairai sega ni lako totolo mai se ena ivakarau o gadreva, ia na isaunitaro ena lako mai. Kua ni dau soro! Kakua ni soro!

Meda sa vakatauvatani Leimani kei Lemueli ki vei ratou na luvei Mosaia tagane. A tuberi ruarua na ilawalawa tagane oqo ena matavuvale yalododonu, ia rau a veiseyaki. Rau a kacivi me rau veivutuni mai vua e dua na agilosu, ia na cava e duidui ena veika ratou a sotava na luvei Mosaia?

Na Veivakatovolei Ena Taracake na Noda Vakabauta

E tawa guilecavi rawa na nodra rawaka vakadaukaulotu. Udolu era a saumaki ki na sala ni Turaga. Ia, eda guilecava wasoma ni gauna era tekivuna kina nodra kaulotu, era sa “yalolailai, ka [ra] via lesu tale, [ia] sa vakacegui [ira] na Turaga.” Era a vakasalataki mai vua na Turaga mera “vosota vakadede na veika rarawa sa yaco vei [ira].”¹³

Na Vulici ni iVolanikalou e Tukuna vei Keda na Loma ni Kalou

Cava na vuna e vaqacacotaka kina na nodratou vakabauta kei na veidina-dinati na veivakatovolei ratou a sotava

na luvei Mosaia tagane oqo ka sega ni vakavuna me ratou vosa kudrukudru se vakatitiqa? Na usutu “io sa kaukauwa sara na nodratou vakabauta na ivakavuvuli dina; eratou sa tamata yalomatua ka dau vakasaqara vagumatua ena ivola tabu, me ratou kila kina na vosa ni Kalou.”¹⁴ Eda na sotava taucoko na veivakatovolei ka da vakatataro, ia nanuma ni sa dodonu meda “tautauri matua tikoga ena ititoko kaukamea.”¹⁵ “Na vosa i Karisito sa tukuna vei [keda] na veika kece [meda] kitaka.”¹⁶ Sa dodonu me tiki ni noda bula e veisiga na vulici ni ivolanikalou, ni oqo ena tadolava na katuba ni vakatakila.

Na Masumasu, ni Salavata kei na Lolo, e Sureta na Vakatakila

Vei iratou na luvei Mosaia tagane, “ia e sega ni o koya wale ga oqori; eratou sa gumatua sara ena masumasu kei na lolo; ka sa tu vei iratou na yalo ni parofisai, ka ratou tukuna na veika ena yaco.”¹⁷ Na masumasu kei na lolo ena vakatarai keda ni kauwaitaka na veivakauqeti vakayalo eso. Na veitaratara kei na Tamada Vakalomalagi ni da tarovi vakainaki voli mai na kakana kei na gunu, ena vakatarai keda ni “sereka nai vesu sa sega ni dodonu [ka] luvata nai kaukau bibi.”¹⁸ Na masumasu, ni salavata kei na lolo, ena vakarautaka na gauna ko na

qai “masu, . . . ena rogoci iko ko Jiova; . . . [na gauna eda] tagi kina, . . . ena kaya mai ko Jiova, Koi au oqo.”¹⁹

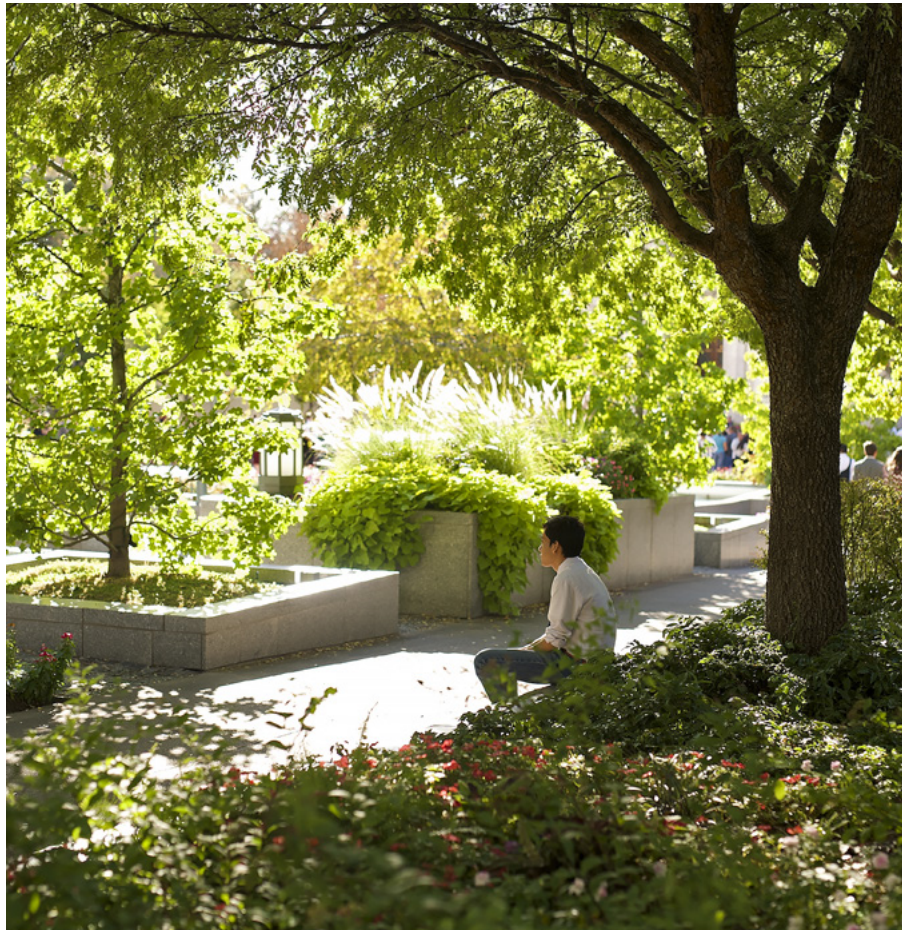
Vuki ki Vua

Na itovo vakalotu ni tamata oqo—na talairawarawa, vuli ivolanikalou, masu-masu, kei na lolo—a vakaukauwataki iratou na luvei Mosaia tagane. Na lailai ni itovo vakalotu ni tamata vata ga oqo e sa dua na vuna levu a malumalumu kina o Leimani kei Lemueli ki na veitemaki me rau vosa kudrukudru ka vakatitiqa.

Kevaka o sa temaki mo vosa kudrukudru, kevaka e a tiko na nomu vakatitiqa ka muataki ki na tawa vakabauta, kevaka sa sivia na veivakatovolei mai na nomu icolacola, vuki ki Vua. Kevaka o iko e dua ka sa vuki tani se vakabekataka na nomu ivalavala, vuki ki Vua. O rawa ni nanuma na gauna “au a sega li ni vakaceguya kina na yalomu. . . ? Ai vakadinadina cava tale ko gadreva me uasivia na ivakadinadina sa solia na Kalou?”²⁰ Tarogi iko, “Au sa voleka li ni bula voli vakataki Karisito ena gauna oqo mai na kena au a tu kina eliu?” Yalovinaka, vuki ki Vua.

Me’u lesu tale mada ki na noqu italanoa. Kena itinitini, sa tekivu me’u yalodina. Au nanuma na gauna a tarogi au kina na daukaulotu a vakatavulici au tiko kevaka au sa vakarau tu me’u papitaiso. Au sauma ni se tiko eso na noqu vakatataro. A tukuna vei au na daukaulotu yalomatua oqo ni sa rawa vua me sauma ia me’u na sauma mada na nona taro eliu. A tarogi au o koya kevaka e sa dina na iVola i Momani ka sa dua na parofita o Josefa Simici. Au tukuna vua ni’u sa sega ni kila, ia au sa vinakata meu kila.

Na noqu vakatataro a vakatubura na vakabauta. Au a vakasaqaqara vakamalu. Vei au, na isaunitaro a sega ni lako mai vaka e dua na soqo ia e vaka e dua na ivakarau. Au kinoca rawa ni noqu sa “rogoca na vunau” ka tekivu “vakabauta,” “au sa taleitaka sara” na iVola i Momani ka sa “vakamarautaka na yaloqu” ka vakaidina sa “vunau vinaka ka dina.” Kena itinitini au sa sotava na ka e vakamacalataka na ivolanikalou me “sa na tubu vakaidina.”²¹ Sa yaco kina ena gauna oqo me’u gadreva na papitaiso ka solia na noqu bula kivei Jisu Karisito.

Au sa kila vakaidina ni sa vosa ni Kalou na iVola i Momani. Au kila ni a parofita o Josefa Simici. Io, e se tu ga eso na ka e sega ni matata tu vei au, ia na noqu ivakadinadina me baleta na dina e sa kauti au vakavoleka vua na iVakabula ka taracake na noqu vakabauta.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, nanumi Nifai kei iratou na luvei Mosaia tagane, ka ra a sotava na veika vakayalo ka qai cakacakataka ena vakabauta me rawati kina na isaunitaro ka tubu na nodra yalodina. Veidutaitaka oqo vata kei Leimani kei Lemueli, ka rau vakatitiqa ka vosa kudrukudru. Dina ga ni rau cakacaka ena so na gauna ena sala yaga eso, na cakacaka e sega kina na vakabauta sa mate. Sa dodonu me tiko na vakabauta kei na cakacaka meda ciqoma kina na isaunitaro.

Au nuitaka me vaka o sa vakarorogo voli ena mataka oqo ni sa vakauqeta ki na nomu vakasama

kei na lomamu na Yalotabu e dua na ka o rawa ni cakava me saumi kina na nomu vakatataro se mo kunea e dua na iwali veivakauqeti ki na leqa o sotava. Au tukuna na ivakadinadina dokai ni ko Jisu na Karisito. Vuki ki Vua ka na saumi na nomu masu. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Moronai 10:4.
2. 1 Nifai 1:1.
3. Raica na 1 Nifai 2:11–12.
4. Raica na 1 Nifai 4:3–4.
5. Raica na 1 Nifai 3:5.
6. Raica na 1 Nifai 3:14.
7. Raica na 1 Nifai 7:20–21.
8. 1 Nifai 15:7.
9. 1 Nifai 15:8.
10. 1 Nifai 15:9.
11. 1 Nifai 15:10–11.
12. Alama 5:26.
13. Alama 26:27.
14. Alama 17:2.
15. 1 Nifai 8:30.
16. 2 Nifai 32:3.
17. Alama 17:3.
18. Aisea 58:6.
19. Aisea 58:9.
20. Vunau kei na Veiyalayalati 6:23.
21. Raica na Alama 32:27–28.

Mai vei Elder Dallin H. Oaks
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Vaqaqacotaki ena Veisorovaki i Jisu Karisito

Ena vuku ni Nona Veisorovaki, sa tu vua na iVakabula na kaukauwa me vakaukauwataka—me vukea—na mosi kei na rarawa kecega ni bula oqo.

Ena bula oqo e vakadeitaki vei keda na mate kei na icolacola ni ivalavala ca. Na Veisorovaki i Jisu Karisito sa vakaseva ruarua na ka tudei ni bula oqo. Segi ni wili kina na mate kei na ivalavala ca, e levu tale tu na dredre ni da lakova na bula oqo. Ena vuku ni veisorovaki vata oqori, sa rawa kina vua na noda iVakabula me solia vei keda na kaukauwa eda gadreva me ulabaleta kina na veibolebole oqori ni bula oqo. Oqori na noqu ulutaga nikua.

veivakararawataki kei na veivakatovolei kecega; a sa yaco na veika oqo me vakayacori kina na vosa sa tukuni, ni na colata ko Koya na nodra rarawa kei na nodra ivalavala ca na nona tamata” (Alama 7:11; raica talega na 2 Nifai 9:21).

Vakasamataka mada! Ena nona Veisorovaki na iVakabula, a vosota ko Koya “na ka rarawa, na veivakararawataki kei na veivakatovolei kecega.” Me vaka e vakamacalataka o Peresitidi Boyd K. Packer: “E segi na dinau

me sauma. E segi na nona cala. Ia, a sotava kecega na vakilai ni cala, na yaluma na rarawa, na mosi kei na veivakacacani, na veimataqali veivakararawataki kecega ni vakasama, ni yalo, kei na yago e kila rawa na tamata—e a vakila kece o Koya.”¹

Na cava me sotava kina o Koya na veibolebole ni bula oqo “ena kena veimataqali kecega”? E vakamacalataka o Alama, “Ia sa mai bula vakatamata ko Koya me kila kina na nodra malumalumu na nona tamata, ka vakabulai ira ena nona yalololoma” (Alama 7:12).

Me vakaoqo, a vunautaka na iApositolo o Paula me vaka “sa vosota na ka ca ko koya ni sa dauveretaki, sa qai rawata kina me vukei ira era sa dauveretaki” (Iperiu 2:18). E tautauvata kei na ivakavuvuli nei Peresitidi James E. Faust, “Me vaka ni sa vosota rawa na iVakabula na veika kecega eda na vakila se sotava, sa rawa kina Vua me vukei ira na malumalumu me ra kaukauwa cake.”²

Na noda iVakabula a sotava ka vosota na taucoko ni veika dredre kece ni bula oqo “ena yago” me rawa kina Vua me kila “ena yago” na sala “me [vukei ira kina] na nona tamata me vaka na nodra dui malumalumu.” Sa kila tiko kina ko Koya na noda dredre, na mosi ni yalo, noda vakatovolei, kei na noda vakararawataki, ni sa sotava kece ko Koya ena lomasoli me vaka ni ra tiki ni Nona Veisorovaki. Ia ena vuku ni ka oqo, sa rawa kina Vua mai na

I.

E vuqa na itukutuku vakaivolanikalou baleta na Veisorovaki e baleta na nona sereka na iVakabula na ivau ni mate ka vakararawataki ena vuku ni noda ivalavala ca. Ena nona ivunau ka volai ena iVola i Momani e vakavulica kina o Alama na veika taumada oqo. Ia a solia talega na noda veivakadeitaki matata duadua ena ivolanikalou ni a sotava talega na iVakabula na mosi kei na tauvimate kei na nodra malumalumu na Nona tamata.

E vakamacalataka vaoqo o Alama na tiki ni Nona Veisorovaki oqo na iVakabula: “Ia ena mai vunau voli ko Koya, ena vosota na ka rarawa, na

Nona Veisorovaki me vakaukauwataki keda—me solia vei keda na kaukauwa me da vosota rawa na ka kecega.

II.

Na ivakavuvuli nei Alama ena ikavitu ni wase sai koya e matata duadua vei ira kece na ivolanikalou ena kaukauwa gadrevi oqo ni Veisorovaki, sa vakavuvulitaki talega ena loma taucoko ni ivolanikalou.

Ena itekivu ni Nona veiqravi vakalotu, a vakamacalataka ko Jisu ni sa talai mai ko Koya “me vunautaka na sereki vei ira na bobula” (Luke 4:18). Dau tukuna wasoma vei keda na iVolatabu na nona vakabulai ira na Nona tamata mai na “nodra malumalumu” (Luke 5:15; 7:21). E volai ena iVola i Momani na Nona vakabulai ira mai na “veimataqali mate kecega” (3 Nifai 17:9). Na kosipeli i Maciu e vakamacalataka ni vakabulai ira na tamata o Jisu me “vakayacori kina na vosota sa tukuna ko Aisea na parofita, ka kaya, ko Koya ga sa kauta vua na noda malumalumu, ka colata na noda mate” (Maciu 8:17).

E vakavuvulitaka o Aisea ni na colata na Mesaia na noda “rarawa” kei

na “rarawa ni lomada” (Aisea 53:4). E vakavuvulitaka talega o Aisea na Nona vakaukauwataki keda: “Kakua ni ko rere niu sa tiko vata kei iko: kakua ni ko taqaya niu sa nomu Kalou: kau na vakaukauwataki iko; io kau na vukei iko” (Aisea 41:10).

Eda dau lagata vaoqo:

*Dou kua ni rere, se dou taqaya,
Sa na vukei keda na noda Kalou.
Tou sa na tuberi ka tokoni tu, . . .
E ligai matau, e ligai matau,
ni noda Kalou.*³

Ni tukuna tiko eso na nona bolebole ena bula oqo a vola vaoqo na iApositolu ko Paula, “Au sa rawata na veika kecega oqo ena vukui Karisito ko koya sa vakaukauwataki au” (Filipai 4:13).

O koya eda sa raica ena vuku ni Nona Veisorovaki, sa tu vua na iVakabula na kaukauwa me vakaukauwataki—me vukea—na mosi kei na rarawa kecega ni bula oqo. Ena so na gauna e dau veivakaukauwataki se veivuke ena nona solia vei keda na kaukauwa se na yalovosota me da vorata kina na noda malumalumu.⁴

III.

Na cava soti na mosi kei na veika rarawa kei na malumalumu ni bula oqo a sotava ka vakararawataki kina na iVakabula?

Eda sotava kece na mosi kei na veivakararawataki kei na malumalumu ena so na gauna. Mai na veika eda sotava ena vuku ni noda ivalavala ca, sa vakasinaiti tu na bula oqo ena veika dredre, na mosi ni yalo, kei na veivakararawataki ena veigauna eso.

Eda dau tauvimate o keda kei ira eda dau lomana. Ena so na gauna eda dau sotava na mosi bibi mai na mavoa se na veika dredre tale eso vakayago kei na vakasama. O keda kece eda dau rarawataki ka lolositaka na nona mate e dua eda dau lomana. Eda dau sotava na druka kece ena noda itavi yadua, ena isema ni bula vakamatavuvale, se ena noda cakacaka.

Ni sega ni ciqoma e dua na isa ni vakawati se dua na gone na ka eda kila ni dina ka lako tani mai na sala ni buladodonu, eda na vakila na mosi veivakararawataki, me vaka na tama ni gone cidroi ena italanoa vakaibalebale kilai levu nei Jisu (raica na Luke 15:11–32).

*Sa tiko ki na iVakabula na kaukauwa me veivuke—me vukea—na mosi kei na veivakacacani vakayago kecega.
E vukea se veivuke ni solia vei keda o Koya na kaukauwa se yalomalua meda vosota kina na noda malumalumu.*

Na veivakacacani vakawatamata e vakavurea na tawawili mosimosi vei ira na itabagone kei na qase.

Eda rarawa kece sara ka lomabibi ena sotavi ni nona mate e dua na daulomani.

Kivei ira e vuqa, na malumalumu ni yalolailai e sa mosimosi se veivakaleqai vakadua.

Me vaka e tukuna na Daunisame: “Sa levu na ka rarawa sa yaco vua na yalododonu; Io sa vakabulai koya ko Jiova mai na ka kecega” (Same 34:19).

E tu ena noda serenilotu na veivaka-deitaki oqo: “Earth has no sorrow that heaven cannot cure.” (E sega na rarawa e vuravura ka sega ni rawa ni vakabula ko lomalagi).⁵ E vakabulai keda na noda iVakabula kei na Nona Veisorovaki.

E dau vakamosia vakalevu na yalodra na itabagone na nodra sega ni ciqomi, ni ra duavata vakaicaba ena veilasamaki kei na veimaliwai ka ra sega ni okati ira kina. Na veivakaduiduitaki vakawatamata talega e dau vakavuna na sega ni veiciqomi mosimosi vei ira na itabagone kei na qase. E levu tale tu na veibolebole ena bula, me vaka na sega ni cakacaka se na veicalati ni ituvatuvu.

Au se tukuna tiko na malumalumu ni bula oqo ka sega ni vu mai na noda ivalavala ca. E so e vu mai na leqa vakayago se leqa ni vakasama ka vakavuna na nodra rarawa o ira kei na dredre ni bula vei ira era lomani ira ka dau qaravi ira. Vei ira e vuqa, na leqa ni yaluma ena vakasama e dau mosimosi

se veivakamalumalumutaki. E dua tale na veivakararawataki mosimosi na bulagalili. O ira era sotava na ituvaki oqo e dodonu me ra nanuma tiko ni a sotava talega na iVakabula na mataqali mosi vakaoqo ia mai na Nona Veisorovaki, sa rawata kina na kaukauwa me vorata.

E vica wale na malumalumu era vakalokilokitaka vakalevu cake na noda bula vakayago se bula vakayalo mai na itovo veivakatotogani. Eso vei ira oqo, me vaka na veivakabobulataki ni iyaloalo vakasisila se waigaga, e rawa ni ra vu mai na itovo ivalavala ca. Ke-vaka sara mada ga sa veivutunitaki, ena rawa ni tu ga na veivakatotogani. Na ivesu veivakamalumalumutaki oqori e rawa talega ni sereki mai na kaukauwa tudei e rawa mai vua na iVakabula. E vakakina ena bolebole dredre era sotava o ira era bala ki valeniveivesu ena basulawa. E dua na ivola a volai ena dua na gauna walega oqo e vakadinadinataka na kaukauwa e rawa ni yaco vua e dua ena itutu ni bula oya: “Au kila ni taubale tiko na iVakabula ena loma ni veivale oqo, kau sa dau vakila vakalevu na loloma i Karisito ena loma ni veilalaga ni valeniveivesu oqo.”⁶

Au taleitaka na nona ivakadinadina na noda dauserekali ka itokani o Emma Lou Thayne. Ena veimalanivosa eda sa lagata tu oqo me serenilotu, a vola kina o koya:

*Meu gole tu kivei?
Niu sa malumu tu
Dreve veika kece au saga?
Yalo sa mavo a cudru na vuvu,
Bula sa kavoro vaqaqara?
Va-qa-qa-ra*

*Na noqu vutugu
Na noqu tagi
Isa meu bau kila, na inuinui?
Ligana me tara tu na yaloqu?
Koya ga e kila?
Sai Koya ga.⁷*

IV.

O cei e rawa ni vakaukauwataki ka vaqaqacotaki mai na Veisorovaki i Jisu Karisito? E vakavuvulitaka o Alama ni na colata na iVakabula na nodra “rarawa kei na nodra ivalavala ca na *nona tamata*” ka “vakabulai ira *nona tamata*” (Alama 7:11, 12; vakaikuritaki). O cei na “nona tamata” ena yalayala oqo? O ira

kece beka era sa mai bula eke—o ira kece era sa marautaka na dina ni tucake tale mai na Veisorovaki? Se o ira ga na italai digitaki era sa vakadonui mai na cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati? Au vakabauta ni lailai mai na tamata kecega e mai bula ia e levu cake mai na ilawalawa lailai, ka digitaki.

Na vosa *tamata* e levu na kena ibalebale ena ivolanikalou. Na kena ibalebale e ganita vakavinaka duadua na ivakavuvuli ni na vakabulai ira “nona tamata” na iVakabula sai koya na kena ibalebale e vakayagataka o Alama ena nona qai vakavuvulitaka e muri ni “sa lomani ira na tamata kecega na Kalou, ena veivanua era sa tu kina” (Alma 26:37). Oqori talega na ka era nanuma na agilosu ena nodra kacivaka na nona sucu na gone ko Karisito: “na itukutuku vinaka mo dou reki vakalevu kina, kei ira kecega na tamata” (Luke 2:10).

Ena veika sa mai sotava ena Nona veisorovaki ena bula oqo, sa rawa kina vua na noda iVakabula me vakaceguya, vakabula, ka vaqacotaka na tagane kei na yalewa ena veivanua kecega, ia au vakabauta ni na vakayacora ga vakakina vei ira era vakasaqarai Koya ka kerea na Nona veivuke. E vakavuvulitaka na iApositolo o Jemesa: “Dou vakamalumalumutaki kemudou ena mata ni Turaga, ka na laveti kemudou cake ko koya” (Jemesa 4:10). Eda na vakadonui ki na veivakalougatataki oya ni da vakabauti Koya ka masuta na Nona veivuke.

E milioni vakamilioni na tamata dau rerevaka na Kalou era masuta na Kalou me ra laveti tani mai na nodra vakararawataki. Na noda iVakabula sa vakatakila mai ni sa “lako sobu mai ki ra sara” (V&V 88:6). Me vaka e vakavuvulitaka o Elder Neal A. Maxwell, “Ni sa ‘lako sobu mai ki ra sara,’ Sa kila kina vakavinaka sara vakataki koya, na taucoko ni rarawa vakatamata.”⁸ E rawa beka ni da kaya ni sa lako sobu mai ki ra sara, sa toka kina o Koya ena dua na itutu vinaka me laveti keda kece ka solia vei keda na kaukauwa eda gadreva me da vosota kina na noda vakararawataki. Me da kerea ga.

Ena vuqa na gauna ena ivakatakila ni gauna oqo, sa tukuna kina na Turaga, “Na veika kecega dou sa kerea vei au ena soli vei kemudou; kevaka dou sa tukituki ena dolavi vei kemudou” (me kena ivakaraitaki, V&V 6:5; 11:5; raica talega na Maciu 7:7). Sa dina sara, ena rabailevu ni Nodrau loloma, erau dau rogoa ka sauma kina vakavinaka na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena lomani o Jisu Karisito na nodra masu o ira kece era vakasaqarai rau ena vakabauta. Me vaka e vola na iApositolo ko Paula, “Keitou sa vakararavi ki na Kalou bula, na iVakabula ni tamata kecega, vakabibi vei ira era vakabauta” (1 Timoci 4:10).

Au kila ni dina na veika oqo. Na nona Veisorovaki na noda iVakabula e sega walega ni vakadeitaka vei keda na bula tawamate rawa ena tucaketale

raraba ka vakarautaka vei keda na madigi me da savai mai na ivalavala ca ena veivutuni kei na papitaiso. Sa solia talega vei keda na Nona Veisorovaki na madigi me da masuti Koya sa sotava oti na noda veimalumalumu kece sara ni bula oqo me vakabulai keda ka solia vei keda na kaukauwa me da sotava rawa na icolacola ni bula oqo. E kila o Koya na noda yaluma, ka sa tuvakarau ena vukuda. Me vaka na kai Samaria dauloloma ni kunei keda ena tutu ni sala, ena vadretitaka na noda mavoa ka qaravi keda (raica na Luke 10:34). Na mana ni veivakabulai kei na veivaqacotaki ni Veisorovaki nei Jisu Karisito e baleti keda kece. Au vakadinadinataka oya kau vakadinadinataka talega na noda iVakabula, o koya sa rawata kece vei keda.

Ena dua na siga na icolacola kece ni bula oqo ena yali yani ka na sega tale na mosi (raica Ai Vakatakila 21:4). Au masuta me da kila kece na inuinui kei na kaukauwa ni nona Veisorovaki na noda iVakabula: na veivakadeitaki ni tawamate rawa, na madigi ni bula tawamudu, kei na kaukauwa veitokoni eda rawa ni ciqoma kevaka walega me da kerea, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Boyd K. Packer, “Na Solibula Bibi ni Vakacacabo ni iVakabula,” *Liaona*, Epe. 2015.
2. James E. Faust, “Na Veisorovaki: Noda iNuinui Cecere Duadua,” *Liaona*, Janu. 2002.
3. “Na Yavu Tudei,” *Sere ni Lotu*, naba 43, tikina 3.
4. Raica vakararaba na, Jeffrey R. Holland, *Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* (1997), 223–34; David A. Bednar, “The Atonement and the Journey of Mortality,” *Liaona*, Epe. 2012; Bruce C. Hafen and Marie K. Hafen, “‘Fear Not, I Am with Thee’: The Redeeming, Strengthening, and Perfecting Blessings of Christ’s Atonement,” *Religious Educator*, vol. 16, no. 1, 2015, 11, especially 18–25; Tad R. Callister, *The Infinite Atonement* (2000), chapter 19.
5. “Come, Ye Disconsolate,” *Hymns*, no. 115.
6. Mai na dua na ivola ena 2014 ka ciqoma o Bisopi Bobby O. Hales, o koya e dau qarava na Tabana o Henry ena Central Utah Correctional Facility.
7. “Meu Gole tu Kivei?” *Sere ni Lotu*, naba 71, tikina 1 kei na 2.
8. Neal A. Maxwell, “Vakayagataka na Dra ni Veisorovaki i Karisito,” *Ensign*, Nove. 1997, 23.

Soqoni Raraba ni Matabete | 3 ni Okotova, 2015

Mai vei Elder Neil L. Andersen
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na Vakabauta e sega ni Ka Vakacalaka, ia sa Ka ni Digidigi

Na vakabauti Jisu Karisito sa dua na isolisoli mai lomalagi ka na yaco mai ni da sa digitaka meda vakabauta ka da na vakasaqara ka maroroya.

Na iVakabula e kila vinaka tu na kaukauwa kei na malumalumu ni nodra vakabauta na dau vakamuri Koya voli. Vua e dua, e a kaya ena veivakadonui, “Sa levu na nomu vakabauta.”¹ A rarawataka e dua tale, “Koi kemudou sa lailai na nomudou vakabauta.”² E a vakatarogi ira tale e so, “Sa evei na nomudou vakabauta?”³ Sa qai vakadua-tanitaka sara e dua o Jisu ni a kaya, “Au sa sega ni kunea [vei ira na Isireli] e dua na vakabauta levu vakaoqo.”⁴

Au tarogi au, “E vakacava tu na nona raica noqu vakabauta na iVakabula?” Au tarogi kemuni ena bogi edaidai, “Ena vakacava nona raica na iVakabula na nomuni vakabauta?”

Na vakabauta na Turaga o Jisu Karisito e sega ni dua na ka e caka wale tu ga vakaveitalia, ka ciri voli ena maliwa lala. Na vakabauta e sega ni ka me donumaki keda na kena lutu mai, se me noda ni da sucu mai. Ia, sa ikoya, me vaka e kaya na ivolanikalou, “vakanui-nuitaki . . . , na veika sa tawa kune⁵.” Na vakabauta e kaburaka na rarama vakayalo kei na rarama o ya e laukune

votu.⁶ Na vakabauti Jisu Karisito sa dua na isolisoli mai lomalagi ka na yaco mai ni da sa digitaka meda vakabauta.⁷ ka da na vakasaqara ka maroroya. Na nomu vakabauta ena dua ga vei rua, tubucake tiko se sa lutusobu mai. Na vakabauta e ivakavuvuli dodonu ka kaukauwa ka sega ni bibi walega ena bula oqo ia ena bula talega ena daku ni ilati.⁸ Ena loloma soli wale i Karisito eda na vakabulai

kina ena dua na siga ena vakabauti ni Yacana.⁹ Na nomu vakabauta e sega ni yaco wale tu ga, ia sa ka ni digidigi.

Nona Vakabauta Dua na Kai Brazil Gone

Ena dua na vula sa oti mai Brazil, au a sotavi Aroldo Cavalcante kina. A papitaiso ni a yabaki 21, na imatai ni lewe ni Lotu mai na nona matavuvale. Sa rarama levu sara na nona vakabauta, ka sa tekivu vakavakarau sara me lako ki kaulotu. Ka ni rarawa ni a qai kune vei tinai Aroldo na kenisa. Tolu na vula e muri ni vo tiko e vica walega na siga me mate e a tukuna vei Aroldo e dua na ka e lomaleqataka tiko: E sega tu na wekadratou me veivuke. O Aroldo, me na qaravi rau na ganena yalewa kei na tacina tagane. Sa yalataka sara ga o Arolodo vei tinana ka sa voleka tu ni mate, ni na cakava vakakina.

Dau laki cakacaka ena baqe ena siga, ka laki vuli ena univesiti ena bogi. Tosoya tikoga nona maroroya na nona veiyalayalati ni papitaiso, ia na nona vakanuinui ni laki kaulotu sa sega ni rawa. Sa nona kaulotu ga na qarauna na nona matavuvale.

Vica na vula e muri ni vakarautaka tiko e dua na vosa ena soqoni ni saka-ramede, a vulica kina o Aroldo na vosa i Samuela ena nona vakasalataka na Tui o Saula: “Na talairawarawa,” e a wilika, “e vinaka cake mai na uro ni sipi tagane.”¹⁰ E a ciqoma o Aroldo na ivakatakilakila ni dodonu me muria na kaci mai vua na parofita me laki kaulotu. Ni sega ni vakayalolailaitaki ena itavi sa tu e matana, sa toso ga ki liu ena vakabauta.

Maroroya voli ga o Aroldo na *cruzeiro* ni Brazil e rawata. Ni yabaki 23 sa ciqoma kina na nona veikacivi ni kaulotu. Sa qai vakamacalataka vei tacina tagane se me na vica me na laki kauta mai na nona akaude ena baqe ena veivula. Se sega tikoga ni tiko vei Aroldo na ilavo me rawa ni laki kaulotu kina kei na kena me ratou na bula tiko kina na tacina, ia ena vakabauta e a lako ka laki curuma na KVK. Dua na macawa e muri e a ciqoma kina na imatai ni nona veivakalougatataki. Na baqe ka a cakacaka tu kina o Elder Cavalcante e a vakaruataka na ilavo me soli vei koya ni sa vakacegu mai na cakacaka.

Na cakamana oqo kei na vica tale e a vakarautaka na ilavo ka rawa kina vua me vakacavara na nona kaulotu ka ratou qaravi vinaka talega kina na tacina ena gauna e yali tu kina.

Ruasagavulu na yabaki mai ki muri, sa peresitedi tu ni iTeki mai Recife Brazil Boa Viagem, o Baraca Cavalcante. Ni vakananuma lesu o koya na veigauna vakaoqori e a kaya, “Niu tovolea meu buladodonu, au vakila na loloma kei na veidusi-maki ni iVakabula. Oqo e vukea na tubucake ni noqu vakabauta, solia vei au na galala meu sotava na noqu bolebole.”¹¹ Na vakabauta nei Aroldo e sega ni lako mai vakacalaka ia e lako mai na digidigi.

Era tiko na tagane kei na yalewa ena veimatalotu Vakarisito ka titobu tu na nodra vakabauti Jisu Karisito ka da dokai ira ka rokovi ira.

Sega Tale ena Vanua Tautauvata

Ia, kemuni na veitacini sa soli vei keda e dua na ka e levu cake, na matabete ni Kalou, na kaukauwa ni Kalou sa vakalesui mai ki vuravura mai vei ira na agilosu savasava. Oqo e vakavuna mo ni duatani kina. Ko ni sa sega ni tu oqo ena vanua tautauvata. Na nomuni

Aroldo Cavalcante (imawi) kei rau na ganena kei tacina. Na iyaloyalo kei tinadratou e lili toka e lalaga.

vakabauta ena sega ni tubu vakacalaka ia ena digidigi walega.

Na ivakarau ni noda bula tiko ena vakalevutaka se vakalailaitaka na noda vakabauta. Na masu, talairawarawa, na yalodina, na savasava ni vakasama kei na ivalavala, kei na sega ni dau koco-koco ena vakalevutaka na vakabauta. Ni sega na ivakarau vakaoqo, ena torosobu ka waicala na noda vakabauta. Na cava e kaya kina na iVakabula vei Pita, “Au sa masulaki iko me kakua ni malumalumu na nomu vakabauta?”¹² Baleta ni tiko na vu ni ca ka na marautaka me vakarusa na noda vakabauta! Meda sa yalodina ena kena taqomaki.

Taro ena Yalodina

Na kena dau saumi na vakatataro dina e dau vukea na tubucake ni vakabauta, ka da na vakayagataka kina na noda kila vakavuli kei na ka eda vakila. Sa kaya na Turaga, “Raica au na tukuna sara kina lomamudou.”¹³ Ena sega ni lako mai vakarawarawa na isau kece ni taro, ia e levu na taro era na saumi ena vulici kei na kerekere vua na Kalou. Ni vakayagataki na vakasama ka sega na yalo ena sega ni kunei kina na isaunitaro vakayalo. Vakatauvuvulitaka na vosanikalou, “Na veika ni Kalou sa sega tale e dua sa kila a yalo ga ni Kalou.”¹⁴ Me na maroroi keda tiko sa yalataka o Jisu “e dua tale na Dauniveivakacegui, . . . sa ikoya ga na Yalotabu sa vu ni ka dina.”¹⁵

Na vakabauta e sega ni dau vakasaurarataka na isau ni veitaro kecega. Ia, na vakabauta ena vaqara na veivakadeitaki kei na yaloqaqa ni toso ki liu ka dina ga

ni so na gauna eda na vakadinadinataka kina, “Au sega ni kila na veika kecega ia au sa kila toka e levu na ka meu tosoya kina na noqu itavi vakatisaipeli.”¹⁶

Na tikotiko ga ena yalo ni vakatitiqa, qai vakaikuritaki mai vei ira na tawa-vakabauta kei na sega ni vakabauta ena vakamalumalumutaka na nona vakabauta e dua vei Jisu Karisito kei na Veivakalesuimai.¹⁷ “Ia, na tamata sa vakayago sa sega ni vakabauta na veika ni Yalo ni Kalou ni sa ka lialia vua.”¹⁸

Kena ivakaraitaki na veitaro me baleta na Parofita o Josefa Simici era sega ni ka vou. Era kaburaki yani vua mai vei ira na dauvakalewai koya mai na ivakatekivu ni cakacaka oqo. Vei ira kece na tamata yalodina ni vakabauta, ka ra a raica ena iloilo duiroka ni ika 21 ni senitiuri era se taroga tikoga na ka e a kaya na parofita o Josefa Simici ena 200 na yabaki sa oti, meu veivakasalataki mada vakamalua: ena gauna oqo ni solia mada vei Baraca Josefa na galala! Ena dua na gauna mai oqo ena vaka 100 taki na levu ni itukutuku mai na nodra cokovata na veisala kece ni vaqaqara sa tu nikua, ka na solia kece mai na Tamada mai Lomalagi e kila na ka kecega.¹⁹ Vakasamataka na vakataucokotaki ni nona bula—sucu ena vakaloloma, ka lailai na gauna ni nona vuli ia e vakadewataka rawa na iVola iMomani ena loma ni 90 na siga.²⁰ E tini na udolu vakacaca na tamata yalodina nuitaki kina cakacaka ni Veivakalesuimai, ni bera ni qai mai dregata na nona cakacaka ena nona dra ni sa yabaki 38. Au vakadinadinataka ni o Josefa Simici

e parofita ni Kalou. Vakadeitaka oqo ena nomu vakasama ka qai toso yani!

iSolisoli e Vakalevutaka Noda Vakabauta

Sa tiko oqo vei keda na iVola Tabu kei na i Vola i Momani me rau vakadeitaka ni o Jisu na Karisito na Luve ni Kalou. Au taura tiko oqo e dua na imatai ni ilavelave ni iVola i Momani ni Varanise ka a vakadewataka ka tabaka o John Taylor, ena nona sa laki tekivutaka na cakacaka ki Varanise ena 1852. E so, se na iVola i Momani taucoko sa vakadewataki tu oqo ena 110 na veimataqali vosa ena veiyasai vuravura. E vakarautaka e dua na ivakadinadina ni kena dina na Veivakalesuimai. Na cava na iotioti ni gauna o wilika kina na iVola i Momani mai na kena itekivu kina iotioti ni tabana? Wilika tale. Ena vakatubura na nomu vakabauta.²¹

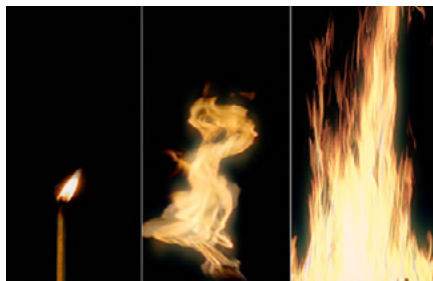
Dua tale na isolisoli mai vua na Kalou ka na laveta cake na noda vakabauta sa ikoya na nodratou veituberi na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni Le Tinikarua. Edaidai eda tokoni iratou kina na lewe tolu na Le Tinikarua vou, ka kidavaki iratou mai o Elder Rasband, Elder Stevenson, kei Elder Renlund kina iwirini tabu ni Kuoramu ni Le Tinikarua. E kaya o Paula:

“Sa [kaciva] eso mera iapositolo; ka so me . . . parofita; . . .

“Mera vakavinakataki kina ko ira sa lotu . . . :

“Meda yaco kina koi keda kecega, meda lomavata ena vakabauta ka kila sara na luve ni Kalou. . . :

“Meda kakua ni vagonegonea tiko ka veikauyaki ka veitosoyaki ena cagi kecega ni ivakavuvuli ena ilawaki ca

Dina ga ena rairai lailai na itekivu ni nomu cina ni vakabauta, na veidigidigi dodonu e kauta mai na lomadei levu sara kivua na Kalou, ka sa tubu na nomu vakabauta.

ni tamata na dau veivaqaseni sa nakiti kina na veivakacalai.”²²

Na veituberi ni Mataveiliutaki Taumada kei na Le Tinikarua ena vukea na taqomaki ni noda vakabauta.

Ena lailai toka beka na caudre ni nomu itekitekivu ia, na digidigi dodonu ena vakadeitaki iko ka na tubu cake kina na nomu vakabauta na Kalou. Dina ga ni dredre ni bula oqo ena tu mera tarovi iko kei na so na gauna e dau tu na vunica ena vanua buto mera vakawabokotaka na nomu vakabauta. Ena nomu sa tekivu digidigi vakadodonu, vakararavi vua na Kalou, ka vakamuraia na Luvena, ena solia mai na Turaga na rarama kei na kila ka e levu cake, ka na tudei ka sega tale ni lomalomarua na nomu vakabauta. Na vosa i Peresitedi Thomas S. Monson sa dina sara: “Kakua ni lomaleqa. . . Na veisiga ni mataka sa rarama me vaka na nomu vakabauta.”²³

Porter, Zane, kei Max Openshaw

Sa rui ka talei na vakabauta e tiko vei ira na cauravou ena Lotu oqo!

Ena ika 12 ni June ni yabaki oqo, au ciqoma kina e dua na imeli ka tukuni mai vei au ni dua na bisopi mai na dua na tabanalevu e Utah, o watina, kei na rua na luvedrau eratou a mate ena dua na vakacalaka ni waqavuka. O Bisopi Mark Openshaw e a pailatetaka tiko e dua na waqavuka lailai ena nona a biuta e dua na rara ni waqavuka lailai ka vakasauri na kena sa lutu mai lagi ka kacabote e delaniquale. Eratou a mate ena vakacalaka o ya o Bisopi Openshaw, o watina o Amy, kei na luvedrau o Tanner kei Ellie. Vaka na cakamana ni a bula na luvedrau tagane lailai o Max, ka ni a viritaki mai na nona idabedabe e loma ni waqavuka ka ramusu walega e so na nona sui.

Au rogoca ni o luvedrau tagane o Elder Porter Openshaw e kaulotu tiko mai na Marshall Islands Majuro Mission kei na luvedrau tagane o Zane e lako tu vakavuli ena vakaraitaki itovo vakavunia ki Jamani.

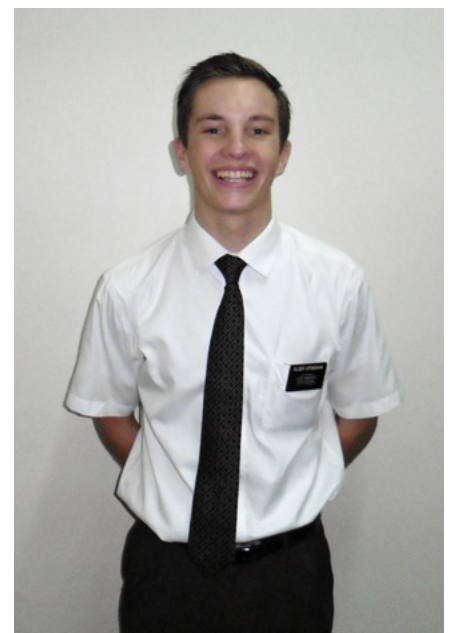
Au a qiriti Elder Openshaw mai Christmas Island. Dina ga ni a yalorawara ena itukutuku ni nodrau mai mate tu vakasauri vaka o ya o tamana, tinana, kei rau na ganena, a totolo talega

na nona leqataki rau na tacina tagane e rau se bula tiko o Elder Openshaw.

Sa rau mani lewa o Elder Openshaw kei tacina tagane o Zane mera na mai veivuke e so e vale ka me na tosoya tikoga o Porter na nona kaulotu. Erau kila ni o ya na ka erau na gadreva vakalevu na nodrau itubutubu.

Ena neirau veivosaki kei Elder Openshaw, au vakila na nona rarawa, sa vaka talega kina na caudre tiko ni nona vakabauta. “Au sa vakadeitaka,” e kaya vei au, “ka kila ka sega tale ni vakatitiga niu na sotavi iratou tale na noqu matavuvale. . . Na kaukauwa ena loma ni veivakatovolei ena laurai ena bula ni . . . noda Turaga o Jisu Karisito. . . Na liga kaukauwa ni Kalou sa dau laurai ni vukei [au] kei iratou na taciqa ena gauna dredre au lako curuma tiko oqo.”²⁴

Au qai sotavi Zane vakadua ena siga ni veibulu. Niu raica na va na kisi ni mate ena matai keitou e valenilotu, au taleitaka na vakabauta e tiko vua na gone yabaki 17 oqo ena nona vosa vei ira na ivakakoso. “Edaidai,” e a kaya, “eda sa mai soqoni vata ena yalomalumalumu kei na yalo sa ramusu, meda mai vakananuma kina na bula nei tinaqu, tamaqu, o Tanner kei Ellie. . . . Eda sa mai veivosaki vata, tagi vata, vakanananu vata, ka vakila vata na liga ni Kalou. . . .

O Elder Porter Openshaw ka veiqaravi tiko ena Tabana ni Kaulotu e Marshall Islands Majuro.

“Na siga au rogoca kina na ituku-tuku ni vakacalaka, au a raica e dua na ivola mai vei tinaqu ena noqu kato. E a vola vakaoqo ena ivola: ‘Zane, nanuma tiko se o cei o iko kei na vanua o lako mai kina. Keitou na dau masulaki iko ka na dau nanumi iko tiko.’” Tomana o Zane: “Sa na sega tale ni dua na iotioti ni vosa e vinaka cake mai vei tinaqu

Kena itinitini e sai Elder Openshaw kei na tacina o Zane (taba toka kei na tacina gone, o Max) ka a navuca mera na veivuke eso tale e vale ka me na tomana voli ga o Porter na nona kaulotu. Rau kila ni oya na ka ena vinakata na nodrau itubutubu.

me vaka o ya. Au kila ni o koya kei Ellie, Tanner kei Tamaqu eratou . . . sa masulaki rau tiko mai na [taciqu tagane kei] au. Au kila ni na vaka o ya . . . ni ratou masulaka meu rawa ni kila se o cei o au . . . baleta me. . . . vakataki kemuni, au luve ni Kalou, ka sa talai au mai eke. Au vakadinadinataka [ni] . . . ke na mani vakacava sara noda galili, na Kalou ena sega vakadua ni laivi keda.”²⁵

Kemuni na noqu itokani, e sega ni tekivu na nomuni vakabauta ena siga o ni sucu kina, ka sega ni na oti ena siga o ni mate kina. Na vakabauta e ka ni digidigi. Ni vaqacacotaka nomuni vakabauta, ka bula tiko me rawa ni ko ni rogoca na vosa ni veivakadonui ni iVakabula: “Sa ka levu na nomu Vakabauta.” Ena nomuni sa cakava au yalataka vei kemuni ni nomuni vakabauta ena loloma soliwale nei Jisu Karisito ena rawa kina vei kemuni me na dua na siga mo na tucake vata kei ira ko dau lomana, savasava ka kilikili ena iserau ni Kalou, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 15:28.
2. Maciu 6:30.
3. Luke 8:25.
4. Maciu 8:10.
5. Iperiu 11:1.
6. Raica na Alama 32:35.
7. Raica na L. Whitney Clayton. “Digitaka Mo Vakadinata,” *Liaona*, Me 2015, 36–39.
8. Raica na *Lectures on Faith*, (1985) 33.
9. Raica na Efeso 2:8.

10. 1 Samuela 15:22.

11. Veitalanoa yadudua kei Aroldo Cavalcante, Okos. 29, 2015, Salvador, Brazil, vakakina e dua na imeli ni 31 ni Aug., 2015, Levu tale na ka e tu ena italanoa kei Aroldo Cavalcante. Ena nona yalayala vei tinana me qaravi rau na tacina. Ena veiyabaki ka tarava mai na mate i tinana e dau dusi rau wasoma o ganena kei tacina ni rau “luvena” Ena nona a kaulotu voli, na nona ivola kei na qiri ena Siganisucu kei na Sigatabu ni tina e dau vakau vei rau na nona matavuvale. Ena nona sa vulica na vakacacabo sa colata sara ga o Aroldo na veika vakailavo me rau vuli kina na tacina ka laki kaulotu talega na tacina tagane. E waraka toka o Aroldo me rau vakawatini sara na tacina ka sa qai vakawati o koya ni sa yabaki 32. Eratou se veivolekati tikoga vakamatavuvale ena gauna oqo.

12. Luke 22:32.

13. Vunau & Veiyalayalati 8:2.

14. 1 Korinica 2:11.

15. Joni 14:16–17.

16. Raica na Adam Kotter, “When Doubts and Questions Arise,” *Liaona*, Maji 2015, 39–41.

17. E a kaya ena dua na gauna o Elder Neal A. Maxwell, “E so era vinakata mera vulica na Lotu ena nodra rai o ira na sa drovaka—me vaka na vakatarogi Jiutasa me kilai Jisu kina, o ira na sa dro vaka oqo era na tukuna e levu na ka me baleti ira mai na ka e vuna na nodra sa dro,” (“All Hell Is Moved” [Brigham Young University Devotional, Nov. 1977] 3. speeches byu.edu).

18. 1 Korinica 2:14.

19. “Au a sega ni tukuna vei iko niu sa vinaka sara; ia e sega ni dua na cala ena ivakatakila au sa vakavulica” (*Nodra iVakavivuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* [2007], 522).

20. Raica na John W. Welch kei Tim Rathbone, “Na vakadewataki ni iVola i Momani: Basic Historical Information,” *FARMS*, 3 ni Okot. 1986.

21. Na ivakadinadina vakayalo ni iVola iMomani sa itakele ni saumaki ni Yalododonu Edaidai. Sa na dua na ivakadinadina me na vakavoui ena veigauna kece sara; Kevaka me sega na veika e dau vakilai vakayalo sa na tekivu me waicala yani ka sa na tekivu guilecavi na kaukauwa ka a dau vakilai. “Era sa tekivu guilecava na tamata na ivakatakilakila kei na ka e veivakurabuitaki, era a rogoca, ia sa lailai sobu tikoga na nodra kurabuitaka na ivakatakilakila kei na ka e veivakurabuitaki mai lomalagi ka sa tekivu me kaukauwa na yalodra ka butobuto na lomadra ka ra sa sega ni vakabauta na veika era a rogoca se raica . . . mera vakadinata ni sa tawayaga ka vakalialia na ivakavuvuli i Karisito.” (3 Nifai 2:1–2).

22. Efeso 4:11–14.

23. Thomas S. Monson, “Dou Vakacegu,” *Liaona*, Me 2009, 92.

24. Imeli e tauri mai vei Elder Porter Openshaw, Okos. 23, 2015.

25. Vosa nei Zane Openshaw ena lotu ni veibulu vei iratou na nona matavuvale, 22 ni June, 2015.

Mai vei Elder Randall K. Bennett

Ena Vitusagavulu

Nomu iKalawa e Tarava

Na Tamamu Vakalomalagi dauloloma kei na Luvena o Jisu Karisito e rau sureti iko mo taura na nomu ikalawa e tarava vei Rau. Kakua ni wawa. Taura sara ga ogo.

Ea rarawa na yaloqu ena dua na soqoni ni Yalododonu totoka. E a tarogi e dua na taro, O cei ena gadreva me laki bula vata tale kei na Tamada Vakalomalagi? Era lave liga kecega. Na taro e tarava “O cei e vakadeitaka ni na rawata?” Ka ni rarawa ka kidrowataki ni levu na liga era a lutu sobu.

Ni da nanuma ni sa cavuka na vanua eda toka kina ena gauna ogo kei na vanua eda vinakata meda na laki yacova, e levu vei keda ena digitaka me sa malumu na nona vakabauta kei na vakanuinui.¹

Me vaka ni “sega na ka tawasava-sava sa tiko vata kei na Kalou,”² me rawa ni da laki bula vata tale kei Koya ena gadrevi meda savasava mai na ivalavala ca³ ka vakavoui.⁴ Kevaka meda cakava ogo *vakaikeda*, ena sega ni dua vei keda ena rawata. Ia eda sega ni tiko duadua. Na kena dina ga, ni da *sega vakadua* ni tiko duadua.

Tiko vei keda na veivuke mai lomalagi baleti Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki.⁵ Tukuna na iVakabula, “Kevaka dou sa vakabauti au dou na kitaka na ka kecega ena vukuqu.”⁶ Ni sa bulataki na vakabauta, na vakabauta ena qai tubu cake.

Meda vakasamataka vata e tolu na ivakavuvuli ka na vukei keda

ena noda ilakolako lesu Vei Tamada Vakalomalagi.

Mo vakataka e dua na Gone

E vakatakarakarataka na imatai ni ivakavuvuli, e dua na makubui keirau

tagane ka gone duadua. Ni sa vulica me qasi, ka qai tucake, sa tekivu sasaga me lako. Ena itekivu ni nona sasaga e dau lutu, tagi, ka solia mai e dua na rai ka kena ibalebale, “Au na sega ni cakava tale—vakadua—na ka o ya! Au sa na qasi voli mada ga.”

Ni sa lutu ka bale ki ra, erau sega ni nanuma na nona itubutubu ni sa tawayaga se na sega ni rawa ni na lako. Ia, erau dodoka yani na ligadrau ka kacivi koya, kei na matana ni raici rau toka mai sa qai sasaga tale me toso yani kina nodrau irogo ni loloma.

Ira na itubutubu dauloloma era na tu vakarau kei na ligadra ni dodo tu yani mera veivakauqeti kina noda ikalawa kina vanua dodonu. Erau kila vinaka tu ni noda sasaga meda tovolea ka tovolea tale ena kauti keda yani kina toso ki liu kei na rawa ka.

E vakatavulica na iVakabula ni gadrevi me rawati na Matanitu ni Kalou e dodonu meda vakataki ira na gonelalai.⁷ Sa, kena ibalebale ni dodonu meda cakava na ka eda a cakava ni da a se gonelalai.⁸

Ni da sa yalomalumumu vagone ka sasaga yani vua na Tamada Vakalomalagi kei na noda iVakabula, meda sa

kalawa yani vei Rau ka kakua ni soro, kevaka sara mada ga eda na lutu. Na Tamada Vakalomalagi dauloloma, ena marautaka na ikalawa ni vakabauta eda taura, ka kevaka eda lutu, o Koya ena marautaka na noda sasaga meda tucake ka sasaga tale.

Cakacaka ena Vakabauta

Na ikarua ni ivakavuvuli e rau a vakatovotovotaka e rua na Yalododonu Edaidai ka rau a sasaga sara tiko vakaukauwa me rau sotava na nodrau itokani tawamudu. Erau a taura ruarua na ikalawa ni vakabauta ena doudou.

O Yuri, e dua na Yalododonu Edaidai mai Rusia, e a solibula ka sasaga me lako yani kina valetabu. E a qai raica e dua na marama totoka ena sitimanivanua, ka sa lomana me na wasea vua na kosipeli. Sega ni kila se cava tale me cakava e a taura na nona iVola iMomani ka tekivu wiliwili yani ka nuitaka ni na raici koya mai.

Sega ni kila o Yuri ni marama o ya, o Mariya sa Yalododonu Edaidai oti tu. Ni sega ni kila tu o Mariya ni o Yuri e lewenilotu; ni vakamuria na veivakuqeti ka via wasea vua na kosipeli sa tekivu wilika talega o Mariya na nona iVola iMomani ka nuitaka ni na raici koya mai.

Ia, erau rai cake vata ga mai ena dua na gauna ka rau kidrowa ni rau raica ena dui ligadrau na iVola i Momani—sa

dina sara, ni rau a qai veivinakati ka rau laki vauci sara kina valetabu. Nikua o Yuri kei Mariya Kutepov mai Voronezh, Rusia, rau sa vauci tawamudu, erau sa vakaitavi sara vakalevu ena toso ni Lotu mai Rusia

Na ka me vakabibitaki eke e sega walega na nodrau a bulataka nodrau vakabauta na veiwatini oqo. Ia e baleta talega na ikarua ni ivakavuvuli—Na Turaga e vakasotara vata na noda rawa ni cakacakataka ena vakabauta. Na noda sasaga meda taura e dua na ikalawa e sega walega ni sotavi, ena ulabaleta mai na nona veivakalougatataki yalataki na Turaga.

Na Tamada Vakalomalagi kei na noda iVakabula e rau sa tu *vakarau* me rau vakalougatataki keda. Ni o Rau ga erau vinakata e dua na ikatini ni veika erau sa vakalougatataki keda kina ka rau sa yalataka tu ni katuba kei lomalagi ena tadola!⁹

Ni da cakacaka ena vakabauti Jisu Karisito ka taura e dua na ikalawa vakauasivi na ikalawa e tawalogavinaka ka gadrevi kina na veisau se veivutuni eda na kalougata ka vakaukauwataki.¹⁰

Au vakadinadinataka ni Turaga ena tuberi keda yani—*kina*—noda ikalawa ka tarava. O Koya ena vakasotara vata na noda sasaga kei na Nona kaukauwa, kevaka meda na guta meda na tovolea tikoga, veivutuni, ka toso yani ki liu ena vakabauta na Tamada

Vakalomalagi kei na Luvena o Jisu Karisito.

Na isolisoli vakayalo e yalataki vei ira ka ra lomana na Kalou ka talairawarawa kina Nona ivakaro, ia sa vakatalega kina vei keda ka “[vaqara] me na cakacakataka.”¹¹ Na veivakaukauwataki ena soli vei ira era sasagataka tikoga ka vakasaqara.

Rua na ivakatakilakila ka dau qaravi ena veimacawa ka na makataka na noda ilakolako lesu Vua na Tamada Vakalomalagi sa ikoya na Veiyalayalati ni cakacaka vakalotu ni sakaramede kei na noda rokova na Siga ni Vakacecegu. O Peresitedi Russell M. Nelson e vakatavuvulitaka ena koniferedi raraba sa oti, ni Siga ni Vakacecegu sa isolisoli ni Turaga vei keda. Na noda dinata e veimacawa ka vakarorokorokotaka na Siga ni Vakacecegu sa ivakatakilakila Vua na Turaga ni da lomani Koya.¹²

“Ena veisiga ni vakacecegu eda vakadinadinataka ni da na taura na yaca ni luvena ka na dau nanumi Koya ka muria na Nona ivakaro.”¹³ Me isau ni noda sa veivutuni kei na noda sa ivalavala dodonu vua na Turaga ena vakavouia na iyalayala ni savai ni ivalavala ca ka na vukei keda me “tiko ga kei [keda] na nona Yalotabu”¹⁴ Na cakacaka ni Yalotabu ena vakatorocaketaki, vakaukauwataki, vakavulici ka tuberi keda.

Kevaka meda nanumi Koya ena vei Siga ni Vakacecegu, meda vakanamata Vua na iVakabula ena rua na ivakatakilakila oqo ena noda sasaga ena vakaikuritaka mai na Turaga ena nona veivakalougatataki sa yalataki tu. E sa yalataki tu vei keda ni da vakarokorokotaka na Siga ni Vakacecegu na iyau kei vuravura ena noda¹⁵

Na sala lesu Vua na Tamada Vakalomalagi ena veimuataki yani kina vale ni Turaga, na vanua eda na ciqoma kina na cakacaka vakalotu ka na veivakabulai vei keda kei ira na wekada era sa takali. Vakatavuvulitaka o Peresitedi Boyd K. Packer ni “cakacaka vakalotu kei na Veiyalayalati sa na ivakatakarakara ni noda rawa ni curu kina matanitu ni Kalou.”¹⁶ Au sa masulaka ni o keda kece eda na sasagataka meda buladodonu ka vakayagataka na noda ivolatara ni vale-tabu meda veiqaravi vakawasoma.

Vakaaitutu Raraba kei na Vakalesilesi Raraba ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

NA MATAVEILIUTAKI TAUMADA

Henry B. Eyring
Matai ni Daunivakasala

Thomas S. Monson
Peresitedi

Dieter F. Uchtdorf
Karua ni Daunivakasala

NA KUORAMU NI IAPOSITOLO LE TINIKARUA

Russell M. Nelson

Dallin H. Oaks

M. Russell Ballard

Robert D. Hales

Jeffrey R. Holland

David A. Bednar

Quentin L. Cook

D. Todd Christofferson

Neil L. Andersen

Ronald A. Rasband

Gary E. Stevenson

Dale G. Renlund

NA MATAVEILIUTAKI NI VITUSAGAVULU

L. Whitney Clayton

Donald L. Hallstrom

Richard J. Maynes

Craig C. Christensen

Ulisses Soares

Lynn G. Robbins

Geritt W. Gong

VAKAITUTU RARABA NI VITUSAGAVULU

(veitataravi vakamanivola)

Marcos A. Adikatis

José L. Alonso

Wilford W. Andersen

Ian S. Arden

Mervyn B. Arnold

David S. Baxter

Randall K. Bennett

Shayne M. Bowen

Craig A. Carmon

Yoon Hwan Choi

Kim B. Clark

Carl B. Cook

Lawrence E. Corbridge

J. Dean Cornish

Claudio R. M. Costa

Leonard R. Curtis Jr.

Benjamin De Hoyos

Edward Dube

Kevin R. Duncan

Timothy J. Dyches

Larry J. Echo Hank

Stanley G. Ellis

David E. Evans

Enrique R. Fabello

Bradley D. Foster

Randy D. Funk

Eduardo Gavaret

Robert C. Gay

Carlos A. Godby

Christoffel Golden

Walter F. Gonzalez

C. Scott Grow

O. Vincent Haleck

Kevin S. Hamilton

James J. Hamula

Allen D. Haynie

Daniel L. Johnson

Paul V. Johnson

Larry S. Kadner

Patrick Keaton

Von G. Kech

Jörg Kleingart

Erich W. Kopschke

Larry R. Lawrence

Per G. Malm

Hugo E. Martinez

James B. Martino

Isiro Mazzagardi

Hugo Montoya

Marcus B. Nash

S. Gifford Nelson

Brent H. Nielson

Adrian Ochao

Allan F. Packer

Kevin W. Pearson

Anthony D. Perkins

Paul B. Peger

Rafael E. Pino

Bruce D. Porter

Kent F. Richards

Michael T. Ringwood

Gregory A. Schwitzer

Joseph W. Shatt

Steven E. Snow

Vern P. Stanfill

Michael John U. Teh

José A. Teixeira

Juan A. Uceda

Arnulfo Valenzuela

Francisco J. Vilfas

Terence M. Vinson

Scott D. Whiting

Larry Y. Wilson

Chi Hong (Sam) Wong

Kazuhiko Yamashita

Jorge F. Zaballos

Claudio D. Zuc

W. Craig Zwick

NA MATABISOPI VAKATULEWA

Dean M. Davies
Matani ni Daunimakasala

Gerald Cause
Bisipi Vakatuilewa

W. Christopher Weddell
Karua ni Daunimakasala

VAKALESILESI RARABA

Devin G. Durant
Matani ni Daunimakasala

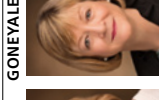
Tad R. Callister
Pereitedi

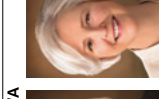
Brian K. Ashton
Karua ni Daunimakasala

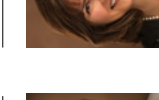
Carol F. McKintie
Matani ni Daunimakasala

Bonnie L. O'Carson
Pereitedi

Neill F. Marriott
Karua ni Daunimakasala

Carole M. Stephens
Matani ni Daunimakasala

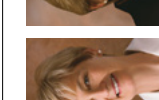
Linda K. Burton
Pereitedi

Linda S. Reeves
Karua ni Daunimakasala

Cheryl A. Espin
Matani ni Daunimakasala

Rosemary M. Wixom
Pereitedi

Mary R. Durham
Karua ni Daunimakasala

Douglas D. Holmes
Matani ni Daunimakasala

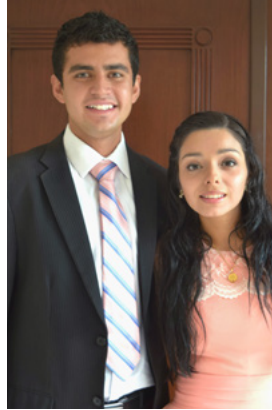
Stephen W. Owen
Pereitedi

M. Joseph Brough
Karua ni Daunimakasala

Tabaki ena ivakarau ni kaloko mai nai mawi e cake o ira na lewe ni Lotu kei na daukaulotu e Drammen, Norway; Arica, Chile; Belize City, Belize; Athens, Georgia, USA; Cavite City, Cavite, Philippines; Orange County, California, USA; Kiev, Ukraine; kei Bermejillo, Durango, Mexico.

Vakamalumalumutaka na Tamata Vakavuravura

Na ikatolu ni ivakavuvuli oqo: meda sa valuta mada na tamata vakavuravura ni dau matau vua me vakadarodaro, me lokuyara, se me dau soro.⁴⁷

Ni da sa toso tiko yani ena sala ni veiyalayalati eda na cakacala, e so na gauna ena vakavuqa. E so vei keda ena sasagataka na ivalavala se veivakatogani ka sega vei keda na kaukauwa meda valuta. Ia na vakabauta na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito e ivakavuvuli ni cakacaka kei na kaukauwa¹⁸ Kevaka meda sa vinakata meda cakava, eda na vakalougatataki ena kaukauwa meda veivutuni kei na kaukauwa meda na veisau.

Eda na sega ni rawata kevaka meda sega ni taura e dua na ikalawa ni vakabauta ni toso ki liu. Eda na sega, ka na sega ni rawata kevaka meda sega ni sema yani ena vakabauta vua na iVakabula—O Koya e se sega vakadua ni sega ni rawata ka na sega talega ni laiva meda sega ni rawata!

Kalougata Yalataki

Au yalataka ni veikalawa ni vakabauta ena sotavi ena veivuke mai lomalagi. Na veituberi ena yaco mai ni da masuta na Tamada Vakalomalagi, vakararavi vua na iVakabula ka muri Koya, ka vakarorogo kina Yalotabu.

Na veivakaukauwataki ena yaco mai baleta na Veisorovaki nei Jisu Karisito¹⁹ Na veivakabulai kei na veivosoti ena lako ena loloma ni Kalou²⁰. Na yalomatua kei na yalomalua ena yaco mai nida sa vakararavi kina nona gauna na Turaga me baleti keda. Na veitaqomaki ena yaco mai ni da sa vakamuria na parofita bula ni Kalou, o Peresitedi Thomas S. Monson.

Ko ni a buli “mo [ni] rawata na marau”²¹ na reki ko ni na sotava ni ko ni sa lesu tiko vua na Tamada Vakalomalagi

kei na nomudou iVakabula ka curu yani kina nomudou ivakavakacegu

Au vakadinadinataka na veika dina oqo. Na Tamamudou Vakalomalagi dauloloma kei na Luvena o Jisu Karisito e rau bula tiko. E Rau kilai kemuni. E rau lomani kemuni. E rau sureti kemuni ena yalololoma mo ni taura na nomuni ikalawa e tarava, ka gole yani vei rau. Kakua ni wawa. Taura sara ga oqo. Ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Moronai 7:40–41.
2. 1 Nifai 10:21; raica talega na Mosese 6:57.
3. Raica na Alama 5:21, 27; Vunau & Veiyalayalati 50:28.
4. Raica na Moronai 10:32.
5. Raica na Mosaia 4:6–7; Alama 34:9; Moronai 7:41.
6. Moronai 7:33.
7. Raica na 3 Nifai 11:38.
8. Raica na Mosaia 3:19; Moronai 8:10.
9. Raica na Malakai 3:10; Vunau & Veiyalayalati 41:1.
10. Raica na Moronai 7:33.
11. Vunau & Veiyalayalati 46:9.
12. Raica na Russell M. Nelson, “Na Siga ni Vakacegu me ka Rekitaki”, *Liaona*, May 2015, 129–32.
13. Moronai 4:3; raica talega na Vunau & Veiyalayalati 20:77.
14. Vunau & Veiyalayalati 20:77.
15. Raica na Vunau & Veiyalayalati 59:9–10, 13, 15–16.
16. Boyd K. Packer, “Veiyalayalati,” *Ensign*, Me 1987, 24.
17. Raica na Mosaia 3:19.
18. Raica na *Lectures on Faith* (1985), 3.
19. Raica na Moronai 7:33.
20. Raica na Moronai 10:32.
21. 2 Nifai 2:25.

Mai vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf

Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Kakua ni Yalolailai, Vakadinata Ga

Ni da sa digitaka meda vakadinata, ka vakayagataka na vakabauta ena veivutuni, ka muria na noda iVakabula, o Jisu Karisito, ena tadola na matada vakayalo ki na veika totoka eda sega ni vakasamataka rawa.

O Papiloni kei Taniela

Ena ruasagavulu ka ono na drau na yabaki sa oti, a matanitu kaukauwa duadua tu e vuravura o Papiloni. E dua na dauniitukutuku makawa a vakama-calataka na bai kei Papiloni ka wavokita tu na korolevu oqo a 300 na fute (90 na mita) na kena cere ka 80 na fute (25 na mita) na kena vavaku. “Ena kena totoka,” a vola, “e sega tale ni dua na korolevu me bau rorova . . . yani.”¹

Ena gauna o ya, e a vanua ni vuli, lawa, kei na filosofi e vuravura o Papiloni. Na kaukauwa ni kena mataivalu e sega ni vakatauvatani rawa. A vakarusa na kaukauwa i Ijipita. A curuma vakaukauwa, vakama, ka yanaraka na koroturaga kei Asiria, o Ninive. A kabai Jerusalemi vakarawarawa sara ka kauti ira na gone vuku ka yalomatua kei Isireli ki Papiloni mera laki qaravi Tui Nepukanesa.

E dua vei ira na vesu oqo o ya e dua na cauravou na yacana o Taniela. Era vakabauta e vuqa na dauniivolatabu ni o Taniela a se rairai yabaki 12 ki na 17 ena gauna o ya. Vakasamataka mada, kemuni na taciqa cauravou lomani ni Matabete i Eroni: A yabaki vata sara kei

kemuni o Taniela ena gauna a kau kina ki na itikotiko ni tui me laki vulica na nodra vosa, lawa, lotu, kei na sainisi ni Papiloni vakavuravura.

Rawa beka mo vakasamataka mo a kauvakavesu mai nomu vanua, taubale-taka e 500 na maile (800 na kilomita) ki

na dua tani tale na korolevu, ka vakavulici ena nodra lotu na kemu meca?

A susugi cake o Taniela me qaravi Jiova. A vakabauta ka sokalou vua na Kalou i Eparama, Aisake, kei Jekope. A vulica tu mai na nodra vosa na parofita, ka kila tu na lewa ni Kalou vei ira na tamata.

Ia oqo, ni se cauravou lailai, sa mai gonevuli vesuki tiko e Papiloni. A rairai tara bi sara vua na veivakasaurataka me biuta na nona vakabauta makawa ka ciqoma na kena e Papiloni. Ia a dina tiko ga ki na nona vakabauta—ena vosa kei na cakacaka.

E vuqa vei kemuni o ni kila na ivakarau ni yalo ni da tokona e dua na dina tawakilai. Ena ivosavosa vaka-Initaneti nikua, eda kaya ni da sa “vakamai” mai vei ira era sega ni duavata kei keda. Ia o Taniela a sega walega ni na sotava na veivakacacani e matanalevu. Mai Papiloni, o ira era saqati ira na iliuliu vakalotu era sa kila tu na ibalebale—vakavosa ka vakaidina—mo “vakamai.” Tarogi iratou ga na itokani i Taniela o Setareki, Mesaki, kei Apetiniko.²

Au sega ni kila de a rawarawa beka vei Taniela me tamata vakabauta tiko ena ituvaki vaka o ya. Eso na tamata era sa vakalougatataki tu ena yalo sa dauvakadinata—vei ira oqo, na vakabauta sa isolisoli ga mai lomalagi. Ia vakasamataka mada me o Taniela sa vakataka e vuqa vei keda meda cakacakataka na noda ivakadinadina. Au vakabauta ni vuqa sara na auwa a tekiduru tu kina o Taniela me masu, ka cabora na nona vakatataro kei na rere ena icabocabo ni vakabauta, ka waraka na Turaga me kila vakavinaka ka vakavukui.

Sa mani vakalougatataki Taniela na Turaga. Dina ga ni a bolei ka vakase-wasewani na nona vakabauta, a dina tu ga ki na veika sa kila ni dodonu mai na veika a sotava.

A vakadinata ga o Taniela. A sega ni vakatitiqa o Taniela.

E dua na bogi, a qai tadra o Tui Nepukanesa ka vakaleqa sara nona vakasama. A kacivi ira vata mai na nona tamata vuku vakalotu ka daunivakasala ka vakarota mera vakaraitaka vua na tadra vakakina na kena ibalebale.

E dina sara, a sega ni rawa. “Sa sega e dua mena cakava rawa na ka ko ni vinakata,” era a vakamasuti koya. Ia sa qai cudru ga kina vakalevu o Nepukanesa, ka vakarota o ira kece na tamata vuku, daucakamana, daurairai lomalagi, kei na daunivakasala mera sa na musumusulaki—vakakina o Taniela kei ira talega na gonevuli itabagone mai Isireli.

O kemuni ko ni kila vinaka tiko na ivola i Taniela o ni sa kila na cava a qai yaco e muri. A qai kerea o Taniela vei Nepukanesa me wawa mada vakalailai, ka gole o koya kei nona itokani yalodina ki na *nodratou* ivurevure ni vakabauta kei na kaukauwa savasava. Eratou a masu vua na Kalou ka kerea na veivuke vakalou ena gauna lomolomora o ya. Sa “qai vakaraitaki na ka vuni oqo vei Taniela ena . . . raivotu.”³

Taniela, na cauravou ni dua na vanua a kabai—a vakasaurarataki ka vakacacani baleta ni vakabauta na nona lotu e tawakilai—sa qai gole vua na tui ka vakatakila vua na tadra kei na kena ibalebale.

Tekivu mai na siga o ya, ena vuku ni nona yalodina tiko vua na Kalou, sa laki daunivakasala nuitaki o Taniela vua na tui, ka kilai levu ena nona vuku e Papiloni taucoko.

Na cauravou a vakadinata ka bulatoka nona vakabauta sa yaco me tamata ni Kalou. Me parofita. Me ravouvou ni ivalavala dodonu.⁴

Eda sa vakataki Taniela beka?

Au taroga vei keda kece eda lewena tiko na matabete tabu ni Kalou, eda sa vakataki Taniela beka?

Eda sa dina tiko beka vua na Kalou?

Eda sa cakava tiko beka na ka eda vunautaka tiko, se da Lotu Vakarisito ga ena Sigatabu?

Sa vakaraitaka tiko beka vakamatata na noda itovo ena veisiga na veika eda kaya tiko ni da vakabauta?

Eda sa vukei ira tiko “na dravudra-vua kei na luveniyali, na tauvimate kei ira sa vakaleqai?”⁵

Eda sa vosa tiko beka ga, se da gumatua yani meda cakava?

Kemuni na veitacini, sa soli vakalevu tu vei keda. Eda sa vakavulici ena dina vakalou ni kosipeli vakalesui mai i Jisu

Karisito. Sa lesi tu vei keda na lewa ni matabete meda vukei ira kina na wekada raraba ka vukea na tarai cake ni matanitu ni Kalou e vuravura. Eda bula donumaka tiko na kena sovaraki tiko mai vakalevu na kaukauwa vakayalo. Sa tu vei keda na taucoko ni ka dina. Sa tu vei keda na idola ni matabete ni veivauci e vuravura kei lomalagi. Sa vakarautaki tu vakacecere sara na ivolanikalou tabu kei na nodra ivakavuvuli na parofita kei na iapositolo bula.

Kemuni na itokani lomani, meda kakua ni taura vakamamada na veika oqo. Mai na veivakalougatataki kei na veimadigi oqo sa tadu mai kina na kena ilesilesi cecere kei na itavi. Meda sa qai tutaka yani.

Sa mai vurumemea toka na korolevu makawa o Papiloni. Sa mai kacikaci toka ni cagi na kena totoka. Ia o Papiloni vakavuravura ka butobuto se bula tiko ga. Sa qai noda ilesilesi meda bulataka noda vakabauta ena vuravura

oqo ni tawavakadinata. Oqo na noda bolebole meda sa tutaka yani ena veisiga na kosipeli vakalesuimai i Jisu Karisito ka bula vakaidina ena ivakaro ni Kalou. Sa na gadrevi meda vosota toka na veivakasaurarataki vakaitaba vata, na nodra veivakasewasewani na tawalotu, na veitemaki nei vu-ni-ca, se noda vucesa ga.

Vakasamataka mada o ya. Sa na rawarawa cake beka ga vei Taniela me sa muria ga na bula mai Papiloni? A rawa sara ga vua me biuta tani na ivakarau ni bula dodonu a solia na Kalou vei ira na luvei Isireli. A rawa sara ga vua me kania na magiti kakana talei sa vakarautaka na tui ka lasamaka na itovo vakayago sa vakavuravura. Ena rawa me kakua ni vakasewasewani kina.

Sa na tamata rogo sara ga kina.

Sa na rauti koya vinaka sara ga.

Sa na rairai sega sara ni dredre na nona ilakolako.

Sa dina sara oqori, me yacova na siga a vakarota kina na tui me kilai na ibalebale ni nona tadra. Sa na raica kina o Taniela ni o koya, me vakataki ira na vo ni “tamata vuku” kei Papiloni sa tagutuvu o koya mai na ivurevure dina ni rarama kei na vuku.

Sa mai qaqa o Taniela ni a vakatovolei. Oi keda se toso tikoga.

Na Yaloqaqa mo Vakadinata

E gadreva tiko o Setani, na keda meca, meda druka. E vakatetea na nona lasu me tiki ni nona sasaga me vakarusa na noda vakadinata. E tukuna vaqaseqasea ni o ira sa vakatitiqa, lomalomarua, kei na vakasama vakatani sa vakatamata ka vuku, ia o ira era vakabauta na Kalou kei na Nona cakamana era sa sesewa, mataboko, se vesumonataki tu. Ena vakarogoya tiko ni ka cecere meda lomatarotaro taka na isolisoli vakayalo kei na nodra ivakavuvuli na parofita.

Au diva meu vukea na tamata kecega mera kila tiko na ka dina oqo: eda *vakadinata* na Kalou baleta na veika eda *kila* e yaloda kei na vakasama, sega ni baleta na veika eda *sega ni kila*. Na veika vakayalo eda sotava e sa rui ka tabu meda wasea yani ena vakasama vakavuravura, ia e sega ni kena ibalebale ni ra sega ni dina.

Sa vakarautaka tu na Tamada Vakalomalagi vei ira na Luvena e dua na magiti vakayalo, ka sa tu kina na veimataqali kakana totoka eda rawa

ni vakasamataka—ia, eda qai sega ni marautaka na isolisoli vakayalo oqo, ka vinaka vei ira na dauvakasama vakatani me ra rai tu mai vakayawa, ka tomana tiko na nodra vakatitiqa, lomalomarua, kei na sega ni veidokai.

Cava na vuna me dua me curuma yani na bula oqo ka marautaka wale tu ga na rarama ni nodra cina lailai ni kila, ia ni toso yani vua na Tamada Vakalomalagi, era na rawa ni vakila na siga rarama ni kila-ka vakayalo ka na vakarabailevutaka na nodra vakasama ena vuku ka vakasinaita na yalodra ena reki?

Ni daru veivosaki kei ira na tamata baleta na vakabauta kei na vakadinata, eda dau sega beka ni rogoca, “Au diva me vakaoqori na noqu vakadinata?”

Na ivakaraitaki ena itukutuku vakaoqo sa dua tale na lawaki i Setani: na vakadinata oqo e yaco vei ira eso ka sega vei ira eso. E sega na cakamana ena vakadinata. Ia *na gadreva* mo vakadinata *sa* imatai ni kalawa e gadrevi! Na Kalou sa sega ni digitaka vakailoa na tamata.⁶ O Koya na Tamamuni. E gadreva me vosa vei kemuni. Ia, e gadrevi vakalailai kina na vakadidike ni vakatataro—kei na vakatovolea

mada na vosa ni Kalou—kei na cakaca-kataki ni dua na “vakabauta e ka lailai” wale.⁷ E gadrevi talega kina na yalo-malumalumu. Ka gadrevi kina na yalo e vinaka kei na vakasama e vinaka. E gadrevi kina na *vakasaqara*, ena ibalebale taucoko ni vosa. Kei na kena e dredre duadua beka, sa na gadrevi kina na vosota kei na waraka na Turaga.

Keda sega ni sasagataka meda vakadinata, eda sa vakataka na tamata e bokoca na cina ka qai beitaka na cina ni sega ni solia mai na rarama.

Dua na gauna sa oti au kurabui ka rarawa sara niu rogoca e dua na lewe ni Matabete i Eroni a dokadokataka na nona sa vakayawakitaki koya mai vua na Kalou. A kaya, “Kevaka ena vakaraitaki Koya mai na Kalou vei au, au na qai vakadinata. Me yacova ni yaco, au na kunea na dina ena noqu kila ga vakai au kei na vuku me vakararamataki na noqu ilakolako.”

Au sega ni kila na yalona na cauravou oqo, kau sega ni rawa ni vukea ia au sa nanumi koya sara vakalevu. Ni rawarawa sara vua me cakitaka na isolisoli sa solia tu vua na Turaga. Na cauravou oqo a bokoca na cina ka qai nanuma ni sa vakacegui kina ena nona vakadidike vuku ni sa sega na rarama.

E ka ni rarawa, ni oqo sara ga na itovo ni nanuma nikua. Ke da rawa ni biuta na icolacola ni veika me

vakadinadinataki vua na Kalou, ka da nanuma beka meda vagalalataki keda mai na noda taura vakabibi na ivakaro ni Kalou kei na noda ilesilesi ni veiwekani kei na Tamada Vakalomalagi.

Kemuni na veitacini, me matata mada: e sega ni dua na ka dokai se veivakauqeti na noda vakasama tiko vakatani. E rawarawa na vakatitiqa—e rawa ni dua ga e cakava. Na bula yalodina e gadrevi kina na kaukauwa savasava, gugumatua, kei na yaloqaqa. O ira era tudei tu ena vakabauta era na veivakauqeti cecere cake mai vei ira era dauvakatitiqa voli ena gauna e lasika mai kina na vakatataro tawakilai se kauwai.

Ia eda na sega ni kurabui ni vakabauta e sega ni yaga vei ira sa vakavuravura. Sa kilai tu mai vakabalavu na vuravura oqo ni dau cakitaka na veika e sega ni kila vinaka. Ka dau vakaleqai na nona saga me kila na ka e sega ni raica. Me baleta ga ni da sega ni raica e matada dina e sega ni kena ibalebale o ya ni sega ni tiko dina. E dina sara, “e vuqa na veika sa tu mai lomalagi kei na vuravura e ra . . . mai na kena eda tatadrataka tu” ena noda ivolanivuli, ivolaniveisiga ni vakadidike, kei na filosofi vakavuravura.⁸ Sa sinai tu ko lomalagi raraba ena veika cecere ka veivakurabuitaki—na veika e rawa ni kilai walega ena matada vakayalo.

Na Yalayala ni Vakadinata

Ni da sa digitaka meda vakadinata, ka vakayagataka na vakabauta ena veivutuni, ka muria na noda iVakabula, o Jisu Karisito, ena tadola na matada vakayalo ki na veika totoka eda sega ni vakasamata rawa. Sa na yaco kina me kaukauwa cake na noda vakadinata kei na vakabauta, ka da na rai vakalevu cake.⁹

Kemuni na veitacini, au vakadinadinataka ena noda gauna butobuto mada ga, na iVakabula ena kaya vei iko me vaka a kaya vua e dua na tama ena dua na gaunisala osooso mai Kalili, “Kakua ni yalolailai, vakadinata ga.”¹⁰

Meda digitaka meda vakadinata.

Ni da vakadinata, eda na raica na kida ni rarama.

Eda na kunea na dina.¹¹

Eda na kunea na vakacegu.¹²

Ena vuku ni noda vakadinata, eda na sega ni walokai ena via kana, ka sega ni karamaca.¹³ Na isolisoli ni loloma soliwale ni Kalou ena gumatutaki keda meda dina tiko ki na noda vakabauta ka na vakasinaita na yaloda me vakataka na “mata-ni-wai sa tovore ki na bula tawamudu.”¹⁴ Eda na sotava na reki sa dina ka tawayalani.¹⁵

O koya gona, kemuni na itokani lomani, kemuni na veitacini lomani ena matabete ni Kalou:

Mo ni yaloqaqa ena vakadinata.

Kakua ni yalolailai, vakadinata ga.

Tucake vata yani kei Taniela.

Sa noqu masu vei keda yadua—gone kei na qase—meda na kunea na kaukauwa vakavoui, yaloqaqa, kei na gagadre meda vakadinata ga. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Herodotus, *The History of Herodotus*, trans. George Rawlinson, 4 vols. (1875), 1:244.
2. E ratou a biu ki na bukawaqa katakata o Setareki, Mesaki, kei Apeteniko (raica na Taniela 3).
3. Taniela 2:19.
4. Raica na Taniela 2.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 52:40.
6. Raica na Cakacaka 10:34–35.
7. Alama 32:27.
8. William Shakespeare, *Hamlet*, vakatasuasua 1, ivakaraitaki 5, vosa 167–8.
9. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 50:24.
10. Marika 5:36.
11. Raica na Moronai 10:3–5.
12. Raica na Aisea 26:3.
13. Raica na Joni 6:35.
14. Joni 4:14.
15. Raica na 2 Nifai 2:25.

Mai vei Peresitedi Henry B. Eyring

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Ko Na Segā ni Galili ena Cakacaka

Ena nomu toso mai na dua na veiqaravi vakamatabete ki na dua tale, o na raica ni sa cakacaka vata tiko kei iko na Turaga.

Kemuni na veitacini, keitou sa vakavinavinaka ni sa kacivi Elder Ronald A. Rasband, Elder Gary E. Stevenson, kei Elder Dale G. Renlund na Turaga me ratou iApositolu ni Turaga o Jisu Karisito. Sa tokoni iratou na yaloi keitou, na neitou masu, kei na neitou vakabauta.

Keitou kila na igu levu e tiko vei ratou. Ia, eratou na gadreva na veivakadeitaki ena nodratou veikacivi, me vakataki keda kece, ni sa tiko vata kei iratou na Turaga ena Nona cakacaka. Na dikoni vou duadua sa gadreva na yalodei oya, sa vakakina na bete levu gugumatua duadua e sa ciqoma e dua na veikacivi vou.

Sa tubu na yalodei oya ni ko sa raica rawa ni sa kacivi iko o Koya mai vei ira na Nona italai. Na noqu veivakayaloqataki e nakiti me vukei iko mo kila ni gauna o cakava kina na nomu itavi, na Turaga ena vakuria na Nona kaukauwa ki na nomu sasaga.

Na veikacivi cava ga eda ciqoma ena matanitu ni Kalou sa na gadrevi kina e levu cake mai na noda vakatulewa vakatamata kei na noda kaukauwa vaikaikeda. Na veikacivi oya sa gadreva na veivuke mai vua na Turaga, ka na lako

mai. Na dikoni vou madaga ena vulica ni sa dina oya, ka na vuli voli o koya ena veiyabaki sa tu ki liu.

Dua na makubuqu tagane e tiko eke ena bogi nikua ena imatai ni nona soqoni vakamatabete. A tabaki me dikoni o koya ena ono na siga sa oti. Sa na namaka voli o koya me veivotayaka na sakaramede ena Sigatabu ka tarava me imatai ni nona veiqaravi vakamatabete. Sa noqu masu ni na raica o koya na gauna oya ena kena ituvaki dina.

Ena rairai nanuma o koya ni nona cakacaka kivua na Turaga oya me vota na terea ni sakaramede kivei ira na

tamata era dabe voli ena soqoni ni sakaramede. Ia na inaki ni Turaga e sega ni nodra sagai walega na tamata mera vakayagataka na madrai kei na wai. Sa ikoya mera na maroroya na veiyalaya-lati ka na tosoi ira voli ena salatu ki na bula tawamudu. Ia me yaco oya, sa donu me solia na Turaga e dua na ka e sotavi vou vakayalo kivua na tamata e solia vua na terea na dikoni.

Au sa raica ni yaco oya ena dua na icili ni veiqaravi ni a sudra ki liu e dua na dikoni me vota na terea kivua e dua na marama ulusikoa. A vakaraica na madrai o koya me vaka e sa ka talei. Au se sega ni guilecava na nona matedredredre ni sa kania ka qai sudra cake me tara na ului koya na dikoni, ka kaya vakadomoilevu, "Isa, vinaka!"

Na dikoni oya a qarava sara tu ga na nona itavi vakamatabete. Ia, a vakaikuritaka na Turaga na cakacaka ni dikoni oya. E sa laurai vua na marama oya ni a nanuma na iVakabula ena nona vakaraitaka na loloma cecekia ki na veiqaravi ni dua na dikoni. E a vakadeitaka o koya ena kena soli vua na sakaramede ni na tiko vata kei koya na Yalotabu. E a sega ni galili o koya ena siga oya ena icili ni veiqaravi. Vakakina na nona sega ni galili na dikoni ena nona veiqaravi.

E dua na qasenivuli ena Matabete vaka-Eroni ena rairai sega ni vakila, ni gole me vakatavulica e dua na matavuvale, ni sa dua na itokani o koya vata kei na Turaga ena Nona cakacaka. Au se nanuma tu ga na ivakadinadina rawarawa ni dua na itokani gone ni veituberi vakavuvale ka lako mai ki na neitou itikitiko. Na Yalotabu a vakadeitaka na nona vosa. Ena rairai sega ni nanuma o koya na siga oya, ia au nanuma.

Na Turaga ena vakaikuritaka tale na sasaga ni dua na cauravou ni sa kacivi o koya me dua na bete. Na matai ni papitaiso e qarava o koya ena rairai dua na tamata gone e sega ni kila. Ena rairai lomaleqa o koya ni tukuna vinaka na vosa dodonu ka qarava vakadodonu na cakacaka tabu vakalotu.

Ia na Turaga, ka sa nona italai o koya, ena vakalevutaka na nona qaravitavi. Na tamata e papitaisotaka e sa digitaka me toso voli ena salatu ki na bula tawamudu. Na Turaga ena cakava na Nona

Oslo, Norway

itavi levu cake. A cakava mada o Koya vei au ni o gone au a papitaisotaka, ni matatagitagi voli, a kaya ki na daligaqu, “Au sa savasava. Au sa savasava.”

Ena nomu toso mai na dua na veiqaravi vakamatabete ki na dua tale, o na raica ni sa cakacaka vata tiko kei iko na Turaga. Au a vulica oqo ena veisotari vata kei na dua na peresitedi ni kuoramu ni italatala qase ena dua na koniferedi ni iteki ena vica na yabaki sa oti. Ena koniferedi a tiko e sivia ni 40 na yaca mera vakatakilai ni turaga mera na ciqoma na Matabete i Melikiseteki.

A torovi au mai na peresitedi ni iteki ka vakasolokakana, “O ira na turaga oya era a italatala qase vakarautaki luluqa taucoka.” Ena kurabui, au a tarogi peresitedi se cava a nona parokaramu ni nodra vueti mai na veituraga oqo.

A dusia o koya e dua na cauravou ena mua emuri ni valenilotu. E kaya, “Oya o koya. E levu vei ira na turaga oqo era sa vakalesui mai baleta na peresitedi ni kuoramu ni italatala qase oya.” A tiko sara o koya ena yatu emuri, vakaisulu vinaka tu, ka dodo voli na yavana ni veitakosovi na nona ivava tavoraki e liu vua.

Au a kerei peresitedi ni iteki me vakatakilai au vua ni sa cava na soqoni. Ni keirau sa sota, au tukuna vua na cauravou ni’u sa kurabuitaka na ka e a cakava ka tarogi koya ena iwalewale e cakava kina. A yavalata na tabana o koya. E sega ni nauma o koya ni sa ganita me qoro.

A qai tukuna vakamalua o koya, “Au kila na tamata luluqa taucoko ena tauni oqo. E levu vei ira e tiko na nodra lori. E tiko talega na noqu lori.

Au savata na noqu lori ena vanua era savata kina na nodra. Yaco na gauna, era sa mai noqu itokani.

“Au sa qai wawa toka me yacova ni dua na ka e leqa ena nodra bula. E dau yaco vakakina. Era dau tukuna vei au. Au vakarorogo ka sega ni vakacalai ira.

Ni ra sa qai kaya, ‘E tiko e dua na ka e leqa tiko ena noqu bula. Sa dodonu me tiko na ka e vinaka cake mai na kena oqo,’ au tukuna vei ira na ka e lutu tiko kei na vanua e rawa ni ra kunea kina. So na gauna era vakadinati au, ni ra cakava vakakina, au kauti ira vata kei au.”

Sa rawa ni da raica na vu ni nona yalomalua. Oya baleta ni kila o koya ni sa cakava na nona itavi lailai ka sa cakava tiko na Turaga na kena vo. Sa ikoya na Turaga ka a tara na lomadra na turaga oya ena nodra leqa. Sa ikoya na Turaga ka a solia vei ira na nanuma ni dodonu me tiko na ka e vinaka cake me baleti ira kei na dua na nuinui e rawa ni ra kunea.

Na cauravou, ka—vakataki kemuni—e a italai ni Turaga, ka vakabauta sara ni kevaka e cakava na nona itavi lailai, na Turaga ena vukei ira na turaga oya me lako voli ena salatu ki vale kei na bula marau e rawa ni solia duadua o Koya kivei ira. Sa kila talega na tamata oqo ni sa kacivi koya na Turaga me peresitedi ni kuoramu ni italatala qase baleta ni na cakava o koya na nona itavi.

Ena tiko na gauna ena nomu veiqaravi e sega ni na daumaka se raici kina na rawaka ni peresitedi ni kuoramu ni italatala qase gone oya. Oya na gauna ena gadrevi kina mo na yalodei ni Turaga, ni kila voli ni ko na cakava na nomu itavi ena cakacaka, a kacivi iko mai vei ira

na Nona italai vakadonui. Na rawati ni vakabauta mai na nodra kaci na italai ni Turaga e sa ka bibi ki na veiqaravi vakaulotu nei tukaqu vakarua o Henry Eyring.

A papitaiso o koya e nai ka 11 ni Maji, 1855, e St. Louis, Missouri. A tabaki koya o Erastus Snow ki na ilesilesi ni bete ni oti ga oya. A kacivi koya na peresitedi ni iTeki na St. Louis, o John H. Hart, me laki kaulotu ki na Vanua ni Cherokee e nai ka 6 ni Okotova. A tabaki o koya me italatala qase e nai ka 11 ni Okotova.¹ A biubiu ena ose o koya ki na Tabana ni Kaulotu e Cherokee e nai ka 24 ni Okotova. E a yabaki 20 o koya ka dua a saumaki ena vitu walega na vula sa oti.

Ke dua e taura tu na matabete e vu tiko ni lomana ni se sega ni veiganiti se sega ni vakavakarau tu, oya o Henry Eyring. Na vuna duadua a rawata kina na yaloqaqa me lako oya ni kila o koya ena vu ni lomana ni sa kacivi koya na Kalou mai vei ira na Nona italai vakadonui. E sa ivurevure ni nona yaloqaqa. Oya me sa ivurevure ni noda yaloqaqa ni vosota voli, se veikacivi cavaga e noda ena matabete.

Ni sa qarava oti o Elder Eyring e tolu na yabaki dredre ka mai na mate ni peresitedi ni kaulotu, a vakaturi ka tokoni o Henry me sa peresitedi ni kaulotu ena dua na soqoni a vakayacori e nai ka 6 ni Okotova, 1858. A kurabui ka kidacala sara me vaka ena yaco ki na dua na dikoni vou. A vola o koya, “E sa tawanamaki vei au me’u kacivi ki na ilesilesi vakamareqeti oya ia me vaka ni sa loma ni veitacini au sa vakadonuya ena reki, ni vakilai voli ena gauna vataga na noqu malumalumu kei na lailai ni kilaka.”²

A gole o Peresitedi Eyring oqo ki na nodra Vanua na Cherokee, Creek, kei na Choctaw ena 1859. Mai na nona sasaga, na Turaga a “vakuria,” me vaka a vola o Henry, “e vuqa na lewenilotu vou ki na lotu.” A tauyavutaka o koya e rua na tabana ka vola ni “lailai sara era sasaga ka veitokoni vagumatua.”³

Ena yabaki ka tarava, a sotava o Henry na dredre vakaidina ni kena sa sega ni vakadonui na daukaulotu ni Yalododonu Edaidai mera cakava na nodra cakacaka mai vei ira na iliuliu vakapolitiki e tiko curumi ira na tamata e qarava voli. Ni vakasamataka toka na ka me cakava, e a nanuma lesu na veidusimaki mai vua na nona peresitedi ni kaulotu eliu ka vakaraitaka voli ni sa dodonu me vakabalavutaka na nona kaulotu me yacova na 1859.⁴

Ena Okotova ni yabaki oya, a vola o Henry kivei Peresitedi Brigham

Young me baleta na veidusimaki, ia a sega ni ciqoma e dua na isau ni nona vakatataro. A vola o Henry, “Ni sega ni rogoci rawa e dua na ka mai na Mataveiliutaki ni Lotu, au a vosa vua na Turaga ena masu, ka kerei koya me vakatakila vei au na nona vakasama kei na lomana me baleta na noqu tiko mai vakadede se gole yani ki Saioni.”

A tomana o koya: “Na tadra oqo a soli kivei au me isau ni noqu masu. Au tadra ni’u sa yaco ki [Salt Lake] City ka gole vakadodonu sara ki na valenivolavola nei [Peresitedi Brigham] Young, ka raici koya kina. Au kaya vua: ‘[Peresitedi] Young au sa biuta mai na noqu tabana ni kaulotu, ka sa lako ga mai ena noqu lewa, ia kevaka e dua na ka e cala ena ka oqo, au sa tuvakarau me’u lesu tale ka vakacavara na noqu ilesilesi.’ [Ena tadra na parofita] a sauma: ‘E sa dede voli na nomu tiko, e sa daumaka.’”

Vola o Henry ena nona ivolaniveisiga, “Na yaco ni veitadra eliu ka sa vakataudeitaki vakaidina e sa tiko kina vei au na vakabauta me’u vakadinata, ni oqo talega ena vakayacori vakakina me itekivu ni vakavakarau.”

A yaco o koya ki Salt Lake City e nai ka 29 ni Okosita, 1860, ni taubaletaka voli e levu na sala. Na siga ka tarava, a curuma o koya na valenivolavola nei Peresitedi Brigham Young.⁵

A vakamacalataka o Henry na ka e sotava ena veivosa oqo: “[Au] veisotari

vata kei [Peresitedi] Young, ka sa ciqomi [au] vinaka sara. Au kaya vua, ‘[Peresitedi] Young au sa lako mai ni sega ni tukuni vei au, kevaka au sa cakacala, au sa tuvakarau me’u lesu tale ka vakacavara na noqu ilesilesi.’ [Brigham Young] a sauma: ‘E sa dau-maka, keitou sa vakasaqarai iko voli.’”

E vakamacalataka na nona reki o Henry, ni kaya, “Io sa vakataudeitaki vakaidina na noqu tadra.”⁶

A basika na nona reki ena veivakadeitaki ni Turaga a cakacaka vata voli ka vakaraici koya tiko. E a vulica na ka sa dina vei keda kece sara—ni ra sa vakauqeti na italai ni Turaga mera kila na loma ni Turaga. Ka sa vakadeitaka o Henry Eyring na ka au sa kila talega: na parofita, ni sa peresitedi ni matabete, e sa vakauqeti mai vua na Kalou me vakaraici ka kauwaitaki ira na italai ni Turaga.

Se veikacivi cavaga e nomu ena matabete, o sa na rairai vakila ena so na gauna ni sega ni nanumi iko na Tamada Vakalomalagi. Sa rawa ni o masu mo kila na Lomana, vata kei na gagadre yalodina mo cakava na *cavaga* e kerei iko kina o Koya mo cakava, o na ciqoma na kena isau.

Ena vakatarai iko na Tamada Vakalomalagi mo vakila ni kilai iko o Koya, ni taleitaka o Koya na nomu veiqaravi, ka ni o sa bula kilikili voli ena veisureti mai vua na Turaga o vinakata sara tikoga ni rogoca: “E vinaka, a tamata vinaka ka dina; ko sa dina ena ka e vica ga, au na lesi iko mo lewa na ka e vuqa: curu ki na marau ni nomu turaga.”⁷

Sa noqu masu ni o ira kece na taura tu na matabete ena sudra yani ena vakabauta me vukea na tamata kecega e sa tataunaki kivua. Na Kalou ena vakuria na Nona kaukauwa ki na sasaga ni Nona italai. Ena tarai na lomadra na tamata mera cakava na digidigi ka na kauti ira mai ki na salatu ni kosipeli ni bula marau e sega kina na yalorarawa.

Sa noqu masu talega ni o ira kece na taura tu na matabete ena vakila na kauwai loloma kei na rairai ni Tamada Vakalomalagi, ni iVakabula, kei na parofita ni Kalou ena nona veikacivi.

Au tukuna vei kemuni na noqu ivakadinadina vakasakiti ni da sa tiko ena qaravitavi ni Turaga o Jisu Karisito ka sa tucake tale. Au vakadinadinataka ni sa kacivi iko kei au o Koya ki na Nona veiqaravi ni kilai tu na noda sasagaka kei na veivuke eda na gadreva. Ena vakalougatataka o Koya na noda sasaga e levu cake mai na noda nanamaki matau ni da soli keda vakataucoko ki na Nona veiqaravi. Au vakadinadinataka ni parofita ni Kalou, ka sa peresitidi ni matabete kece e vuravura, e sa vakauqeti mai vua na Kalou.

Au sa vakavinavinaka ena ivakairaitaki ni nodra vakabauta na tauri matabete ena veivanua kecega. Sa vakavinavinaka na Tamada Vakalomalagi kei na iVakabula ni ko cakava na nomu itavi. E Rau kilai iko ka lomani iko. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na "Minutes of the Conference," *St. Louis Luminary*, 13 ni Okot., 1855, 187.
2. iVola nei Henry Eyring vei Brigham Young, 7 ni Okot., 1858, Brigham Young Office Files, Valenivola ni Tukutuku Makawa ni Lotu, Salt Lake City.
3. Ripote nei Henry Eyring ki na nodra valenivolavola na Daunitukutuku Makawa ni Lotu Okosi. 1860, iTukutuku ni Kaulotu, Valenivola ni Tukutuku Makawa ni Lotu, Salt Lake City.
4. Raica na ivola nei Henry Eyring vei Brigham Young, 9 ni Okot., 1859, Brigham Young Office Files, Valenivola ni Tukutuku Makawa ni Lotu, Salt Lake City.
5. Raica na President's Office Journals, 31 ni Okos., 1860, vol. D, 137, Brigham Young Office Files, Valenivola ni Tukutuku Makawa ni Lotu, Salt Lake City.
6. Vakanananu eso nei Henry Eyring, 1896, typescript, 27–28, Valenivola ni Tukutuku Makawa ni Lotu, Salt Lake City.
7. Maciu 25:23.

Mai vei Peresitidi Thomas S. Monson

Karona nai Vunau

O Koya, ni buli keda ka kilai keda vakavinaka e kila na ivakarau ni noda na mai bula me rawa ni da na rawata na bulamarau ena kena veta sara e cake.

Kemuni na Veitacini lomani, dua na ka taleitaki niu tiko rawa vata tale kei kemuni. Eda sa vakauqeti ena vosa eda sa rogoca. Au sa masulaka talega meu na tuberi ena vosa meu tauca.

Na noqu itukutuku vei kemuni edaidai sa na vakadodonu sara ga. Sa ikoya oqo: *karona nai vunau*.

Na ivunau ni Kalou e sega ni soli me vakadaroya se me tarova na noda na bulamarau. Na kena veibasai ga. O Koya, ni buli keda ka kilai keda vakavinaka e kila na ivakarau ni noda na mai bula me rawa ni da na rawata na bulamarau ena kena veta sara e cake. Sa vakarautaka tu o Koya na idusidusi, ni kevaka meda na vakamuria, ena kauti keda yani vakavinaka ena bula oqo. Eda nanuma na qaqa ni sere kilai levu o ya: "Karona nai vunau! Na bula vakacegu; bula dei."¹

Lomani keda vinaka tu na Tamada Vakalomalagi me kaya kina: *Mo kakua ni lasu; kakua ni butako; kakua ni ia na veibutakoci; lomana na kainomu me vaka ko sa lomani iko*; kei na so tale.² Eda sa kila tu na ivunau. Kila tu o Koya ni da sa vakamuria na ivunau eda na bula marau kina, ena vakaibalebale ka sega soti na lomaocaoca. Ena rawarawa na iwali ni bolebole, vakakina na sotavi ni noda leqa ka da na

ciqoma na nona veivakalougatataki sa yalataki tu. Ia, ni sa solia mai na lawa kei na ivunau, e solia talega na galala meda vakamuria se meda beca. Na noda vakatulewa ena ka vakaoqo ena vakatulewataka na vanua eda na laki cava kina.

Au sa vakadeitaka ni o keda kece eda sa vakatututaka ni da na sasagataka meda na laki bulavata kei na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena o Jisu Karisito. Sa dodonu kina, vei keda kece sara, meda digidigi ena noda bula me na kauti keda yani kina. Eda kila ni o vuni ca ena sasagataka me vakadaroya

na inaki o ya. O koya kei ira na nona mataivalu era sasaga sara tiko vagumautua mera vakadaroya na noda sasaga ni buladodonu. Era saga tiko mera vakadaroya na noda sasaga meda na laki bulatawamudu ena kena valuti na inaki eda sa tuva oti tu mai. Sa veivakasalataki kina o iApositolu Pita ka kaya, “Dou yalomatua, dou vakatawa, sa veilakoyaki voli na nomudou meca na tevoru me vaka na laioni sa tagi a sa vakasaqara e so me tiloma.”³

Dina ga ni sega tu na gauna eda na sega kina ni temaki. O kemuni na cauravou, o ni sa tiko ena itabayabaki ko ni na rawai kina vakarawarawa. Na yabaki ni itabagone sa dau yabaki tu ni lecaika, ka vakila ni vaka mo sega ni tudonu, ena nomu via veiriti kei ira na nomu icaba kei na sasaga mo wili vaka dua vei ira. Ko ni na temaki kina mo ni tosoya sobu na nomuni ivakatagedegede ka vakamuri ira na kena vo me rawa kina ni ko na vakadonui kina vei ira nomu itokani. Ni yalovinaka ka vakaukauwa, ni tuvakarau mo ni valuta na *cava ga* ena vakuwai iko mai na kalougata ni bulatawamudu. Na digidigi ko cakava eke nikua sa na ka bibi sara ena bula sa bera mai.

Eda wilika ena 1 Korinica: “E dina beka ni sa vuqa na domo sa duidui e vuravura.”⁴ Eda sa vakavolivoliti ena vosa e veirawai, vosa vakailasu, vosa ni veibeci, vosa vakaiukuuku, kei na vosa veivakasesei. Au na kuria ni o ira oqo

era domo *rogo levu* sara. Au vakasalataki kemuni ka kaya mo ni tosoya sobu na kena rorogo ka mo ni na vakarorogo ga kina domo malumu ka lailai ka na tuber kemuni yani kina veimaroroi. Nanuma tiko ni dua e tiko vua na dodonu sa katora na ligana e ulumu ni ko a sa papitaiso oti ka vakadeitaki iko mo sa lewena na Lotu ka kaya, “Ciqoma na Yalo Tabu.”⁵ Dolava na yalomu, na lomamu sara ga kina rorogo ni domo ko ya ka na vakadinadinataka na dina. Me vaka na parofisai ni parofita o Aisea, “Dou na qai rogoca e dua na vosa . . . , ka vaka, oqo na sala, dou mai lako tu ga kina.”⁶ Meda sa na tikoga, meda rawa ni rogoca na vosa veivakacegui vaka o ya ni na maroroi keda.

Na kena sega ni muri na ivunau sa na dolava na gaunisala ni ka au na vakatoka me mate ca sara ni noda gauna. Era wili kina na mate ca sara ni vakadonui koya vakaikoya, na mate ca sara ni iyaloalo vakasisila, na mate ca sara ni wainimate gaga ni veivakamatenitaki, na mate ca sara ni veimoceri vakaveitalia, kei na mate ca sara ni vakalutu gone meu tukuna ga e vica. Tukuna vei keda na ivolanikalou ni “vu ni ca sa vakavuna na ka ca kecega.”⁷ Eda kila ni o koya “na vu ni veika lasu kecega, a sa vakaisini ira na tamata ka vakamatabokotaki ira.”⁸

Au sa vakamasuti kemuni mo ni drotaka na veika ena kauta laivi na nomuni bulamarau ena bula oqo kei

na bula sa bera mai. Na nona ilawaki kei na lasu na vu ni ca ena kauti iko sobu ena dua na baba sisisi kina nomuni vakarusai kevaka mo ni vakatarai koya kina. Kona rairai sa tiko beka oqo ena baba sisisi oqori ka ko sega tiko ni kidava ni sa sega ni rawa mo ni na tarova. Ko sa rogoca oti na itukutuku ni vu ni ca. E vakalecaleca nona kaci toka mai: *Vakadua ga ena sega ni dua na ka; tamata kece e cakava tiko; kakua ena itovo makawa; na gauna sa veisau; ena sega ni vakamavoa-taka e dua; na nomu bula e nomu mo bulataka*. Kilai keda tu na vu ni ca ka kila na ivadi ni veitemaki ka na dredre vei keda meda sabaya. Sa ka bibi meda sa na yadrava vinaka sara toka ga me rawa ni da na drotaka na rawai ena lasu kei na veitemaki vaka oqori.

Ena vinakati na yalo dei ni da sa vakadeitaki ena vakabauta ka dina ena gauna dredre ka veilecayaki ka sa vakavolivoliti keda tu e daidai ni sa veisautaka na dina, vorolaka na ka vinaka kei na veika rakorako, ka sasagataka me vakaisosomitaka na vuku ni tamata e vuravura. Kevaka me a vola na tamata na ivakaro, ka qai veisautaka ena lewa vakatamata ena vakatulewa vakalawa se dua tale na sala sa na lewa ga vakatamata. Na ivunau, e ka va-Kalou. Ni vakayagataki na noda galala ni digidigi ena rawa nida vakatikitikitaka. Ia, ena sega ni rawa, meda *veisautaki* ira, ni da na sega ni rawa ni veisautaka na kena revurevu ka na lako mai ena kena sega ni vakamuri ka vakacacana.

Meda na kidava ni noda marau levu ena bula oqo ena yaco mai ni da sa vakamuria na ivunau ni Kalou ka talai-rawarawa kina Nona lawa! Au taleitaka na vosa e kune ena Aisea wase 32, tikina e 17: “Ia, mai na cakacaka dodonu ena tubu na sautu ia na cakacaka dodonu ena vakatubura na vakacegu ka na tiko dei ka sega ni mudu.” Na vakacegu vakaoqori na veivakadeitaki ena rawa walega ena buladodonu.

Meda na kakua ni vakatara na vaqitora na ivalavala ca. Meda kakua ni vakatara meda vakabauta ni da rawa ni da vaqitora walega “vakalailai” ena sega ni vakamuri na ivunau ni Kalou, ni ivalavala ca ena rawa ni tauri keda

ena ligana kaukamea ka sa na bau ka mosimosi sara ga kevaka meda saga me da vakabulai keda mai kina. Na veivakabobulataki ena yaco mai vata kei na waigaga ni veivakamatenitaki, yaqona ni vavalagi, iyaloyalo vakasisila, kei na veimoceri vakaveitalia sa ka dina sara ka sa na ka dredre toka meda vagalalataka ni sa bau ka mosimosi sara toka ga.

Kevaka me so vei kemuni sa bale ena nona ilakolako au vakadeitaka vei kemuni ni tiko na sala ni lesu. Na yacana na veivutuni. Dina ga ni sala dredre, na nomu bula tawamudu ena vakatau kina. Na cava tale ena gadreva na nomu sasaga? Au kerei kemuni mo ni sa tekivu sara ga oqo, ka tekivu taura na ikalawa kina veivutuni. Na kena totolo ga ni caka, na kena totolo ni nomu na sotava na vakacegu kei na vakanomodi ka tukuna tiko o Aisea.

Dua na gauna lekaleka sa oti au rogoca kina na ivakadinadina ni dua

na yalewa, ka rau sa lutu laivi mai kei watina ena sala ni veimaroro, voroki na ivunau kei na kena sa voleka sara ni vakarusa na nodrau matavuvale. Ni rau sa raica ruarua na kabukabua ni veika sa mai vesuka tu na nodrau bula ni sa sega na bulamarau, kei na nodrau sa vakamosia tu na yalodra na nodrau daulomani, e rau sa qai tekivu veisau. Na sala ni veivutuni e berabera ka so na gauna e mosimosi toka ia ena nodra veivuke na iliuliu ni matabete kei na veituberi mai na matavuvale kei ira na itokani yalodina erau sa qai suka lesu mai.

Meu wasea mada vei kemuni e dua na tiki ni nona ivakadinadina na yalewa o ya ena veivakacegui ni veivutuni: “E lesu vakacava mai e dua mai na itutu ni sipi lako sese ka vesuki ena [ivalavala ca] kina vakacegu kei na marau keirau sa vakila tu oqo? E yaco vakacava? Na kena isau . . . baleta ga e dua na kosipeli sa vinaka sara, dua

na Luvena sa vinaka sara, kei na Nona vakacacabo baleti au . . . na vanua e a tu kina na butobuto, sa rarama mai oqo. Na vanua ni tu vakaca kei na mosi, sa tiko kina na vakanuinui kei na reki. Keirau sa vakalougatataki sara ga ena veisau ka na lako walega mai ena veivutuni ka na rawa ena Veisorovaki i Jisu Karisito.”

Ea mate na iVakabula me vakarautaki kina vei iko kei au na isolisoli o ya. Dina ga ni dredre na ilakolako o ya. Na yalayala sa ka dina sara. Kaya na Turaga vei ira sa veivutuni:

“Ke sa vaka na ka kulakula, na nomudou ivalavala ca sa na vulavula me vaka na uca vulavula.”⁹

“Koi au na Turaga au na [sega tale] ni nanuma.”¹⁰

Meda na tutuvaka na noda ivakadinadina me kaukauwa ena noda bula taucoko, ena wiliki ni ivolanikalou kei na masumasu kei na vakananumi titobu ni veika dina ni kosipeli i Jisu Karisito. Ni sa teivaki ka kadre, na noda ivakadinadina ni kosipeli, ni iVakabula, kei na Tamada Vakalomalagi ena tara na veika kece eda cakava.

Au vakadinadinataka ni o keda kece eda luvena na Tamada Vakalomalagi, ka da vakau mai ki vuravura ena gauna oqo ena dua na inaki, ka sa soli mai vei keda na matabete ni Kalou me rawa ni qaravi ira na tani, ka cakava na cakacaka ni Kalou ena vuravura oqo. Eda sa vakaroti meda bulataka na bula me na rawa kina vei keda me da buladodonu me na tiko ga kei keda na matabete.

Kemuni na veitacini, meda sa maroroya na ivakaro! Levu na veika vivinaka ka lagilagi sa waraki keda kevaka meda cakava vakakina. Me na noda na veivakalougataki o ya, sa noqu masu, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Karoni nai Vunau,” *Serenilotu*, no. 187.
2. Raica na Lako Yani 20:1–17; Maciu 22:39.
3. 1 Pita 5:8.
4. 1 Korinica 14:10.
5. Raica na *iVoladusidusi* 2: *Veiliutaki ena Lotu* (2010), 20.3.10.
6. Aisea 30:21.
7. 2 Nifai 26:22.
8. Mosese 4:4.
9. Aisea 1:18.
10. Jeremaia 31:34.

Soqoni ena Mataka ni Sigatabu | 4 ni Okotova, 2015

Mai Vei Thomas S. Monson

Mo iVakaraitaki ka Dua na Rarama

Ni da muria na nona ivakaraitaki na iVakabula, ena noda na madigi me da vakacilava na rarama ena nodra bula eso.

Kemuni na taciq kei na ganequ, sa dua na ka talei na mai duavata tale kei kemuni. Me vaka ko ni sa kila tiko, ena noda a duavata tiko ena Epereli, eda rarawataka na nodratou sa mai takali e tolu na noda iApositolo lomani: o Peresitedi Boyd K. Packer, Elder L. Tom Perry, kei Elder Richard G. Scott. Eratou sa lesu tale ki na nodratou itikitiko vakalomalagi. Eda nanumi iratou. Eda vakavinavinakataka vakalevu na nodratou ivakaraitaki ni loloma Vakarisito kei na ivakavuvuli vakauqeti eratou sa biuta koto mai vei keda kece.

Eda kidavaki iratou kina ena yalomarau na noda iApositolo vovou dua-dua, o Elder Ronald A. Rasband, Elder Gary E. Stevenson, kei Elder Dale G. Renlund. O iratou oqo na turaga yalodina ki na cakacaka ni Turaga. Sa ganiti iratou me ratou mai tawana na itutu bibi eratou sa mai kacivi kina.

Ena dua na gauna ga oqo, niu wilika ka vakasamataka vakatitobu na ivolanikalou, e rua na malanivosa au nanuma vinaka tiko. Erau kilai vakavina ruarua vei keda. Na imatai mai na iVunau ena Ulunivanua: “Me caudre vakakina na nomudou rarama e matedra na tamata, me ra raica na nomudou

ivalavala vinaka ka vakarokorokotaka na Tamamudou sa tiko mai lomalagi.”¹ Na ikarua ni ivolanikalou a votu mai noqu vakasama niu vakasamataka tiko na ibalebale ni imatai. E tiko ena nona ivola na iApositolo o Paula vei Timoci: “Mo yaco mo nodra ivakarau era sa vakabauta, ena vosa, ena ivalavala, ena loloma, ena lomadina, ena yalosavasava.”²

Au vakabauta na ikarua ni ivolanikalou e vakamacalataka, vakalevu, na ivakarau e rawa ni da vakataukotaka kina na imatai. Sa yaco me da nodra ivakarau na vakabauta ena noda bulataka na kosipeli i Jisu Karisito ena vosa, ena ivalavala, ena loloma, ena lomadina, kei na yalosavasava. Ni da sa cakava oqo, ena caudre yani na noda rarama me ra raica na tani.

O keda yadua eda lako mai ki vuravura ni sa soli mai vei keda na Rarama i Karisito. Ni da muria na nona ivakaraitaki na iVakabula ka bula me vaka na Nona bula kei na Nona ivakavuvuli, ena caudre e lomada na rarama oqori ka vakararamataka na sala vei ira na tani.

E vola na iApositolo o Paula e ono na itovo ni bula ni dua na tamata vakabauta, na itovonibula ka na rawa kina

ni serau yani na noda rarama. Me da raica yadudua mada.

Au na cavuta vata na imatai ni rua na itovonibula—me ivakarau ena vosa kei na ivalavala. Na vosa eda vakayagataka e rawa ni veilaveti ka veivakauqeti, se e rawa ni veivakamavoataki ka veivakalailaitaki. Sa sinai tu ko vuravura nikua ena vosaca ka voleka ni wavokiti keda ena veivanua kecega. E dredre me da levea noda rogoca na kena vakayagataki vakasabalia ka vakawaleni na yaca ni Kalou. Na vosa kaukauwa e tiki tudei ni retioyaloyalo, iyaloyalo yavala, ivola, kei na ivakatagi. Sa rawarawa wale tu na kena cavuti na vosa e veivakacudrui kei na vosa kakarakara. Me da dau veivosaki ena loloma kei na vakarokoroko, me savasava tikoga noda ivosavosa ka levei na vosa se malanivosa ena veivakamavoataki

Bermejillo, Durango, Mexico

se veivakacudrui. Me da muria nona ivakaraitaki na iVakabula, ka dau vosa ena veinanumi kei na yalovinaka ena Nona gauna taucoko ni vei qaravi.

Na itovonibula tarava e cavuta o Paula, na loloma cecere, sa vakamacalataki ni loloma savasava i Karisito.”³ Au vakabauta deivaki ni ra tu wavoliti keda ena vanua eda vei qaravi kina o ira era galili, o ira na tauvimate, kei ira era yalolailai. E noda na madigi me ra vukei ka laveti na yalodra. Na iVakabula e kauta mai na inuinui vei ira sa sega na nodra inuinui kei na kaukauwa vei ira na malumalumu. E vakabulai ira na tauvimate; e vakavuna me ra lako na gera, rai na mataboko, ka rogo na didivara. E vakaturi ira cake mada ga

na sa mate me ra bula. Ena Nona gauna taucoko ni veiqaravi e dolele yani ena loloma cecere vei ira kece era gadreva tu. Ni da vakatotomuria na Nona ivakaraitaki, eda na vakalougatataka na bula, oka kina na noda.

Tarava, me da na ivakaraitaki ena lomadina. Vei au oya na kena ibalebale me da segata me tu ena noda bula na yalovinaka, na vakavinavinaka, na veivosoti, kei na vakanuinui vinaka. Na itovonibula vinaka oqo ena vakarautaka vei keda e dua na yalo ena tara na nodra bula o ira era tuwivoliti keda. Sa noqu madigi ena veiyabaki sa sivi meu veimaliwai kei na vuqa ka tu vei ira na mataqali yalo vaqo. Eda vakila e dua na yalo digitaki ni da tiko vata kei ira, na yalo e vinakata me da veimaliwai kei ira ka muria na nodra ivakaraitaki. Era vakacilava mai na Rarama i Karisito ka vukea noda vakila na Nona loloma vei keda.

Me vakaraitaka ni ra dau vakila na tani na rarama e cila mai na yalo e savasava ka dauloloma, au na wasea vei kemuni e dua na ka au sotava ena vuqa na yabaki sa oti.

Ena gauna oya, era a dabe tiko na iliuliu ni Lotu kei ira na vakaillesilesi mai Jerusalemi me ra cakacakataka e dua na veidinadinati ni lisi me baleta na qele me na tara kina na Jerusalem Centre ni Lotu. Me rawati na veivakadonui e gadrevi, me na vakadonuya na Lotu me kua ni dua na kaulotu i veivale era cakava na noda lewenilotu era na tiko ena vale oqo. Ni sa caka oti na veidinadinati, a kaya e dua na vakaillesilesi vakamatanitu ni Isireli, ka kila vakavinaka na Lotu kei ira na lewena, ni kila ni na rokovi na veidinadinati me kua na kaulotu i veivale. “Ia,” a kaya o kaya, ni nanumi ira tiko na gonevuli era na vuli kina, “na cava eda na cakava me baleta na rarama e tu e matadra?”⁴ Me cila tikoga e lomada na rarama digitaki oya, me rawa ni ra kila ka vakavinavinakataka o ira tale eso.

Me da ivakaraitaki ni vakabauta e kena ibalebale me da vakabauta na Turaga kei na Nona vosa. E kena ibalebale me da taura ka da vakamareqeta na vakabauta ena tubera na noda vakanananu kei na noda cakacaka. Na noda vakabauta na Turaga o Jisu

Karisito kei na Tamada Vakalomalagi ena vakauqeta na veika eda na cakava. Ena loma ni veilecayaki ni noda gauna, na duidui ni vakasama, kei na veilecayaki ni bula e veisiga, ena yaco me iyaqa ki na noda bula na vakabauta e veivauci. Nanuma tiko e sega ni rawa ni tu ena dua na vakasama ena dua vata ga na gauna na vakabauta kei na vakatitika, baleta o kaya kadua ena vakatala na kena ikarua. Au na tokaruataka ni sa dau tukuni wasoma vei keda—me rawa ni da maroroya tiko na vakabauta eda gadreva, sa yaga me da wilika ka vulica ka vakasamataka vakatitobu na ivolanikalou. Sa ka bibi sara na veitaratara vata kei na Tamada Vakalomalagi ena masu. Ena sega ni rawa ni da vakaweleweletaka na veika oqo, baleta o vunica kei ira na nona ilawalawa era sa segata sara tiko vakaukauwa me da malumalumu, me da guce ena yalodina. E kaya na Turaga, “Dou vakasaqara vagumatua ka daumasu tikoga ena vakabauta, ena rawa vakavinaka na veika kece e baleti kemudou.”⁵

Kena iotioti, me da yalosavasava, kena ibalebale ni da sa savasava ena yago, ena vakasama, kei na yalo. Eda kila ni valetabu na yagoda, me vakayagataki ena vakarokoroko kei na veidokai. E dodonu me vakasinaiti na noda vakasama ena vakanananu veilaveti ka vakaturaga ka vagalalataki tiko mai na veika e dau vakadukadukalitaka. Me rawa ni noda itokani tudei na Yalo Tabu, sa dodonu me da kilikili kaya. Kemuni na taciqu kei na ganequ, na yalosavasava ena kauta mai vei keda na vakacegu ni vakasama ka da na vakadonui kina me noda na yalayala ni iVakabula. E kaya o Koya, “Sa kalougata ko ira sa yalosavasava ni ra na raica na Kalou.”⁶

Ni da sa yaco me nodra ivakarau ena vosa, ena ivalavala, ena loloma, ena lomadina, ena yalosavasava, sa na vakadonui me da rarama ki vuravura.

Meu tukuna mada vei kemuni, vakauasivi vei kemuni na itabagone, ni sa vakayawaki koya tikoga ko vuravura mai na ivakavuvuli kei na idusidusi e solia mai vei keda na Tamada Vakalomalagi dau loloma, eda na kilaitani mai vei ira na lewevuqa baleta ni da duatani. Eda na duatani baleta ni da vakaisulu rakorako. Eda na duatani

baleta ni da sega ni dauvosaca ka sega ni dau vakayagataka na veika e ca ki na yagoda. Eda na duatani baleta ni da na lako tani mai na veiwalica kei na vosa veivakalailaitaki. Eda na duatani baleta ni da sa lewa me da kakua ni vakatawana e noda vakasama na iyaloalo vakasisila ka lolovira, oqori ena kauta tani na Yalotabu mai na noda veivale kei na noda bula. Eda na duatani ni da digidigi ena vuku ni savasava—na digidigi ka salavata kei na ivakavuvuli kei na ivakatagedegede ni kosipeli. Na veika oqori ka vakaduiduitaki keda mai na iwaselevu ni vuravura ena vakarautaka talega vei keda na rarama oya kei na yalo oya ka na serau yani ki na dua na vuravura sa butobuto tikoga mai.

E vakavuqa ni dau dredre me da duatani ka tu duadua ena kedra maliwa na lewevuqa. Sa matau tu me da rerevaka na ka era nanuma se tukuna na tani. E veivakacegui na vosa ni same: “A noqu rarama ka noqu ivakabula ko Jiova; ko cei meu rerevaka? A kaukauwa ni noqu bula ko Jiova; meu taqaya ena vuku i cei?”⁷ Ni da kitaka me itakele ni noda bula na Karisito, ena vakaisomitaki na noda rere ena yaloqaqa ni noda yalodina.

E sega ni dua vei keda e taucoko tu vua na bula, ka so na gauna ena veivakadrukai beka vei keda na dredre kei na bolebole eda sotava, ka vakavuna me kataremoremo mai na noda rarama. Ia, ena veivuke ni Tamada Vakalomalagi, kei na veitokoni mai vei ira tale eso, eda rawa ni taura tale mai na rarama oqori ka na vakararamataka tale na noda sala ka solia na rarama era na gadreva beka eso.

Meu vakaraitaka, au na wasea vei kemuni na veimalanivosa laulau ni dua na serekali taleitaki au a qai wilika vakadua ena vuqa na yabaki sa oti:

*Au sotava e dua na vulagi ena bogi
Na nona cina sa boko voli.
Au cegu ka solia me waqa
Nona cina mai na noqu.*

*E muri qai liwa na cagi kaukauwa,
Ka kurei vuravura,
Ia ni ruru na cagi,
Noqu cina sa boko!*

*Ia lesu mai vei au na vulagi
Nona cina se waqa vinaka no!
Dulaka mai nona yameyame
ni cina talei
Me waqa na cina ogo.⁸*

Kemuni na taciqu kei na ganequ, na noda madigi me da serau yani e wapoliti keda e veisiga, ena ituvaki cava ga eda kunei keda kina. Ni da muria na nona ivakaraitaki na iVakabula, ena noda na madigi me da vakacilava na rarama ena nodra bula eso, se noda lewe ga ni matavuvule kei na itokani, ira eda cakacaka vata, noda veikilai ga, se o ira era vulagi sara ga.

Vei kemuni yadua, au kaya, o iko e dua na luvena tagane se luvena yalewa na Tamada Vakalomalagi. O lako mai na Nona iserau mo mai bula e vuravura ena dua na tabagauna, mo vakaraitaka yani na nona loloma kei na ivakavuvuli na iVakabula ka vakacilava na nomu rarama ena yaloqaqa me ra raica na tamata kecega. Ni sa cava na gauna oya e vuravura, kevaka o sa cakava na nomu itavi, ena nomu na veivakalougataki lagilagi mo lesu tale ka bula vata kei Koya me tawamudu.

E veivakadeitaki na nona vosa na iVakabula: “Oi au na rarama kei vuravura: ko koya sa muri au ena sega ni lako ena butobuto, ena tu ga vei koya na rarama ni bula.”⁹ Au vakadinadina-taki Koya. O Koya na noda iVakabula ka Dauveisereki, na noda Dautataro vei Tamana. O Koya na noda iVakaraitaki ka noda kaukauwa. Sai Koya na “rarama sa cilava na butobuto.”¹⁰ Me da yalataka o keda yadua eda rogoca tiko na noqu vosa me da muri Koya, ka yaco me rarama serau ki vuravura, sa noqu masu ena Yacana tabu, io ko Jisu Karisito na Turaga, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 5:16.
2. 1 Timoci 4:12.
3. Moronai 7:47.
4. Raica na James E. Faust, “Na Rarama e Matadra,” *Liaona*, Nove. 2005, 20.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 90:24.
6. Maciu 5:8.
7. Same 27:1.
8. Lon Woodrum, “Lamps,” in *Love at Your Door* (1977), 96.
9. Joni 8:12.
10. Vunau kei na Veiyalayalati 6:21.

Mai vei Elder Ronald A. Rasband

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Loloma i Jisu

Na noqu ivakadinadina baleti Jisu Karisito sa tarai cake sara ena levu ni ka duatani e sa sotavi kau a kila mai kina na Nona loloma levu me baleti keda yadudua.

Kemuni na taciqu kei na ganequ ena veiyasai vuravura, au vakavinavina vakalevu vei iratou na Mataveiliutaki Taumada ena nodratou sureti au meu wasea na noqu ivakadinadina ena Siga ni Vakacecegu edaidai. Na qaqa ni dua na serenilotu ni Yalododonu Edaidai e vakamacalataka na veika au sa vakila tu oqo:

*Loloma i Jisu au na dau qoroya tu,
Au qai kurabui nona dau karoni au. . . .
Au druka ni siro mai nona itutu sa dokai
Vueta na yalo kaukauwa vaka i au,
Na Nona loloma qai solia mai vei au,
Meu Nona meu bula meu qai lesu ki
Vua. . . .
Sa taleitaki tu, talei tu vei au!¹*

Ena vica na siga sa oti au kalougata niu a laki sotavi iratou na Mataveiliutaki Taumada ka ciqoma na veikacivi oqo mai vua na noda parofita lomani, o Peresitedi Thomas S. Monson. Au vakadinadinataka vei kemuni na qa-qaco kei na loloma e tu vei Peresitedi Monson ena nona kaya mai vei au, “Na veikacivi oqo e lako mai vua na Turaga o Jisu Karisito.”

Au sa vakadrukai kau sa yavalati sara ga mai loma ena noqu vakasamataka na ibalebale kei na bibi ni vosa ka a cavuta

mai vakamalua vei au na noda parofita yalololoma. Peresitedi Monson, Peresitedi Eyring, Peresitedi Uchtdorf, au lomani kemudou kece kau na veiqravi vua na Turaga vakakina vei kemudou ena yaloqu taucoko ena noqu vaka-sama kei na noqu kaukauwa kecega.

Isa, na noqu dau lomani Peresitedi Boyd K. Packer kei Elder L. Tom Perry kei Elder Richard G. Scott. Sa ka levu saraga na noqu dau nanumi ratou. Au kalougata niu a tuberi ka vakavulici ena ruku ni yavadratou na Veitacini oqo. Au na sega sara ga ni rawa ni laki daramaka na nodratou ivava, ia, au kalougata ni rawa meu tucake ena

tabadratou ka tomana na veivakalotu-taki ni Turaga.

Niu vakasamataki ira era sa vukei au meu mai vaka tu oqo edaidai, au nanuma taumada na noqu daulomani ka itokani tawamudu, o Melanie. Ena veiyabaki sa oti, sa veivuke ni moici au o koya me vaka na tete ena liga ni dautuli kuro ki na dua na tisaipeli yalodina i Jisu Karisito. Na nona loloma kei na veitokoni, kei ira na lima na luvei keirau, ira na watidra, kei na 24 na makubui keirau, era tokoni au. Ki na noqu matavuvale talei, au lomani kemuni.

Me vakai Nifai ena gauna makawa, au a sucu mai na itubutubu vinaka ena kosipeli kei ira mai na itubutubu vinaka ena ono na itabatamata ki muri. O ira na tubuqu sara eliu ka curuma na Lotu a lako mai Igiladi kei Denmark. O ira na ivuvu makawa oqo a solia kece na nodra igu ki na kosipeli i Jisu Karisito ka laiva tu mai e dua na ivotavota kivei ira na nodra kawa mera vakamuria. Au vakavinavinaka ki na dua na matavuvale matatamata Yalododonu Edaidai, kau kila ni oqo e sa dua na takete yaga meda na sasagataka taucoko.

Vuqa tale era a vakaitavi ena vakarautaki ni noqu bula ki na veikacivi oqo. Era oka kina na noqu itokani vagone kei na nodra matavuvale, iliuliu makawa, qasenivuli, kei na dau ivakaraitaki vinaka tudei. Meu okati ira talega mai na gauna makawa ni noqu kaulotu ki na veivanua ena tokalau kei ira na noda daukaulotu lomani mai na Tabana ni Kaulotu ena Vualiku kei New York. Kivei ira e vuqa ka

vakayarayarataka ka moica na noqu bula, au sa vakavinavinaka vakalevu.

Au sa vakamareqeta na noqu veiqaravi vata voli kei ira na Veitacini ena Vitusagavulu. Au sa mai tiko ena dua vei ira na kuoramu cecere kei na mataveitacini taleitaki ena Lotu me 15 na yabaki. Vinaka vakalevu, kemudou na noqu itokani dauveiqaravi. Oqo au sa vakanamata ni lewena e dua na kuoramu vou. Peresitedi Russell M. Nelson, sa ka levu na noqu lomani kemuni kei ira yadua na lewe ni Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua.

Au sa kalougata vata kei Sisita Rasband me keirau sikovi ira na

lewenilotu ena qaravitavi e so ki na veitabanilotu kei na tabana ni kaulotu ena veiyasai vuravura. Keirau taleitaki ira na Yalododonu Edaidai ena veivanua kecega! Sa mai vakatorocaketaka na neirau vakabauta na nomuni vakabauta; sa mai taraicake na neirau ivakadinadina ena nomuni ivakadinadina.

Oqo, kevaka e rawa la niu biuta koto e dua na itukutuku lailai vei kemuni, sa ikoya oqo: e sa kaya na Turaga, “Dou veilomani; me vaka au sa lomani kemudou.”² Sa dei na lomaqu ni sa sega na digidigi, ivalavala ca, se cakacala ko na cakava se dua tani tale me na veisautaka na Nona loloma kivei iko se kivei ira. Sega ni kena ibalebale o ya ni vakatara se vakalaiva o Koya na itovo cati—au kila ni sega ni rawa Vua—ia sa kena ibalebale ga meda dodoliga yani kivei ira na tacida ena yalololoma mera sureti, vakayarayarataki, qaravi, ka vueti mai. O Jisu Karisito a rai baleta na itovo ni bula ni tamata, itutu, kei na ituvaki me rawa ni vakavulici ira kina ena dina momona oqo.

Au sa dau vakatarogi wasoma ena gauna cava au a ciqoma kina na noqu ivakadinadina.

Au sega ni nanuma rawa na tawavei-vakabauti kivua na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito. Au sa dau lomani

Rau mai na gauna au a vulici Rau kina ena duru ni yavai tinaqu na agilosu, ni wilika voli na ivolanikalou kei na italanoa vakosipeli eso. Na vakabauta makawa o ya e sa tubu ki na kilaka ka sa ivakadinadina totoka me baleta na Tamada Vakalomalagi, ka sa dau rogoca ka sauma na noda masu. Na noqu ivakadinadina me baleti Jisu Karisito e sa taraicake mai na vuqa na veika vakasakiti a sotavi kau sa mai kila kina na Nona loloma levu me baleti keda yadua.

Au vakavinavinakataka na Veisorovaki ni noda iVakabula ka gadreva me vakai Alama meu tabalaka na domoqu kei na davui ni Kalou.³ Au kila o Josefa Simici e sa parofita ni Kalou ni Veivakalesuimai ka sa vosa ni Kalou na iVola i Momani. Kau kila ni sa italai dina ni Kalou o Peresitedi Thomas S. Monson ka parofita ena vuravura edaidai.

Ni da muria na noda parofita, au masuta me na tiko e lomada na loloma cecere kivei ira na tani ka yaco me da na ivakadinadina bula sara ni “loloma i Jisu sa talei vei [keda].” Ia, me sa qai “talei tu vei [iko kei] au.” Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Loloma i Jisu,” *Serenilotu*, na. 110.
2. Joni 13:34.
3. Raica na Alama 29:1.

Mai vei Elder Gary E. Stevenson
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na Dina Rawarawa ka Bibi

*Na Tamada Vakalomalagi sa vakaisosomitaka na gauna ni
veivakararawataki meda sa na bula tiko ena taucoko ni gauna.*

Taciqu kei na ganequ, sa balavu sara mai na gauna e vakayacori kina na koniferedi me ratou dabe tu e cake o Peresitedi Boyd K. Packer, kei rau o Elder L. Tom Perry kei Eldeer Richard G. Scott ka ratou na vosa ena dua vei ira na na soqoni ni koniferedi. Makare vinaka tu na noda vakananumi iratou kau na cavuta na noqu vakavinavinaka vei iratou ena duidui ka dei vinaka tu ni nodratou kila kei na ivakadinadina kei Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki.

Meu tomana, o au, me vakai kemuni, sa da vaqacacotaki ena noda tokoni Peresitedi Thomas S. Monson me parofita, daurairai, ka dauvakatakila, kau raica cake na nona yalodina vakaiapositolo ka sa rauta mai oqo ni 50 na yabaki.

Sa vakakina ena mataka ni siga Tusiti ena macawa oqo ni oti toka vakalailai na 9 na kaloko ni qai vakarau bese tiko na Matabisopi Veiliutaki kei iratou na Mataveiliutaki ni iWasewase e Esia, ni ratou lako mai kina koniferedi raraba oqo, kau qai kacivi mai meu laki sota vata kei Peresitedi Monson kei rau na nona daunivakasala. Dua na gauna lekaleka oya niu sa curu yani kina rumu ni bese veibasai kei na nona valenivolavola, kau rairai vaka au taqaya ena

noqu dabe veibasai toka mai vei iratou ka qai vosa mai me vakayalodeitaki au. E a kaya, ni kila noqu yabaki, niu sa rairai gone sara ga mai na noqu yabaki.

Vakalailai ga, sa tukuna sara mai o Peresitedi Monson ni nona sa mai gusuna tiko na Turaga sa mai vakade-wataka tiko na veikacivi kina Kouramu ni Le Tinikarua vei au. E a tarogi au se'u na vakadonuya na veikacivi, ka muria yani e dua na tama ni dalaga ni

kidrowa vakaitamera kau mai vakadonuya yani na veikacivi. Ni bera niu qai tuvana yani na levu ni noqu kidrowa, ka levu ga na vakilai niu sega ni yacova na ivakatagedegede o ya. Sa qai kaya cake mai o Peresitedi Monson ena nona vakamacalataka na gauna e a kacivi kina ena vica na yabaki sa oti mai vei Peresitedi David O. McKay me iApositolo, ka vakila talega kina o koya na nona sega ni veiraurau. A kaya ga mai ena domo malumu, "Bisopi Stevenson, na Turaga ena vakaiyargitaki ira e kaciva mera vei qaravi." Na veivosi rogo malumu oqori ni dua na Parofita sa itakataka ni yalovakacegu, na ruru ena gauna ni cava kei na dua na gauna ni vakadeitaki ni yalo mai na gauna o ya me yacova mai nikua.

Au laki talaucaka vei watiqu o Lesa na ka au se qai wasea ga oqo vei kemuni ena siga tikoga o ya ni keirau sa laki dabe vata toka ena dua na tutu vakanomodi ni Lomanibai ni Valetabu ka sarava tu yani na valetabu kei na vale kilai na Tabernacle ni duri tu mai e matai keirau. Ni keirau vakananuma lesu na veika e yaco ena siga o ya, keirau raica ni keirau dei toka ena neirau vakabauti Jisu Karisito kei na veika keirau kila baleta na yavu ni bulamarau. Oqo sa veimuataki sara ga yani kina titobu ni noqu lomani Lesa. O koya na rarama ni matanisiga ena noqu veisiga ka dua na luvena yalewa nuitaki na Kalou. Sa dua na dauveiqaravi gugumatua ka sa

dauloloma sara ga kina tamata kecega. Au na tovolea meu bula ka ciqoma na veivakalougataki ena neirau me tawamudu.

Au vakaraitaka na noqu lomani iratou na luvei keirau tagane e lewe ve kei na nodratou matavuvale; e tolu vei iratou eratou tiko oqo eke vata kei na watidratou, na tinadra na ono na makubui keirau; na kena ikava, e kaulotu tiko, ka sa ciqoma na veivakadonui me sarava na koniferedi oqo ena satelaiti ka ni sa oti oqo na gauna ni nodra yadra na daukaulotu ka rau sa sarava toka oqo kei nona peresitedi ni kaulotu kei na watina ena nodratou itikotiko mai Taiwan. Au lomani iratou kece kei na nodratou lomana na iVakabula kei na kosipeli.

Au vakaraitaka na noqu lomani iratou kece na lewe ni noqu matavuvale; vua na marama tinaqu kei tamaqu, ka sa mai yali ena yabaki sa oti, ka sa vakadreta sara ga vei au na ivakadinadina ka sa yaco me kadre e lomaqu mai na gauna au a se gonelailai kina. Au tomana na vakavinavinaka oqo vua na taciqu, iratou na ganequ kei ira na dui watidratou, vakakina na matavuvale nei Lesa ka ra lewe levu sara era tiko oqo eke nikua. Au vakatetea yani na

vakavinavinaka oqo vei kemuni kece na lewe voleka vakakina vakayawa ni noqu vuvale, itokani, daukaulotu, iliu-liu, kei na qasenivuli ni noqu gauna.

Au sa vakalougatataki vakalevu sara ena noqu sa mai veisemati kei iratou na Mataveiliutaki Taumada, na Le Tinikarua, na le Vitusagavulu kei ira na mataveiliutaki raraba ni veima-taisoqosoqo. Au vakaraitaka na noqu vakavinavinaka vei kemuni yadua na marama kei na turaga kau na tovolea meu na semati au voleka tikoga vei kemuni. Na Matabisopi Vakatilewa e taleitaki na isema vakalomalagi e tiko kina. Au sa na calata na noqu veimaliwai e veisiga kei rau o Bisopi Gerald Causse kei Bisopi Dean M. Davies, kei ira na matakacacaka vata.

Au tucake tu oqo e matamuni meu vakadinadinataka na vosa ni Turaga e tiko ena wase dua ni Vunau & Veiyalayalati: “Era na vunautaka yani na uto ni noqu ivakavuvuli dina, ko ira sa malumalumu kei ira na tamata wale, mera vunautaka yani ki vuravura raraba vei ira talega na tui kei na turaga”¹ Na veivosa oqo e muria yani na nona kaya na Turaga ka na vakaraitaka na nona loloma na Tamada vei ira na luvena: “Raica koi au na Turaga au sa kila tu

na veika rarawa ena yaco vei ira na kai vuravura, a ka oqo au sa kacivi Josefa Simici kina na noqu tamata ka tukuna vua na noqu ivakaro.”²

Na Tamada Vakalomalagi dauloloma kei na Luvena o Jiova ni tiko veirau na kila ni veika ena yaco ena veigauna mai muri,³ erau sa dolavi lomalagi ka sa basika mai e dua na itabagauna me valuta na gauna ni veivakararawataki e Rau kila ni na yaco mai. Vakamacalataka na iApositolu o Paula ni veidredre ena yaco mai me “gauna ni veivakararawataki.”⁴ Vei au, oqo e vakatututaka ni Tamada Vakalomalagi sa vakaisosomitaka na gauna ni veivakararawataki me da sa na bula tiko ena taucoko ni gauna.

Niu vakananuma ena vutugu na veika au sega ni veiraurau kina ena macawa oqo, au ciqoma e dua na revurevu ni ivakatakila ni vakavulici au ka vakacegui au: meu kakua ni vakananuma na veika au sega ni rawa ni cakava, ia meu vakanamata ga kina veika au rawa ni cakava. Au rawa ni vakadinadinataka na dina rawarawa ka bibi ni kosipeli.

Oqo na veivosa au sa dau wasea vakawasoma vei ira na lewe ni Lotu kei ira era sega ni lewenilotu: “Na Kalou e Tamada Vakalomalagi [dauloloma]. O keda eda luvena. . . . O Koya e tagi vata kei keda ena gauna eda rarawa kina ka marau ni da cakadodonu. Ena gadreva me dau veitaratara kei keda, ka da na rawa ni veitaratara kei Koya ena masu ni yalodina.

Sa vakarautaka na Tamada Vakalomalagi vei keda na luvena e dua na sala meda . . . lesu tale ka laki bula vata kei Koya. . . . Sa tu ena uto ni ituvatuva ni Tamada [Vakalomalagi] na veisorovaki i Jisu Karisito.”⁵

Na Tamada Vakalomalagi e a tala mai ki vuravura na Luvena me mai mate baleta na ivalavala ca ni tamata kecega Au vakadinadinataka na dina rawarawa ka bibi oqo, kau vakayacora o ya ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau & Veiyalayalati 1:23.
2. Vunau & Veiyalayalati 1:17.
3. Raica na Eparaama 2:8.
4. 2 Timoci 3:1.
5. *Vunautaka Noqu Kosipeli: Ai Dusidusi kina Veigaravi ni Daukaulotu* (2004), 31–32.

Mai vei Elder Dale G. Renlund
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Ena Mata ni Kalou

Meda na veiqaravi vakavinaka vei ira e so, meda raici ira ena mata vakaitubutubu, ena mata ni Tamada Vakalomalagi.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, vakavinavinakataki nomuni tokoni au ena noa meu dua na lewe ni Kuoramui ni iApositolo Le Tinikarua. Ena ka dredre meu vakamacalataka na kena bibi vei au. Vakauasivi na nodrau veitokoni vei au e rua na marama vakasakiti ena noqu bula: o Ruci na watiq kei na luvequ keirau lomani, o Ashley.

Na noqu kacivi e vakadinadinataka na dina ni itukutuku e a biuta tu mai na Turaga ena itekitekivu ni itabagauna oqo: “Era na vunautaka yani na uto ni noqu ivakavuvuli dina ko ira sa malumalumu kei ira na tamata wale, io mera

vunautaka yani ki vuravura taucoko.”¹ O au e dua vei ira na malumalumu ka tamata wale. Vica vata na yabaki sa oti ena noqu a kacivi meu bisopi ena dua na tabanalevu mai na tokalau kei Amerika, qai qiriti au mai na tuakaqu, ka vuku cake vei au. Ka qai kaya, “Dodonu mo kila ni Turaga e sega ni kacivi iko baleta na veika o sa vakayacora oti. Vei iko, ena rairai baleta beka na veika e dodonu mo a vakayacora. Na Turaga e kacivi iko baleta na veika e na ganita me caka ena ruku ni nomu veiliutaki, ka na vakayacori walega o ya kevaka mo na vakayacora na Nona lewa”. Au

raica rawa ni lako mai oqo vua e dua na tuakaqu ka sa dodonu vinaka sara ga ena gauna oqo.

Dua na ka totoka e dau yaco ena gauna ni kaulotu o ya na gauna e vakila kina o koya ni nona kacivi e sega ni baleti koya, ia, e baleta tiko na Turaga, na Nona cakacaka, kei ira na luvena na Tamada Vakalomalagi. Au vakila ni tautauvata kei na dua na iApositolo. Na itavi oqo e sega ni baleti au. E baleta tiko na Turaga, na Nona cakacaka, kei ira na luvena na Tamada Vakalomalagi. Segs soti ni dua na ka na itavi cava e qaravi ena Lotu, meda veiqaravi vagumatua, e dua me na veiqaravi ka kila tiko ni o, “ira oqo era luvena vakayalo na itubutubu vakalomalagi ka sa kena ibalebale, . . . ni ra sa vakayalo ka ra na laki cava kece kina.”²

Ena noqu cakacaka sa mai vakacavi, o au e dua kau dau dikeva na veimate ni uto kei na kedra vakaisosomitaki ka levu sara na tauvimate era sa bibi sara ga. Dau veiwalitaka o watiq ni na dua na ivakaraitaki ca kevaka me mai dua o koya na noqu tauvimate. Niu qai vakananuma mai sa levu sara ga na tauvimate era mate, kau sa qai vakama-tautaka me yaco vei au e dua na ituvaki ni bula veilecayaki ena gauna e dau yaco mai kina e dua na gauna dredre. Ni yaco o ya na yalorarawa kei na yalo ca sa vaka e mamada.

E a sotava o Chad e dua na cauravou ena yabaki 1986 e dua na leqa ni nona uto ka mani veisautaki kina na nona uto. E a toso vinaka sara na nona bula ena tini vakacaca na yabaki. E a cakava kece o Chad na veika e gadrevi vua me bula-bula vinaka tu ga kina ka bulataka sara tu ga na bula ni veisiga. E a laki kaulotu ka mai cakacaka ka sa gone vakarorogo sara ga vei rau na nona itubutubu. Na iotioti ni vica na yabaki ni nona bula sa bau veibolei sara toka ga ni a curu suka vakawasoma mai valenibula.

Dua na yakavi e a kau mai na tabana ni veiqaravi vakatototo e valenibula ni a sotava e dua na leqa ni cakacaka vakadodonu na nona uto. Keitou a veiqaravi vua kei ira na noqu itokani ena kena e vinaka sara ia sa dreve na inaki ni sa sega tale ni rawa me vakabulai o Chad. Keitou mai vakacegu yani kau

iVakatakarakara yaco e seredratou ni Peresitedi ni Lotu ena Vale ni Koniferedi

vakarogoya ni sa mai vakacegu o Chad. Dina ga niu rarawa ka yaloca, au taura ena yalo vakadauveiqaravi vakavuniwai. Au a vakasamataka, “O Chad e a qaravi sara vakavinaka. E a toso tale nona bula me vica vata na yabaki ka a sega ni rawa kevaka me a sega ni yaco na veika sa mai vakayacori vua.” Na veiyawaki ni yalorarawa o ya e a mai vorolaki ni rau sa curu mai kina rumu ni veiqaravi vakatotolo na nona itubutubu ka raici luvedrau ni sa davo koto ena ilavelave. Ena tiki ni sekodi o ya au sa qai raici Chad ena matai tinana kei tamana, Au a raica na vakanuinui levu kei na nanamaki ka rau a nanuma ni na vakayacora o koya, na gagadre e a tu vei rau ni na bula me balavu tale vakalailai ka vinaka cake talega. Niu sa vakananau tu vaka oya sa qai tekivu tuturu mai na wai ni mataqu. Ena kena mai veisau na itutu kei na yalo ni loloma kau na sega vakadua ni guilecava, erau sa qai mai vakalomavinakataka au na itubutubu nei Chad.

Au sa qai kila oqo ena Lotu, kevaka meda na veiqaravi vakavinaka vei ira e so, meda raici ira ena mata vakaitubutubu, ena mata ni Tamada Vakalomalagi. Ena gauna oqori eda na qai kila dina kina na ibalebale ni bibi ni yalo ni tamata. Ena gauna oqori eda na qai kila kina na nona loloma na Tamada

Vakalomalagi, vei ira kece na luvena. Eda na kila talega kina na nona dau kauwaitaki keda na iVakabula. Eda na sega ni rawa ni vakataucokotaka na qaravi ni noda itavi ena noda veiyalayalati meda tagi vata kei ira sa tagi, ka vakacegui ira era gadreva na veivakacegui vakavo kevaka meda na raici ira e matana na Kalou.³ Na kena vakarabailevutaki na noda rai oqo, sa na dolavi kina na yaloda, kina nodra rarawa, lomaleqa, kei na mosi ni yalo vei ira na tani. Ia, na Tamada Vakalomalagi ena tuberi keda ka vakacegui keda me vaka ga na nodrau a vakacegui au na itubutubu nei Chad ena vica na yabaki sa oti. Dodonu me tiko vei keda na mata meda na raica, na daliga me na rogoca, kei na yalo me na kila, ka vakila kevaka meda na vakavotukanataka na veivueti e dau tukuna wasoma ka veivakauqeti kina o Peresitedi Thomas S. Monson.⁴

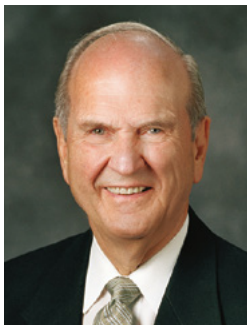
Ena gauna eda na raica kina ena mata ni Tamada Vakalomalagi eda na qai vakasinaiti ena “loloma i Karisito”⁵ Meda na kerea vua na Kalou ena veisiga na loloma vakaoqo. E veivakadreti kina o Momani, “Oi kemudou na wekaqu lomani, mo dou masuta na Tamada ena yalomudou taucoko me vakasinaiti kemudou ena loloma oqo ia na loloma sa solia vei ira era sa muria na Luvena o Jisu Karisito.”⁶

Ena yaloqu taucoko, au vinakata meu sa tisaipeli yalodina i Jisu Karisito.⁷ Au lomani Koya. Au vakacerecerei Koya. Au vakadinadinataka ni o Koya nai Lumuti, Na Mesaia. Au vakadinadinataka na nona loloma soliwale, loloma cecere, kei na loloma tawa tukuni rawa, au kuria na noqu ivakadinadina kina nodra na iApositolu, ni yabaki 2000 era a tukuna kina ni o “Karisito e se bula, ka luvena Daulomani na Kalou o Jisu. . . . O koya na rarama, na bula kei na inuinui kei vuravura.”⁸

Au vakadinadinataka ni dua na siga ena 1820 ena dua na veikau mai Niu York e a basika kina na Turaga ka sa tucaketale, vata kei na Kalou na Tamada Vakalomalagi vei Parofita Josefa Simici, me vaka ga e a kaya o Josefa Simici. Sa tu e vuravura na idola niMatabete me rawa kina ni qaravi na cakacaka vakalotu ka sa vakalesuimai me veivakabulai. Au kila na veika oqo. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau & Veiyalayalati 1:23.
2. “Na Matavuvuale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129; wiliki mai vei Peresitedi Gordon B. Hinckley me tiki ni nona itukutuku kina Soqoni ni iSoqosoqo ni Veivukei ka vakayacori ena ika 23 ni Sepiteba, 1995, mai Salt Lake City, Utah.
3. Raica na Mosaia 18:8–10.
4. Raica, me kena ivakaraitaki na, Thomas S. Monson, “To the Rescue,” *Liaona*, Julai 2001, 57–60; “Our Responsibility to Rescue,” *Liaona*, Okot. 2013, 4–5. E a vakabibitaka na itukutuku oqo o Peresitedi Monson ena nona itukutuku vei ira na Vakaitutu Raraba ena 30 ni Sepiteba, 2015, ni vakananumi ira na a soqoni tiko kina; ni a vakabibitaka tiko na itukutuku ka a solia vei ira na Vakaitutu Raraba kei na vitusagavulu ni iWasewase era a vuli tiko ena koniferedi raraba ni Epereli 2009.
5. Moronai 7:47.
6. Moronai 7:48.
7. Raica na Vunau & Veiyalayalati 18:27–28: “Ia, ko ira na Le Tinikarua mera noqu tisaipeli ka ra na taura na yacaqu mera kilai kina kei ira na Le Tinikarua, sa i ira sa gadreva mera sa na taura na yacaqu ena yalodra taucoko. “Ka ra na gadreva mera sa na taura na yacaqu ena yalodra taucoko, ka ra sa kacivi mera lako yani ki vuravura taucoko mera vunautaka na noqu kosipeli kina tamata kecega.”
8. “Se Bula na Karisito: Na nodra iVakadinadina na iApositolu,” *Liaona*, Epe. 2000, 3. Ni mai cavuti oqo eke, au sa kuria kina na noqu saini kina itukutuku meu kuria kina na nodra ivakadinadina o ira na iApositolu oqori.

Mai vei Peresitedi Russell M. Nelson
Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Dua na Kerekere Vei Ira na Ganequ Yalewa

Keimami gadreva na nomuni kaukauwa, na nomuni ivakadinadina, na nomuni rawa ni veiliutaki, na nomuni yalomatua kei na domomuni.

Elder Rasband, Elder Stevenson, kei Elder Renlund, oi keitou na Tacimudou, keitou kidavaki kemudou mai kina Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. Keitou vakavinavinakataka na Kalou ena vuku ni ivakatakila e solia vua na nona parofita o Peresitedi Thomas S. Monson.

Kemuni na taci qu kei na ganequ, ni da a sota ena koniferedi raraba ena ono na vula sa oti, e sega ni dua vei keda e namaka na veisau ena tara na uto ni veiliutaki ni Lotu. E a solia o Elder L. Tom Perry e dua na itukutuku bibi ni kena sega ni rawa me vakaisosomitaki vakarawarawa na itavi e qarava na bula ni veiwatini kei na matavuvale ena loma ni ituvatua ni Turaga. Eda kurabui ni vica ga na siga tarava eda sa rogoca kina na kenisa, ka na vakavuna na nona mai biuti keda me sa liu yani.

Dina ga ni sa torosobu tiko na bula nei Peresitedi Boyd K. Packer, e a tomana tikoga na “nona itavi” ena caka-caka ni Turaga. Sa vulaci sara ga o koya ena vula o Epereli, ia e vakadeitaka ga ni na wasea kina na nona ivakadinadina kevaka me sa tiko vua na icegu ni bula. Ni oti ga e 34 na siga mai na mate

nei Elder Perry, sa mai takosova talega kina na ilati o Peresitedi Packer.

Eda nanumi Elder Richard G. Scott vakalevu ena noda koniferedi raraba sa oti, ia eda na dau nanuma tu ga vakakina na nona ivakadinadina kaukauwa me baleta na iVakabula ena vei koniferedi sa sivi. Ia ena 12 ga na siga sa oti, a mai kacivi yani kina o Elder Scott ka na laki veisotari kei nona daulomani o Jeanene.

A noqu na gauna vinaka meu tiko vata voli kei rau na Taci qu ogo ena iotioti ni vica na siga ni nodrau bula, wili kina na noqu tokavata kei na matavuvale nei Peresitedi Packer kei Elder Scott ni bera ni mai takali na nona bula. Sa bau ka dredre sara ga vei au meu ciqoma ni rau sa mai yali vakasauri e rua na noqu itokani dredre, ka rau italai nuitaki ni Turaga. Au sa dau nanumi rau sara ga kau na sega ni vakamacalataka rawa.

Niu vakananuma voli na veika tawalokuci sa mai yaco ogo, e dua na ka e tara vakalevu sara noqu vakasama na noqu vakasaravi rau toka na dui watidrau rau se bula tiko ogo. Sa kabi dei sara toka ga ena noqu vakasama na kedrau irairai ni vakacegu tu o Sisita Donna Smith Packer kei Sisita Barbara Dayton Perry ni rau dabe toka ena yasa ni nodrau idavodavo na watidrau, ni rau sa vakasinaiti tu ena loloma, na dina kei na vakabauta savasava.

Ni dabe toka o Sisita Packer ena yasa i watina ena iotioti ni vica na auwa, e vakatakarakarataka tu na vakacegu e sega ni na kilai rawarawa.¹ Dina ni sa kila vinaka tu, ni nona daulomani ena rauta ni 70 na yabaki sa oti, sa na vakarau biuti koya, e vakaraitaka ga na irairai ni yalovakacegu ni dua na marama sinai ena vakabauta. E vaka na irairai ni agilosu me vaka na itaba ogo ena kena vakatabui na Valetabu e Brigham City.

Au raica na irairai vata ga o ya ni loloma kei na vakabauta vei Sisita Perry.

Na nona dina vua na watina kei na Turaga e laurai votu ka sa tarai au talega.

Mai na iotioti ni vica na auwa ni nodrau bula voli na watidrau, me yacova mai nikua, erau sa vakaraitaka sara ga na marama e rua oqo, na kaukauwa kei na yalodina ka sa tu vei ira era bulataka na nodra veiyalayalati.² Ena ka dredre toka na sasagataka me kilai na veika e rawa ni vakayacora na yalewa e vaka o ya na kedra ituvaki, sega walega ena matavuvale, ia sa vaka talega ena Lotu ni Turaga, ena itutu vaka radini vale vaka tina, vaka buinigone, ganei, kei na nei, vaka qasenivuli kei na iliuliu ka vakauasivi ena ivakaraitaki kei na tutaka na vakabauta.³

Oqo sa ka dina sara ena veitabata-mata ni kosipeli mai na gauna i Atama kei Ivi. Ia o ira na marama ena itabata-mata oqo era duatani sara mai vei ira tale eso, baleta ni itabatamata oqo e duatani ga mai vei ira tale e so.⁴ Na duidui oqo e kauta mai na gauna vinaka kei na itavi.

Ena tolusagavula ka ona na yabaki sa oti, ena 1979, e a parofisai kina o Peresitedi Spencer W. Kimball me baleta na revurevu ni nodra veiqaravi na marama era maroroya na nodra veiyalayalati, ni tara yani na toso ni Lotu ni Turaga ena veisiga ni mataka. E a parofisai ka kaya, “Ena levu sara na tubu ena yaco ena Lotu ena iotioti ni gauna oqo ena yaco mai baleta ni levu na marama vinaka ena vuravura oqo era na lako mai kina Lotu ena iotioti ni gauna. Oqo ena yaco baleta ni o ira na marama ena Lotu era na vakaraitaka na yalododonu kei na digidigi vakavuku ena nodra bula, vakakina ena loma ni Lotu era laurai na marama ni ra duatani ka duidui—era mamarau—mai vei ira na marama e vuravura.”⁵

Kemuni na marama o kemuni ko ni neimami ilawalawa ena gauna sa vakarau mai cava tiko oqo, na siga e kaya o Peresitedi Kimball sa tu sara ga oqo nikua. Oi kemuni na marama e a raica taumada! Na nomuni yalodina, rarama, loloma, kila-ka gugumatua, ivakaraukilikili, vakabauta, kei na buladodonu ena kauti ira mai na yalewa vinaka mai vuravura kei ira na nodra matavuvale kina loma ni Lotu ena dua na wiliwili levu sara!⁶

Oi keimami na ganemuni, keimami gadreva na nomuni kaukauwa, na nomuni ivakadinadina, na nomuni rawa ni veiliutaki, na nomuni yalomatua kei na domomuni. Na matanitu ni Kalou sega ni taucoko, ka na sega ni rawa ni taucoko kevaka e sega na marama era cakava nodra veiyalayalati ka bulataka, na marama era na rawa ni vosa ena kaukauwa kei na veivakadonui ni Kalou!⁷

O Peresitedi Boyd K. Packer e a kaya: “Eda gadrevi ira na marama era sa vakataucokotaki ka rawa ni ra veivakataucokotaki. Eda gadreva na marama era vakaivakarau ka tu talega vei ira na kila vakaveiliutaki ka rawa ni ra vakatutu ka liutaka na kena vakayacori ka veiqaravi; na marama e rawa ni ra veivakavulici, na marama e rawa ni ra na vosa. . . .

“Eda gadreva na marama e tiko vei ira na isolisoli ni kila na ka, ka rawa ni ra raica na toso e vuravura, ka kila na veika ena ka taleitaki, ia ena vakagauna ga, ka na rerevaki sara.”⁸

Nikua, meu na kuria eda gadreva na marama era kila na vakayaco veika bibi ena nodra vakabauta, ka ra sa dau yalodina sara ga ena taqomaki ni tiko savasava kei na matavuvale, ena vuravura sa tauvimate tu ena ivalavala ca. Eda gadrevi ira na marama ka sa yalodina tu ena nodra vakatawani na luve ni Kalou ena sala yalataki ki na bula vakacerece-rei; na marama era kila na ciqomi nodra ivakatakila vakataki ira, era kila na kaukauwa kei na yalovakacegu ni edaumeni ni valetabu na marama era kila na kena kacivi na kaukauwa vakalomalagi me maroroya ka vakaukauwataki ira na gone kei na matavuvale, na marama era na veivakavulici vakadodonu.

Ena noqu bula taucoko, au sa dau vakalougatataki mai vei ira na marama vakaoqo. Na watiqo sa mate o Dantzel, e a vaka na marama oqori. Au na vakavinavinaka tu ga ena vuku ni veisau ena noqu bula ka a vakayacora vei au ena *tiki kece* ni noqu bula, wili kina na noqu sasaga ena qaravi ni veisele uto.

Limasagavulu ka walu na yabaki sa oti, au a kerei meu seleta e dua na goneyalewa lailai ka sa tauvi koya voli mai na mate ni uto. E a sa mate mada o tuakana tagane ena mate vata ga o ya. Erau a kere veivuke na nona itubutubu.

Au a sega soti ni yalodei ena ka ena yaco, ia au yalataka niu na sasagataka ena noqu igu taucoko meu na vakabulai koya. Dina ga niu a solia na noqu maqosa taucoko ia e sa dreve ga na inaki ni a mani mate na goneyalewa lailai. Segi ni dede erau a kauta tale mai na itubutubu vata ga o ya e dua tale na luvedrau goneyalewa ka se qai 16 ga na vula na nona yabaki ni bula, ka a sucu vata mai kei na uto sa tauvi mate rawa tu mai. Ena nodrau kerekere ga au vakayacora tale na veisele vua na gone. Ia e mani mate na gone. Nai ka tolu ni

Sisita Barbara Perry kei Elder L. Tom Perry

gone e yali oqo ena dua ga na matavuvale sa bikai au sara ga vakalevu.

Au a lako ki vale ena yalorarawa. Au a laki davo tu ga ena fuloa ni rumu ni gade ka osivaka ena bogi taucoko. E a dabe toka ga e yasaqu o Dantzel ka vakarogoci au ena noqu sa yalataka vakavica vata niu na sega tale ni cakava e dua na veisele uto. Ni sa laki lima na kaloko ena mataka lailai, sa qai raici au mai o Dantzel ka taroga ena yalo ni loloma, “Sa oti beka na nomu tagi? Tucake ka vakaisulu. Iesu tale kina vale ni veisele. Tomana nomu cakacaka! Ena gadrevi mo vuli vakalevu cake. Kevaka mo sa soro oqo, era na qai vaka saga mosimosi tale e so mera kila na ka o sa kila rawa tu.”

Isa, au sa gadreva sara ga vakalevu na rai, yaloqaqa kei na loloma e dau tu vei watiqo! Au Iesu ki cakacaka ka tosoya noqu vuli. Kevaka me a sega na veivakadreti mai vei Dantzel, keu a sega ni tosoya noqu sasaga kina veisele uto kau na sega talega ni a vakarau

Peresitedi Boyd K. Packer kei Sisita
Donna S. Packer

kina veisele ka a vakabulai Peresitedi Spencer W. Kimball ena yabaki 1972.⁹

Kemuni na ganequ, ko ni sa raica rawa na rabailevu kei na bibi ni nomuni rawa ni veivakabulai ena nomuni na vosa-taka na veika e basika e yalomuni kei na nomuni vakasama ena veivakauqeti ni Yalotabu? Dua na peresitedi ni iteki e kaya vei au na ka e a yaco ena dua na bose ni matabose ni iteki, ka ratou sasagataka tiko e dua na bolebole dredre sara. Ena dua na gauna ni bose e qai raica ni o Peresitedi ni Lalai e galu toka ga, ka sa mani tarogi koya se bau vakila e dua na ka. “Io, sa dina sara e kaya,” sa qai vakaraitaka na nona vakasama ka

veisautaka sara ga na ilakolako ni bose o ya. Tosoya o peresitedi ni iteki ka kaya, “ni sa tekivu vosa, sa vakadeitaka vei au na Yalotabu ni sa gusu ni itukutuku kina ivakatakila ka keitou vaqara tiko ena bose o ya.”

Kemuni na ganequ, se cava ga na nomuni veikacivi, se cava beka na kemu ituvaki ni bula, keimami gadreva nomuni ivakatakila, nomuni rai kei na nomuni veivakauqeti. Keimami gadrevi kemuni mo ni vosa mai ena bose ni tabanalevu kei na iteki. Keimami gadreva na marama vakawati yadua mera vosa ni ra “sa *vakaio* ka *vakaitavi* kei waidra”¹⁰ ni ko sa veitokani kei watimu ena tuberi cake ni nomu matavuvale. Vakawati se dawai, e tiko vei kemuni na marama na kila kei na kaukauwa kei na yalo ni rawa- ka ko ni sa ciqoma na isolisoli mai vua na Kalou. Ena sega ni rawa vei keimami na turaga me keimami na tokaruataka na nomuni rawa-ka na marama.

Eda kila ni a iotioti ni ka me buli sa ikoya na yalewa!¹¹ Keimami gadreva na nomuni kaukauwa!

Na valuti tiko ni Lotu, na kena ivakavuvuli kei na ivakarau ni noda bula ena tubucake sara. Ena kena yaco tiko na ka oqo eda gadreva kina na marama ka tiko vua na kila na ivakavuvuli i Karisito ka ra na vakayagataka

na ka era sa kila mera veivakavulici vei ira na itabatamata dau saqata na veitemaki ni ivalavala ca.¹² Eda gadreva na marama era na kidava na veilawakitaki e dau vakayacori. Eda gadreva na marama e dodonu na nodra curuma yani na kaukauwa e solia na Kalou vei ira era bulataka nodra veiyalayalati ka ra vakaraitaka nodra vakabauta ena yalodei kei na yalololoma. Eda gadreva na marama e tiko vei ira na kaukauwa kei na rai e a tu vei Tinada o Ivi.

Kemuni na ganequ e sega tale ni dua na ka e bibi cake mai na nomuni na laki bula tawamudu kei na nomuni saumaki mai. O ira na marama era sa saumaki ka maroroya na veiyalayalati ka na caudre mai na nodra buladodonu era na rawa ni lako curuma na vuravura sa kakasere-sere oqo, ka ra na laurai ni ra na duatani ka duidui ena *bula* e mamarau.

Ia, nikua au sa vakamasuti kemuni na marama ena Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai mo ni toso ki liu! Taura cake na nomu itutu kei na vanua o ni gadrevi kina vakalevu ena nomuni matavuvale, ena nomuni itikotiko, kei na matanitu ni Kalou—me vaka e se bera vakadua ni bau caka. Au sa kerei kemuni mo ni vakavotukanataka na parofisai nei Peresitedi Kimball. Kau sa yalataka vei kemuni ena yaca i Jisu Karisito ke ni sa cakava vaka o ya, ena vakalevutaka na Yalotabu na nomuni sasaga ena sala se sega mada ni se bau kilai!

Au vakadinadinataka ni bula dina tiko na Turaga o Jisu Karisito kei na nona kaukauwa ni veivueti, veisorovaki, kei na veivakasavasavataki. Me vaka niu dua na nona iApositolu, au vakavinavinaka vei kemuni na marama ka vakalougatataki kemuni mo ni rawa ka ena kena ivakatagedegede e cake sara, ka vakataucokotaka na inaki ni nomuni a buli, ni da lakova vata tu na cakacaka tabu oqo. Me da duavata ena vakarautaki ni vuravura me baleta na Lesu tale mai ni Turaga. Oqo na veika au vakadinadinataka niu dua na taci-muni, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Filipai 4:7.
2. Oqo e okati kina na wainimata—ena maroroi ni ivunau meda tagicaki ira eda lomana ni ra sa toki tani ena bula oqo (raica na Vunau & Veiyalayalati 42:45).

3. Raica na veivakayararayataki nei Repeka vei Aisake vakakina vei Jekope na luvedrau ena Ai Vakatekivu 27:46; 28:1–4.
4. Raica na Joseph Fielding Smith, *Answers to Gospel Questions*, comp. Joseph Fielding Smith Jr., 5 vols. (1957–66), 4:166. Kerei mo raica oqo: O ira kece na itabatamata sa oti era vakalalaitaki ga ena dua na iwase lalai ni vuravura ka ra sa vakawabokotaki ena vuku ni vukitani, kena veibasai ni itabatamata oqo ena sega ni vakaiyalayala na kena vanua se gauna. Ena vakasinaita na vuravura ka na semati yani kina iKarua ni Lesumai ni Turaga.
5. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Spencer W. Kimball* (2006), 252–53.
6. Niu a sucu e rauta tiko ni 600,000 na lewe ni Lotu. Nikua sa rauta tiko ni 15 na milioni. Ena tosocake tikoga na iwiliwilwi oya.
7. Tukuna o Peresitedi Joseph Fielding Smith vei ira na marama ni iSoqosoqo ni Veivukei, “Sa rawa ni ko ni vosa ena lewa, baleta ni Turga sa solia vei kemuni na lewa o ya.” Mo ni vakayacora e levu cake na ka. Na cakacaka era cakava e caka ena veilesi vakalou” (“Relief Society—An Aid to the Priesthood,” *Relief Society Magazine*, Jan. 1959, 4, 5). Na taro kece oqo era a torogi tale mai vei Elder Dallin H. Oaks ena dua na soqoni ni koniferedi, “Na iDola kei na Lewa ni Matabete” *Liaona*, Me 2014, 51.
8. Boyd K. Packer, “Na iSoqosoqo ni Veivukei,” *Ensign*, Nove. 1978, 8; raica talega na M. Russell Ballard, *Veivakasalataki kei na Noda Matabose: Vulica na Veiqaravi Vata ena Lotu kei na Matavuvale* (1997), 93.
9. Raica na Spencer J. Condie, *Russell M. Nelson: Parofita, Dauveisele, iApositolo* (2003), 153–56. Me Kilai: Ena 1964 o Peresitedi Kimball e a tabaki au meu dua na peresitedi ni iteki ka vakalougatataki au ni balavu ni bula ena lekaleka ena gauna ni noqu painiatata na qaravi ni veisele-uto. Sega sara ga ni dua veikeirau a kila ni walu na yabaki yani muri au na mai qarava na veisele vei Peresitedi Kimball ka wili kina na kena vakaisosomitaki na icegecegu ni nona uto.
10. “Ni da vosa tiko ena vakamau me dua na vakaisa, meda sa na vosa ena ka e baleta na vakawati ni, *taucoko* na vakaisa. Eda sega ni vinakata noda yalewa ni YDE mera *vagagalu* ka doudou ni vosa se *vakalalai* na vakaitavi ena itavi tawamudu o ya! Yalovinaka mo *vakaitavi* ka *dinata* na nomu sa dua na isa” (Spencer W. Kimball, “Privileges and Responsibilities of Sisters,” *Ensign*, Nove. 1978, 106).
11. “Na inaki kece e vuravura kei na veika kece sa tu e vuravura ena sega ni yaga kevaka me sega na yalewa—sa dua na inuinui ena ituvatua ni veibuli ni matabete” (Russell M. Nelson, “Lesoni mai vei Ivi,” *Ensign*, Nove. 1987, 87). “O Ivi e iotioti ni ibulibuli ni Kalou, na iusutu kece ni veibuli ka sa qaravi oti” (Gordon B. Hinckley, “Na Yalewa ena Noda Bula,” *Liaona*, Nove. 2004, 83).
12. Raica na Russell M. Nelson, “Gonelalai ni Veiyalayalati,” *Ensign*, Me 1995, 33.

Mai vei Elder Gregory A. Schwitzer
Ena Vitusagavulu

Me Sa Rogo Mai na Biukila

E gadreva o vuravura na tisaipeli eso i Karisito ka rawa ni vakadewataka vakamatata na itukutuku ni kosipeli mai na lomana.

Ena vulaikatakata se qai oti ga oqo a mai tiko voli vata kei keirau e rua na makubui keirau tagane, ni rau laki vakaitavi na nodrau itubutubu ena dua na itaviqaravi taubale ni ivuvu ena nodratou iteki. A vinakata matua na luvei keirau yalewa me rau na vakatovototaka na taba piano o rau na gone ni rau yali voli mai vale. A kila o koya ni na guilecavi rawarawa na vakatovotovo ena vica na siga vata kei na tubudrau. Dua na yakavi au a dabe kei na makubuqu yabaki 13, o Andrew, ka vakarogoci koya.

E mamakutu sara na gonetagane oqo ka taleitaka na tiko e tautuba. Sa rawa vua me na vakayagataka taucoko na nona gauna ena vakasasa kei na siwa. Ena nona vakatovotovo taba piano voli, au rawa ni vakila ni a vinaka cake vua me siwa voli ena dua na uciwai voleka ga. Au vakarorogo tu ni tabaka voraki toka na ivakatagi yadua ni dua na sere kilai levu. Na veirorogo kece e tabaka a duavata tu ga na kena inaki kei na irogorogo, ka vakavuna me dredre ni vakatakilai vinaka kina na kena memela. Au a dabe tikivi koya ena teveli ka vakamacalataka na bibi ni kena tabaki vakaukauwa toka na veiki

memela ka vakalailai sobu ena veirorogo ka salamura na memela. Keirau veitalanoataka na veivakurabuitaki levu ni ivakatagi na piano. E sa rawa ni dua na itomo ni domona vakaikoya kei na ka e vakila ka yaco me dua na iyaya totoka ni veitaratara. Me vaka ga e vosa ka toso malua na tamata mai na dua na vosa ki na dua tale, sa dodonu me vakakina na drodro ni memela ni da toso mai na dua na rorogo ki na dua tale.

Keirau a veidredrevaki ni a tovolea se baci tovolea tale. A tosocake na nona

matadredredre ni sa tekivu rogo vakamalua mai na memela kilai levu mai na rorogo a vakasaurarataki taumada. Sa yaco me matata sara na itukutuku: “Au luve ni Kalou, e a talai au mai.”¹ Au a tarogi Andrew ke a rawa ni vakila na duidui ena itukutuku. A sauma o koya, “To, Tukaqu, au rawa ni vakila!”

A vakatavulici keda na iApositolo o Paula me baleta na veidutaitaki ni veivosaki ki na iyaya ni vakatagi eso ni a volavola kivei ira mai Korinica:

“Ta na veika sa sega ni bula ka sa dau rorogo, se na bitu ni vakatagi se na api, kevaka sa sega ni duidui na kena rorogo, ena kilai vakaeveri se sa cava nai balebale ni ka sa laga ena bitu ni vakatagi se na api?”

“Ta kevaka ena rorogo na davui ni valu ka sega ni kilai na kena rorogo, o cei ena vakarautaki koya me laki valu?”²

Ke tiko e dua na gauna e gadreva kina o vuravura na tisaipeli eso i Karisito ka rawa ni vakadewataka vakamatata na itukutuku ni kosipeli mai na lomana, sa ikoya oqo. Eda sa gadreva na kaci matata ni biukila.

E sa noda ivakaraitaki vinaka sara o Karisito. A dau vakaraitaka tu ga o Koya na yaloqaga me tutaka na ka e dina. E voqa yani na Nona vosa ki na veisenituri ni sureti keda meda nanuma ni lomana na Kalou kei ira na wekada, ni muria taucoko na ivunau ni Kalou ka da bula rarama voli ena vuravura. A sega ni rere o Koya me vosa saqata na kaukauwa vakavuravura se o ira na daunilewa ena Nona gauna, dina ga ni ra a saqata voli na Nona ilesilesi ka solia Vua na Tamana Vakalomalagi. A sega ni vakarautaki na Nona vosa me veivakasevai ia me vakayararataka ga na loma ni tamata. E kila vakamatata o Koya na lomai Tamana ena ka taucoko a kaya ka cakava.

Au taleitaka talega na ivakaraitaki nei Pita, ka a tu doudou e matadra na tamata ni vuravura ena yaloqaga kei na duavata ena siga ni Penitiko. Ena siga oya era a vakasoqoni vata na tamata mai na vuqa na vanua ni vakasewasewani voli na Yalododonu eliu baleta ni ra rogoci ira ni vosataka na vosa tani eso ka nanuma era sa materani. O Pita, ni vakatawani na lomana ena Yalotabu, a tucake me taqomaka na Lotu kei ira na lewena.

A vakadinadina o koya ena veivosa oqo: “Oi kemudou na kai Jutia, kei kemudou kecega sa tiko e Jerusalemi, mo dou kila na ka oqo, ka rogoca na noqu vosa.”³

A qai veivakaroti mai na ivolanikalou o koya ka tu kina na parofisai i Karisito ka tukuna vakadodonu na ivakadinadina oqo: “O koya oqo me kila sara kina na mataqali taucoko nei Isireli, ko Jisu oqo, ko koya dou a vakota ki na kauveilatai, sa lesia na Kalou me Turaga ka Karisito talega.”⁴

Vuqa era rogoca nona vosa ka vakila na Yalotabu, ka lewena e 3,000 na tamata na ilawalawa ni Lotu eliu. Oqo e sa ivakadinadina bula ni dua na turaga se marama ka sa lomana voli me vakadinadinataka ni sa vaka me gole tiko ena mua veibasai o vuravura, ni sa rawa ni vakayaco veisau.

Ni da sa caka vakatulewa vakalewenilotu meda tucake ka vakadinadinataka vakaukauwa na ivunau ni Kalou kei na Nona Lotu, e dua na ka e veisau e lomada. Eda sa vakararamataki ena iserau ni Matana, eda sa vakavolekati ki na Nona Yalotabu. O Koya sa na qai liu vei keda ka tiko ena “[yasada] imatau kei na [yasada] imawi, ia na

[Nona] Yalotabu ena tiko e [lomada], ka vakavolivoliti [keda] na [Nona] agilosu, ka laveti [keda] cake.”⁵

Na tisaipeli dina i Karisito era sega ni dau vakaulubaletaka na ivunau ni sega ni veirauti kei na ivakavuvuli oqo ni vuravura. O Paula e dua tale na tisaipeli yaloqaga, ka tukuna vakadoudou ni o koya e “sega ni maduataka nai tukutuku vinaka kei Karisito: ni sai koya oqo na kaukauwa ni Kalou me vakabulai kina ko ira yadua era sa vakabauta.”⁶ O ira na tisaipeli dina era dau matataka na Turaga ni sega madaga ni kena gauna veiganiti me vakayacori vakakina. Era gadreva na tisaipeli dina mera vakauqeta na loma ni tamata, sega ni vakalomavinakataki ira ga.

E dau sega ni vakavuqa se veivakacegui soti meda tutaki Karisito. Au vakabauta ni a vakakina vei Paula ni a kacivi ena matai Tui Akaripa ka tukuni me vakadodonutaki koya ka wasea na nona itukutuku. O Paula, ni sega tale ni wawa, a tukuna vakadoudou saraga na nona vakabauta me vakadinadinataka kina na tui veivakatotogani oqo ni a “volailai sara” ni rawai me lotu va-Karisito.

A vakadinadinataka na vosa nei Paula na nona gagadre me rawa ni ra kila *vakamatata* na tamata na ka ena tukuna. A tukuna o koya vei Tui Akaripa ni sa nona gagadre o ira kece na rogoci koya era na sega ni “volailai” mera lotu va-Karisito ia mera yaco “vakatautauvata” ni tisaipeli i Karisito.⁷ O ira ka vosa vakamatata e rawa ni vakayacora oqo.

Ena vuqa na yabaki noqu vulica voli mai kina na italanoa ni tadra nei Liai ena iVola i Momani,⁸ au dau vakananuma tu ga na vale levu me dua na itikitiko era vakatawana walega na dauvakacaca. A vakasinaiti tu na vale ena tamata era veivakalialiai ka dusi ira tiko na yalododonu ka sa kukube tu ki na ititoko kaukamea, ka matataka na vosa ni Kalou, ka sa yacova yani na vunika ni bula, ka matataka na loloma ni Kalou. Eso e sega ni taqea rawa na kaukauwa ni nodra vakacacani mai vei ira na tamata ka ra sikalutu. So tale era navuca me tomani ira na veivakalialiai tiko ena vale levu. E sega li ni tiko vei ira na yaloqaqa mera vosa doudou kina ni saqata na veivakalewai se itukutuku eso ni vuravura?

Ni’u vakasarava voli na toso tani ni vuravura oqo mai vua na Kalou, au vakasamataka na vale oqo e sa tubu tiko vakaiwiliwili. Vuqa e raici ira ni

veigoleyaki voli nikua ena buturara ni vale levu oya, ka sega ni vakila ni ra sa tiki tiko ni kena itovo vakavanua. Era dau rawai vakavuqa ki na veitemaki kei na veitukutuku. Eda kunei ira vakaoti ni ra veivakalialiai se veitokoni voli kei ira na dauveivakacacani.

Ena veiyabaki au a dau nanuma ni ra veiwalitaka voli na ilawalawa veivakacacani na ivakarau ni nodra tutaka na nodra bula na yalododonu, ia na veidomo mai na vale oya edai e sa veisautaka na kena rorogo kei na ivakarau. O ira na veivakacacani era dau tovolea wasoma mera vakurabuitaka na itukutuku rawarawa ni kosipeli ena bololaki ni so na usutu makawa ni Lotu se ena nona dusi vakasewasewani e dua na parofita se iliuliu. Era sa bololaka tale tikoga na uto saraga ni noda ivunau kei na lawa ni Kalou, ka a soli mai ena Buli kei vuravura. O keda, vaka na tisaipeli i Karisito ka lewe ni Nona Lotu, meda kakua sara ni sorova na ititoko kaukamea oya. Sa dodonu meda vakila ni rogo voli na domo ni biukila mai na vu ni lomada vakaikeda.

Na itukutuku rawarawa oya ni Kalou e sa Tamada Vakalomalagi dauloloma ka sa Luvena o Jisu Karisito. Sa vakalesui mai na kosipeli ena gauna

oqo mai vei ira na parofita bula, ka sa ivakadinadina na iVola i Momani. Na salatu ki na bula marau e sa mai na maucokona ni matavuvale me vaka a yavutaki ka vakatakilai taumada mai vua na Tamada Vakalomalagi. Oqo na memela kilai levu ni tukutuku e rawa ni ra vakila e vuqa baleta era a rogoca mai na nodra bula taumada.

Sa kena gauna vei keda, na Yalododonu Edaidai, meda tucake ka vakadinadinataka. Sa kena gauna oqo me ulabaleta kina na rorogo ni vuravura na duidui ni memela ni kosipeli. Au kuria na noqu ivakadinadina ki na itukutuku ni iVakabula kei na Dauveivuetai ni vuravura oqo. E bula o Koya! Sa vakalesui mai na Nona kosipeli, ka sa rawa ni veivakadeitaki na veivakalougatataki ni bula marau kei na vakacegu ena bula oqo mai na bulataki ni Nona ivunau kei na muri ni Nona salatu. Oqo na noqu ivakadinadina ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Au Luve ni Kalou,” *Sere ni Lotu*, na. 185.
2. 1 Korinica 14:7–8.
3. Cakacaka 2:14.
4. Cakacaka 2:36.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 84:88.
6. Roma 1:16.
7. Raica na Cakacaka 26:26–30.
8. Raica na 1 Nifai 8.

Mai vei Elder Claudio R. M. Costa
Ena Vitusagavulu

Ni ra na Daunanumi Koya Tikoga

Au taleitaka meu vulica ka vakananuma vakatitobu na bula nei Koya ka solia na nona ka kecega ena vukuqu kei keda kece sara.

Au dau taleitaka na sere ni Lalai ka kaya:

Talanoataka vei au na italanoa kei Jisu au dau taleitaka na rogoca Veika au na kerea me tukuna vei au ke a tiko eke.

Na bati ni salatu, tukuni ni wasawasa, iTalanoa kei Jisu, Tukuna mai vei au¹

Au vakabauta na kena tekivutaki me dua na ivalavala tudei na kena talano-ataki na italanoa kei Jisu vei ira na luveda kei na noda matavuvale e dua na sala digitaki me da vakatabuya kina na Siga ni Vakacecegu ena noda veivale.

Oqori ena kauta dina mai e dua na yalo vinaka ki na noda vale ka vakarautaka ki na noda matavuvale na ivakaraitaki eso mai vua na iVakabula vakataki Koya.

Au taleitaka meu vulica ka vakananuma vakatitobu na bula nei Koya ka solia na nona ka kecega ena vukuqu kei keda kece sara.

Au taleitaka meu wilika na ivolanikalou me baleta na Nona bula tawa cala, ni oti na kena wiliki na ivolanikalou ka tukuna na veika a sotava o Koya, a bobo na mataqu kau tovolea meu

raitayaloyalotaka na veigauna tabu oqo kau vakavulici ka vaqacotaki kina.

Na gauna me vaka:

- Na nona kasivi ena qele ka, ni sa waka rawa na soso mai na kasivi, a boroya e matana na tamata mataboko ka kaya vua, “Laki tavoi ki na isilisili ko Sailoama.” A sa lako yani ka “tavoi ka lako tale mai ka rai rawa.”²
- Na nona vakabula na yalewa sa turidrabalavu ka a tara na tutu ni Nona isulu, ni vakabauta ena nona tara ga na Nona isulu ena bula kina.³

- Ena nona rairai vei ira na Nona tisai-peli, ka taubale e dela ni wai.⁴
- Ni lako vata kei ira na tisaipeli ena gaunisala ki Emeo ka dolava na ivolanikalou ki na mata ni nodrau kila ka.⁵
- Ena nona rairai vei ira na tamata e Amerika ka tukuna vei ira me ra lako mai Vua ka curumaka na ligadra ki sarisarina ka tara talega na we ni ivako ena Ligana kei na Yavana, me rawa ni ra kila ni sai Koya ga “na Kalou ni Isireli, kei na Kalou ni vura-vura kecega, [ka] sa mate ena vuku ni nodra ivalavala ca na kai vuravura.”⁶

Au reki niu kila ni tu eso na itubutubu era dau talanoataka na italanoa kei Karisito vei ira na luveda. Au kila oqo ena noqu vakaraici ira toka na gone lalai ena Lotu ena nodra vakaitavi ena veituvatava ni Lalai, vakakina ena veisoqoni tale eso.

Au vakavinavinaka vei rau na noqu itubutubu ena nodrau vakavuvulitaki Karisito vei au. Au raica tiko ga na nona ivakaraitaki na iVakabula e vukei keirau kina kei na watiqu lomani ena neirau vakavulici ira na luvei keirau.

E vakasinaiti ena reki na yaloqu ena noqu raici ira na luvequ ni ra talanoataka na italanoa kei Karisito vei ira na maku-buqu. E vakananuma vei au e dua na ivolanikalou taleitaki, e tiko ena 3 Joni, wase 1, tikina 4, ka vaoqo na kena ro-rogo, “Sa ka levu na noqu reki ena vuku ni ka e duabau ga oqo, niu sa rogoca era muria na dina ko ira na luvequ.” Na cava me kua kina o ira talega na makubuqu?

Au vakavinavinaka vei ira na noda iliuliu, era sa vakavuvulitaki Karisito tiko ga vei keda, me baleta na vakarokorokotaki ni Siga ni Vakacecegu, ka vakakina na vakayagataki ni sakaramede ena Vei-Sigatabu yadua me vakarokorokotaki kina na iVakabula.

Na Siga ni Vakacecegu kei na sakaramede ena marautaki vakalevu ni da vulica na italanoa eso kei Karisito. Ni da vakayacora vakakina, eda sa tauyavutaka na ivakarau tudei ena tara cake na noda vakabauta kei na noda ivakadinadina ka taqomaka talega na noda matavuvale.

Ena vica na macawa sa oti, ena kena vulici tale tiko na itukutuku nei Peresitedi Russell M. Nelson ena koniferedi

raraba sa oti, kei na noqu vakananuma tiko vakatitobu na siga ni Vakacecegu, au vakila e dua na vakavinavinaka titobu me baleta na veivakalougatataki kei na galala me rawa ni da vakaivotavota ena sakaramede. Vei au, oqo e dua na gauna bibi sara, tabu, ka vakayalo. Au taleitaka vakalevu na soqoni ni sakaramede.

Ena noqu vakananumu vakatitobu, au vulica vakamalua sara na vakalougatataki ni madrai kei na wai. Au wilika ka vakasamataka vakatitobu na masu ni sakaramede kei na cakacaka vakalotu ni sakaramede. Sa tekivu meu vakasamataka vakabibi ka taleva ena noqu vakasama kei na yaloqu na veika a yaco era semati ki na sakaramede.

Ena yalo ni vakasama titobu, au vakananuma lesu tale, na imatai ni siga ni kanavata ni madrai sega ni vakaleveni, ni sauma ko Jisu na nodratou taro na Nona tisaipeli ena vanua me vakarautaki kina na Lakosivia, a sauma ka kaya, “Lako vua na tamata ko ya ki na koro, ka kaya vua, Sa kaya na iVakavuvuli, Sa voleka na noqu siga; koi Au kei ira na noqu tisaipeli, keitou na ia na kanavata ni lakosivia ena nomu vale.”⁷

Au tovolea meu raitayaloyalotaka ena noqu vakasama na nodratou voli kakana ka vakarautaka vakamaqosa na teveli me ratou kanavata Kaya ena siga bibi ko ya: na teveli me rauta e 13 na tamata, o Koya kei ira na tinikarua Nona tisaipeli, sa dau lomana ko Koya.

Au tagi niu raitayaloyalotaka na Kari-sito ni kana vata kei iratou, qai kaya cake, “Au sa kaya vakaidina vei kemudou ni na soli au yani e dua vei kemudou.”⁸

Au vakasamataka iratou na tisaipeli yalorarawa ena nodratou tarogi Koya, “Noqu Turaga koi au beka?”⁹

Ni tarogi Koya o Jutasa ena taro vata oya, a sauma vakamalua, “O sa kaya dina mai.”¹⁰

Au rawa ni raitayaloyalotaka na liga oya ni sa veivakabulai, veivakacegui, veivakatataki cake, ka veivakalougatataki ni dovia na madrai ka kaya ko Jisu, “Taura, kania oqo na yagoqu.”¹¹

Sa qai taura ko Koya e dua na bilo sa tu kina na waini, sa vakavinavinaka ka solia vei ira na bilo, ka kaya, “Dou gunu kece kina; oqo na noqu dra ni veiayalayalati vou sa liviraki ena vukudra e lewevuqa me bokoci na ivalavala ca.”¹²

Ena noqu vakasama, au raici ira na tisaipeli, yadudua, ka kunea e matadra

na nodra lomaleqataka na iVakavuvuli, era dau lomana vakalevu. E vaka ga niu dabe sara tikoga vata kei iratou, ka sarava tiko na veika kece. Au vakila e dua na mosi kaukauwa e yaloqu, vakasinaiti ena yaluma kei na rarawa ena veika sa vakarau me sotava o Koya ena vukuqu.

Sa sinai na yaloqu ena gagadre meu tamata vinaka cake. Ena veivutuni kei na rarawa, au diva vakaukauwa sara ke rawa niu vakamamacataka se levea na tuturu ni vica mada ga na turu ni Nona dra ka vakadavei mai Kecisemani.

Au qai vakananuma na sakaramede eda dau vakaivotavota kina e veimacawa me da vakananumi Koya. Niu kitaka tiko vakakina, au vakananuma na veivosa yadua ni masu ni madrai kei na wai. Au vakananuma vakatitobu na vosa “ka dau nanumi Koya” ena masulaki ni madrai, vakakina “ni ra na dau nanaumi Koya” ena masulaki ni wai.¹³

Au vakananuma na ibalebale ni “dau nanumi Koya tikoga.”

Vei au na kena ibalebale:

- Me nanumi na Nona bula taumada, ena gauna a cakava kina ko Koya na vuravura totoka oqo.¹⁴

- Me nanumi na nona sucu vakaloloma ena valenimanumanu, mai Peceliema e Jutia.¹⁵
- Me nanumi ni se qai cauravou yabaki 12 mada ga, sa veivakavulici o Koya ka vunau vei ira na vuniwai ena valetabu.¹⁶
- Me nanumi na Nona lako vakatikiki taudua ena dua na vanua lala, me vakavakarau ki na Nona veiqravi vakalotu ena bula oqo.¹⁷
- Me nanumi na Nona vakamatatiataki e matadratou na Nona tisaipeli.¹⁸
- Me nanumi na nona vakatekivuna na sakaramede, ena iOtioti ni iVakayakavi kei iratou.¹⁹
- Me nanumi Nona lako ki na Were mai Kecisemani ka vakararawataki vakalevu kina me baleta na noda ivalavala ca, na mosi, na rarawa, kei na tauvimate ka bunotaka kina na dra mai na qara kecega ni yagona.²⁰
- Me nanumi ni oti na veivakararawataki levu kei na mosi, ia mai Kecisemani tikoga, a soli koya yani ena dua na iregu e dua vei ira na tisaipeli ka dau vakatoka ko Koya me itokani.²¹
- Me nanumi Nona kau yani vei Pailato kei Eroti me lewai.²²
- Me nanumi ni sa vakalialiai, vakana-kuitataki, kasiviti, lausabi, ka warolaki ena dali ka sea na lewe ni Yagona.²³
- Me nanumi na kena vakaisalataki na Uluna ena wa vakavotona.²⁴
- Me nanumi ni a colata ga na Nona kauveilatai ki Kolikoca ka vakoti ki na kauveilatai mai kea, ka sotava na mosi kecega vakayago ka vakayalo.²⁵
- Me nanumi mai na kauveilatai, ni sa sinai na Lomana ena loloma cecere, a raici ira era vakoti Koya tiko ki na kauveilatai, sa rai cake ko Koya ki lomalagi, ka vakatakekere vei Tamana, “I Tamaqu, kakua ni cudruvi ira, ni ra sa sega ni kila na ka era sa kitaka.”²⁶
- Me nanumi ni kila o Koya, ni sa vakacavara na Nona itavi ena nodra vakabulai na kawatamata, sa solia yani na Yalona ki na ligai Tamana, na Tamada.²⁷
- Me nanumi na Nona Tucake tale, ka sa vakadeitaka na noda tucake-tale kei na kena rawa me da laki bula vata kei Koya me tawamudu, vakatau ena noda digidigi.²⁸

Ka kena ikuri, niu vakasamataka vakatitobu na masu ni sakaramede kei na kena ibalebale bibi, e vakananuma vei au na kena vakasakiti me da ciqoma na veika e yalataki, ena gauna e masulaki kina na sakaramede, ka ni da na dau nanumi Koya tikoga, ena dau tiko ga vata kei keda na Yalona.²⁹

Au vakabauta ni sa tu ga na Nona gauna na Turaga me solia kina vei keda na ivakatakila. Au qai kila vakamatata sara oqo niu vulica tiko na Na Dauvunau 3:1, 6, ka kaya vaqo:

“Sa dui vagauna na ka kecega, ka sa dui vakasiga na ka kece sa caka e rukui lomalagi: . . .

“Na siga me rawa kina na iyau, kei na siga me yali kina na iyau, na siga me maninitaka na ka, kei na siga me dausoli kina na ka.”

Na sakaramede talega na gauna me vakavulici keda kina na Tamada Vakalomalagi me baleta na Veisorovaki ni Luvena Daulomani na noda iVakabula o Jisu Karisito me da ciqoma kina na kena ivakatakila. Sa gauna me da “Tukituki ka na dolavi vei kemudou,”³⁰ me da kerea ka ciqoma na kilaka oqo. Sa gauna me da kerea kina ena vakarokoroko vua na Kalou na kila ka oqo, ke da cakava vakakina, au sega ni vakabekataka ni da na rawata na kilaka oqo, ka na vakalougatataka na noda bula me sega ni yalani.

Au taleitaka na Siga ni Vakacecegu, na sakaramede, kei na kedrau ibalebale. Au lomana na iVakabula ena ya-loqu taucoko. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Tell Me the Stories of Jesus,” *Children's Songbook*, 57.
2. Joni 9:7.
3. Raica na Luke 8:43–48.
4. Raica na Marika 6:45–52.
5. Raica na Luke 24:13–35.
6. 3 Nifai 11:14.
7. Maciu 26:18.
8. Maciu 26:21.
9. Maciu 26:22.
10. Maciu 26:25.
11. Maciu 26:26.
12. Maciu 26:27–28.
13. Vunau kei na Veiyalayalati 20:77, 79.
14. Raica na Joni 1:1–3.
15. Raica na Luke 2:1–7.
16. Raica na Luke 2:41–52.
17. Raica na Maciu 4:1–11; raica talega na Marika 1:12–13, kei na Luke 4:1–13.
18. Raica na Maciu 17:1–9.
19. Raica na Maciu 26:26–28; raica talega na Luke 22:14–20.
20. Raica na Luke 22:39–46.
21. Raica na Luke 22:47–48.
22. Raica na Luke 23:1–12.
23. Raica na Maciu 26:67; 27:26, 28, 30; Luke 22:63–65.
24. Raica na Maciu 27:29.
25. Raica na Joni 19:16–18.
26. Luke 23:34.
27. Raica na Luke 23:46.
28. Raica na Luke 24:5–8.
29. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 20:77, 79.
30. Maciu 7:7.

Mai vei Peresitedi Henry B. Eyring

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Na Yalo Tabu me Nomu iTokani

E rawa vei keda, kevaka eda bula kilikili kaya, me tiko vata kei keda na veivakalougatataki ni Yalotabu, sega walega ena gauna oqo kei na gauna ko ya ia ena gauna kecega.

Kemuni na taciq kei na ganequ, au vakavinavinaka niu tiko vata kei kemuni ena Siga ni Vakacecegu oqo ena koniferedi raraba ni nona Lotu na Turaga. Au sa vakila, me vakatiki kemuni, na Yalotabu ni vakadinadinataka na dina ni veimalanivosa eda rogoca ni cavuti ka lagati.

Na noqu inaki nikua meu vakalevutaka na nomuni gagadre kei na igu mo ni taura me nomuni na isolisoli sa yalataki vei keda yadua ni oti noda papitaiso. Ena gauna eda vakadeitaki kina eda a rogoca na vosa oqo: “Ciqoma na Yalo Tabu.”¹ Mai na gauna ko ya sa veisau vakadua na noda bula.

E rawa vei keda, kevaka eda bula kilikili kaya, me tiko vata kei keda na veivakalougatataki ni Yalotabu, sega walega ena gauna oqo kei na gauna ko ya, se ena veigauna vakasakiti me vaka nikua, ia ena gauna kecega. Eda kila mai na masu ni sakaramede na ivakarau e vakavotukanataki kina na yalayala ko ya: “Oi kemuni na Kalou na Tamai keimami Tawamudu, keimami sa kerei kemuni ena yaca ni Luvemuni ko Jisu Karisito, mo ni vakalougatataka ka vakatabuya na madrai oqo me yaga vei

ira era sa kania, ia era sa kania me ra vakananuma kina na lewe ni Luvemuni, ka vakadinadinataka vei kemuni na Kalou na Tamai keimami Tawamudu, ni ra sa yalataka me ra taura na yaca ni Luvemuni, ka daunanumi Koya ka muria na ivunau sa solia vei ira.”

Sa qai yaco mai na yalayala lagilagi: “ka me *tikoga kei ira* na nona Yalo Tabu” (V&V 20:77; vakaikuritaki).

Me tikoga kei keda na Yalotabu sai koya me tiko vata kei keda na veituberi kei na veidusimaki ni Yalo Tabu ena noda bula e veisiga. E rawa, taura mada, me vakasalataki keda na Yalotabu me da vorata na veitemaki ni cakava na ca.

Ena vuku ni vakasama oqori, ena rawarawa kina ni da raica na vuna era tovolea kina na italai ni Turaga me ra vakalevutaka na noda gagadre ni qarava na Kalou ena noda soqoni ni sakaramede. Kevaka eda vakayagataka na sakaramede ena vakabauta, ena qai rawa kina vua na Yalo Tabu me taqomaki keda kei ira eda lomana mai na veivakatovolei sa kaukauwa ka veitaravi cake tikoga na kena yaco mai.

Na veitokani ni Yalo Tabu e vakarairavinakataka cake na vinaka ka vakalailaitaka sobu na veivakayararataki ni veitemaki. Oqori mada ga sa rauta me da guta kina me da kilikili kaya na veitokani ni Yalotabu.

Me vaka na nona vaqacacotaki keda na Yalo Tabu me da vorata na ca, sa solia talega vei keda o Koya na kaukauwa me da kila na duidui ni dina kei na lasu. Na dina bibi duadua ena vakaduiduitaki rawa ga ena ivakatakila mai vua na Kalou. Na noda nanuma vakatamata kei na vakayagataki ni wakilakila e yagoda ena sega ni rauta. Eda bula tiko ena dua na gauna o ira sara mada ga na yalomatua ena dredre me ra vakaduiduitaka na dina mai na ivadi qaseqase.

Na Turaga e vakavuvulitaka vua na Nona iApositolo o Tomasi, ka a vinakata na ivakadinadina e rawa ni tara sara ga ni nona Tucaketale na iVakabula ena nona tara na Nona mavoa, ni ivakadinadina taqomaki vinaka cake na ivakatakila: “Sa kaya vua ko Jisu, Ni ko sa raici au Tomasi, ko sa vakadinata: sa kalougata ko ira era sa sega ni raica, era sa vakadinata” (Joni 20:29).

Na dina e vakaraitaka na sala ki vale vua na Kalou ena vakatakila ga na Yalo Tabu. E sega ni rawa ni da lako ki na veikau tabu ka raica na Tamada kei na Luvena ni rau vosa vua na gonetagane ko Josefa Simici. E sega ni dua na ivakatakilakila vakayago se vakasama vinaka me yavutaki kina ni sa lako oti mai ko Ilaija me vaka a yalataki me mai solia na idola ni matabete sa taura ka vakayagataka tiko e dua na parofita bula, Thomas S. Monson ena gauna oqo.

Na vakadeitaki ni dina ena yaco vua e dua na luvena tagane se luvena yalewa na Kalou sa rawa ni kaya ni nona na dodonu me ciqoma na Yalo Tabu. Me vaka ni rawa ni yaco mai vei keda ena dua ga na gauna e rawa na lasu kei na sega ni dina, eda gadreva na veivakauqeti tudei ni Yalotabu ni Ka Dina me tarova ni yaco mai na lomalomarua.

Ni lewena voli na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, a vakauqeti keda o George Q. Cannon me da dau segata tikoga e veigauna me tiko vata kei keda na Yalotabu. A yalataka o koya, kau sa yalataka talega o au, kevaka eda segata na sasaga oya, ena “sega ni lailai na kilaka” ni ka dina vei keda, eda na “sega ni lomalomarua se tu ena butobuto,” ka na “tudei noda vakabauta, ka sinai . . . na [noda] reki.”²

Eda gadreva talega na veitokani tudei ni Yalo Tabu ena dua tale na inaki. Ena sega beka ni namaki na nona takali e dua eda lomana. Ena kauta mai vei keda na inuinui kei na vakacegu ni yali e dua eda lomana na ivakadinadina ni Yalo Tabu ni tiko dina e dua na Tamada Vakalomalagi dauloloma kei na iVakabula sa vakaturi cake mai na mate. Me bulabula tiko na ivakadinadina oqo ni yaco na mate.

Sa levu sara na vuna, eda na gadreva kina na veitokani tudei ni Yalo

Tabu. Eda gadreva, ia eda kila ena veika sa yaco oti ni sega ni rawarawa na kena dau maroroi tiko. O keda yadua, eda dau vakasama, tukuna, ka cakava eso na ka ena bula ni veisiga e rawa ni vakacudruya na Yalotabu. E vakavuvulitaka vei keda na Turaga ni na mai noda itokani tudei na Yalo Tabu ni sa “uasivi sara na [noda] loloma” ka da “qarauna me savasava tikoga na [noda] vakanananu” (V&V 121:45).

Vei kemuni e dredre tiko mo rawata na ivakatagedegede cecere me ganiti keda kina na isolisoli ni veitokani ni Yalotabu, au via vakayaloqataki kemuni. O sa dau vakila na veivakauqeti ni Yalo Tabu. Sa yaco beka nikua.

E rawa ni o raica na gauna ni veivakauqeti oqori me vaka na sore ni vakabauta a vakamacalataka o Alama (raica na Alama 32:28). Tea yadua. Ena rawa oqo ena nomu cakacakataka na veivakauqeti o sa vakila. Na veivakauqeti vinaka duadua mo kila na ka e vinakata na Kalou mo vakayacora.

Kevaka e baleta na saumi ikatini se me sikovi e dua na itokani e lolosi tiko, e dodonu mo cakava sara. Se cava ga, kitaka. Ka kitaka tikoga. Ni o sa vakaraitaka nomu lomasoli mo talairawarawa, na Yalotabu ena vakavurea ki yalomu e vuqa na ka e vinakata na Kalou mo cakava Vua.

Ni o sa talairawarawa kina, sa na dau yaco wasoma mai na veivakauqeti ni Yalotabu, sa na voleka cake tikoga yani ki na veitokani tudei. Ena levu cake na nomu kaukauwa mo digitaka na dodonu.

E rawa ni o kila ni vu mai vua na Yalotabu na veivakauqeti mo cakacaka ena Vukuna ka sega mai na nomu gagadre ga. Ni sota donu na veivakauqeti kei na veika era tukuna na iVakabula kei ira na Nona parofita kei na iapositolo bula, e rawa ni o digitaka mo talairawarawa kina ena yalodei. Ena qai tala mai na Turaga na Yalona me tokoni iko.

Me ivakaraitaki, kevaka o ciqoma e dua na veivakauqeti vakayalo mo

vakarokorokotaka na Siga ni Vakacecegu, vakauasivi ni vaka me dredre toka, ena tala mai na Yalona na Kalou me veivuke.

A yaco mai vei tamaqu na veivuke oqori ena nona lako vakacakacaka ki Ositerelia ena vica vata na yabaki sa oti. A tiko duadua voli ena dua na Sigatabu, ka vinakata me vakayagataka na sakaramede. A sega ni kunea rawa e dua na itukutuku me baleta na gauna ni soqoni ni Yalododonu Edaidai. Sa mani taubale tu. A masu ena ilesu ni sala yadua me kila na mua me gole kina. Ni oti e dua na auwa nona taubale ka veigoleyaki, a tu vakadua me masu tale. A vakauqeti me gole sobu ena dua na gaunisala. Segi ni dede sa tekivu rogoca na lagasere mai na itabavale e ra ni dua na vale levu voleka. A rai yani ena dua na katubaleka ka raica e vica na tamata ni ra dabe volekata e dua na teveli ubi ena isulu vulavula kei na terea ni sakaramede.

E sega beka ni dua na ka levu vei kemuni oya, ia e dua na ka vakasakiti vua. A kila ni sa vakataucokotaki na yalayala ena masu ni sakaramede: “Ka dau nanumi Koya ka muria na vunau sa solia vei ira ka me tiko ga kei ira na nona Yalo Tabu” (V&V 20:77).

Oqori e dua ga na ivakaraitaki ni oti nona masu ka cakava na ka e tukuna vua na Yalotabu ni vinakata na Kalou me cakava. A cakava tikoga ena veiyabaki, me vaka e daru na cakava. A sega ni tukuna na nona bula vakayalo. E dau cakava tikoga na veika lalai vua na Turaga me vaka e vakauqeti kina.

Ena veigauna ni ra kerei koya e dua na ilawalawa Yalododonu Edaidai me vosa vei ira, e dau vakayacora vakakina. E sega soti ni dua na ka se ra lewe 10 se 50 se vakacava tu na nona oca. Dau wasea na nona ivakadinadina me baleta na Tamana, na Luvena, na Yalo Tabu, kei ira na parofita ena veigauna e vakauqeti koya kina na Yalotabu me kitaka vakakina.

Na nona ilesilesi cecere duadua ena Lotu na lewe ni matabose e cake ena iTeki o Bonneville, ka dau wereca tiko na iteitei ni iteki, ka vakavulica e dua na kalasi ni Wilivola ni Sigatabu. Ena veiyabaki, ni gadreva, sa dau tu na Yalo Tabu me nona itokani.

Au tu e yasai tamaqu ena dua na rumu ni valenibula. Davo koto ena idavodavo na tinaqu, na watina ena 41 na yabaki. Keirau sa vakaraici koya toka ena vicavata na auwa. Sa tekivu me

keirau raica na seyavu yani ni laini ni mosi mai matana. Na iqaqalo ni ligana, ka qumi vacu tu, sa tasere. Sa savu na ligana ruarua e yasana.

Sa mai cava na mosi ni vica na yabaki ni kenisa. Au raica e matana na vakacegu. A vica tale na nona icegu leleka, qai kaburaka mai, ka mai koto malua yani. Keirau duri ka wawa tu de na lako tale mai e dua na icegu.

Oti, qai kaya malua mai o Ta, “Sa lesu i vale e dua na goneyalewa lailai.”

E sega ni turu na wainimatana. Na vuna ni sa vakaraitaka makawa vua na Yalo Tabu e dua na iyaloyalo matata se o cei o Na, a lako mai vei, na ituvaki sa mai rawata, kei na vanua sa lako yani kina. Sa vakadinadinataka vakalevu vua na Yalotabu e dua na Tamada Vakalomalagi dauloloma, e dua na iVakabula sa voroka na kaukauwa ni mate, kei na dina ni veivauci ni vaketabu e wasea vata kei na watina kei na matavuvale.

Sa vakadeitaka makawa vua na Yalotabu ni sa vakadonui koya me lesu tale ki na itikotiko vakalomalagi na nona vinaka kei na vakabauta, na vanua ena dau kilai kina ni dua na gone vakasakiti ni yalayala ka kidavaki yani ki vale ena vakarokoroko.

Vei tamaqu, sa levu cake oqori mai na inuinui. Na Yalo Tabu sa vakayacora me ka dina vua.

Eso beka era na kaya ni nona vosa kei na ialoyalo ena nona vakasama me baleta e dua na itikotiko vakalo-malagi e wainidiva ga, na vakanananu kabukabu ni dua na tagane vakawati sa takali na watina. Ia o koya e kila na dina tawamudu ena sala duadua ga o rawa ni kila kina o iko.

O koya e dauvakadidike ka dau vakasaqara na dina me baleta na vuravura vakayago ena nona gauna taucoko vakauabula. E maqosa nona dau vakayagataka na iyaya ni cakacaka ni vakadikidike ka ra dokai koya kina na nona itokani vakacakacaka e vura-vura raraba. E vuqa na ka e cakava ena kemesiteri e yaco mai ena nona raica ena mata ni nona vakasama nodra veitosoyaki na molikiuli qai vakadeitaka na veika e raica na vakatovotovo ena volau ni vakadidike.

Ia e duatani na sala a muria me kila na dina eso ka bibi duadua vua kei keda yadua. Ena Yalo Tabu duadua ga eda rawa ni raica kina na tamata kei na ka e yaco me vaka e raica na Kalou.

A tomani na isolisoli oqori mai vale-nibula ni sa mate oti na watina. Keirau kumuna na iyaya nei tinaqu me kau i vale. A tuvakadua o Ta me vakavinavinakataki ira na nasi kei na vuniwai yadua keirau sotava ena ilakolako ki na motoka e tuba. Au nanuma niu a vakila ni dodonu me keirau lako ka laki tiko taurua kei na neirau yaluma.

Au sa qai kila oqo ni a raica o koya na veika ka rawa duadua ga vua na Yalo Tabu me vakaraitaka vua. A raici ira na tamata oya me vaka ni ra agilosika talai ira mai na Kalou me ra mai vakatawana tiko na nona daulomani. Era a raici ira beka ni ra kenadau ena qaravi bula, ia o Ta e vakavinavinaka tiko vei ira ena vukuna na iVakabula.

A tomani tiko vua na cakacaka yaco ni Yalo Tabu ni keirau yaco yani ki na nodrau vale na noqu itubutubu. Keirau a laki veitalanoa ena vica na miniti ena rumu ni gade. A tatau o Ta me lako ki na nona rumunimoce ka toka voleka ga.

Ni oti e vica na miniti, a lesu tale mai ki na rumu ni gade. E totoka nona

matadredredre. A lako mai vei keitou ka kaya mai vakamalua, “Au a lomaleqa ni na yaco duadua yani o Mildred ki na vuravura ni yalo. Au nanuma de na galili ena kedra maliwa na lewelevu.”

Oti qai kaya mai ena marau, “Au se qai masu oti ga mai. Au kila ni sega ni dua na leqa nei Mildred. A tavaki koya mai kea o tinaqu.”

Au vakananuma niu a matadredredre ena nona tukuna oqori, kau raitayaloyalotaki buqu, e veitarataravi na ikalawa ni yavana leleka, ni vakusakusa yani ena kedra maliwa na lewelevu me sotava ka mokota na vugona ni yaco yani.

Ia, e dua na vuna a kerea kina ka ciqoma o tamaqu na vakacegu oya baleta ni a dau masu ena vakabauta me tekivu mai na nona gauna ni gone. Sa matau vua na isaunimasu dau yaco mai ki yalona me veivakacegui ka veidusi-maki. Me ikuri ni nona vakaitovotaki ena masu, e kila o koya na ivolanikalou kei na nodra vosa na parofita bula. O koya a rogoca ka kila kina na vakasolokakana ni Yalotabu, me vaka o sa vakila beka nikua.

Na veitokani ni Yalotabu e sega walega ni vakacegui koya ka tuberi koya. A veisautaki koya mai na Veisovovaki nei Jisu Karisito. Ni da ciqoma na yalayala oya me tikoga kei keda na Yalotabu, sa rawa ni solia vei keda na iVakabula na veivakasavasavataki e gadrevi me baleta na bula tawamudu, na isolisoli cecere duadua mai na isolisoli kecega (raica na V&V 14:7).

O nanuma tiko nona vosa na iVakabula: “Ia oqo na noqu ivakaro: Dou veivutuni koi kemudou kecega na kai vuravura, Dou lako mai vei au ka paitaisotaki ena yacaqu, io mo dou vakasavasavataki ena isolisoli ni Yalo Tabu mo dou savasava kina e mataqu ena siga mai muri” (3 Nifai 27:20).

Na ivakaro oqori e lako vata mai kei na yalayala oqo mai vua na Turaga:

“E dina, e dina, au sa kaya vei iko mo vakarorogo vua na Yalo Tabu ni na tuberi iko ena sala dodonu—io ena vu-kei iko mo kitaka na veika vinaka, mo yalomalumalumu ka lewa vakadodonu; raica oqori na noqu Yalo Tabu.

“E dina, e dina, au sa kaya vei iko; au sa solia vei iko na noqu Yalo Tabu;

ia ena vakavukui iko ko koya ka vakasinaiki iko ena marau” (V&V 11:12–13).

Au wasea vei kemuni na noqu ivakadinadina ni bula tiko na Kalou na Tamada, ni liutaka tiko na Nona Lotu o Jisu Karisito sa tucaketale mai na mate, ni taura tu o Peresitedi Thomas S. Monson na idola kece sara ni matabete, ka dau tuberi ira ka tokoni ira na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai kei ira na lewena yalomalumalumu na ivakatakila ni Yalo Tabu.

Au vakadinadinataka talega vei kemuni ni o iratou na turaga vakasakiti eratou a vosa vei keda nikua me vaka ni ratou ivakadinadina ni Turaga o Jisu Karisito, ni ratou lewena na Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua, eratou kaci mai vua na Kalou. Au kila ni a tuberi Peresitedi Monson na Yalotabu me kaci iratou. Ni da vakarorogo vei iratou kei na nodratou ivakadinadina, sa vakadeitaka vei kemuni na Yalo Tabu na veika au tukuna tiko vei kemuni oqo. Era sa kaci mai vua na Kalou. Au tokoni iratou ka lomani iratou ka kila ni lomani iratou na Turaga ka na tokoni iratou ena nodratou veiqaravi. Kau vakayacora vakakina ena yaca ni Turaga o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 20.3.10.
2. Raica na George Q. Cannon, ena “Minutes of a Conference,” *Millennial Star*, 2 ni Me, 1863, 275–76.

Soqoni ena Yakavi ni Sigatabu | 4 ni Okotova, 2015

Mai vei Elder D. Todd Christofferson

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na Vu ni Lotu

Sa bibi sara meda tu vakadua ka vakananuma mada na vuna a digitaka kina o Jisu Karisito e dua na lotu, na Nona Lotu, me vakayacori mai kina na Nodrau cakacaka kei Tamana.

Ena noqu bula taucoko, sa dua dina na soqo vakayalo veilaveti na koniferedi raraba ni Lotu, ka yaco na Lotu me vanua me kilai kina na Turaga. Au kila ni tiko eso era nanuma ni ra sa daulotu se yalosavasava ia era besetaka mera vakaitavi ena lotu se ena gadrevi ni veika vakaoqo. Na cakacaka vakalotu vei ira sa ka ni tamata yadua. Ia na Lotu mada ga a tauyavutaka o Koya ka sa usutu ni noda bula vakayalo—o ya o Jisu Karisito. Sa bibi sara meda tu vakadua ka vakananuma mada na vuna a digitaka kina o Jisu Karisito e dua na lotu, na Nona Lotu. Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, me vakayacori mai kina na Nodrau cakacaka kei Tamana “me ra tucake tale mai na mate na tamata kecega, ka rawata na bula tawamudu.”¹

Vakatekivu mai vei Atama, a vunautaki kina na kosipeli i Jisu Karisito, kei na cakacaka vakalotu bibi ni veivakabulai, me vakataka na papitaiso, era a qaravi ena matabete yavutaki vakamatavuvale.² Ni sa vakaitamera vakalevu cake tikoga mai na lewelevu ni tamata mai na isema vakamatavuvale, sa kaciva kina na Kalou eso tale na parofita, italai, kei na qasenivuli. Ena gauna nei Mosese eda wilika kina na ituvatuva taumada era oka kina na italatala qase,

bete, kei ira na dauveilewai. Ena itukutuku ni iVola i Momani, a tauyavutaka kina o Alama e dua na lotu kei ira na kena bete kei na ivakavuvuli.

Oti, ena gauna cecere taumada, a tauyavutaka kina o Jisu na Nona cakacaka ena iwalewale me tauyavutaki rawa kina vakatautauvata na kosipeli ena veimatanitu eso vakakina vei ira na veimataqali tamata. Ena yavu o ya, a tauyavutaki na Lotu i Jisu Karisito ena “apositolo kei ira na parofita, ia sai koya ko Jisu Karisito sa kena ivakadei ena tutu ni vale.”³ Oqo era oka kina eso tale na vakailesilesi, me vaka na vitusagavulu, italatala qase, bisopi, bete, ivakavuvuli, kei na dikoni. A tauyavutaka vakaoqo o Jisu na Lotu ena Ra kei Vuravura ni oti Nona Tucake Tale.

Ni oti na vukitani kei na tawase ni Lotu a tauyavutaka o Koya ena Nona a tu e vuravura, e a tauyavutaka tale na Turaga na Lotu i Jisu Karisito mai vua na Parofita o Josefa Simici. E dei tikoga na inaki taumada o ya, me vunautaki yani na itukutuku vinaka ni kosipeli i Jisu Karisito ka vakayacori na cakacaka vakalotu ni veivakabulai—sa kena ibalebale, mera kau mai na tamata vei Karisito.⁴ Ia oqo, mai na cakacaka ni Lotu vakalesui mai oqo, sa yalataki rawa kina na veivakabulai vakakina

ki na yalodra sa mate tu ni gauna era bula tiko kina era a kila vakalailai se sega saraga ni kila e dua na ka baleta na loloma soliwale ni iVakabula.

Ena rawata vakacava na Nona Lotu me yaco kina na inaki ni Turaga? Sa ka bibi me kilai ni inaki cecere duadua ni Kalou o ya na noda torocake. Na Nona gagadre sai koya meda toso ena “loloma e vakaikuritaki, me yacova ni [da sa rawata] na nona iukuuku taucoko”⁵ ena ka kece e solia o Koya. Segga walega ni gadrevi kina na itovo vinaka se bula vakayalo. E gadrevi kina na vakabauti Jisu Karisito, veivutuni, papitaiso ena wai kei na Yalotabu, ka vosota tiko ena vakabauta ki na ivakataotioti.⁶ Ena sega ni rawa me cakava duadua ga na itavi levu o ya e dua na tamata, sa dua kina na inaki bibi e dua tiko kina na Lotu ni Turaga o ya me buli e dua na itikotiko raraba ni Yalododonu era na veitokoni vakai ira ena “sala dodonu ka rabalailai sa basika ki na bula tawamudu.”⁷

“Ia sai koya [na Karisito] sa solia eso, mera iapositolo; ka so, mera parofita; ka so mera tamata dauvunau voli; ka so mera ivakatawa kai ivakavuvuli;

“... Me ia na cakacaka ni talatala, me vakatataki cake na ivakakoso i Karisito:

“Meda yaco sara koi keda kecega meda lomavata ena vakabauta, ka kila sara na Luve ni Kalou, meda tautauvata kei na ivakarau ni tamata dina, era sa sinai sara kei Karisito.”⁸

O Jisu Karisito sa “vakatekivuna ka sauma talega na [noda] vakabauta.”⁹ Eda sa yago vata kei Karisito—na Lotu—sa tiki bibi ni Noda taura vei keda na Yacana.¹⁰ Eda sa kila tiko ni Lotu ni gauna makawa era “dausoqoni vata wasoma na lewe ni lotu, era sa lolo ka masu ka veivosakitaka na nodra bula”¹¹ ka “sa muria na nona ivakaro na Turaga.”¹² Sa yaco tiko oqo ena Lotu nikua. Semati ena vakabauta, eda veivakavulici ka vakatataki vakai keda ka sasaga meda rawata na bula vakatisaipeli sa taucoko, “na ivakarau ni tamata dina sa sinai sara kei Karisito.” Eda na saga meda veivukei vakai keda ka “kila sara na Luve ni Kalou,”¹³ me yacova na siga o ya “ni ra sa sega ni dui veivakatavulici tale na tamata kei na kainona, a ra na kaya mo

kilai Jiova ko ira na tamata wale kei ira na turaga, a sa kaya ko Jiova.”¹⁴

Eda sega walega ni vulica ena Lotu na vunau vakalou; eda vakila na kena bulataki. Ni da sa yago i Karisito, era veiqaravi vakai ira na lewe ni Lotu ena nodra bula ena veisiga. Eda sa tamata cala kece; eda cala ka vakacalai. Eda dau veivakatovolei vei ira tale e so ena noda dau vakilakila na veika e so. Ena yago i Karisito, e dodonu meda lakosivia yani na vakanananu kei na vosa cecere ka “cakava e ligada” ni da vulica meda “duavata ka veilomani.”¹⁵

Na lotu oqo e sega ni baleta na ka me nona ga; ia eda sa kacivi kece meda veiqaravi. Eda sa matana, ligana, uluna, yavana, kei na veitiki ni yago tale eso, i Karisito ka vakakina “na veitiki ni yagoda . . . eda sa nanuma sa matavinaka vakalailai.”¹⁶ Eda gadreva na itavi oqo, ka da na gadrevi meda veiqaravi.

A tubu cake e dua na turaga ena noqu tabanalevu ka sega tu na veitokoni vakaitubutubu vua ia e rau cudru na itubutubu ena nona sa mai Lotu. A vakaraitaka kina vaoqo ena soqoni ni sakaramede: “E sega ni kila rawa o tamaqu na vuna eso era gole kina ki lotu ni sa rawa mera laki vakasisisi ena uca cevata, ia au taleitaka dina na laki Lotu. Ena Lotu, eda sa lako vata tiko, kau vakauqeti ena ilakolako oya mai vei ira na itabagone qaqa, gone savasava, kei na veika au raica ka vulica mai vei ira na qase eso. Au vaqacacotaki ena veitokani ka marautaka na rekitaki ni kena bulataki na kosipeli.”

Ena gauna oqo, sa dau yaco ena tabanalevu kei na tabana ni Lotu ena

Mumbai, India

veimacawa na veivakacegui kei na veivakavou, sa gauna ka vanua meda guilecava vakadua na vuravura—na Siga ni Vakacecegu. Oqo na siga meda “qai rekitaki Jiova,”¹⁷ meda vakila na veivakabulai vakayalo e yaco ena sakaramede, ka ciqoma na yalayala sa vakavoutaki ni tiko ga kei keda na Nona Yalotabu.¹⁸

Dua vei ira na veivakalougatataki cecere ni noda sa tiki ni yagona na Karisito, e dina ga ni sega ni kalougata ena gauna oqo, sai koya na vunau tiko ni noda valavala ca kei na caka cala. Sa matau vei keda meda vakaiulubale ka via tabonaka noda cala, ka so na gauna eda sega tiko ni kila na vanua meda vakatorocketaka se cakava vakacava. Ke sega

o ira era dauvunauci keda “vakaukauwa sara ena veivakauqeti ni Yalo Tabu,”¹⁹ eda na rawa ni yalolailai meda veisau ka muri Koya vakadodonu na iVakavuvuli. Na veivutuni e ka ni tamata yadua, ia na vakataucokotaki kina eso na gauna sa salatu dredre ena loma ni Lotu.²⁰

Ena veivosaki ni Lotu sa yago i Karisito, e dodonu meda kila tiko e rua na ka. Dua, eda sega ni saga meda saumaki ki na Lotu ia vei Karisito ga kei na Nona kosipeli, na saumaki oqo e veivakarautaki kina na Lotu.²¹ E vakamatatataka vinaka kina na iVola i Momani ni tukuna ni o ira na tamata “era sa *saumaki mai vua na Turaga*, ka curu *me lewe ni lotu i Karisito*.”²² Karua, meda nanuma tiko ena ivakatekivu, a matavuvale na Lotu, nikua mada ga ena kena tabana duidui, rau sa veiqaravi ka veivaqacacotaki vakai rau na Lotu kei na matavuvale. Rau sega ni veisosomitaki, sa vakakina na Lotu, ena kena daumaka vakaoti, ena sega ni sosomitaka na itubutubu. Na tiki ni vakavulici ni kosipeli kei na cakacaka vakalotu ni matabete ena veiqaravi ni

Lotu o ya me rawa ni bula tawamudu na matavuvale.

E dua tale na inaki levu e cakacaka kina na iVakabula ena Nona Lotu, o ya me rawati na veika sa gadrevi vakalevu era sega ni rawata na tamata se ilawalawa lalai. Dua na kena ivakaraitaki vinaka o ya na qaravi ni dravudravua. E dina sara ni da veivukei na tamata yadua kei na matavuvale ena veika eda gadreva ka “veivukei ena veika vakayago kei na veika vakayalo, me vaka na nodra dui dravudravua kei na ka era sa dui rawata.”²³ Ia na duavata ena Lotu, na levu ni qaravi na dravudravua kei na vakaleqai ena vakalevutaki me qaravi na gagadre kece ga, ka nuitaki ni bula rawati koya sa na ka dina sara vei ira era lewe levu.²⁴ Kena ikuri, na Lotu, kei na kena iSoqosoqo ni Veivukei, kei na kena kuoramu ni matabete sa na tiko kina na igu mera na vakacegui ira e vuqa na tamata ena veivanua era sotava na tavuki ni vanua, ivalu, kei na veivakacacani.

Ni sega na gugumatua ni Nona Lotu sa vakarautaki tu, na veivuke

ni iVakabula me kau yani na kosi-peli ki vuravura raraba ena sega ni yaco rawa.²⁵ Ena sega na idola vakaiapositolo, na ituvatuva, na ivurevure vaka tekinolaji, na veika vakailavo, kei na nodra yalodina kei na solibula e udolu vaka udolu na daukaulotu ena gadrevi mera laki cakava na cakacaka oqo. Me nanumi tiko, “ena vunautaki mada e vuravura taucoko na itukutuku vinaka oqo kei na matanitu, me ivakadinadina ki na veivanua kecega, sa na qai yaco e muri na ivakataotioti.”²⁶

Sa rawa ki na Lotu me tara ka qarava na valetabu, na veivale ni Turaga, me caka kina na cakacaka vakalotu bibi kei na veiyalayalati. E kaya o Josefa Simici ni inaki ni Kalou me kumuni ira vata mai Nona tamata ena tabayabaki cava ga me “tara e dua na vale vua na Turaga me rawa ni vakaraitaka kina ko Koya vei ira na Nona tamata na cakacakatabu vakalotu ni Nona vale kei na lagilagi ni Nona matanitu, ka vakavulica vei ira na tamata na sala ni veivakabulai; ni tiko eso na cakacakatabu vakalotu kei na ivakavuvuli e kilai deivaki ni gauna era vakavulici ka vakatovotovotaki kina, e dodonu me caka ena vanua se dua na vale e tara ena inaki ko ya.”²⁷

Ke dua e vakabauta ni sala kecega e yaco i lomalagi se sega ni gadreva na cakacaka ni veivakabulai, sa na sega ni gadrevi vua me kaburaka na kosipeli se na cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati mera vakabulai kina o ira era bula tiko se sa mate. Ia eda sega ni vosa tiko me baleta ga na tawa mate rawa ia na bula tawamudu talega, ena vuku ni ka oqo na salatu ni kosipeli kei na veiyalayalati ni kosipeli sa yavu yaga sara. Sa gadreva kina na iVakabula e dua na lotu me veivakarautaki kina kivei ira taucoko na luvena na Kalou—o ira era bula tiko kei ira sa mate.

Na iotioti ni vuna meu vakamacalata kina na nona sa tauyavutaka kina na Turaga na Nona Lotu, sa kena e cecere duadua—na Lotu sai koya, me kena itinitini, sa matanitu ni Kalou e vuravura.

Ena kena a tauyavutaki na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai ena 1830, a kaya kina na Turaga vei

Josefa Simici na Parofita, “Mo dou reki ka marau; raica sa soli vei kemudou na matanitu; io sa soli vei kemudou na kaukauwa mo dou cicivaka kina na lotu.”²⁸ Na lewa me baleta na idola oqo, o ira na vakailesilesi ni matabete ni Lotu era na maroroya na savasava ni ivunau ni iVakabula kei na dodonu ni Nona cakacaka vakalotu.²⁹ Era na vei-vuke mera vakarautaki ira sa gadreva oqo, ka lewa na veika sa lavaki kei na nodra kilikili era sa kerea, ka cakava.

Mai na idola ni matanitu oqo, sa rawa vei ira na italai ni Turaga mera kila na veika dina kei na ka lasu, ka mera kaya vakadodonu, “Sa kaya na Turaga.” E ka ni rarawa, eso era cakitaka na Lotu baleta ni ra vakadonui ira ga, ia na kena dina sa veivakalougatataki cecere ni ciqomi “na dina sa kilai kina na ka sa tudei tu, mai na veigauna sa oti, edaidai kei na veigauna sa bera mai”³⁰ me vaka sa gadreva na Turaga me vakatakila mai. Na Lotu sa taqomaka ka tabaka vakaivola na ivakatakila ni Kalou—na ivolanikalou vakadonui.

Na gauna sa vakadewataka rawa kina o Taniela na ibalebale ni tadra nei Tui Papiloni o Nepukanesa, ka vakatakila vua na tui “na ka ena yaco ena gauna mai muri,”³¹ a kaya ena “qai vakatura na Kalou ni lomalagi e dua na matanitu, ena sega sara ni vakarusai rawa: ia na matanitu ko ya ena sega ni

biu tu me nodra na tamata tani, ia ena vurumemeataka ga ka vakaotia na veimatanitu oqori, ka na tu ga ka sega ni mudu.”³² Na Lotu sai koya na matanitu vakalou edaidai a parofisaitaki o ya a sega ni bulia na tamata, ia a tara cake na Kalou ni lomalagi ka qiqi mai vaka e dua na vatu mai na ulunivanua sa sega ni ta ena liga ka roboti vuravura.³³

Sa kena inaki tawamudu me tauyavutaki Saioni me veivakarautaki ki na lesu mai kei na veiliutaki vakayabaki udolu i Jisu Karisito. Ena siga o ya, ena sega ni matanitu vakapolitiki—me vaka e kaya na iVakabula, “Sa sega ni vakavuravura na noqu matanitu.”³⁴ Ia, sa ivurevure ni Nona lewa ena vuravura oqo, sa liutaka na Nona veiyalayalati savasava, na ivakatawa ni Nona vale-tabu, o koya sa taqomaka ka vakatakila na Nona dina, na vanua ni sokomuni o Isireli sa veiseyaki, ka “idrodro, ka . . . ivakaruru mai na cava, mera taqomaki kina ni sa sovaraki mai ki vuravura na cudru waqawaqa.”³⁵

Meu tinia ena veisureti kei na vakamamasu nei Parofita:

“Dou kerea vua na Turaga me yaco tiko ga na nona matanitu e vuravura; io mera vakabauta ko ira na tamata, ka ra vakarautaki ira ki na siga mai muri, io na siga sa lako sobu mai kina na Luve ni Tamata ena Nona iserau kei na iukuuku, me sikova na matanitu ni Kalou sa tiko e vuravura.

“Io me yaco tiko na matanitu ni Kalou, me qai yaco mai kina na matanitu vakalomalagi, ia mo ni vakarokorokotaki kina na Kalou, mai lomalagi kei vuravura; ia mera vakamalumalumutaki na nomuni meca; raica sa nomuni tikoga na kaukauwa kei na lewa, kei na vakarokoroko ka sega ni mudu.”³⁶

Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Mosese 1:39.
2. “A sa vunautaki na Kosipeli, mai na ivakatekivu, raica sa vunautaka ko koya kei ira na agilosu yalosavasava sa talai ira mai na Kalou, ka sa vakatakilali talega ena isolisoli ni Yalo Tabu.
“A sa vakadeitaki kina na veika kece sa tukuni vei Atama ena dua na cakacaka vakalotu” (Mosese 5:58–59; raica talega na Mosese 6:22–23).
3. Efeso 2:20.
4. “Na Kalou a tauyavutaka na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai me vukea

na Nona cakacaka me rawa ni ra vakabulai ka bula vakacerecerei na Luvena. . . .

“Ena kena vakayacori rawa na inaki ni nodra vukei na tamata yadudua kei na matavuvale me ra rawata kina na bula vakacerecerei, sa raica vakatabakidua tiko kina na Lotu na ilesilesi vakalou. Oqo e oka kina na nodra vukei na lewenilotu mera bulataka na kosipeli i Jisu Karisito, na nodra vakasokomuni mai na kawa i Isireli ena cakacaka ni kaulotu, nodra vukei na dravudravua kei na vakaleqai, ka vakayacori rawa na nodra vakabulai na mate ena kena tara na veivaletabu me vakayacori kina na cakacaka vakalotu ni veisosomitaki” (*iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* [2010], 2.2).

5. Vunau & Veiyalayalati 93:13.
6. Raica na 2 Nifai 31:17–20.
7. 2 Nifai 31:18.
8. Efeso 4:11–13.
9. Moronai 6:4.
10. Raica na 3 Nifai 27:5–6.
11. Moronai 6:5.
12. 4: Nifai 1:12.
13. Efeso 4:13.
14. Jeremaia 31:34; raica talega na Iperiu 8:11.
15. Vunau kei na Veiyalayalati 42:45.
16. 1 Korinica 12:22. A kaya talega o Paula: “Sa vuqa ga [na tikida] ka sa duabau ga na yago. . . . Ia kevaka sa rarawa e dua na tikina, sa rarawa vata na tikina kecega, se dua na tikina sa dokai, sa reki vata na tikina kecega” (1 Korinica 12:20, 26; raica talega na Mosaia 18:9).
17. Aisea 58:14.
18. Raica na Vunau & Veiyalayalati 20:77, 79; 59:9–12.
19. Vunau & Veiyalayalati 121:43.
20. Raica na 3 Nifai 18:21–23, 30–32.
21. Raica na Donald L. Hallstrom, “Saumaki kina Kosipeli ena Nona Lotu,” *Liaona*, Me 2012, 13–15.
22. Nifai 28: 232; vakamatatataki.
23. Mosaia 18:29.
24. Dua na ivakaraitaki na kena eda vakatoka me “Lololo ni Turaga” na lololo ni Turaga e sega ni yalani walega ki na dua na vale me vakayagataki me veisoliyaka na kakana kei na isulu kivei ira na dravudravua. Wili talega kina o ira na lewenilotu ena nodra solia nodra gauna, taledi, yalololoma, iyaya, kei na ilavo e rawa ka dau soli vei Bisovi, me vukei ira na vakaleqa nodra bula kei na kakana. Na lololo ni Turaga sa na tiko ena tabanalevu kece” (*iVoladusidusi 2*, 6.1.3).
25. Raica na Maciu 28:19–20; Vunau & Veiyalayalati 112:28–29.
26. Josefa Simici—Maciu 1:31.
27. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 479.
28. Vunau kei na Veiyalayalati 42:69; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati: 90:3.
29. Raica na Yavu ni Vakabauta: 1:5.
30. Vunau kei na Veiyalayalati 93:24.
31. Taniela 2:28.
32. Taniela 2:44.
33. Taniela 2:45; raica talega na tikina 35.
34. Joni 18:36; vakamatatataki.
35. Vunau kei na Veiyalayalati 115:6.
36. Vunau kei na Veiyalayalati 65:5–6.

Mai vei Devin G. Durrant

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki
Raraba ni Wilivola ni Sigatabu

Dau Nanuma Voli ga E Yaloqu

Sa noqu masu vakaidina ni ko ni na digitaka mo ni vakananuma vakatitobu ka vakalevu sara na vosa ni Kalou.

Ena buturara vakacakacaka, au dau vakatubu ilavo. Ena buturara ni vakabauta, au tisaipeli i Jisu Karisito, na Luvena na Kalou.¹ Ena noqu kila vakabisinisi au vakayagataka na kila ni vakavuvuli ni veika vakailavo. Niu bulataka noqu vakabauta, au tovolea meu vakamuria na ivakavuvuli vakayalo ka na vukei au meu veiucui kei na iVakabula.

Na Veisureti ena Kauta Mai na Kalougata

Levu na ka vinaka au sa sotava ena noqu bula e yaco baleta ni sureti au e dua meu cakava e dua na ka e dredre toka. Ena yalo vata ga o ya, au na sureti kemuni mo ni cakava e rua na ka. Na imatai e tara na veika vakailavo. Na ikarua ni veisureti, ena tara na veika vakayalo. Kevaka me na ciqomi na veisureti ruarua oqo, ena vinakati kina na igu ni bula vakaivakarau ena dua na gauna balavu me qai tamusuki na kena isau.

Na iMatai ni Veisureti

E rawarawa sara na imatai ni veisureti: Au sureti kemuni mo ni maroroi ilavo ena veimacawa. Na levu ni ilavo o maroroya e sega soti ni bibi; sa na

vakatau ga vei kemuni. Ni ko sa tekivu bucina na ivakarau ni mamaroroi, ena vukea na nomu bula vakai iko. Ena rawa kina ni o vukea vakailavo e so tale ena nomu gugumatua. Vakasamataka mada na vinaka ni veika ena yaco ena nomu na maroroi ilavo ena veimacawa me ono na vula, dua na yabaki, 10 na yabaki, se me sivia. Na sasaga lalai e tokoni tikoga ena rawa me vakayaco-ka vakalevu sara.²

Na iKarua ni Veisureti

Na ikarua ni noqu veisureti e duidui toka mai na kena imatai ka na via bibi toka vei rau. Sa ikoya qo: Au sureti kemuni mo ni “vakananuma titobu”³ e dua na tiki ni ivolanikalou ena veimacawa. Na vosa *vakananuma titobu* ena sega ni kune ena ivolanivosa, ia e sa kunea e dua na kena rumu e yaloqu. Ia, na cava na ibalebale ni vakananuma titobu? Au taleitaka meu kaya ni cokoti vata kina me 80 na pasede na kena vakananumi ka 20 na pasede na kena wiligusutaki.

E rua ga na kena ikabakaba rawarawa:

iMatai, digitaka e dua na tiki ni ivolanikalou ena veimacawa ka qai biuta toka ena dua na vanua mo na rawa ni raica ena veisiga.

iKarua, wilika se vakasamataka vakawasoma na tikina qori ena veisiga ka vakananuma vakatitobu na kena ibalebale kei na vu ni malanivosa eso ena loma ni macawa.

Vakasamataka mada na veilaveti ena yaco mai ni caka na ka oqo ena veimacawa me ono na vula, 1 na yabaki, 10 na yabaki, se sivia.

Ni ko sa vakayacora oqo, ko na vakila na tubu vakayalo. Ena qai rawa talega mo vakavulica ka laveti ira ko dau lomana ena sala e vakai-balebale cake.

Ke o sa digitaka mo vakananuma titobu ena veimacawa, ko na vakila ni ko sa vaka e dua na tamata dau taleitaka na nunu dela ni wai ena veigauna sa oti, ia oqo sa digitaka me sa na laki nunu sobu kina boto ni sauloa. Ena lewa o ya, ena yaco me titobu nomu kila deivaki na ivakavuvuli ni kosipeli ka yaco na rai vou vakayalo me vakalougatataka na nomu bula.

Ni ko sa vakananuma tiko na veitikina digitaki ena veimacawa, na vosa kei na malanivosa sa na tekivu volai tu e yalomu.⁴ Na vosa kei na malanivosa sa na volai tale tu ga ena nomu vakasama. Dua na kena ivosavosa, ni wiligusu sa na tekivu me yaco vakarawarawa ka vakaivakarau. Ia na inaki levu duadua ni vakananuma titobu sa ikoya me na laveta cake na vanua mena laki tiko kina na nomu

vakanananu—na vanua mo na laki tiko voleka vua na Yalo ni Turaga.

E kaya na iVakabula, “Ia, mo dou vulica na *nanuma matua tiko* na noqu ivakavuvuli.”⁵ Na vakananuma titobu sa ka rawarawa sara ka na veivakauqeti ki na kena qaravi.

Au vakabauta ni o Nifai e dua na dau vakanananu titobu. E a kaya, “Au sa dau taleitaka na ivolanikalou ka vakananuma [*tikoga*] e lomaqu, kau sa vola me ivakavuvuli mera vinaka kina na noqu kawa.”⁶ O koya e nanumi ira vakalevu na nona kawa ena nona vakananuma ka vola na ivolanikalou. Ena kalougata vakacava na nomu matavuvale ni ko *tomana tikoga* mo vakasinaita na nomu vakasama ena vosa ni Kalou?

Noqu Tikina

Wale tikoga oqo, au a vakananuma vakatitobu na Alama 5:16. E vakaoqo, “Au sa kaya vei kemudou, dou kakua sara ni nanuma ena gauna oqo ni na vosa vei kemudou na Turaga ena siga ko ya ka kaya: Dou lako mai vei au koi kemudou sa yalododonu mo dou vakalougatataki?”

Ena mua ni macawa, oqo na veika sa volai tu ena noqu vakanananu: Vakasamataka mada mo rogoca na domo ni Turaga ni kaya, “Dou lako mai vei au

koi kemudou sa yalododonu mo dou vakalougatataki” (Alama 5:16).

Ko sa na raica, au sega ni wiligututaka na tikini ivola taucoko ena veivosa yadua. Ia au sa vakananuma ga vakawasoma na vosa e bibi kei na vanua me na laurai kina. Ia na tikina ka bibi duadua sa ikoya na vanua cecere kau vinakata me gole kina na noqu vakanananu. Ena loma ni macawa taucoko, au raitayaloyalotaka na iVakabula ni kaya tiko na veivosa ni veivakayararataki vei au. Na irairai o ya e tara na yaloqu ka vakauqeti au meu vakayacora na “cakacaka ni yalododonu.” O ya na ka ena rawa ni yaco ni da sa “rai tiko vei [Karisito] ena noda nanuma kecega.”⁷

Dodonu meda na Valu Lesu

Ko na taroga beka, “Na cava meu cakava kina na ka oqo?” Au na sauma ka kaya ni da sa bula donuya tiko na gauna ni tubucake na ivalavala ca. Ena sega ni rawa meda na ciqoma tu ga ka laiva meda vakani ena veivosa dukadukali ni basika mai na veivanua kecega eda rai yani kina ka qai sega ni cakava e dua na ka. Dodonu meda valu lesu. Ni sa vakasinati na noda vakasama ena veivakanananu kei na ivakaraitaki e veilaveti, ni da sa “dau nanumi koya tikoga,”⁸ sa

na sega tale na rumu ena rawa ni curu mai kina na ca kei na benu.

Ena iVola i Momani, e veisureti kina vei keda kece o Jisu Karisito, mo dou “vakasamataka e lomamudou na veika sa kaya [o Koya].”⁹ Raica me veitomaniki kei na nomu wili ivolanikalou vakai-iko kei na nomu matavuvale na vakanananu titobu, ia me kakua ni vakaisosomitaki sara. Na vakanananu titobu ena vaka na vitamini vou ka se qai tovolei wale tikoga oqo me ikuri ni kakana vakayalo o vakayagataka.

Sa Dredre Sara Ga

Ko na rairai kaya beka ni “Vakanananu titobu sa dredre sara ga vei au.” Kakua ni yalolailai. Na dredre ena rawa ni vinaka. E sureti keda o Karisito meda cakava e levu na ka e dredre, baleta ni kila o Koya ni da na vakalougatataki me vua ni noda sasaga.¹⁰

E dua na neitou neiba gone e a kunea e dua na sala me vakanananu titobu kina. A biuta o koya na nona tiki ni ivolanikalou ni macawa ena sikirini ni nona talevoni. Dua tale na ka e rawa ni o tovolea mo wasea na nomu tikina vua e dua na tacimu, dua na gone, se dua na nomu itokani. Na watiqu o Julie keirau dau veivukei sara. Keirau dau digitaka na neirau tiki-ni volatabu ena

Sigatabu. Dau biuta o koya na nona ena neitou kato ni wai liliwa. Au biuta na noqu ena noqu Lori. Keirau sa qai dau veiwaseitaka neirau vakasama me baleta na neirau veitikina ena macawa taucoko. Keirau dau veiwasei talega kei ira na luvei keirau. Ni keirau cakava vaka o ya, sa na vakalogalogavinakataki ira mera wasea nodra vakasama vata kei keirau baleta na vosa ni Kalou.

O au kei Julie keirau tiki ni dua na ilawalawa ka dau veitaratara ena initaneti vata kei ira na lewe ni matauvuale, itokani, kei na daukaulotu e rawa ni ra wasea nodra ivolanikalou ni veimacawa ka ra dau vakacuruma tu mai kina e so na vakasama se ivakadinadina. Ni da lewe ni dua na ilawalawa ena vakarawarawataka na kena vakayacori tikoga. Na luvei keirau yalewa e vuli tiko ena koronivuli torocake e tiko talega na nona ilawalawa ka ra dau veitaratara ena text kei na sala ni vakau ivolanikalou.

Yalovinaka mo kakua ni tarova nodra vakaitavi na lewe ni so tale na matalotu ena nomu ilawalawa. Era sa vaqara tale tikoga na sala mera laveti cake kina na nodra vakananenu mera voleka vua na Kalou.

Cava So na Kena Yaga?

Cava so na kena yaga? Keirau sa dau vakananuma vakatitobu tiko kei Julie e yadua na tiki ni volatabu ena dua na macawa ka sa sivia e tolu na yabaki oqo. Keirau a navuca taumada me 20 na yabaki na neirau ituvatuva. Se qai tukuna oti ga oqo vei au: “Ena nomu

a tukuna vei au me daru vakananuma vakatitobu e dua na tikina ena dua na macawa me 20 na yabaki, au a vakasamataka seu rawa ni na cakava me dua na vula. Sa sega tale ni tiko qo vei au na vakatitoba o ya. Au sega ni vakabauta ni na taleitaki na kena na biu e dua na tikina ena kato ni wai liliwa ena veimacawa, ka mai vakananuma vakatitobu tu yani ena veigauna au raica kina, sa laveta sara ga na yaloqu.”

Ni oti na vakananenu titobu me ono na macawa, e qai kaya e dua na marama mai Texas, Amerika: “Sa vaqacacotaki sara ga na noqu ivakadinadina, . . . kau sa vakila niu sa voleka sara vua na Tamaqu Vakalomalagi. . . . au taleitaka na kena sa moici au na vosa ni Kalou meu vinaka cake kina.”

Dua na itokani itabagone e vola: “Au sa taleitaka dina niu rawa ni [vakananuma titobu] baleta ni sa vukei au meu vakanamata ki na veika e bibi cake.”

Dua na neitou daukaulotu e wasea mai vakaoqo: “Au sa dau vakananuma titobu tu mai ena veimacawa e yadua na tikina me tekivu mai na June 2014, kau sa taleitaka sara ga. . . . Na veitiki ni ivolanikalou oqo, sa ra vaka na noqu itokani meu rawa ni na vakararavi kina ena gauna au gadreva kina na veivuke.”

Vei au, au vakila na Yalotabu ena noqu bula niu vakananenu titobu ena veimacawa. Na noqu lomana na ivolanikalou sa laveti cake talega niu sa sasagataka tiko meu “qarauna me savasava tikoga na [noqu] vakananenu ena *veigauna kece*.”¹¹

Vakasamataka na veisureti kei na veivakalougatataki cecere oqo mai vei Nifai: “Ia, mo dou toso ki liu *ka tudei* vei Karisito, ena nomudou vakanuini taucoko sara me yacova na ivakataoti-oti, raica sa kaya vakaoqo na Tamada; Dou na rawata na bulatawamudu.”¹² Ena yalo ni “kana mai na vosa i Karisito,” na vakananenu titobu e vaka na kena laukana vakalailai e dua na kakana talei, oti sa qai mai mama tu yani vakamalua ena nomu sa rui taleitaka me yacova sara ni ko sa tiloma oti.

Na Cava Na Nomu Tikina?

Ko na laki vakananuma titobu beka e dua na tiki ni ivolanikalou ena

veimacawa, ena vula taucoko oqo? ena yabaki taucoko oqo? Se me na balavu sara yani? O au kei Julie keirau sa sureti ira kece na daukaulotu qaqqa mai Texas Dallas me keimami vakananuma vakatitobu me 20 na yabaki. Keimami na takosova na itinitini ni laini ena loma ni 17 na yabaki mai oqo. Keimami sa na qai tuvanaka tale e dua na lalawa vou me laveta na neimami vakasama ka kauti keimami voleka yani vei Karisito.

Sa na rawa mo ni tarogi keimami mai vaqo, “Na cava na nomu tikina?” Ia kevaka ko na cakava o ya, vakarau mo wasea na nomu tikina me kena isau. Keimami kece keimami na laveti cake ni sa vua ni veisolisoli oqori.

Rawa li ni ko vakasamataka na veisau ena yaco vei iko kei na nomu matavuvuale kevaka mo vola e dua na tiki ni ivolanikalou vou e yalomu kei na nomu vakasama ena veimacawa ena vica na vula mai oqo se vica na yabaki se balavu sara?

Sa Noda iVakaraitaki o Jisu Karisito

Rairai a taleitaka sara na ivolanikalou o Jisu Karisito ni se gone lailai sara. Rairai a dau wilika ka vakasamataka na ivolanikalou ni a se gone ka rawa kina vua me veivosaki vakatitobu kei ira na vuku ena valetabu ni se qai yabaki 12.¹³ A tekivutaka na Nona kaulotu ni sa yabaki 30,¹⁴ ka dau vakayagataka na ivolanikalou ni se qai tekivu kei na gauna kece e kaulotu tiko kina o Koya.¹⁵ Ena rawa beka meda tukuna ni o Jisu e taura e 20 na yabaki ena nona vulica ka vakananuma vakatitobu na ivolanikalou me tiki ni Nona vakavakarau ni laki kaulotu? E tiko beka e dua na ka ena gadrevi mo qarava nikua mo vakarau kina vakayalo baleta na madigi ka na vakalougatataka na nomu matavuvuale kei ira na tamata?

Bulataka Nomu Vakabauta ka Cakava Sara

Ni raiclesu, au nuitaka ni ko na maroroi ilavo ena veimacawa. Bulataka nomu vakabauta, vakaivakaraautaka nomu bula, ka cakava sara. Sa noqu masu vakaidina ni ko ni na digitaka mo ni vakananuma vakatitobu ka vakalevu sara na vosa ni Kalou ena veimacawa. Bulataka nomu vakabauta,

vakaivakarautaka nomu bula ka cakava sara.

Sega ni vaka noqu imatai ni veisureti ni *maroroi ilavo*, na yaga ni kena ikarua na veisureti ni *vakabula yalo* sa na nomuni me tawamudu—galala mai na sarasara kei na veveka ni vura-vura oqo.¹⁶

O Elder D. Todd Christofferson e a veivakasalataki ka yalataka: “Vulica vakavinaka na ivolanikalou, me vakainaki. Vakasamataka vakatitobu ka masulaka. Na ivolanikalou era ivakatakila ka ra na qai kauta mai e so tale na ivakatakila.”¹⁷

iTinitini

Au yalataka ni ko na sega ni vakacauoca ni vola e dua na tiki ni ivolanikalou ena yalomu kei na nomu vakasama ena veimacawa. Ko na vakila na inakinaki, tataqomaki, kei na kaukauwa vakayalo e tudei.

Nanuma na vosa i Jisu Karisito ni a kaya, “Cakava ga na ka o ni raica niu a cakava.”¹⁸ Meda sa qai bulataka *vakataucoko* na Nona vosa ki na noda bula, sa noqu masu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na 3 Nifai 5:13.
2. Raica na Alama 37:6; Vunau kei na Veiyalayalati 64:33.
3. Au vakayagataka na *meditizar* ena vaka-Sipeni, na kedrau cokoti vata na *meditar* (me vakanananu titobu) kei na *memorizer* (me cavuqaqataki).
4. Raica na 2 Korinica 3:3.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 84:85; vakamatatataki.
6. 2 Nifai 4:15; raica talega na Nai Vakaru 6:7; 2 Nifai 4:16.
7. Vunau kei na Veiyalayalati 6:36.
8. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 20:77, 79.
9. 3 Nifai 17:3; raica talega na Moronai 10:3.
10. Raica na Maciu 16:25; 1 Nifai 2:20; Vunau kei na Veiyalayalati 14:7.
11. Vunau kei na Veiyalayalati 121:45; vakamatatataki.
12. 2 Nifai 31:20; vakamatatataki.
13. Raica na Luke 2:42, 46–47.
14. Raica na Luke 3:23.
15. Raica na Maciu 4:3–4; raica talega na Maciu 21:13. E so tale na tikina era vakayagataka na “Sa volai” kei na vosa vakaoqori me vakatauvatataki kei na ivolanikalou.
16. Raica na Maciu 6:19–20.
17. D. Todd Christofferson, “Na Veivakalougatataki ni iVolanikalou,” *Liaona*, Me 2010, 35.
18. 2 Nifai 31:12; raica talega na 3 Nifai 27:21.

Mai vei Elder Von G. Keetch
Ena Vitusagavulu

Era sa Kalougata ka Marau Ko Ira sa Maroroya na iVakaro ni Kalou

Na itatarovi e tauyavutaka na Turaga e bulia vei keda e dua na toba veitaqomaki mai na ca kei na veivakayarayarataki ni veivakarusai.

Dua na gauna sa oti au a gole ki Ositerelia, kau laki rai sara ki na toba veimama totoka e kilai ena vakasisisi e dela ni ua. Niu taubale toka e baravi, e vakauqeti au na ua lelevu, era caroba e bati ni toba ka ra vakauaua mai vakamalua ki baravi na ka lalai.

Niu sa taubale tiko, au sotava sara e so na dauvakasisisi e dela ni ua ni Amerika. E vaka me ratou cudruvaka tiko e dua na ka, veivosaki e cake ka dusi tiko i wasawasa. Niu taroga se cava beka na leqa, ratou a dusi ga ki na toba era caroba tiko kina na ua lelevu.

“Raica o ya,” e dua a kaya cudru-cudru mai. “O raica rawa na itatarovi?” Niu rai yani vakavinaka, au raica dina sara e dua na itatarovi sa dodo balavu tu ena gusu taucoko ni toba, era caroba tiko kina na ua lelevu, era veisureti tiko mai. Na itatarovi qo e caka tu ena bai lawalawa bibi ka tokoni tu ena vuto-vuto me vude toka kina e dela ni wai. Era kaya na dauvakasisisi e dela ni ua, ni yaco titobu sara e botoni wai e ra.

A kaya tale o dauvakasisisi e dela ni ua ni Amerika, “Oqo na gauna keimami lako mai kina vakavudua me keimami vakasisisi e dela ni ua lelevu eke. E rawa ni keimami vakasisisi e dela ni ua ena ka lalai ena loma ni toba, ia na itatarovi oqo e vakadredretaka me keimami vakasisisi ena ka lelevu. Keimami sega ni kila na vuna e tiko kina na itatarovi oqo. Keimami kila ga ni sa mai vakacacana sara ga na neimami gole mai.”

Ni sa toso cake tiko na nodratou cudru, au sa mani raica sara e dua na dauvakasisisi e dela ni ua e toka voleka

e kea—e qase ka vaka me itaukei e kea. Sa vaka me cata mai na vakarogoci iratou tiko na cudruvaka tiko na itatarovi o ya.

Sa mani tu yani ka gole vei iratou na ilawalawa oqo. Segale tale ni kaya e dua na ka, taura mai na nona vakadodorairai mai na nona katodreketi ka solia vei iratou, ka dusi yani ki na itatarovi. E ratou a vakadodorairai yadua na dauvakasisisi e dela ni ua. Ni gauna meu sa rai kina, ena veivuke ni vakadodorairai, au raica rawa e dua na ka au a sega ni raica e liu: na tukitukitoa ni qio—ira na qio lelevu era vakakana tu e kea e cakau ena tai kadua ni itatarovi.

E ratou sa malumu sobu sara na ilawalawa oqo. A taura tale na qase oqo na nona vakadodorairai ka sa gole yani. Ni sa gole, a mani kaya mai na ka au na sega vakadua ni guilecava: “Kakua ni cudruva na itatarovi,” a kaya. “Oqori duadua ga na ka ena tarova nomu tilomi.”

Keimami sa duri tu ena baravi totoka, sa mai veisau vakasauri na

neimami nanuma. Na itatarovi kauka-uwa ka vakalatilati o ya—a vaka me tarova na marau kei na ue ni vodo ua lelevu—sa mai yaco me dua na ka dua-tani sara. Ni keitou sa mai kila oqo na veika rerevaki era lako tu ena boto ni wai, sa mai yaco na itatarovi me veitaqomaki, veivakabulai, ka veivakacegui.

Ni da lakova tu na salatu ni bula oqo ka sasaga yani ki na noda tatadra, na ivakaro kei na ivakatagedegede ni Kalou—me vakataka na itatarovi—sa dau yaco ena so na gauna me dredre na kena kilai vinaka. Era na rairai kaukauwa ka sega ni veinanumi, vakataotaka na sala ni marau kei na veika talei ka ra muria yani e vuqa na tamata. Me vaka a vakamacalataka o Paula, “Eda sa raica me vaka na titiro ena iloilo buawa,”¹ ena lailai ni ka eda raica, ka da dau sega ni kila vinaka na veika rerevaki sa toka vuni e botoni wai.

Ia o Koya sa “kila na ka kece ga”² e kila vinaka tu na vanua ni veika rerevaki oqori. E dau dusimaki keda vakalou, mai na Nona ivakaro kei na veidusimaki loloma, me rawa ni da gole tani mai na veika rerevaki oqori—me rawa ni da tuva sala ena noda bula sa taqomaki mai na veika vakatani vakayalo kei na galegale lelevu ni valavala ca me tilomi keda vakaumauma.³

Eda vakaraitaka ni da lomana na Kalou—ka vakabauti Koya—ena noda cakava noda vinaka taucoko ena veisiga meda muria na sala sa vakadavora vei keda ka maroroya na ivunau sa solia vei keda o Koya. Eda vakaraitaka dina na vakabauta kei na loloma oqo ena gauna eda sega ni kila vakataucoko tu kina na vuna e vakaroti keda kina na Kalou se na sala digitaki sa tukuna mai meda na taura. E rawarawa sara meda digitaka meda muria na sala ena loma ni itatarovi ni gauna eda kila kina ni ra tiko na veika vakatani e gata na batidra era veilakoyaki tu e yasana kadua. Ena dredre sara meda muria tikoga na noda sala ena loma ni itatarovi ni ka ga eda raica tiko na ua lelevu totoka veivakauqeti ena yasana kadua. Ia ena veigauna vakaoqori—na gauna meda vakabauta kina, ka nuitaka ga na Kalou, ka vakaraitaka ni da lomani Koya—eda na tubu ka rawa-ka vakalevu.

Ena Veiyalayalati Vou, a sega ni kila rawa o Ananaiasa na ivakaro ni Turaga me vakasaqarai Saula ka vakalougatataki koya—e dua sa vakadonui me vesuki ira na vakabauti Karisito. Ia ena vuku ni nona muria na ivakaro ni Kalou, a yaga sara o Ananaiasa ena nona sucu vou vakayalo o Paula na iApositolu.⁴

Ni da vakararavi vua na Turaga, cakacaka ena vakabauta, muria Nona ivakaro, ka muria na sala sa dusimaka vei keda o Koya, eda na yacova na mataqali tamata sa vinakata na Turaga meda vakataka. Na “tamata yaco” vakaoqo—na saumaki mai ni yalo—sa ka bibi taucoko. Me vaka a vakavulica vei keda o Elder Dallin H. Oaks: “E sega ni rauta me dua e vakayacora tu ga na veika me caka. Na ivakaro, cakacaka vakalotu, kei na veiyalayalati ni kospeli era sega ni lisi ni iyau me ra laki maroroi tu vakavinaka vakalomalagi. Na kospeli i Jisu Karisito sa ituvatuva e vakatakila vei keda meda tamata yaco vakacava me vaka sa vinakata vei keda na Tamada Vakalomalagi.”⁵

O koya gona, na talairawarawa dina, o ya meda soli keda Vua ka vakadonui Koya me dusimaka na noda sala ena wasawasa maravu kei na kena e voravora, ka kilai Koya vinaka ni sa rawa

me vakavinakataki keda vakalevu cake mai na kena eda na cakava vakai keda.

Ni da sa soli keda ki na Nona lewa, sa na levu cake noda vakacegu kei na marau. E vakavulica o Tui Penijamini ni o ira era muria na ivakaro ni Kalou era na “kalougata ka marau . . . ena veika vakayago kei na veika vakayalo.”⁶ E vinakata na Kalou meda marau. E vinakata o Koya meda tiko vakacegu. E vinakata meda rawa-ka. E vinakata o Koya meda tiko vinaka ka taqomaki mai na veivakauqeti ni vuravura sa voliti keda tu.

Dua tale na kena sala, na ivakaro ni Turaga e sega ni so na itatarovi bibi e ruku ni wai meda na vulica ka vakasa-urataki keda ena noda bula me rawa kina ni da vakacerecerei ena bula e tarava. Ia, na itatarovi e tauyavutaka na Turaga e bulia vei keda e dua na toba veitaqomaki mai na ca kei na veivakayararataki ni veivakarusai ka rawa ni kauti keda sobu ki na veilecayaki butobuto. Sa soli mai na ivakaro ni Turaga ena loloma kei na veikauwaitaki; sa kena inaki meda reki ena bula oqo⁷ me vaka ga sa nakiti meda laki bula reki ka vakacerecerei ena bula tarava. Era vakatakila na sala meda cakacaka kina—ka vakabibi, era ramasetaka na keda ituvaki meda tamata yaco.

Ena veika taucoko sa vinaka ka dina, sai Jisu Karisito ga na ivakaraitaki uasivi duadua. Na cakacaka cecere duadua ni talairawarawa ena veigauna tawamudu o ya na Nona soli Koya na Luvena ki na lewa nei Tamana. Vakamamasu ena yalomalumalumu titobu me vagalalataki na bilo—me goleva e dua tale na sala mai na kena sa tuvanaki tu Vua—a soli Koya na Karisito ki na sala sa vinakata o Tamana me taura. Sai koya na sala ki Kecisemani kei Kolikoca, na vanua a sotava kina na mosi kei na rarawa tawa vakamacalataki rawa ka yaco me biu me tu vakataki koya ka gole tani mai Vua na Yalo iTamana. Ia na usutu ni sala oqo a yaco ena bulubulu sa lala ena ikatolu ni siga, ena kena voqataki “Sa tu cake tale!”⁸ ka ra rogoca ka vakila o ira era sa dau lomani Koya. E oka kina na marau kei na vakacegu sega ni vakamacalataki rawa ni oqo na Nona Veisorovaki vei ira taucoko na luvena na Kalou ki na veigauna tawamudu. Ena Nona lewa ga me sa kovuti ena lewa nei Tamana—ena Nona muria na ivakaro nei Tamana—sa solia kina vei keda o Karisito na madigi ni vakacegu tawamudu, reki tawamudu, kei na bula tawamudu.

Au vakadinadinataka ni da sa luvena na Kalou sa dauloloma. Au vakadinadinataka ni gadreva o Koya meda bula marau ka taqomaki ka vakalougatataki. Ena inaki oqori, sa tuvanaka vei keda e dua na sala meda lesu Vua, ka sa tauyavutaka o Koya na itatarovi ka na taqomaki keda ni da lako tu. Ni da cakava noda vinaka taucoko meda muria na sala oqo, eda na kunea na veitaqomaki, marau, kei na vakacegu e dina. Ni da soli keda ki na Nona lewa, eda na yaco me vakataka sa vinakata vei keda o Koya. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. 1 Korinica 13:12.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 88:6.
3. Raica na Boyd K. Packer, “Spiritual Crocodiles,” *Ensign*, May 1976, 30–32.
4. Raica na Cakacaka 9:10–18.
5. Dallin H. Oaks, “The Challenge to Become,” *Liahona*, Jan. 2001, 40.
6. Mosaia 2:41.
7. Raica na 2 Nifai 2:25.
8. Raica na Maciu 28:6; Marika 16:6.

Mai vei Carole M. Stephens

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki
Raraba ni Soqosoqo ni Veivukei

“Kevaka Dou sa Lomani Au, Dou Talairawarawa ki na Noqu Vunau”

Na Nona ivunau e sa ivakaraitaki ni Nona loloma kivei keda kei na talairawarawa ki na Nona ivunau e sa ivakaraitaki ni noda loloma ki Vua.

Ni kauta mai vale na luvei keirau yalewa qase duadua, o Jen, na ikatolu ni luvena mai valenibula, au a lako ki na nona itikotiko me’u laki veivuke. Ni oti na nona talaci luvena yalewa qase duadua ki koronivuli, keirau a navuca ni ka e gadreva vakalevu o Jen oya na vakacegu. Ia na veivuke vinaka duadua au rawa ni vakayacora oya me’u kauti luvena yalewa o Chloe ki vale me rawa ni rau toka vagagalu o tinana kei na tacina gonedramidrami vou.

Au a vakabeletitaki Chloe ki na nona idabedabe ni motoka, vakadreta donu na noqu beleti ni idabedabe, ka draiva tani mai na nodratou ikelekele ni motoka. Ia, ni bera ni keirau yacova na icava ni gaunisala, sa sereka o Chloe na beleti ni nona idabedabe ka sa duri cake tu, vakararai voli, ka vosa tiko vei au! Au a vakelea na motoka ena yasa ni gaunisala, curu ituba, ka vakabeletitaki koya lesutale ki na nona idabedabe.

Keirau a tekivu tale ia a toso vakalailai ga ki liu ni sa taluva tale mai na nona idabedabe o koya. Au a tokaru-ataka na ka vata ga, ia na gauna oqo

ni bera ni’u curuma lesu na motoka ka vaqacacotaka na noqu beleti ni idabedabe, sa tucake tale tu o Chloe!

Au sa mani dabe voli ena motoka, ka kele toka ena yasa ni gaunisala, ka vakasa kaukauwa voli vata e dua na yabaki tolu. Ka sa qaqa tiko o koya!

Au vakayagataka na veivakasama au nanuma rawa me’u rawai koya ni tiko

vakadua ena nona idabedabe e sa ka vinaka. E a sega ni rawai o koya! Au sa qai navuca me’u tovolea na imoimoi ni kevaka/qai.

Au kaya, “Chloe, kevaka o na vakabeleti tikoga ena nomu idabedabe, ni gauna daru yaco kina ki na vale nei Bubu, daru na qai qito buli tete.”

Sega na kauwai.

“Chloe, kevaka o na vakabeleti tikoga ena nomu idabedabe, daru na qai buli madrai ni daru yaco ki na vale nei Bubu.”

Sega na kauwai.

Au a tovolea tale. “Chloe, kevaka o na vakabeleti tikoga ena nomu idabedabe, daru na qai kele ena makete me voli na vakalomavinaka!”

Ni oti e tolu na sasaga, au sa vakila ni na sega ni cakacaka na imoimoi oqo. E sa dei na lomana, ka sega na iwiliwili ni kevaka/qai e rauta me rawai koya ni vakabeleti voli ena nona idabedabe.

Keirau na sega ni rawa ni dabe voli ga ena siga taucoko ena yasa ni gaunisala, ia au a via rokova na lawa ka sa sega ni donu na draiva voli ni duri cake tu o Chloe. Au a cabora e dua na masu lo ka rogoca na Yalotabu ni vakasolo-kakana, “Vakatavulici koya.”

Au vuki me’u qara vua ka dreta laivi mai vei au na noqu beleti ni dabedabe me rawa ni raica o koya. Au kaya, “Chloe, au sa daramaka tiko na beleti oqo baleta ni na taqomaki au. Ia o iko o sega ni daramaka tiko na nomu beleti, ka na sega ni o taqomaki. Ka’u na rarawa saraga kevaka o na mavoa.”

A vakaraici au o koya; au sa voleka ni raica rawa na iuli ni cawiri voli ena nona mona lailai ni'u wawa ka namaka voli na nona vosa mai. Kena itinitini, a serau mai na matana karakarawa levu, ka kaya, "Bubu, o vinakata me'u daramaka na noqu beleti baleta ni o lomani au!"

A vakatawana na motoka na Yalotabu ni'u vakaraitaka na noqu loloma kivua na yalewa lailai vakasakiti oqo. Au a cata ni vakayalia na vakanananu oya, ia au kila ni oqo sa dua na noqu madigi ka'u mani sobu ka vakabeletitaki koya ena nona idabedabe. Au qai taroga, "Chloe, kerekere e rawa ni o na tikoga ena nomu idabedabe?" Sa cakava vakakina o koya—vakadua ki na makete ena vakalomavinaka! Ka a vakabeleti toka vakadua o koya mai na makete ki na noqu itikotiko, me keirau mai buli madrai ka qito buli tete baleta ni sega ni guilecava o Chloe!

Ni'u draiva lesu ki na gaunisala ena siga oya, a votu vei au e dua na ivolanikalou: "Kevaka dou sa lomani au, dou talairawarawa ki na noqu vunau."¹ Sa tiko na ivakavuvuli meda vakatavulici, tuberi, ka taqomaki ira na gonelalai. Na vuna? Sa baleta na loloma levu e tiko vei keda me baleti ira. Ia me yacova ni sa kila vakamatata o Chloe ni sa noqu gagadre kivua me vakabeleti qaqaco voli ena nona idabedabe e sa baleta na noqu lomani koya, a sega ni via cuqena o koya na ka e a navuca me itatarovi. A nanuma o koya na nona beleti e yalana na nona galala.

Vakataki Chloe, sa rawa ni da digitaka na raici ni vunau me yalani keda. Eda na rairai vakila ena so na gauna ni sa itatarovi na veilawa ni Kalou ki na noda bula dodonu, kauta tani na noda galala ni digidigi, ka yalana noda tubu. Ia ni da vaqara na kila matata levu cake, ni da vakatara na Tamada me vakatavulici keda, eda na tekivu raica ni Nona lawa era sa ivakaraitaki ni Nona loloma kivei keda kei na talairawarawa ki na Nona lawa e sa ivakaraitaki ni noda loloma ki Vua.

Kevaka o raica ni o kele vakainaki voli ena yasa ni gaunisala, rawa beka ni'u vakatura e vica na ivakavuvuli ka, ke muri, na vukei iko ni tiko donu tale "ena sala ni vakabauta kei na talairawarawa"²

Matai, nuitaka na Kalou. Nuitaka na Nona ituvatuva tawamudu me baleti iko. O keda yadua sa "luvedrau tagane se yalewa lomani vakayalo na noda itubutubu vakalomalagi." Na nodrau lomani keda e sa dei tu ena ivunau. Era sa idusidusi momona na ivunau me vakatavulici, tuberi, ka taqomaki keda ni da "vuli e vuravura."³

Eda a vakayagataka na noda galala ni digidigi ena "vuravura taumada" meda vakadonuya na ituvatuva ni Kalou,⁴ ka da vulica ni talairawarawa ki na lawa tawamudu ni Kalou e sa ka bibi ki na rawaka ni ituvatuva oya. E vakatavulica na ivolanikalou, "Raica sa virikotori tu mai lomalagi na ivakaro ni sa bera ni buli na vuravura oqo, ia sa vakayavutaki kina na veivakalougatataki kece ga."⁵ Kevaka eda talairawarawa ki na lawa, eda ciqoma na veivakalougatataki.

Veitalia na levu ni cakacala, veisagasaqa, kei na vuli e salamuria na ka eda sotava vakayago, na Kalou e sega ni guilecava na noda sasaga tawamudu, ni vaka tu kina o keda. Sa rawa ni da nuitaki Koya "baleta na Kalou e vinakati ira lesu tale na Luvena."⁶ Ka

sa vakarautaka o Koya e dua na sala mai na Veisorovaki ni Luvena, o Jisu Karisito. Na Veisorovaki "e sa usutu ni ituvatuva ni veivakabulai."⁷

Karua, nuitaki Jisu. Na icavacava ni ivakaraitaki ni talairawarawa kei na loloma sa uasivi sara sa ikoya na Veisorovaki i Jisu Karisito. A soli Koya me vakayacora na lewa i Tamana, a solia o Koya na Nona bula me baleti keda. E a kaya, "Kevaka dou sa talairawarawa ki na noqu vunau, dou na tiko ga ena noqu loloma; me vaka au sa talairawarawa ki na vunau nei Tamaqu, ka tiko ga ena nona loloma."⁸

A vakatavulica talega o Jisu:

"Mo lomani Jiova na nomu Kalou ena lomamu taucoko, kei na yalomu taucoko, kei na nomu nanuma kecega.

"Ai matai ni vunau oqo ka levu.

"A sa tautauvata na kenai karua, Mo lomana na kai nomu me vaka ko lomani iko."⁹

Ena Sigatabu yadua sa noda na madigi meda vakananuma ka vakasamataka vakatitobu na loloma sa uasivi sara ni noda iVakabula ni da vakayagataka na ivakatakilakila ni Nona Veisorovaki tabu. Donuya na sakaramede, au sarava ni ra

dodo yani na liga eso mera veivotayaka na madrai kei na wai. Ni'u dodoka yani na ligaqu me'u vakayagataka vakadoudou, au sa yalayala ni'u sa vakadonuya me'u taura na Yacana, dau nanumi Koya tikoga, ka muria na Nona ivunau. Ka sa yalataka o Koya "ni na tiko ga vata kei [keda] na nona Yalotabu."¹⁰

Katolu, nuitaka na vakasolokakana ni Yalotabu.

Nanuma donuya na ka au sotava vata kei Chloe ni Yalotabu a vakasolokakanataka e dua na ivolanikalou vei au? Oya na Joni 14:15 "Kevaka dou sa lomani au, dou talairawarawa ki na noqu vunau." Ka sa tarava na veitikina bibi oqo:

"Ia ka'u na masuti Tamaqu, ena solia vei kemudou e dua tale na Dauveivakacegui, me tiko ga kei kemudou ka sega ni mudu;

"A Yalo Tabu sa vu ni ka dina; ko koya era sa sega ni vakabauta rawa na kai vuravura, ni ra sa sega ni raici koya, se kilai koya: ia sai kemudou ga sa kilai koya; ni sa tiko vata kei kemudou ko koya, ka sa curumi kemudou."¹¹

Na tamata kece e kilikili, ka vakadeitaki me lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai e sa tiko vua na dodonu ki na veitokani ni Yalo Tabu. Na lolo, masumasu, vuli ivolanikalou, kei na talairawarawa e vakavinakataka vakalevu na noda sasaga ni rogoca ka vakila na veivakauqeti ni Yalotabu.

Ni sa vakatawani na nomu vakasama ena vakatitiga kei na veilecayaki, ena tala mai na Yalo Tabu na Tamada kei na Luvena me vakasalataki iko ka tuberi iko vakadodonu voli ena veika rerevaki ni itosotoso vakayago oqo. Ena vukei iko o Koya mo nanuma, vakacegui iko, ka vakasinaiti iko ena "nuinui kei na loloma levu sara."¹²

Kava, nuitaka na nodra ivakasala na parofita bula.

E sa vakarautaka na Tamada e dua na sala meda rogoca kina na Nona vosa ka kila na Nona lawa mai vei ira na Nona parofita. A cauraka na Turaga, "Na noqu vosa ena . . . vakayacori vakaidina na vosa ka'u sa tukuna, se ra tukuna na noqu tamata."¹³

Era sa vakasalataki keda na parofita "mo nanuma na siga ni vakacecegu, mo vakatabuya,"¹⁴ ka bulataka na lawa ni lolo. Na talairawarawa ki na ivakasala vakaparofita oqo e sa vakarautaka na sala meda talairawarawa ki na ivakaro ni Kalou meda lomani Koya kei na wekada ena kena torocake tiko na noda vakabauti Jisu Karisito ka dodoka yani na ligada meda lomani ka karoni ira na tani.¹⁵

Eda na taqomaki tiko ni da vakamuria na vosa ni Turaga mai vei ira na Nona parofita. Na Kalou e sa kacivi Thomas S. Monson, na daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada kei ira na

lewe ni Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua mera sa parofita, daurairai, ka dauvakatakila. Ena vuravura oqo ka levu kina na rere, veisaqasaqa, dredre, kei na cudrucudru, sa rawa ni da rai vei ira na tisaipeli i Jisu Karisito—ka vakasinaiti tu ena loloma cecere—ka raica na irairai, irogorogo kei na nodra iwalewale ni sotava na leqa e rawa ni dau vakavu veitawasei. Era vakadinadinataki Jisu Karisito ka sausaumi ena loloma cecere, na loloma sa uasivi sara i Jisu Karisito, sa nona ivakadinadina o ira.

Ni oti na veika au sotava kei Chloe, au a vakasaqara na veitikina ena ivolanikalou ka tukuna me baleta na ivunau kei na loloma. Au kunea e levu sara. Na veitikina yadua oqo e vakananumi keda ni Nona ivunau e sa ivakaraitaki ni Nona loloma kivei keda kei na talairawarawa ki na Nona ivunau e sa ivakaraitaki ni noda loloma ki Vua.

Au vakadinadinataka ni da nuitaka na Kalou, na Tamada Tawamudu; nuitaka na Luvena, o Jisu Karisito, ka cakacakataka na vakabauta ena Nona Veisorovaki; nuitaka na vakasolokakana ni Yalotabu; ka nuitaka na nodra ivakasala na parofita bula, eda na kunea na noda sala mai na yasa ni gaunisala ka tomana voli vakavinaka—sega ena vosota ga ia ena kunei ni reki ena noda ilakolako ki vale. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDISI

1. Joni 14:15.
2. Neil L. Andersen, "Sa Rauta na Veika ko Kila," *Liahona*, Nov. 2008, 13.
3. "Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba," *Liahona*, Nove. 2010, 129.
4. Raica na "Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba."
5. Vunau kei na Veiyalayalati 130:20.
6. Russell M. Nelson, ena R. Scott Lloyd, "God Wants His Children to Return to Him, Elder Nelson Teaches," *Church News*, Jan. 28, 2014, LDS.org.
7. Russell M. Nelson, "Vakavakarau ni Veivakalougatataki ni Valetabu," *Liahona*, Octo. 2010, 49.
8. Joni 15:10.
9. Maciu 22:37–39.
10. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 20:77, 79.
11. Joni 14:16–17.
12. Moronai 8:26.
13. Vunau kei na Veiyalayalati 1:38.
14. Na Lako Yani 20:8.
15. Raica na *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 6.1.2.

Mai vei Elder Allen D. Haynie
Ena Vitusagavulu

Nanumi Koya Eda sa Dau Vakanuinui Kina

Na noda inuinui ni laki bulavata tale kei na Tamada ena vakatau mai na Veisorovaki nei Jisu Karisito.

Ena gauna au a yabaki ciwa kina, e a mai tiko voli kei keitou o buqu na tinai tinaqu ka sa sikavula tu na uluna ka va na fiti tinikadua na idi (1.5m) na kena balavu. Ena nona tiko voli mai vale keitou nanuma sara kei rau na tuakaqu me keitou kelia e dua na qara ena vanua lala veibasai kei na neitou vale. Au sega ni kila na vuna keitou cakava kina. Era dau taleitaka beka ga na tagane na keli qara. E a duka na keitou irairai ia e sega ni na vakaleqai keitou. E so tale na tagane ena yasa ni neitou itikotiko era raica na lasa ni keli qara ka ra lako mai ka mai veivuke. Keimami sa qai mai dukavakalevu vata tu yani. Sa bau kaukauwa dina na qele, ka keimami sa qai drete mai e dua na osipaipo me kauta mai e so na wai ka sova yani kina loma ni qara me vakamalumutaka na qele. Sa kabiti keimami na soso ena neimami kelikeli tiko, ka sa titobu sara yani na qara.

E dua na lewe ni neitou ilawalawa e nanuma me keitou sa vukica me dua na tobu ni sisili, ka keitou sa qai vakasainaita ena wai. Me vaka niu a gone taudua ka gadreva voli meu ciqomi, au sa qai vakayarayarataki meu rika ki loma me tovolei mada. Au sa qai duka

ga vakalevu. Au a sega ni namaka meu mai boro soso tu, ia o ya na ka au sa mai tini tu kina.

Ni sa tekivu liliwa mai, au sa takoso yani e gaunisala ka namaka meu na laki curu ki neitou vale. E a tavaki au o buqu ena mata ni katuba ka sega sara ga ni vakacurumi au ki loma. E a kaya vei au kevaka me vakatara meu

curu ki loma ni vale, au na kauta tau-coko ki loma ni vale e sa qai samaka oti o koya na soso. Au sa qai cakava na ka ena cakava e dua ga na yabaki ciwa ena noqu sa ciciva na katuba ki muri, ia e totolo sara o buqu, niu qai yaco yani sa tu mai kina. Au sa yalo ca sara ga, ka vakabutubutu ka vakarota me vakacurumi au yani ki loma, ia na katuba e sogo tu ga.

Au sa suasua, soso, batabata, kau sa vakasamataka mai me vaka e dua na gone niu sa na mate ena daku ni neitou itikotiko. Oti au sa qai tarogi koya se cava meu cakava meu rawa ni curu kina ki loma ni vale. Bera niu qai kilai au mai, au sa tucake tu ena daku ni neitou itikotiko ka sa savati au tiko o buqu ena dua na osipaipo. Ni oti edua na gauna balavu, sa qai tukuna o buqu, niu sa savasava, ka sa qai vakacurumi au ki loma ni vale. A katakata vinaka na loma ni vale, kau sa qai laki dara na isulu e mamaca, ka savasava.

Ena dua na vosa vakatautauvata ni ka dina e yaco ena bula oqo ni qai vakasamataka na ka e a kaya o Jisu Karisito: “Ia, sa sega na ka tawa savasava sa curu rawa kina nona matanitu; ia sa sega e dua sa curu rawa kina nona ivakavacegu, ko ira ga sa sava na nodra isulu ena noqu dra, ni ra sa vakabauta ka veivutunitaka na nodra ivalavala ca ka vosota me yacova na ivakataotioti.”¹

Niu tucake tu e tautuba ni neitou vale ka savati au tiko o buqu ena osipaipo sa bau logaloga ca sara ga ka sega ni ka e namaki. Ni sa cakitaki na laki curu ka bula vata kei na Tamada Vakalomalagi baleta ni da digataka meda dukadukali tikoga ena ivalavala ca sa na kani rarawa tawamudu. Meda kakua ni vakacalai keda ena ka meda na cakava meda na lesu rawa kina ka laki bula vata kei na Tamada Vakalomalagi. Meda na savasava tiko.

Ni bera ni da lako mai ki vuravura, eda a vakaitavi ena dua na matabose levu oi keda na luvena tagane kei na yalewa vakayalo na Kalou.² Eda a vakarorogo kece tiko ka sega ni dua e moce. E a vakaraitaka kina na Tamada Vakalomalagi ena matabose o ya, e

dua na ituvatuva. E taqomaki ena ituvatuva o ya na noda galala ni digidigi ka gadrevi kina meda vuli mai na veika eda na sotava ka segai e na ka e sotava o Koya, ni kila o Koya ni da na mai temaki meda cakacala. E kila talega o Koya ni ivalavala ca ena vakavuna meda dukadukali ka na vakadredretaka na noda lesu kina Nona iserau, baleta na nona itikitiko sa savasava sara ga mai na loma ni vale e a samaka tu o buqu.

Me vaka ni lomani keda kece na Tamada Vakalomalagi ka tiko na Nona ituvatuva “[meda] tucake tale mai na mate na tamata kecega ka rawata na bula tawamudu.”³ Tiki ni Nona ituvatuva na itavi ni iVakabula—e dua me na vukei keda, meda na savasava se

mani vakacava sara na noda dukadukali. Ni sa vakaraitaka na Tamada Vakalomalagi na kena gadrevi e dua na iVakabula, au vakabauta ni o keda kece eda a rai vei Jisu Karisito, na iSevu ni sucu mai Vaka-Yalo, ni o Koya sa toso sara kina vanua me sa laki veiucui kei na Tamana.⁴ Au vakabauta ni o keda kece eda kila ni dodonu ga me o Koya, ni na sega ni rawa me dua vei keda ena rawata me na cakava na veika o ya, ni o Koya ena rawa ni cakava, ka na cakava vakaidina.

Mai na Were o Kecisemani kei na kauveilatai mai Kolikoca, e a vakararawataki kina vakayago ka vakayalo o Jisu Karisito, e sautaninini baleta na mosi, turu nona dra me vaka na buno, ka kereya na Tamana me kauta laivi na bilo mai Vua,⁵ ia e qai taura ga o Koya.⁶ Na cava e cakava kina o Koya? E a kaya kina, ni gadreva ma vakalagilagia na Tamana ka vakaotia na Nona “itavi vei ira na luve ni tamata.”⁷ E gadreva dina me maroroya na Nona veiyalayalati ka vakadeitaka na noda na lesu tale ki vale. Na cava e gadreva meda cakava lesu? E kerea ga o Koya meda vakatusa na noda ivalavala ca ka veivutuni me rawa kina nida na sega ni vakararawataki me vakataki Koya.⁸ E sureti keda o Koya meda vakasavasavataki keda me rawa ni da na sega ni biu tu kina e tau-tuba ni vale nei Tamada Vakalomalagi.

Dina ni gadrevi na iwalewale ni bula e levei kina ivalavala ca ena bula oqo, ia na ilutua ni nona mai Veisorovaki o Jisu Karisito ena sega soti ni dua na ka na ivalavala ca o sa cakava oti se vakacava sara na titobu ni nomu lutu ena qara ni ivalavala ca. Ena sega ni dua na ka kevaka meda sa madua se vakama-duawataki ia me vaka ga na ka e kaya o Nifai, “ka’u sa tao rawarawa kina.”⁹ E na sega soti ni dua na ka kevaka mo a sa volitaka ena dua na gauna na nomu itutu ni ulumatua ena dua na kuro rourou.¹⁰

Na ka ena bibi sa ikoya ni o Jisu Karisito, na Luve ni Kalou e a vakararawataki ena “mosi kei na veivakararawataki kei na veivakatovolei kecega” me na rawa kina vua “ia sa mai bula vakatamata ka vakabulai ira ena nona tamata.”¹¹ Na ka e bibi ni rawa vua

me sirova sobu mai,¹² ki vuravura ka vakalolovirataki koya, “ki ra sara”¹³ ka rawata “na kaukauwa levu sara mai na dua tale na tamata.”¹⁴ Na ka e bibi ni o Karisito sa vakatakekere tiko Vua na Tamada ena noda kisi, ena “Nona kaya: Tamaqu mo ni nanuma na nona rarawa ka vakamatei ko koya sa tawacala io, ko ni sa daulomani koya vakalevu; . . . Ia Tamaqu mo ni lomani ira na wekaqu oqo, ka ra sa vakabauta na yacaqu, io mera lako mai vei au ka rawata na bula tawamudu.”¹⁵ O ya na ka e bibi ka dodonu me solia vei keda kece sara na vakavoui ni vakanuinui kei na vakanamata meda tovolea tale mada vakadua, baleta ni o Koya e se sega ni guilecavi keda.¹⁶

Au vakadinadinataka na iVakabula ena sega vakadua ni na vukitani mai vei keda, ni da sa vakasaqarai Koya ena yalomalumu ena noda via veivutuni; ka na sega vakadua ni nanuma ni da sa yali vakadua, ena sega vakadua ni kaya, “Oilei se baci o iko tale”; ena sega vakadua ni tawasei keda tani baleta na noda sega ni kila rawa na dredre ni noda sasagataka meda drovaka na ivalavala ca. E kila vakavinaka sara tu ga vakakina na kilai ni rarawa, madua, kei na yalo nuiqawaqawa ni sai koya oqo na revurevu ni ivalavala ca.

Na veivutuni e ka dina ka na vakavotukana. E sega ni ka e bulia na tamata se dua na revurevu ni “vakasama sesewa.”¹⁷ E tiko kina na kaukauwa me laveta na icolacola ka sosomitaka ena vakanuinui. Ena rawa ni veimutaki yani kina veisau levu ni yalo, ka na vakavuna meda na “biuta tani na gagadre ca ka via kitaka tikoga na ivalavala dodonu.”¹⁸ Na veivutuni, dina, ena sega soti ni rawarawa. Sa vakakina na veika e tawamudu. Ia na vuana e na vei sosomitaki vinaka sara. Me vaka e a vakadinadinataka o Peresitedi Boyd K. Packer ena iotioti ni nona vosa vei ira na Le Vitusagavulu ni Lotu: “Oqo na vakasama: ena sega na mawe ni Veisorovaki, sega na kena revurevu. Na ka ena vakavinakataka ena vinaka. . . . Na Veisorovaki e sega ni vakamawe, sega na revurevu. Ena veivakabulai ga, ia na ka e sa vakabula ena vakabulai tu ga.”¹⁹

Sa vakakina na noda inuinui ni laki bulavata tale kei na Tamada ena vakatau mai na Veisorovaki nei Jisu Karisito, mai na nona vakatara o koya e sega na nona ivalavala ca ka sa taura vei Koya na ivalavala ca kecega ena vakatautauvatataki ni lewa dodonu, na veisemati ni ivalavala ca ni tamata kecega, wili kina na ivalavala ca era cakava e so na luvena na Kalou ka ra nanuma mera na lako curuma duadua vakataki ira.

Ni da lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, eda na vakararavitaka vakalevu na kaukauwa ni Veisorovaki ni iVakabula mai vei ira tale e so na tamata baleta ni da kila ni da sa ia na veiyalayalati, ka veivutuni tikoga, ka vosota vakadede, o Koya ena vota vei keda meda na laki wili vata kei Koya²⁰ me vakataki Koya eda na ciqoma na veika kece e taukena na Tamada.²¹ O ya na ivakavuvuli ena yavalati vuravura, io e vakadina kina. Na Veisorovaki i Jisu Karisito e vakavuna na veisureti ni iVakabula ni a kaya “mo dou qai vinaka sara, me vaka sa vinaka sara na Tamamudou sa tiko mai lomalagi”²² ena rawa vakataucoko ka sega ni sa vakalaboci na kena rawati.

E vakavulica na ivolanikalou ni tamata yadua me “na lewai ena Nona lewa dodonu na Kalou.”²³ Ena siga

o ya ena sega kina na veivuni se na veidusi ni veibilitaki baleta na noda dukadukali. Eda vakavinavinaka, ni ivolanikalou e vakatavuvulitaka ni o Jisu Karisito o Koya ka a mate baleta na noda ivalavala ca o Koya ka na semati keda lesu Vua na Tamada, o koya e kaya ni da Nona itokani, ena lomani keda tiko me yacova na ivakataotioti, ni o Koya ga ena laki noda turagani-lewa. Dua na veivakalougatataki e dau raikalawaci ni Veisorovaki i Jisu Karisito sai koya oqo, “na Tamana . . . sa lesia na Luvena me ia na lewa kecega.”²⁴

Taciqu kei na ganequ, kevaka mo sa vakayalolailaitaki se o vakananuma tiko ni sa sega ni rawa ni dro tani mai na qara vakayalo o sa kelia tiko oqori, ni yalo vinaka sara ka nanumi koya “sa tu me colata na isau ni lewa dodonu, a sa lomani ira sara na luve ni tamata,” ka sa taura vei Koya “na nodra cakacala kei na talaidredre” a sa “sauma na ka sa yalataki tu ena lewa dodonu.”²⁵ Me vaka ga e a vakayacora o Nifai ena gauna ni nona loma tarotaro, me da nanuma tikoga, “au sa kilai koya kau sa vakararavi vua,”²⁶ sa i Jisu Karisito, qai veivutuni ka tovolea tale na, “veivutuni ka toso ki liu ka tudei ena vakanuinui taucoko sara.”²⁷ Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. 3 Nifai 27:19.
2. Raica na Mosese 4:1–4; Eparaama 3:22–28; *Words of Joseph Smith* (2007), 209.
3. Mosese 1:39.
4. Raica na *Lectures on Faith* (1985), 59, 60.
5. Raica na Marika 14:36.
6. Raica na Vunau & Veiyalayalati 19:19.
7. Vunau & Veiyalayalati 19:19.
8. Raica na Vunau & Veiyalayalati 19:16, 20.
9. 2 Nifai 4:18.
10. Raica na iVakatekivu 25:29–33.
11. Alama 7:11, 12.
12. Raica na 1 Nifai 11:16, 26.
13. Vunau & Veiyalayalati 88:6; raica talega na Vunau & Veiyalayalati 122:8.
14. *Lecture on Faith* 59.
15. Vunau & Veiyalayalati 45:4–5.
16. Raica na Aisea 44:21.
17. Alama 30:16.
18. Mosaia 5:2.
19. Boyd K Packer, vuli kei na bose ni koniferedi raraba 7 ni Epereli, 2015.
20. Raica na Roma 8:17.
21. Raica na Vunau & Veiyalayalati 84:38.
22. Maciu 5:48.
23. 2 Nifai 9:15.
24. Joni 5:22.
25. Mosaia 15:9.
26. 2 Nifai 4:19.
27. 2 Nifai 31:20.

Mai vei Elder Kim B. Clark
Ena Vitusagavulu

Mata me Raica kei na Daliga me Rogoca

Kevaka eda na rai vei Karisito ka dolava na matada kei na daligada, ena vakalougatataki keda na Yalo Tabu me da raica ni cakacaka tiko ena noda bula na Turaga ko Jisu Karisito,

Ena nona veiqaravi vakalotu ena bula oqo, a vakayacora o Jisu na veicakacaka mana ni veivakabulai ka veivakavulici ena dodonu kei na mana ka tukuna kina na ivolanikalou, “A sa rogovaki yani na kena irogorogo ki Siria taucoko . . . a ra sa lewevuqa sara sa muri koya mai.”¹

Eso era a raica na Nona veivakabulai ka rogoca Nona veivakavulici era a sega ni ciqomi Koya. Eso era muri koya ga me dua na gauna ka sega tale ni lako vata kaya.² A tu sara ga e matadra na Turaga ko Jisu Karisito, ia era sega ga ni raica rawa se o cei dina o Koya. Era mataboko, ka ra digia me ra vuki tani. Ena vukudra, e kaya kina ko Jisu:

“Au sa lako mai vei ira na kai noqu, ia era sa sega ni vakabauti au.”³

“A sa didivara na daligadra, a sa bobo na matadra.”⁴

Ia, e vuqa na tagane kei na yalewa, oka kina o ira na Nona iApositolo yalodina, ka ra kelea tu na nodra bula Vua. E dina ni ra vagolei tani tiko ena veika vakavuravura, sega ni matata vei ira na Nona ivakavuvuli, ena rere sara mada ga, era vakabauti Koya, lomani Koya, ka muri Koya.

Ena vukudra, e kaya kina ko Jisu: “A sa kalougata na matamudou ni dou sa raica, kei na daligamudou ni dou sa rogoca.”⁵

Ni vakarau me vakararawataki mai Kecisemani vakakina mai Kalivari, a yalataka vei iratou na Nona tisaipeli o Jisu na yalayala vakasakiti oqo: “O koya sa vakabauti au, ena kitaka talega na cakacaka au sa kitaka; ia ena kitaka na cakacaka e uasivi cake ena ka oqo; ena vuku niu sa lako vei Tamaqu.”⁶

A vakayacora ko Jisu na yalayala oqori: vakatekivu ena siga ni Penitiko, era vakalougatataki na tisaipeli ena papitaiso ni bukawaqa kei na Yalo Tabu.⁷ Ena nodra vakabauti Karisito, veivutuni, kei na talairawarawa, sa yaco me nodratou itokani na Yalo Tabu, veisautaka na yalodratou, ka vakalougatataki iratou ena ivakadinadina veivauci ni dina.

Na isolisoli kei na veivakalougatataki oqo a vaqacacotaki ira na tisaipeli ni Turaga. E dina ni a rerevaki ka veilecayaki na gauna era a bula donumaka, era a ciqoma na isolisoli vakayalo ni mata me raica kei na daliga me rogoca. Ena kaukauwa ni Yalo Tabu, sa tekivu me ra raica na dina ni veika ena kedra

ituvaki dina sara, vakauasivi na Turaga o Jisu Karisito kei na Nona cakacaka ena kedra maliwa.⁸ Sa vakararamataka na Yalo Tabu na nodra vakasama, ka ra rogoca matata cake na domo ni Turaga. Sa dromu vakatitobu ki yalodra na kosipeli i Jisu Karisito.⁹ Era a tudei ka talairawarawa.¹⁰ Era vunautaka na kosipeli ena yalodoudou kei na qaqa ka tara cake na matanitu ni Kalou.¹¹ Era rekitaka na Turaga ko Jisu Karisito.

E vuqa na ka eda tautauvata kina kei ira na tagane kei na yalewa yalodina ena ituvuka ni gauna. Eda a bula talega ena dua na gauna e dau cakacaka mana kina ena keda maliwa na Turaga o Jisu Karisito—okati kina na nodra vakabulai na tauvimate, vakasavasavataki keda mai na ivalavala ca, veisautaka na yaloda, ka dolava na veivakabulai vei ira na luve ni Kalou ena yasa ruarua ni ilati. Ena noda gauna era tu talega na noda parofita bula kei na iapositolo, na kaukauwa ni matabete, isolisoli vakayalo, kei na veivakalougatataki vakalou ni cakacaka vakalotu ni veivakabulai.

Na noda gauna e gauna rerevaki—na gauna e levu kina na ca kei na veitemaki, na gauna ni veilecayaki kei na tiko yavavala. Ena gauna ca oqo, sa kacivi keda na parofita ni Turaga e vuravura, o Peresitedi Thomas S. Monson, me da vueti ira na mavoa tu vakayalo,¹² me da tutaka na dina ena yaloqaqa,¹³ ka tara cake na matanitu ni Kalou.¹⁴ Se cava ga na ivakatagedegede vakayalo

se ni vakabauta se talairawarawa eda tu kina ena gauna oqo, e se bera ga ni veirauti kei na cakacaka e tu mai liu. Eda gadreva na rarama kei na kaukauwa vakayalo levu cake. Eda gadreva na mata me da raica vakavinaka cake na iVakabula ni cakacaka ena noda bula kei na daliga me rogoca vakatobu na Domona e yaloda.

Na veivakalougatataki vakasakiti oqo ena yaco mai ni da dolava na yaloda ka ciqoma,¹⁵ ciqoma vakaidina, na Turaga o Jisu Karisito, Nona ivunau, kei na Nona Lotu ki na noda bula. E sega ni gadrevi me da vinaka sara, ia eda gadreva me da vinaka ka vinaka cake tiko. Eda gadreva me da segata me da bulataka na dina matata ka rawarawa ni kosipeli. Kevaka eda taura na yaca i Karisito, cakacaka ena vakabauti Koya me da veivutunitaka noda ivalavala ca, muria Nona ivunau, ka dau nanumi Koya tikoga, eda na ciqoma na veitokani ni Yalo Tabu ena loloma veivuetai kei na loloma soliwale i Jisu Karisito.

Na talairawarawa vakadodonu e kauta mai na Yalotabu ki yaloda. Ena noda veivale, eda masu ena vakabauta, vakasaqara ena ivolanikalou, ka vakarokorokotaka na Siga ni Vakacegu. Ena noda veivalenilotu, eda vakaivotavota ena sakaramede ka cakava na veiyalayala bibi vei Tamada Vakalomalagi ena yaca i Karisito. Ena veivaletabu, eda vakaitavi ena veicakacaka vakalotu tabu ena vukudra na wekada ena yasa kadua ni ilati. Ena noda matavuvale kei na noda ilesilesi mai vua na Turaga, eda dolele yani vei ira tale eso, laveta na nodra icolacola ka sureti ira me ra lako mai vei Karisito.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, au kila ni kevaka eda cakava na veika oqo, ena lako mai na Yalo Tabu! Eda na tubu vakayalo ka kila na Yalo Tabu, ka na yaco o Koya me noda itokani. Kevaka eda na rai vei Karisito ka dolava na matada kei na daligada, ena vakalougatataki keda na Yalo Tabu me da raica ni cakacaka tiko ena noda bula na Turaga ko Jisu Karisito, ka vaqacacotaka na noda vakabauti Koya ena veivakadeitaki kei na ivakadinadina. Eda na raici ira vakalevu cake na tacida kei na ganeda ena ivakarau e raici

ira kina na Kalou, ena loloma kei na yalololoma. Eda na rogoca na domona na iVakabula ena ivolanikalou, ena vakasolokakana ni Yalotabu, kei na nodra vosa na parofita bula.¹⁶ Eda na raica na kaukauwa ni Kalou vei ira na Nona parofita kei ira kece na iliuliu ni Nona Lotu bula, ka da na kila deivaki ni oqo na Nona cakacaka tabu na Kalou.¹⁷ Eda na raica ka kilai keda kei na vuravura wavoliti keda ena ivakarau e raica ka kila kina na iVakabula. Ena yaco me tu vei keda na ka e vakatoka na iApositolo ko Paula me “na vakasama i Karisito.”¹⁸ Ena tu na matada me da raica kei na daligada me da rogoca, ka da na tara cake na matantiu ni Kalou.

Ena dredre cake beka na bula, veilecayaki, mosimosi, ka veivakayalolailaitaki. Au wasea vei kemuni na noqu ivakadinadina ena veitokani ni Yalo Tabu ena seleturuma na rarama ni kosipeli i Jisu Karisito na veilecayaki, na mosi, kei na butobuto. Ena dua beka na kacabote levu se drodro malua mai, na kaukauwa vakayalo lagilagi oya ena vakatubura na loloma veivakabulai kei na vakacegu vei ira na veivutuni, mavoa vakayalo; me kau laivi na butobuto ena rarama ni dina; ka vakasava tani na yalolailai ena inuinui vei Karisito. Eda na raica na yaco mai ni veivakalougatataki oqo, ka da na kila ena ivakadinadina ni Yalo ni sa cakacaka tiko ena noda bula na Turaga o Jisu Karisito. Na

noda icolacola ena “vuabale sara ena rekitaka na [noda Dauveivuetai].”¹⁹

E dua na ka erau a sotava na tinaqu kei na tamaqu e na vuqa na yabaki sa oti e vakaraitaka na bibi kei na kaukauwa ni mata me raica kei na daliga me rogoca. Ena 1982 erau a kacivi na noqu itubutubu me rau laki veiqaravi ena Tabana ni Kaulotu na Davao ena Yatu Filipaini. Ni dolava o tinaqu na ivola ka raica na vanua erau kacivi kina, a kaya yani vei tamaqu, “Sega! Mo qiri vei iratou ka tukuna ni daru sega ni rawa ni lako ki na Yatu Filipaini. Eratou kila ni o ceguoca tiko.” Sa tauvi ceguoca tu o tamaqu ena loma ni vicavata na yabaki, ka leqataki koya vakalevu o tinaqu.

Ena vica na bogi ka tarava a vakayadrati tamaqu o tinaqu rauta na 2:30 ena mataka. A kaya, “Merlin, o rogoca beka na domo oya?”

“Sega, au sega ni rogoca e dua na domo.”

“Io, au sa rogoca vakatolu na domo oya ena bogi nikua, ka kaya mai, ‘Na cava o lomaleqataka? O sega beka ni kila niu sa kila ni tauvi ceguoca tiko? Au na maroroi koya, kau na maroroi iko. Vakarautaki iko mo laki veiqaravi ki na Yatu Filipaini.’”

Erau a veiqaravi ena Yatu Filipaini na tinaqu kei na tamaqu ka rau sotava e dua na gauna vakasakiti. E nodrau itokani na Yalo Tabu, ka rau

vakalougatataki ka taqomaki. A sega ni vakaleqai tamaqu na nona ceguoca. A veiqaravi vaka imatai ni daunivakasala ena mataveiliutaki ni tabana ni kaulotu, ka rau tubera kei tinaqu e drau na dau-kaulotu kei na udolu na Yalododonu Edaidai yalodina ena kena vakarautaki na yaco mai ni tabanalevu kei na iteki ena yanuyan ko Mindanao. Erau a vakalougatataki ena mata me raica kei na daliga me rogoca.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, au vakadinadinataki Jisu Karisito. Au kila ni bula tiko. O koya na noda iVakabula ka Dauveivueti. Au kila ni kevaka eda ciqomi Koya ki na noda bula ka bulataka na dina matata ka rawarawa ni Nona kosipeli, eda na marautaka na veitokani ni Yalo Tabu. Eda na rawata na isolisoli talei ni mata me raica kei na daliga me rogoca. Au vakadinadinataka ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 4:24–25.
2. Raica na Joni 6:66.
3. 3 Nifai 9:16.
4. Cakacaka 28:27; raica talega na Maciu 13:15.
5. Maciu 13:16.
6. Joni 14:12.
7. Raica na Cakacaka 2:1–4.
8. Raica, me kena ivakaraitaki na, Cakacaka 10:9–15.
9. Raica na Inosi 1:3.
10. Raica na Cakacaka 2:42.
11. Raica na Cakacaka 4:8–12.
12. Raica na Thomas S. Monson, “Rai ki Muri ka Toso ki Liu,” *Liaona*, Me 2008.
13. Raica na Thomas S. Monson, “Mo Kaukauwa ka Qaqa,” *Liaona*, Me 2014, 66–69.
14. Raica na Thomas S. Monson, “Vakatotolotaka na Cakacaka ni Veivakabulai,” *Worldwide Leadership Training Meeting*, June 2013, lds.org/broadcasts.
15. Na vosa *receive* (*ciqoma*) e vica na kena ibalebale era bibi ena itukutuku oqo: me vakamatautaki ena vakasama kei na wakilakila, me vakatarai me curu yani, me ciqomi na dina, me vakabauti, ka kidavaki (raica na *Webster’s Ninth New Collegiate Dictionary* [1990], “receive” [ciqoma]).
16. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 18:34–6; 68:3–4.
17. E vakavuvulitaka o Peresitedi Harold B. Lee ni yaga na ivakadinadina oqo ena saumaki vua na Turaga, “Be Loyal to the Royal within You” [Brigham Young University devotional, Sepi. 11, 1973], 4, speeches.byu.edu).
18. 1 Korinica 2:16.
19. Alama 27:17; raica talega na Alama 31:38.

Mai vei Elder Koichi Aoyagi

Lewe ni Vitusagavulu Vakaemeritesi

Mo Yalodina Tiko

Vakaliuca na Kalou, se cava ga na veivakatovolei o sotava. Lomana na Kalou. Vakabauti Karisito, ka vakaraviti iko ki Vua ena veika kecega.

Ena 11 ni Maji, 2011, au a tucake tu ena dua na vatavata ena siteseni ni sitimanivanua e Shinagawa Tokio meu laki veisiko ki na Tabana ni Kaulotu na Kobe Japani. Rauta toka na 2:46 ena sigalevu, a yaco e dua na uneune kaukauwa ka rauta ni 9.0 na kena kaukauwa. Au a sega ni rawa ni tucake tu ena kaukauwa ni sakure, au taura matua toka e dua na itautauri ni kabakaba. Era sa qeqera ki na buturara na cina mai na kena ililili voleka. Era domobula na lewei Tokio taucoko.

Kalougata, niu a sega ni mavoa, ena loma ni va na auwa ka tarava, au vakacegu niu kila ni ratou a bula vinaka tiko na noqu matavuvale.

Ena retioyaloyalo e vakaraitaki tiko mai e dua na ka rerevaki ka vakidacala. A cabeta na yasayasa ka tiko kina na tabana ni kaulotu o Sendai e dua na ualoka vakarerevaki—e kauta na ka kecega e sotava: na motoka, na vale, vanua ni buliyaya, kei na iteitei. Au kurabui ena veika au raica, kau tagi. Au masu vagumatua me sobu na nona veitaqomaki kei na veivuke na Tamada Vakalomalagi vei ira kece na tamata ena yasayasa ko ya kau dau lomani ira vakalevu.

E muri, qai vakadeitaki mai ni ra bula vinaka kece tiko na daukaulotu kei ira na lewe ni Lotu. Ia, e levu na lewenilotu era vakaleqai, era yali na lewe ni nodra matavuvale, na vale, kei na

iyaya ni matavuvale. E voleka ni 20,000 na tamata era vakaleqai, era vakarusai na veitikitiko, ka ra biuta na nodra veivale e vuqa na tamata ena vuku ni vakacalaka ena dua na ivurevure ni kaukauwa vakaniukilia.

Na leqa vakasauri vakaoqo dau vakavuna na vakacaca levu ena vuqa na veiyasai vuravura nikua, ka vakavuna na yali vakalevu ni bula. Eda sa vakasalataki ni na yaco na leqa vakasauri, na ivalu, kei na dredre e sega ni wili rawa e vuravura.

Ni dau yaco mai vakasauri vei keda na mataqali vakatovolei vakaoqo, eda na taroga, “Na cava beka e yaco kina vei au na veika oqo?” se “Na cava beka au vakararawataki kina?”

Ena dua na gauna balavu ni oti na noqu saumaki ki na kosipeli, a sega ni dua na isaunitaro matata e yaco mai vei au “Na cava e soli kina vei au na veivakatovolei?” Au kila na tiki ni ituvatuva ni veivakabulai ka tukuna ni da na vakatovolei. Ia, na ka dina, ni yaco mai ki na taro oqo, e sega ni tu vei au na yalodina e rauta na kena kaukauwa me sauma vakavinaka. Ia e yaco mai e dua na gauna ena noqu bula au sotava talega kina e dua na veivakatovolei levu.

Niu yabaki 30, au a sikova tiko na tabana ni kaulotu e Nagoya ena noqu cakacaka. Ni oti na soqoni, a vakarautaka na peresitedi ni kaulotu me rau kauti au ki na rara ni waqavuka na daukaulotu. Ni keitou yacova yani na ilesu ni sala ena ruku ni dua na delana levu, a qiqi mai e dua na lori levu mai dakui keitou. A coqa mai na muaimuri ni neitou motoka ka biliraka yani ki liu me rauta ni 70 na fiti (20 na mita). Na ka ga e rerevaki vakalevu kina na ka a yaco oya ni sega ni dua na kena draiva. A kalobi na muaimuri ni neitou motoka me rauta ni veimama na kena levu dina. Kalougata, ga ni keitou a bula oi rau ruarua na daukaulotu kei au.

Ena siga ka tarava, sa tekivu meu vakila na mosi e domoqu kei na tabaqa ka tekivu e dua na mosi ni ulu kaukauwa. Me tekivu mai na siga ko ya, au sa sega ni rawa ni moce, kau sotava ena veisiga yadua na mosi vakayago kei na vakasama. Au masu vua na Kalou me yalovinaka ka vakaotia na noqu

mosi, ia a tu ga na ivakatakilakila oqori me rauta ni 10 na yabaki.

Ena gauna oqo, sa tekivu talega me yaco mai noqu vakasama na yalo lomamarua, kau vakataroga, “Na cava meu sotava kina na mosi levu vaqo?” Ia, e dina ni sega ni yalataki tu na mataqali veivakabulai au vakasaqara, au segata meu yalodina tikoga ena noqu rokova na ivunau ni Kalou. Au masu tikoga me rawa niu walia na noqu lomatarotaro me baleta na noqu veivakatovolei.

A yaco mai e dua na gauna au kunea niu sotava tiko e vica na ikuri ni noqu dredre, kau sa tekivu nuiqawaqawa niu sega ni kila meu sotava vakacava na veivakatovolei vou oqo. Au masuta tiko e dua na kena isau. Ia au sega ni ciqoma vakatotolo na kena isau. Au sa mani laki veitalanoa kei na dua na iliuliu ni Lotu nuitaki.

Ni keirau veivosaki tiko, ena domo ni loloma, a kaya mai, “Baraca Aoyagi, e sega beka ni inaki ni nomu mai tiko ena vuravura oqo mo mai sotava na veivakatovolei oqo? E sega beka ni o koya me da ciqoma na veivakatovolei kece ni bula oqo ena kedra dui tuvaki ka qai laiva na kena vo vua na Turaga? O sega beka ni nanuma ni na wali na leqa kece oqo ni da sa tucake tale?”

Niu rogoca na vosa oqori, au vakila vakaukauwa sara na Yalo ni Turaga. Au sa rogoca oti vakavuqa na ivunau oqo, ia a sega ni dau dolavi na mata ni noqu vakasama me vaka na kena levu ena gauna oqo. Au kila ni sai koya oqo na isaunitaro au a vakasaqara tiko mai vua na Turaga ena noqu masu. Sa rawa niu kila vakamatata sara na nona ituvatuva ni veivakabulai na Tamada Vakalomalagi ka kila vou tale na ivakavuvuli bibi oqo.

Ena Eparaama, e tukuna kina na Turaga na Kalou, “Io me da vakatovolei ira mada kina, era na muria na veika kece sa vakarota vei ira na Turaga na nodra Kalou.”¹

Na ivakavuvuli sai koya na Kalou a bulia na lomalagi kei na vuravura e kila vinaka na ituvatuva cecere ni vuravura oqo, ni sa lewa ko Koya na ka kecega mai lomalagi kei vuravura, ia me rawa ni yaco na ituvatuva ni veivakabulai, sa vakarautaka kina ko Koya vei keda me da sotava na veika duidui—oka kina

eso na veivakatovolei—ni da tiko ena vuravura oqo.

A kaya na veika oqo vei Josefa Simici na Turaga:

“Mo kila sara na luvequ, ni ko na kalougata vakalevu, kevaka ko sa vosota rawa na veika kece oqo. . . .

“Ia, *mo yalodina tikoga* . . . , ni sa tiko vata kei iko na Kalou me tawamudu.”²

Na veivakatovolei ni vuravura—okati kina na tauvimate kei na mate—era tiki ni ituvatuva ni veivakabulai ka na sega ni rawa ni levei. Sa gadrevi vei keda me da “yalodina tikoga” ka ciqoma noda vakatovolei ena vakabauta.

Ia, na inaki ni noda bula e sega walega me da mai vosota na veivakatovolei. Na Tamada Vakalomalagi sa tala mai na Luvena Daulomani, o Jisu Karisito, me noda iVakabula ka Dauveivueti, me rawa ni da ulabaleta kina na veivakatovolei eda sotava e vuravura; ena dua tale na kena itukutukuni, ena vakaukauwataki keda o Koya ena veika eda sa malumalumu kina,³ Sa sorovaka ko Koya na noda ivalavala ca kei na noda malumalumu, ka vakayacora me da rawata na tawamate rawa kei na bula tawamudu.

A kaya o Peresitedi Henry B. Eyring: “Na veivakatovolei sa virikotora vei keda na Kalou dauloloma e sega ni baleta me laurai kina kevaka e rawa ni da vosota na dredre. Ia me laurai kina kevaka eda rawa ni vosota vakavinaka. Eda

na rawata na vakatovolei ena noda vakaraitaka ni da nanumi Koya kei na ivunau sa solia vei keda ko Koya.”⁴

Mo “yalodina tikoga” sai koya na digidigi bibi ena gauna ni vakatovolei. Vukica na yalomu vua na Kalou, vakauasivi ena gauna o sotava kina na vakatovolei. Talairawarawa ena yalomalumalumu ki na ivunau ni Kalou. Vakaraitaka na vakabauta mo veidonuitaka na nomu gagadre ki na loma ni Kalou.

Me da raica tale mada ena gauna oqo na coqa mai muri e Nagoya. A rawa niu mate ena vakacalaka oya. Ia, ena loloma soliwale ni Turaga, au a vakabulai ena cakamana. Kau kila ni noqu vakararawa taki e baleta meu vuli ka tubu kina.⁵ E vakavulici au na Tamada Vakalomalagi meu qarauna noqu sega ni dauvosota, meu dauveinanumi, ka vakacegui ira era sotava tu na rarawa. Niu qai kila na veika oqo, a vakasinaiti ena yalovakavinavinaka vua na Tamaqu Vakalomalagi na yaloqu ena veivakatovolei oqo.

Vakaliuca na Kalou, se cava ga na veivakatovolei o sotava. Lomana na Kalou. Vakabauti Karisito, ka vakaraviti iko ki Vua ena veika kecega. E yalataka na veika oqo vei ira na mataqali tamata vaqo o Moronai: “Ia kevaka dou sa biuta tani na ivalavala sa sega ni vakalotu ka lomana na Kalou ena lomamudou taucoko, kei na yalomudou taucoko, kei na nomudou igu taucoko, sa na qai rauti kemudou na nona loloma, ia na nona loloma dou sa vinaka kina ena vukui Karisito.”⁶

Au vakadinadinataka ena yalodina ni rau bula tiko na Kalou na Tamada kei na Luvena Lomani, o Jisu Karisito, na yalayala ni Kalou vei ira era “yalodina tikoga” ka lomani Koya, ena vakayacori ena loma sara mada ga ni nodra vakatovolei, ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Eparaama 3:25.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 122:7, 9; vakaikuritaki.
3. Raica na Ica 12:27.
4. Henry B. Eyring, “Ena Kaukauwa ni Turaga,” *Liaona*, Me 2004, 17.
5. Raica na Iperiu 12:7–9.
6. Moronai 10:32.

Mai vei Elder David A. Bednar

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

“Kacivi me ra Tukuna Yani na Yacaqu”

E ka vakasakiti dina me ra veiqaravi tu ena veitutu ni veiliutaki e cake ni Lotu vakalesui mai i Jisu Karisito o ira na turaga qase matua vakayalo.

Ena 1996 a laurai kina ena parokaramu ni itukutuku ena retioyalo-yalo na *60 Minutes* o Peresitedi Gordon B. Hinckley. A vakatarogi Peresitedi Hinckley o Mike Wallace, e dua na daunitukutuku vuku ka dau cicike, me baleta e vica na ulutaga bibi.

Ni voleka ni oti na nodrau veivosaki, qai kaya o Mr. Wallace, “Eso era kaya, ‘Oqo e dua na matanitu liutaki mai vei ira na qase. Oqo e dua na lotu era cicivaka na qase.’”

A sauma ena marau ka sega ni vakataratutu o Peresitedi Hinckley, “E sega beka ni ka vakasakiti me tu mai uluna e dua na turaga matua, e dua na turaga dau vakatulewa matau ka sega ni dau rawai vakarawarawa mai na veibatini-cagi kecega vakaivunau?” (kakaburaki ena 7 ni Epe., 1996).

Na noqu inaki meu vakamacalataka na vuna e ka vakasakiti dina me ra veiqaravi tu ena veitutu ni veiliutaki e cake ni Lotu vakalesui mai i Jisu Karisito o ira na turaga qase matua vakayalo—kei na vuna me da “vakarorogo” ka “vakatudaliga” kina (Mosaia 2:9) ena nodra ivakavuvuli na turaga oqo era sa “kacivi me ra tukuna yani na [Yacana] . . . ki na veimatanitu,

veimataqali, duivosavosa kei ira na tamata” (V&V 112:1).

Au masuta me da na dusimaki vata mai na Yalo Tabu ena noda vakasamata vata na ulutaga bibi oqo.

Dua na Lesoni ni Gauna ni Bula

Au vosa ena dua na ivakarau ni rai duatani ka vakadodonu saraga. Ena 11 na yabaki sa oti, au a lewe ni Tinikarua gone duadua ena yabakinibula. Ena noqu veiyabaki ni veiqaravi, na ivakatautauvata ni nodra yabaki na turaga era veiqaravi ena Mataveiliutaki

Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua na 77—na ivakatautauvata qase duadua ena loma ni 11 na yabaki sa sivi ena itabagauna oqo.

Au sa vakalougatataki mai na nodra kila ka kei na yalomatua cokovata vakaiapositolo, tamata yadua kei na kila vakacakacaka na lewe ni kuoramu au veiqravi vata kei ira. E dua na ivakaitaki mai na noqu dau veitokani kei Elder Robert D. Hales e ivakatakilakila ni veimadigi vakasakiti e donumaki au meu vuli ka veiqravi vata kei ira na iliuliu oqo.

Ena vica na yabaki sa oti au a tiko ena dua na yakavi ni Sigatabu vata kei Elder Hales mai nona vale ni tekivu me bula cake mai na dua na tauvimate bibi. Keirau veitalanoataka na neirau matavuvale, neirau itavi ena kuoramu, kei na veika bibi e sotavi.

Ena dua na gauna au qai tarogi Elder Hales, “O iko e dua na tagane vakawati, tama, dauqito, pailate, itaukei ni bisinisi, ka iliuliu ni Lotu qaqa. Na leseni cava beka o sa bau vulica ni o sa qase ka vesuki ni sa lailai sobu na ka e rawa ni cakava na yagomu?”

A cegu vakalailai o Elder Hales qai sauma mai, “Ena gauna sa sega kina ni rawa ni caka na veika o dau cakava, o sa na cakava ga na veika e yaga vakalevu duadua.”

E tarai au na rawarawa kei na rabai-levu ni nona isaunitaro. A wasea vei au na noqu itokani lomani vakaiapositolo e dua na leseni ni bula taucoko—e dua na leseni ka vulici ena loma ni vakararawataki vakayago kei na vakasaqapara vakayalo.

Na Yalani ni Bula Vakamatata kei na Malumalumu

Na yalani ni kaukauwa ka na dau yaco ga mai ni sa toso na yabaki ni bula e rawa ni yaco me ivurevure vakasakiti ni vuli vakayalo kei na yalomatua. Na veika saraga era na vakabauta beka e vuqa ni na yalana na kedra yaga na italai oqo e rawa ni yaco me nodra kaukauwa cecere. Na yalani ni kaukauwa vakayago e rawa ni vakarabailevutaka na rai. Ni yalani na igu e rawa ni matata kina na veika me liu. Ni sa sega ni rawa ni caka e levu na ka

e rawa ni vagoleya na rai ki na vica ga na ka bibi duadua.

Eso na tamata era kaya ni gadrevi vakalevu ena Lotu na iliuliu gone waribariba me ra sotava vakavinaka cake na veibolebole dredre ni noda vuravura vou. Ia na Turaga e sega ni dau vakayagataka na vakasama kei na iwalewale vovou me rawati kina na Nona inaki (raica na Aisea 55:8–9). E rawa ni da namaka na Peresitedi kei ira na iliuliu e cake ni Lotu me ra na turaga matua ka qaseqase vakayalo.

Na nona ivakarau vakatakilai mai na Turaga ni veiliutaki vakamatatase ena Nona Lotu ena sotava ka vakalailaitaka na vua ni malumalumu ni yago vakamatata. E talei cake, ni malumalumu ni yagodra na turaga oqo e vakadeitaka na ivurevure vakalou ni ivakatakila era dau ciqoma ka vakatakila yani. Sa dina sara, o ira na turaga oqo era kacivi mai vua na Kalou ena parofisai (raica na Yavu ni Vakabauta 1:5).

Dua na iVakarau ni Vakavakarau

Au sa raica rawa vei ira na Tuakaqu e dua na tiki ni inaki ni Turaga me ra tu na kena turaga matua ka vakatulewa matau ena itutu vakaveiliutaki e cake ena Lotu. O ira na turaga oqo era sa

vakavulici tiko mai vua na Turaga, o koya era matataka, ka lomana ena dua na gauna balavu. Era sa vulica me ra kila na ivosavosa vakalou ni Yalo Tabu kei na nona ivakarau na Turaga ena ciqomi ni ivakatakila. O ira na turaga oqo era sa lako curuma oti mai e dua na ivalavala ni veivakatorocaketaki sega ni rawarawa wale, sa vagatara na nodra ivakarau ni rai, vakavulica nodra vakasama, ka vakasucuma na loloma vei ira na tamata kecega mai na veimataniitu kei na ituvaki ni bula, ka vakadeitaka na dina ni Veivakalesui mai.

Au sa vakadinadinataka vakalevu na nodra dau sasaga vagumatua na Tuakaqu me ra vakataucokotaka ka vakalevulevuya na nodra itavi ni ra veiqalisominiwai voli kei na leqa vakayago. Era sega ni vakuwai mai na veivakararawataki o ira na turaga oqo. Ia, era vakalougatataki ka vakaukauwataki me ra toso tikoga ki liu ena yaloqaqa ni sotavi tu na ka veivakararawataki.

Niu veiqravi voli kei ira na mata ni Turaga oqo, au sa kila kina ni nodra gagadre levu duadua me ra kila ka cakava na lomana na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena Lomani. Ni keimami ia na veivakasalataki, sa ciqomi na ivakatakila ka tau na lewa e basika

Ena ivakarau ni kaloko mai nai mawi ecake: itaba kei Peresitedi James E. Faust, Peresitedi Gordon B. Hinckley, Elder Richard G. Scott, kei Elder Joseph B. Wirthlin; eliu: itaba kei Peresitedi Boyd K. Packer kei Elder L. Tom Perry.

kina na ivakatagedegede ni rarama kei na dina ka yawakalia sara mai na vuku, vakasama, kei na kila vakatamata. Ni keimami cakacaka vata ena lomavata ena veileqa dredre eso, sa vakarababilevutaki cake na neimami kilaka me baleta e dua na leqa ena veisala talei ena cakacaka mana ni Yalo Tabu.

Au vakalougatataki meu dikeva e veisiga na ivakarau ni tamata yadua, nodra kila ka, kei na ituvaki ni bula vakaturaga e tu vei ira na iliuliu oqo. Eso na tamata era raica ni veivakaleqai ka vakalailaitaka na vakabauta na nodra malumalumu vakayago na Veitacini oqo. Vei au na malumalumu oqori e veivakayaloqagataki ka tara cake na vakabauta.

Dua na iKuri ni Lesoni

Au sa mai sarava toka me yacova mai oqo nodra sa vakacavara na nodra veiqaravi ena bula oqo e ono na Tuakaqu ka ra dewa yani ena mate ki na veitavi vovou ena vuravura ni yalo: Peresitedi James E. Faust, Peresitedi Gordon B. Hinckley, Elder Joseph B. Wirthlin, Elder L. Tom Perry, Peresitedi Boyd K. Packer, kei Elder Richard G. Scott.

O ira na Tuakaqu yaloqaqa oqo era solia na “yalo[dra] taucoko” (Omanai 1:26)—me ra vakadinadinataka na yaca i Jisu Karisito ki vuravura taucoko. Na taucoko ni nodra ivakavuvuli e sega ni saumi rawa.

O ira na italai oqo era wasea vata kei keda ena icavacava ni nodra veiqaravi ena bula oqo na ivakaleleka vakayalo mana ni veilesoni e vulici mai na veiyabaki ni veiqaravi vakatabakidua. O ira na iliuliu oqo era vakavulica na dina vakaiyanaqa na kena yaga ena gauna era nanuma kina eso ni lailai na ka e tu me ra solia.

Vakasamataka mada na iotioti ni nodra ivakavuvuli na parofita cecere eso ena ivolanikalou. Taura mada, o Nifai e vakacavara nona itukutuku ena malanivosa oqo: “Ia sa vakaroti au vakaoqo na Turaga, kau sa kitaka vakakina” (2 Nifai 33:15).

Ni sa voleka me cava nona bula, a veivakasalataki vakaoqo o Jekope:

“Mo dou veivutuni, ka curu ki na matamata ni koro sa qiqo, ka ia tikoga ena sala sa rabaililai me yacova ni dou sa rawata na bula tawamudu.

“Mo dou yalomatua; a cava tale meu kaya?” (Jekope 6:11–12).

E vakacavara o Moronai nona vakarautaka na peleti ena vakanuini ki na Tucake tale: “Sa voleka meu lako ka vakacegu ena parataisi ni Kalou, me yacova ni rau sa cokoti vata tale na yaloqu kei na yagoqu, ia au na qai kau

cake ena lagilagi ka veirai kei kemudou ena itikotiko ni veilewai cecere i Jiova, o koya sa lewai ira na bula kei ira na mate” (Moronai 10:34).

Eda sa vakalougatataki o iko kei au me da vuli mai na isogo ni nodra ivakavuvuli kei na ivakadinadina na parofita kei na iapositolo ni gauna e muri oqo. Na yaca nikua sa sega ni o Nifai, Jekope, kei Moronai—ia o Peresitedi Faust, Peresitedi Hinckley, Elder Wirthlin, Elder Perry, Peresitedi Packer kei Elder Scott.

Au sega ni kaya tiko ni iotioti ga ni nodra itukutuku na turaga lomani oqo e dodonu me da kila se bibi duadua ena nodra gauna ni veiqaravi. Ia, na isoqoni taucoko ni nodra vuli vakayalo kei na kilaka ni bula sa rawa kina vei ira na iliuliu me ra tusanaka na dina tawamudu sega ni veibataki kei na kena mana veirawai cecere.

Ena iotioti ni nona vosa ena koniferedi raraba ena Epereli ni 2007, a vunautaka kina o Peresitedi Faust:

“Sa solia vei keda kece na iVakabula e dua na vakacegu talei mai na Nona Veisorovaki, ia ena qai rawa ga ni yaco mai ni da sa tuvakarau me da biuta laivi na yalo ca ni cudru, veicati, se sauma na ca ena ca. . . .

“Me da nanuma tiko e gadrevi me da dauvosota me rawa ni da vosoti. . . . Mai vuniyaloqu, au vakabauta na mana veivakabulai e rawa ni yaco mai vei keda ni da muria na ivakasala ni iVakabula ‘dou vosota na tamata kecega’ [V&V 64:10]” (“Na Mana Veivakabulai ni Veivosoti,” *Liaona*, Me 2007, 69).

Na itukutuku nei Peresitedi Faust e dua na lesoni mana ni gauna ni bula taucoko mai vua e dua na turaga au dau lomana ka dua na dauveivosoti au qai bau kila.

A vakadinadinataka o Peresitedi Hinckley ena iotioti ni nona koniferedi raraba ena Okotova 2007: “Au sa vakadeitaka eke na noqu ivakadinadina ni sa dina na veikacivi vua na Parofita o Josefa, na nona cakacaka, na nona dregata na nona ivakadinadina ena nona dra ka mate ena vuku ni ka dina tawamudu oqo. . . . O iko vata kei au sa mai tadravi kedaru tu oqo na taro ni nodaru rawa ni ciqoma na dina ni iMatai ni Raivotu kei na veika e tarava mai. Me baleta na taro ni kena yaco dina se segai, sa davo koto kina na dina ni Lotu oqo. Kevaka a yaco dina, kau sa vakadinadinataka eke ni a yaco dina, sa qai yaco na cakacaka eda sa vakaitavitaki keda tiko kina oqo me cakacaka bibi duadua e vuravura” (“Na Vatu sa Kavida Mai ena Ulunivanua,” *Liaona*, Nove. 2007, 86).

Na ivakadinadina nei Peresitedi Hinckley e vakadeitaka e dua na lesoni mana ni gauna ni bula taucoko ni dua na turaga au lomana ka kila ni a parofita ni Kalou.

A solia o Elder Wirthlin na iotioti ni nona itukutuku ena koniferedi raraba ena Okotova ni 2008.

“Au se nanuma tu ga na ivakasala [nei tinaqu] ena siga oya ena dua na gauna balavu sa oti ni a druka na neitou timi ni veicaqe: ‘Se cava ga e yaco mai, mo taleitaka.’

“. . . Na veika dredre, kevaka e sotavi ena kena ivakarau dodonu, e rawa ni veivakalougatataki ki na noda bula. . . .

“Ni da vaqara lasa, vakasaqara na rai e tawamudu, kila vinaka na ivakavuvuli ni veisaumi, ka toro voleka yani vei Tamada Vakalomalagi, e rawa ni da vosota na dredre kei na veivakatovolei. E rawa ni da kaya me vakataki tinaqu,

‘Se cava ga e yaco mai, mo taleitaka’” (“Se Cava Ga e Yaco Mai mo Taleitaka,” *Liaona*, Nove. 2008, 28).

Na itukutuku nei Elder Wirthlin e dua na lesoni mana ni gauna ni bula taucoko mai vua e dua na turaga au dau lomana ka ivunau bula ni kena rawati na dredre ena vakabauta na iVakabula.

A tucake tu ena itutunivunau oqo ena ono ga na vula sa oti o Elder Perry. Ena gauna oya eda a sega beka ni raitayalo-yalotaka rawa ni sa iotioti ni nona ivakadinadina ena koniferedi raraba oya.

“Meu na tinia ena noqu ivakadinadina (ena ciwasagavulu na yabaki ni noqu bula e vuravura oqo sa rawa kina meu cavuta oqo) na levu ga ni noqu sa qase tiko mai, na levu ni noqu kila na matavuvale sa iusutu ni bula ka sa idola ki na marau tawamudu.

“Au vakavinavinaka vua na watiq, vei iratou na luvequ, ira na makubuqu kei ira na makubuqu vakarua, kei ira kece . . . na isema ni matavuvale era sa vakaiyautaka na noqu bula, io, ka vakatawamudutaka talega. Sa noqu ivakadinadina tabu ka kaukauwa duadua oqo” (“Na Vuna e Bibi kina na Vakamau kei na Matavuvale—Ena Veivanua Kecega e Vuravura,” *Liaona*, Me 2015, 42).

Na itukutuku nei Elder Perry e dua na lesoni mana ni gauna ni bula taucoko mai vua e dua na turaga au dau lomana ka kila mai na rabailevu ni veika sa sotava, na bibi ni isema ena matavuvale kei na marau tawamudu.

A cauraka o Peresitedi Packer ena koniferedi raraba ena ono na vula sa oti na ituvatuva ni marau nei Tamada, nona Veisorovaki na iVakabula, kei na matavuvale tawamudu:

“Au vakadinadinataka ni o Jisu na Karisito, na Luve ni Kalou bula. O koya na iliuliu ni Lotu oqo. Mai na Nona Veisorovaki kei na kaukauwa ni matabete, na matavuvale era tekivu ena vuravura oqo era na rawa ni duavata tale ki na veigauna tawamudu. . . .

“Au vakavinavinakataka . . . na Veisorovaki ka rawa me vakasavasavataka vakadua na duka yadua se cava sara na kena dredre se kena balavu se levu ni gauna a vakayacori tikoga kina. Na Veisorovaki ena rawa me sereki iko mo toso ki liu, ena savasava kei na kilikili”

(“Na iTuvatuva ni Bula Marau,” *Liaona*, Me 2015, 28).

Na itukutuku nei Peresitedi Packer e dua na lesoni mana ni gauna ni bula taucoko mai vua e dua na turaga au dau lomana e dau vunautaka vakamatata ka wasoma ni inaki “ni itaviqaravi taucoko ni Lotu o ya na nodrau bula marau e dua na tagane kei na dua na yalewa vata kei ira na luvedrau, ena nodrau itikotiko, vauci vata me baleta na veigauna tawamudu” (*Liaona*, Me 2015, 26).

A vunautaka o Elder Scott ena iotioti ni nona vosa ena koniferedi raraba, ena Okotova 2014: “Eda tadu mai ki na bula oqo baleta sara ga meda tubu mai na noda dredre kei na vakatovolei. Ena vukei keda na bolebole meda na vakataka sara na Tamada mai Lomalagi, ka yaco na Veisorovaki i Jisu Karisito meda curuma rawa na bolebole oqori. Au vakadinadinataka ni gauna eda bulataka tiko noda gole mai Vua, eda rawa ni curuma na veitemaki kecega, na mosi ni yalo kecega, na bolebole eda tadrava” (“Vakaliuca mo Bulataka Nomu Vakabauta,” *Liaona*, Nove. 2014, 94).

Na itukutuku nei Elder Scott e dua na lesoni mana ni bula taucoko mai vua e dua au dau lomana ka ivakadinadina digitaki lomani ni yaca i Karisito e vuravura taucoko (raica na V&V 107:23).

Yalayala kei na iVakadinadina

Sa tukuna na iVakabula “Na vosa kau sa tukuna se ra tukuna na noqu tamata, sa tautauvata ga” (V&V 1:38). Me da rogoca ka muria na dina tawamudu era vakavuvulitaka na nona mata vakadonui na Turaga. Ni da vakayacora vakakina, au yalataka ni na vaqaqacotaki na noda vakabauta na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito, ka da na ciqoma na veituberi vakayalo kei na veitaqomaki me baleta na ituvaki yadua eda sotava kei na noda gagadre.

Ena igu taucoko ni yaloqu, au vakadinadinataka ni dusimaka tiko na Karisito sa vakaturi cake mai na mate ka bula tiko na cakacaka ni nona Lotu bula sa vakalesui mai vei ira na Nona italai era sa kacivi me ra kauta na Yacana. Au vakadinadinataka ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

curu i vale me yacova ni sa sili ka vakasavasavataki. Na cava e vakavulica na italanoa oqo baleta na Veisorovaki i Jisu Karisito? Na cava na vuna e bibi kina me da savasava tikoga e mata ni Kalou?

Me Tiki ni Noda Bula na Koniferedi

Tovolea mo vakayagataka eso na itaviqaravi oqo kei na taro me tekivu kina na veitalanoa vakamatavuvale se noda vakasamataka vakai keda yadudua.

Me Baleti Ira na Gone

- Tabana e 86: A kerei keda o Peresitedi Thomas S. Monson meda ivakaraitaki vinaka ena noda muri Jisu Karisito. Ni da sa muri Koya, eda sa rawa ni rarama kei vuravura. Ena rawa vakacava mo ivakaraitaki ki na nomu matavuvale kei na itokani? Sa rawa mo tekivu ena nomu lalawataka e dua na ka mo vakataki Jisu vakalevu cake kina.
- Tabana e 104: E talanoataka o Henry B. Eyring, iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, na nona a vakasaqara tiko o tamana na valenilotu ena dua na Sigatabu ni nona veisiko yani i Ositerelia. Ni sa vakasaqara tiko, a masu ena ilesu kece ni gaunisala me kila na sala me gole kina. Vakalailai ga sa rogoca sara na domo ni sere ka kila ni sa vukei koya na Yalo Tabu me kunea na nona sala. Vakasamataka mada na gauna o a vakila kina na Yalo Tabu. O a vakila vakacava?
- Tabana e 6: E talanoataka o Sisita Rosemary M. Wixom, na peresitedi raraba ni Lalai, e dua na goneyalewa lailai o Amy. A masulaka o Amy me kila ke sa lomani koya dina tiko na Kalou ka sa tu e yasana. Wilika

se tukuna tale vakamatavuvale na italanoa oqo ka tukuna na gauna o a vakila kina na loloma ni Kalou. Na veika cava o vakila ni ko kila ni ko sa luvena na Kalou? O na vukei ira vakacava eso mera kila ni ra sa luvena na Kalou?

- Tabana e 121: E tukuna o Elder Allen D. Haynie ena Vitusagavulu na gauna a kelia kina kei rau na tuakana e dua na qara levu me sa dua na tobu ni sisili. E ratou sa bau soso sara ga na qito kina. A sega ni vakatarai Elder Haynie o buna me

Me Baleti Ira Na iTabagone

- Tabana e 83: E kaya o Peresitedi Thomas S. Monson ni ivakaro ni Kalou e sega ni veivakataotaki ia era sa idusidusi ki na bula marau. “O koya sa buli keda ka sa lomani keda vakauasivi sara,” a kaya, “sa kila tu na sala sa gadrevi meda bulataka kina na noda bula me rawa ni da ta-ukena na bula marau cecere duadua e vakasamataki rawa.” Mo vakatovolea mada na vosa nei Peresitedi Monson, ka maroroya na ivakaro ni Turaga. Kakua ni kurabui ni ko sa vukei ka taqomaki mai vakalou.
- Tabana e 6: Ni da raici ira yani na tamata meda kilikili kina, eda na dau yalorarawa ga. E kaya kina o Sister Rosemary M. Wixom, na peresitedi raraba ni Lalai, “Eda sa rawa ni raica na noda dodonu mai vua ga [na Turaga], sega mai na vuravura e voliti keda tiko se mai na Facebook se Instagram.” Vola ena nomu volaniveisiga ena macawa oqo me baleta na kemu ituvaki vakalou kei na veivakalougatataki e tadu mai na kila o ya.
- Tabana e 20: E kaya kina o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, “Kevaka o nanuma ni sega tiko ni cakacaka vinaka vei iko na kosipeli, au sureti iko mo kalawa mada e muri, raica na nomu bula mai na dua na vanua cecere, ka vakarawarawataka na nomu raica na bula vakatisaipeli. Raica matua na yavu ni vunau, ivakavuvuli, kei na kena bulataki na kosipeli.”

Kevaka o lomaocaoca tiko se tiko veilecayaki, raica na sala mo vakarawarawataka kina na nomu bula kei na sokalou ena kosipeli.

- Tabana e 65: A talanoataka o Elder Neil L. Andersen ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua e dua na cauravou a nuitaka tiko me laki kaulotu ia a qai kila me na qarava mada na nona matavuvale. Ena kaukauwa ni vakabauta kei na veivakalougatataki ni Turaga, a rawa kina vei cauravou oqo me laki kaulotu e muri. Ena rawa vakacava meda vakataki koya ka toso ki liu ena vakabauta se cava ga na veivakataotaki ena noda salatu?
- Tabana e 33: A talanoataka o Elder Larry R. Lawrence ena Vitusagavulu e dua na daukaulotu oti a curuma tiko e vuqa na dredre me yacova ni sa cabora na Sigatabu ki na qaravi ni Kalou kei na vulici ni kosipeli. “Na veisau lailai oqo a vakavuna me kune vakacegu ka vakatudonutaki ka a vakasaqara voli,” a kaya o Elder Lawrence. Na cava o rawa ni cakava mo cabora vakaidina kina na Sigatabu me nona na Turaga?

Baleti Ira Na Qase

- Tabana e 86: E vakananumi keda o Peresitedi Thomas S. Monson meda ivakaraitaki ni rarama kei vuravura. “Ni da muria na ivakaraitaki ni iVakabula ka bula ka veivakavulici me vakataki Koya,” e kaya o Peresitedi Monson, “na rarama o ya ena ramase e lomada ka na vakararamataka na nodra sala eso.” Na cava so o na cakava mo rarama vakalevu cake ena “ramase ki na dua na vuravura sa buto loaloa tikoga mai?”
- Rau a vosa me baleta na nodra bibi na marama kei na veiqaravi vakatina o Peresitedi Russell M. Nelson, Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le

Tinikarua, kei Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. A vakavulica o Elder Holland, “Sega ni dua na loloma ena vuravura oqo me bau tautauvata ki na loloma uasivi i Jisu Karisito me vakataka na nona lomana vakaidina na luvena e dua na tina yalodina” (tabana 47). E vakavulica o Peresitedi Nelson ni o

ira na marama era saumaki vou ka maroroya tiko na nodra veiyalayalati “era na tudei tikoga ena vuravura sa ca tikoga mai vakalevu” (tabana 95).

Mo vakananuma titobu ena masumasu na veivosa oqo ka veivosakitaka na sala mera tokoni ira kina na marama na lewe ni matavuvale ena nodra ilesilesi sa solia mai na Kalou.

- E vica era vosa baleta na bula qaqa ena gauna ni veika rarawa. E vakavulica o Elder Hugo Montoya ena Vitusagavulu ni na yaco ki na tamata kecega na veivakatovolei kei na veitemaki, “ia eda na vaqacotaki ka tubu talega kina ni da valuta rawa” (tabana 53). Wilika na nona vosa kei na vosa nei Elder James B. Martino ena Vitusagavulu (tabana 58); Elder Koichi Aoyagi, lewe ni Vitusagavulu vakaemeresi (tabana 126); kei

Neill F. Marriott, iKarua ni Daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Goneyalewa (tabana 30). Raica na sala mo na vaqacotaki kina na nomu vakabauti Jisu Karisito kei na sala me vukei iko kina o Koya ni ko sotava na veika dredre.

- Tabana e 33: Ena nona vosa, a vakavulica kina o Elder Larry R.

Lawrence ena Vitusagavulu, “Ena bolei keda tikoga na Yalotabu meda vinaka cake tikoga ka toso i cake sara. . . . Kevaka eda sa yalomalumalumu ka vakavulici rawarawa, ena taura na ligada o Koya ka kauti keda yani ki vale.” Ni ko sa wilika oti na nona vosa, vakasaqara na veidusimaki ni Yalotabu ena sala mo na torocake kina ka veisau.

- Tabana e 104: E vakavulica kina o Peresitedi Henry B. Eyring, iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada ni gadrevi me “sa tu vata ga kei keda na Yalotabu sai koya na noda dusimaki ka vakasalataki ena Yalo Tabu ena veisiga ni noda bula.” Raica na veika o rawa ni cakava se kakua ni cakava tale mena tiko ga kei iko na Yalotabu. ■

iTuvatuva ni iTalanoa ni Koniferedi

Na ituvatuva ni veika a sotavi era digitaki mai na koniferedi raraba sa rawa ni vakayagataki ena vuli yadua, lotu vakamatavuvale, kei na veivakavulici tale eso. Na naba sai koya na imatai ni tabana ni vosa.

Koya e vosa	iTalanoa
Neil L. Andersen	(65) Ni oti toka na takali nei tinadratou, e ratou a vakalougataki e dua na cauravou kei rau na tacina ena veika vakailavo ni oti nona ciqoma o cauravou me laki kaulotu tudei. Mai na nodrau vakabauti Jisu Karisito, rau a vaqacacotaki e rua na veitacini cauravou me rau tudei tiko ni oti nodratou mate na nodrau itubutubu kei na rua na tacidrau ena voca ni waqavuka.
Koichi Aoyagi	(126) Ena nona veivosaki kei na dua na iliuliu ni Lotu, sa kila vinaka sara kina o Koichi Aoyagi ena veivakauqeti ni Yalo Tabu na inaki ni veika dredre ena ituvatuva ni veivakabulai.
David A. Bednar	(128) E vulica o David A. Bednar mai vei Elder Robert D. Hales ni gauna o sa sega ni cakava rawa kina na veika o dau cakava e liu, mo cakava ga na veika e bibi cake.
Randall K. Bennett	(69) E lutu na makubui Randall K. Bennett tagane gone duadua ni vakavuvuli taubale tiko ka sasaga tale ena nodrau veivakauqeti na nona itubutubu. Ena nodrau vakauqeti e rua na Yalododonu Edaidai mai Rusia me rau veiwasei ena kosipeli a vakavuna me rau laki vakamau e valetabu.
Kim B. Clark	(124) Ena nodrau vakauqeti ena domo ni Yalotabu, rau a ciqoma kina na itubutubu i Kim B. Clark e dua na veikacivi ni kaulotu ki Filipaini.
Quentin L. Cook	(39) Ni se cauravou daukaulotu kina, a vulica o Quentin L. Cook na ibalebale ni vosa mo “waqa qaqa ka vakataki Bristol.” A vakaitavi o Quentin L. Cook ena dua na Siga ni Vakacecegu ni Jiu.
Henry B. Eyring	(80) E vakavinavinaka e dua na kena marama vei dikoni ni vota vua na sakaramede. Mai na nona sasaga e dua na peresitedi ni kuoramu ni italatala qase, e tara rawa na Turaga na yalodra eso na vakarau me italatala qase. A rekitaka sara o tukai Henry. B. Eyring vakarua na nona wanonovi koya ka vakauqeti koya tiko na Turaga ena gauna dredre ni nona kaulotu. (104) A liutaki tamai Henry B. Eyring na Yalo Tabu ki na dua na soqoni ni sakaramede mai Ositerelia. Ni sa takali na marama watina, a vakacegui tamai Henry B. Eyring na Yalo Tabu.
Bradley D. Foster	(50) A veivuke o Anne Sullivan vei Helen Keller e divivara ka mataboko me kila na wiliwili. A maqusa sara na yaloi Bradley D. Foster me vukei ira na luvena kei na makubuna mera kila vinaka na dina ni kosipeli ni oti nona vakataroga e dua sa kilikili me laki kaulotu.
Allen D. Haynie	(121) Ni oti nona qito ena vanua soso ni se cauravou lailai, a sega ni vakatarai o Allen D. Haynie me curu i vale me yacova ni sa savui koya ena wai o buna.
Jeffrey R. Holland	(47) E dua na lewe ni Lotu luluqa sa vakarau mate tiko e rerevaka me na laki tu e matai tinana ena bula e tarava. A vukea e dua na tina yalodina na luvena tagane me lesu mai ki Lotu. A vukei luvena yalewa o Lisa Tuttle Pieper me kailavaka na Osana.
Von G. Keetch	(115) Era yalo ca na dauvakasisi ua baleta ni sa tara tu e dua na itarovi ena dua na gusu ni toba e Ositerelia ka ra qai kila ni itarovi o ya e taqomaki ira tiko mai na qio.
Larry R. Lawrence	(33) E vakaraitaka o Larry R. Lawrence e vica na ivakaraitaki ni nona dau soli “ivakasala tudei” na YaloTabu me vukea nodra vakatorocaketaki na tamata.
Neill F. Marriott	(30) Ni oti e 10 na yabaki ni nona masuta ka vakasagara tiko na Kalou, sa qai kunea ka ciqoma o Neill F. Marriott na Lotu. E ratou sa vakabauta tu na matavuvale nei Sister Marriott ni ratou na laki bula tawamudu vata kei nodratou goneyalewa a mate ena coqa ni basikeli.
James B. Martino	(58) Sa lewa o James B. Martino me sa papitaiso ni oti nona vulica ka masulaka vagumatua na iVola i Momani.
Richard J. Maynes	(27) E vakavulici ira na itabagone o Elder Taiichi Aoba mera tudonutaka nodra tete ena qiqi ni dautuli kuro. Sa qai raica o Nancy Maynes na reki dina ni sa kunea ka bulataka na kosipeli i Jisu Karisito.
Carol F. McConkie	(12) E kaya e dua na sisita yabaki 102 ni sa rawata na nona Vakacaucautaki ni Goneyalewa ena nona veivutuni tiko ena veisiga.
Thomas S. Monson	(83) Ni oti nodrau veivutuni ka lesu ki Lotu, rau sa kunea e dua na veiwatini na vakacegu kei na inuini ena kosipeli i Jisu Karisito. (86) E vakasamataka vakabibi e dua na vakaisilesi ni matanitu o Isireli na cava me cakava ki na rarama e matadra na Yalododonu Edaidai era tiko ena BYU Center e Jerusalem.
Hugo Montoya	(53) Na matadredredre nei Peresitedi Russell M. Nelson e solia na vakacegu vei Hugo Montoya ni sa kacivi ki na Vitusagavulu.
Russell M. Nelson	(95) Ni a se vuniwai cauravou, yalolailai dauveisele ni uto, a lesu rawa o Russell M. Nelson ki kakacaka ka vakavinavinakataki kina na marama watina ena raiyawa, loloma, kei na veivakayaloqagataki sa tu vua. Na ivakamacala veivakauqeti nei dua na peresitedi ni Lalai ni iteki a veisautaka na soqoni ni matabose ni iteki.
Linda S. Reeves	(9) Ni oti nona rogoca e dua na itokani ni tukuna tiko na veika sa boleli tu kina, e lako na yaloi Linda S. Reeves kivei ira era vakararawataki mai vei ira eso.
Dale G. Renlund	(93) Ni sa kacivi o Dale G. Renlund me bisopi, a kaya vua o tacina ni sa kacivi koya na Turaga ena vuku ni veika e gadreva o Koya me cakava mai vua. E rau a vakacegui Dale G. Renlund na itubutubu ni dua na cauravou a takali ena mate ni uto.
Gregory A. Schwitzer	(98) A vukei makubuna tagane o Gregory A. Schwitzer me vakila na rogorogo vinaka kei na itukutuku ni dua na sere ni lotu e vakatovotototaka tiko ena piano.
Vern P. Stanfill	(55) Ena nona vakararavi ki na nodra cina cokovata na vodo basikeli era lako vata tiko ena dua na tanala buto, e takali kina mai vei Vern P. Stanfill na yalo veilecayaki.
Carole M. Stephens	(118) E vakayagataka o Carole M. Stephens na loloma me vakamasuti makubuna yalewa kina me dabe tikoga e nona dabadabe ni motoka.
Gary E. Stevenson	(91) Ni oti nona kacivi me iApositolu, a raica o Gary E. Stevenson kei na marama watina, o Lesa, na nodrau iyaqa ni sa tu ena vakabauti Jisu Karisito kei na kila na ituvatuva ni veivakabulai.
Dieter F. Uchtdorf	(15) E vulica e dua na goneyalewa yabaki 11 mai vei nona nei levu qaqa ni lomana na Kalou kei ira na Luvena sa idola ki na bula marau. (20) A cula lacadrau tiko ena bogi taucoko e dua na daunivakasala ni iSoqosoqo ni Veivukei me nona lesoni ni veika me vakararawataki. (76) E kurabui ka rarawataka o Dieter F. Uchtdorf ni rogoca na nona sa vakayawaki koya e dua na lewe ni Matabete i Eroni mai vua na Kalou.
Rosemary M. Wixom	(6) E sauma na Tamada Vakalomalagi na nona masu e dua na goneyalewa me kila tiko ni lomani koya. E kauwai sara e dua na tagane via kana mai Iciopea ki na nona bula e dua na gonelailai sa luveniayali.

Elder Ronald A. Rasband

Na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Ni oti nona kacivi o Elder Ronald A. Rasband ki na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, a wilika sara na Joni 15:16: “Dou sa sega ni digitaki au, ia kau sa digitaki kemudou, ka lesi kemudou.”

A kaya o Elder Rasband, “Au a vakauqeti vakayalo ni sega ni dua na ka baleta na [veikacivi] oqo a noqu . . . gagadre ga. E a nona lewa na Turaga.”

Ni sa yabaki 19 o Elder Rasband sa vulica oti mai kina o koya e dua na lesoni vata o ya me baleta na soli koya ki na lewa ni Turaga. A nuitaka tiko me laki kaulotu ki Jamani, me vakataki tamana kei tuakana qase, ia a mani kacivi ki na Tabana ni Kaulou e Eastern States (Amerika). A raica na nona ivolanikalou ka wilika nai ka 100 ni Wase ni Vunau kei na Veiyalayalati.

“Ia mo drau muri au, ka rogoca na noqu ivakasala vei kemudrau.

“ . . . Ena dolavi e dua na katuba ena vanua oqo kei na veivanua vakavolivolita. . . .

“Ia au sa kaya vakaidina vei kemudrau, drau tabalaka cake na domomudrau vei ira na tamata oqo” (tikina e 2, 3, 5).

Sa vakadinadinataka o koya ni vinakata na Turaga me laki kaulotu o koya ki na Tabana ni Kaulotu e Eastern States.

A sucu o Elder Rasband, ena ka 6 ni Feperueri, 1951, mai na dua na itekitekivu vakaloloma. “O tamaqu a draiva ni lori ni [madrai] ka veiqaravi [tu ga e vale] o tinaqu lomani,” a kaya. O tamaqu e lako mai na matavuvale itabatamata veitaravi Yalododonu Edaidai, e dua na isoli-soli e vakamareqeta vakalevu.

Ena 1973 a vakamau o Elder Rasband kei Melanie Twitchell. E 5 na luvedrau ka 24 na makubudrau. E vakacaucautaki watina ni 42 na yabaki o Elder Rasband ena nona vukei koya me tamata yaco ena gauna oqo. “E tauri au o watiqu me vaka na tete ni dautulikuro ka buli au ki na dua na ka e yaga bibi. . . . A sega walega ni muataki au na nona veivakauqeti vakayalo ki na veikacivi totoka ka digitaki oqo ia ki na veika vakayalo kece au a cakava.”

Ena 1987 a laki peresitedi ka vakaillesilesi liu o Elder Rasband ena dua na kabani levu ni wainimate

e vuravura. A vulica mai vei ira na nona iliuliu na sala me mana cake kina na nona veiqaravi ena Lotu. “Au a vulica mai na noqu cakacaka . . . ni ra sa ka bibi cake na tamata mai na veika kece ga eda rawa ni cakava.” Vakakina nona “vulica e vuqa, ka vuqa sara na kila vaka-veiliutaki . . . au a veiqaravi sara kina vakavinaka ena Vakaitutu Raraba.”

A vuqa sara na veimadigi nei Elder Rasband me vakayagataka kina na kila oqori. A veiqaravi oti vaka-bisopi, peresitedi ni kaulotu; Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu vakatekivu mai na Epereli 2000; supavaisa ena iwasese e North America West, Northwest, kei na tolu e Utah; daunivakasala ena iWasese na Europe Central; Dairekita Liu ni Tabana ni Valetabu; lewe ni Mataveiliutaki ni Vitusagavulu vakatekivu mai na 2005, ka Peresitedi Levu ni Vitusagavulu vakatekivu mai na Epereli 2009.

Mai na nona ilesilesi ena Lotu sa yaco kina me dau lomani ira na Yalododonu Edaidai ena veivanua kecega. E dau kaya vei ira na lewenilotu, “Na nomuni vakabauta sa mai vakalevutaka na neimami vakabauta; ka sa umani vata na nomuni ivakadinadina ki na neimami ivakadinadina” (tabana e 90).

E yalomalumalumu o Elder Rasband me veiqaravi me iApositolo ni Turaga o Jisu Karisito. “Au sa dau gadreva tu ga meu qaravi Koya,” a kaya. “Au sa solia na noqu gauna, noqu taledi, kei na veika kecega sa tu vei au nikua ki na vo ni noqu bula. Au sa yalodina kina meu cakava. Au sa doka meu cakava. ■

Elder Gary E. Stevenson

Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua

Ni nanuma lesu na nona kacivi ki na Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua, sa vakadeitaka kina o Elder Gary E.

Stevenson ni nona veiqaravi ena matanitu ni Turaga ka vakabibi ni sa iApositolu sa na baleta vakalevu cake tiko na *veiliutaki ena veiqaravi* ka sega ena veiqaravi ena veiliutaki.

“O Jisu Karisito a vakatokai Koya me tamata dauveiqaravi,” a kaya o Elder Stevenson ena koniferedi kei ira na dauvolaitukutuku ni oti nona tokoni. “Meda sa vakatokai keda talega meda tamata dauveiqaravi” (raica na Marika 10:44).

A yaco mai vakasauri na nona kacivi o Elder Stevenson ki na Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua. E nanuma o koya, ni nona veiqaravi ena Lotu—vakabibi ena Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu mai na 2008 ki na 2012 ka Bisopi Vakatilewa mai na Maji 2012—a vukea nona vakarautaki ki na nona ilesilesi vou.

Dua vei ira na ka bibi sa vulica mai ena veiqaravi ni Turaga na kedra yaga bibi na luvena na Tamada Vakalomalagi. Sa vakanamata tiko o Elder Stevenson ki na veimadigi e vuqa ena yaco mai ni sa iApositolu ka soli ivakadinadina kivei ira na luvena na Kalou e vuravura raraba.

Sa vakanamata tale tikoga na duavata tiko kei ira na liutaka tiko na Lotu ni Turaga. “Ni da vakasamataka noda tiko ena matabose ka rawa meda vuli mai vei [ira], meda tuberi mai vei [ira], ka vakila na nodra kaukauwa kei na ivakadinadina i Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki,” a kaya, “sa dua na ka au vakabauta ni sa na ka totoka sara.”

A sucu o Gary E. Stevenson ena ka 6 ni Okosita, 1955, mai vei rau o Evan N. kei Vera Jean Stevenson. E dikeva lesu na nona kawa ni matavuvale tekivu sara mai vei ira na painia Yalododonu Edaidai mai Utah. A tubu cake mai na vualiku kei Cache Valley e Utah ena dua na matavuvale kila na kosipeli ka vulica mai kina na bibi ni cakacaka kaukauwa kei na bibi ni veiqaravi. O tamana, “na bisopi niu se cauravou,” a dau sureti koya ki na nodra sikovi na vada e vuqa era tiko ena nodra tabanalevu e kea. Na lesoni a vulica rawa o cauravou Gary mai vei tamana me baleta na veikauwa-itaki kei na veiqaravi sa va-Karisito e rawata sara na yalona ka veiqaravi vinaka sara kina vaka-Bisopi Vakatilewa.

“O ira na bisopi ena Lotu,” a kaya, “era sa noqu tamata qaqa dina.”

A tekivu na nona veiqaravi yalodina ena Lotu o Elder Stevenson ena gauna a kacivi kina me laki kaulotu tudei ki na

Tabana ni Kaulotu e Japan Fukuoka, na vanua a tauyavutaka kina nona lomani ira tawayalani na lewenivanua o Japani kei na nodra vosa, ka se madila tiko kina. Ni oti na nona kaulotu a laki vuli ki na Utah State Univesiti, na vanua a laki sota kina kei Lesa Jean Higley. Rau a vakamau ena Valetabu e Idaho Falls Idaho ena 1979, ka rau itubutubu ni va na gonetagane. A taura o Elder Stevenson na nona diqiri ni veiliutaki ena bisi-nisi, ka me vakatabakidua ena makete. E muri a laki tauyavutaka ka veiqaravi vaka-peresitedi ka ilesilesi iliuliu ni dua na kabani levu e vuravura ni buli iyaya kei na maketetaki ni iyaya ni vakaukauwa yago.

E ratou a vakaitikotiko mai Japani na matavuvale na Stevenson ena vica na yabaki. Ena 2004 a kacivi o Elder Stevenson me peresitedi ni Tabana ni Kaulotu e Japan Nagoya. Ni oti na nona kacivi ki na Vitusagavulu ena 2008 a laki veiqaravi vaka-daunivakasala ka peresitedi ni iWasewase na Asia North. A veiqaravi tiko vaka-Peresitedi ni iWasewase ena 2011 ena gauna a kurea kina na uneune na baravi vualiku kei Japani, ka yaco kina e dua na sunami levu kara mate kina e udolu na tamata. Na ka oqo a gauna ni nona vakadidike titobu ki na nona bula.

A veivuke o Elder Stevenson me vakarautaka na veivukei ni Lotu, ka vakarautaka na kakana, iyaya, veitokoni, kei na veivuke ni gauna balavu.

“O ya na ivakadinadina bula ni Lotu i Jisu Karisito ni mai vakayacora e dua na nona ilesilesi vakalou ena nodra lomani na dravudravua kei na vakaleqai,” a nanuma lesu. A kaya ni o ya sa dua na madigi tabu meda “qarava, ka vakalougatataka, ka vakarautaka na veivukei.” ■

Elder Dale G. Renlund

Na Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua

Ena nona kurabuitaka ni sa kacivi ki na Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua, a te-kiduru ena masu o Elder Elder

Dale G. Renlund vata kei watina, o Ruth, me rau vakadinadinataka ni “Sa lewa na Kalou na ituvatuva oqo.”

Sa vuqa na gauna a dau kerea kina o Elder Renlund na veidusimaki vakaoqo—ni a lewena na Vakaitutu Raraba ni Vitusagavulu, ni a vuniwai ni uto, vakakina ni sa tagane vakawati ka tama. Me vaka na gauna a vuli cakacaka voli vaka-vuniwai mai Maryland, Amerika, a tauvi kenisa ni kato ni gone o watina. Oqo na gauna se qai vula 16 tiko kina o Ashley, na luvedrau yalewa. Ena veisiga dredre vakaoqori, a vakalesui mai kina na yaloi Elder Renlund me volekata na Turaga ena gauna a vakavinakinataka kina o Ruth na Turaga ena masu me baleta na nodratou sa vauci oti e valetabu.

A vakayagataka nona gauna taucoko o Elder Renlund ena qaravi ni uto, ka vakabulai ira era tuvaki ca tu na utodra. E raica nodra mate e vuqa na tamata tauvimate. Ia ni oti nona mate e dua na tamata o Chad, a voroki sara vakaca na yalona vakavuniwai daururawa ena gauna rau sa mai tomani koya ena rumu ni leqa tubukoso na itubutubu nei Chad. Ena gauna o ya a raici Chad mai na matadrau na itubutubu.

Ena ka oqo, a kaya o Elder Renlund, “Meda na veiqaravi vakavinaka ena Lotu vei ira e so, meda raici ira ena mata vakaitubutubu, ena mata ni Tamada Vakalomalagi. Ena gauna oqori eda na qai kila dina kina na ibalebale ni bibi ni yalo ni tamata” (tabana e 94).

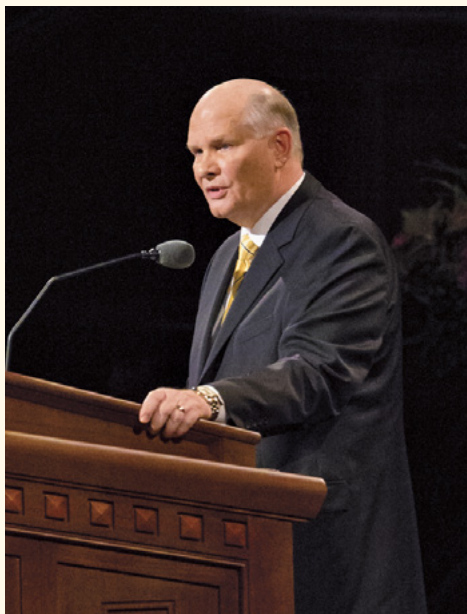
Na bula vakacauravou nei Elder Renlund kei na veiqaravi ena Lotu a vukea talega nona vakarautaki me dau raici ira na tamata mai na mata ni Turaga ka kila vinaka na veimataqali lewe ni Lotu.

A sucu o Dale Renlund ena ka 13 ni Noveba, 1952, mai vei rau e dua na itubutubu mai Suwiteni rau a toki mai ki Utah me rau vauci ena valetabu. Ni se cauravou lailai o Dale, a toki na nona matavuvale ki Finlad ka lesu tale mai ki Suwiteni. A qai lesu tale ki Utah kei na nona matavuvale ni oti e tolu na yabaki. Ni sa yabaki 19 a kacivi me laki kaulotu tudei ki Suwiteni.

Ena 2009 a kacivi o Elder Renlund me laki Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu. Na isevu ni nona ilesilesi o ya ena Mataveiliutaki ni iWasewase na Africa Southeast. A mai vakacegu o Elder Renlund ena nona cakacaka vaka-vuniwai ka parofesa, ia o watina, a kaya, “a solibula vakalevu cake sara.” A peresitedi tiko o Ruth ena nodratou kabani ni lawa ena gauna a kacivi kina o Elder Renlund ka cegu mai vakakina o Ruth mai na cakacaka o ya. Ia vakatekivu mai na gauna rau a vakamau kina ena 1977, a kaya o Renlund, ni o watina sa dau “tu kece kina” ka sa ivurevure ni kaukauwa qaqa ki vua.

Mai Aferika, rau a vakavulici o Elder kei Sister Renlund “mai vei ira na Yalododonu ena veika e yaga bibi dina.” Dua na gauna, mai na Democratic Republic of Congo, a taroga o Elder Renlund vei ira na lewenilotu na veika cava era sa bolei tiko kina. E nanuma lesu o koya ni oti na veivakatari, “a tucake e dua na kena turaga ka kaya, ‘Elder Renlund, e rawa vakacava me tu na neimami bolebole? Sa tu vei keimami na kosipeli i Jisu Karisito.’” E nanuma kina o Elder Renlund: “Keirau gadreva vakaveiwatini me keirau vakataki ira na Yalododonu mai Kananga. . . . E vaka ni sega tu vei ira na ka, ia sa tu vei ira na ka kecega.”

Ni tini nona isevu ni vosa vaka-Apositolu, a vakadinadinataka o Elder Renlund: “Ena yaloqu taucoko, au vinakata meu sa tisaipeli yalodina i Jisu Karisito. Au lomani Koya. Au taleitaki Koya. Au sa vakadinadinataka ni sa bula dina tiko o Koya. Au vakadinadinataka ni sai Koya na iLumuti, na Mesaia” (tabana 94). ■

Elder L. Whitney Clayton

Peresitedi iLiuliu ni Vitusagavulu

Ni se cauravou lailai, a vulica mai o Elder L. Whitney Clayton me taleitaka na cakacaka kei na matavuvale. Ena veimataka lailai ni Vakarauwai, e dau gole yani o tamana, me laki veiqaravi vakavuniwai. Ni bera ni biubiu, a dau vola ena vava ni volavola na veitavi yadua me na caka ena siga o ya. Ni sa lesu mai e dau tomani iratou na luvena tagane ena cakacaka vata kei iratou. A vulica mai vei tamana, o Elder Clayton na ivakarau ni cakacaka a vakalougatataki koya.

E kila talega na matavuvale nei Elder Clayton ni vakayakavi sa gauna vata vakamatavuvale. “Keitou dau veivosakitaka na politiki, na veika e yaco tiko e koronivuli, ena itikotiko raraba, na kosipeli, kei na Lotu. . . . Sa dua dina na isaluwaki totoka ni tubu cake.” Na veivosaki ena gauna ni kana sa dua na ivakarau rau sa vakamuria tiko vakaveiwatini kei iratou na luvedrau.

A vakatikori o Elder Clayton me Peresitedi iLiuliu ni Vitusagavulu ena ka 6 Okotova, 2015. A sosomitaki Elder Ronald A Rasband, ka sa kacivi ki na Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua.

A tokoni o Elder Clayton me Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu ena 31 ni Maji, 2001. A lewena tu e liu na Mataveiliutaki ni Vitusagavulu mai na 2008 ka sa liutaka tu mai na vei iwaseswase eso mai Utah. A ivukevuke vei Elder David A. Bednar ena Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua ena kena vakaraici na iWasewase o Africa Southeast kei na Africa West. A lewena talega mai na Komiti ni Veika Raraba. A daunivakasala ena Mataveiliutaki ni iWasewase na South America South ena 2002–2003 ka kena peresitedi ena 2003–2006.

A sucu mai Salt Lake City, Utah, Amerika ena 1950, ka vakamau kei Kathy Ann Kipp ena 1973 ena Valetabu e Salt Lake. E rau itubutubu ni 7 na gone ka tubudra e 20 na makubudrau.

A taura o Elder Clayton na nona diqiri ni veika vakailavo ena Univesiti o Utah kei na diqiri ni lawa mai na Univesiti ni Pasifika. A vu-ni-lawa mai California, Amerika mai na 1981 ki na 2001.

A veiqaravi mai ena Vitusagavulu ni iWasewase, mata ni iwaseswase levu, daunivakasala ni peresitedi ni kaulotu, lewe ni matabose e cake, bisopi, peresitedi ni kaulotu ni iteki, ka qasenivuli ni Vunau ni Kosipeli. A laki kaulotu tudei e Peru mai na 1970 ki na 1971. ■

Elder Gerrit W. Gong

Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

O Elder Gerrit W. Gong, ka sa mai kacivi ogo ki na Mataveiliutaki ni Vitusagavulu, a nanuma lesu na nona a vakauqeti ni se kaulotu tiko mai Taiwan.

A gole mai e dua na dauvakatataro ki na soqoni ni sakaramede. “A vakauqeti na yaloqu meu vola vua e dua na itukutuku lekaleka ena vosa vaka-Morse ka vakatoka ogo, ‘Kidavaki kemuni ki na soqoni ni sakaramede. Marau niu raici kemuni!’”

O koya na dauvakatataro ogo e opareita ni retio ka marau-taka sara nona ciqoma na itukutuku o ya. “Au kurabui ni dua na ka au a vulica ena vica na yabaki sa oti a rawa me vukei au . . . meu vukea e dua ena sala digitaki vaka o ya,” e kaya o Elder Gong.

Na vuli kei na vukei ira yani na tamata sa ivakarau tudei tu nei Elder Gong ni se cauravou, ena nona vulica na vosa vaka-Morse ni se Sikauti Cauravou tiko kina. Ena 1977 a taura na nona diqiri ni arts ena Asian Studies vata kei na Vuli Univesiti mai na Brigham Young Univesiti, ka taura na nona diqiri cecere ni filosofi, kei na 1981 a taura kina na nona PhD ni veiwekani vakaveimatanitu mai na Oxford Univesiti.

A veiqaravi mai o Elder Gong ena vica na veikacivi ni Lotu, oka kina na matabose e cake, iliuliu ni ilawalawa ni bete levu, peresitedi ni Matawilivola ni Sigatabu, qasenivuli ni semineri, bisopi, peresitedi ni kaulotu ni iteki, peresitedi ni iteki, ka Vitusagavulu ni iWasewase. Ena gauna sa kacivi kina me Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu ena 2010, a veiqaravi tiko vaka-lewe ni Ka Lima ni Kuoramu ni Vitusagavulu ena iWasewase o Utah South.

Ena 1985 a ivukevuke digitaki tiko o Elder Gong vei karua ni sekeriteri ni vanua ena Tabana ni Vanua kei Amerika, kei na 1987 a cakacaka vaka-ivukevuke digitaki vua na mata ni Amerika e Beijing, Jaina. Mai na 1989 ki na 2001 a veiqaravi ena vica na itutu ena Center for Strategic kei na International Studies e Washington, D.C.

A sucu o Gerrit W. Gong e Redwood City, California, Amerika ena 1953. O koya kei watina, o Susan Lindsay Gong, e rau itubutubu ni va na gone ka tolu na makubudrau. Rau a toki na tubui Elder Gong ki Amerika mai Jaina. Sa dikeva lesu o koya na nona kawa ki na 33 na itabatamata kivei First Dragon Gong, sucu ena a.d. 837 ena ceva kei Jaina ena gauna tau-mada vakatui nei Tang. ■

Bisopi Gérard Caussé

Bisopi Vakatulewa

Ena gauna se qai tekivuna tiko kina o Gérard Caussé na nona cakacaka ena kabani ni veisoliyaki kakana mai Varanise ni se yabaki 33 kina a kacivi koya vakatikitiki o peresitedi ni nona kabani. A raica rawa o koya na bula vakayalo vakaidina nei Gérard kei na nona dau vakatulewa vinaka ka vakaduavataki ira na tamata cakacaka—na itovo e tarai cake mai na itaviqaravi, veiqaravi, kei na veiliutaki ena Lotu. A tinia o peresitedi ni o Gérard e dua sa rawa ni nuitaka.

A kurabui o koya, ni sa soli vei Gérard na ilesilesi me liutaka e 1,800 na tamata cakacaka. Ena gauna sa kacivi kina me dua na Vakaitutu Raraba ni oti e tini na yabaki, ena Epereli, 2008, a liutaka tiko o koya e vica na kabani ni veisoliyaki kakana.

Na kila vakabisinisi vakaveiliutaki nei Bisopi Caussé, vata kei na nona veiqaravi vakalotu kei na kila ni veiliutaki, ena qaravi koya vinaka ena ilesilesi ni Bisopi Vakatulewa vou ni Lotu. O Bisopi Caussé, ka a veiqaravi tiko mai vaka-iMatai ni Daunivakasala ena Matabisopi Vakatulewa vakatekivu mai na Maji 2012, a ciqoma na nona veikacivi vou ni oti toka ga e vica na siga na koniferedi raraba ni Okotova. A sosomitaki Elder Gary E Stevenson, ka sa tokoni me lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ena ka 3 ni Okotova 2015.

A ika 15 ni Bisopi Vakatulewa o Bisopi Gérard Jean Caussé, a sucu mai Bordeaux, Varanise, ena 1963. A vakamau kei Valérie Babin ena 1986, ena Valetabu e Bern Switzerland. E lima na luvedrau ka lima na makubudrau.

Me ikuri ni nona vakaillesi oti mai na Matabisopi Vakatulewa ka lewe ni Vitusagavulu, sa veiqaravi oti vaka-daunivakasala ena Mataveiliutaki ni iWasewase o Iurope ka lewe ni Vitusagavulu ni iWasewase, peresitedi ni iteki, daunivakasala nei peresitedi ni iteki, daunivakasala nei bisopi, iliuliu ni ilawalawa ni bete levu ka peresitedi ni italatala qase.

Ni se cauravou, a kune marau o Bisopi Caussé kei na nona vakabauta ena gauna ni nona qarava na Lotu. A dautabapiano ena Lalai ni se yabaki 12 vakakina a peresitedi ni Matawilivola ni Sigatabu ni sa yabaki 16. A vakaogai koya talega ki na ilesilesi ni Matabete i Eroni.

“Na veiqaravi ena Lotu,” oka kina ena tomani tamana ena nona ilesilesi vaka-bisopi ka peresitedi ni tabana, “a vukea meu taukena noqu ivakadinadina,” a kaya o koya.

A taura o Bisopi Caussé na nona diqiri cecere ni bisinisi mai na ESSEC Business School mai Varanise ena 1987. Ni bera ni tekivutaka nona cakacaka, a lewena tu o koya na Mataivalu ni Vuka ni Varanise, ka lesi sara ki na tabana ni NATO. ■

Bisopi Dean M. Davies

Matai ni Daunivakasala ena Matabisopi Vakatulewa

“Niu se cauravou lailai,” a kaya o Bisopi Dean M. Davies, “au dau marau ni dau koti vinaka duadua tu neitou matanivale e kea, kau vulica kina e dua na lesoni bibi: ni sasaga vakaukauwa cake sa rawa me veisautaka na veika kece eda dau cakava.” Na soli igu vakaukauwa cake sa ivakatagedegede tudei a laki vakarautaki koya vinaka cake me iMatai ni Daunivakasala vou ena Matabisopi Vakatulewa.

A veiqaravi tu mai o Bisopi Davies vaka-iKarua ni Daunivakasala kivei Bisopi Gary E. Stevenson, ka a tokoni me lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ena 3 ni Okotova, 2015.

A sucu o Dean Myron Davies e Salt Lake City, Utah, Amerika ena 1951. A tubu cake o koya ni dua vei ira na walu na gone. A vakavinavinaka vei ira na itubutubu era sega walega ni lomana ka susugi ira cake na luvedra ia era vukei ira mera marautaka na veivakalougatataki ni cakacaka. A vakamau kei Darla James ena 1973, ena Valetabu e Salt Lake. E lima na luvedrau ka 14 na makubudrau.

A vulica talega o Bisopi Davies e dua na lesoni bibi ena nona a vakaitikotiko mai San Francisco, California, Amerika ena 1989. Ena gauna ni dua na uneune, a raica o koya na vakacaca levu ki na veitabavale era sega tu na kena yavu vinaka. “Niu vakananuma tiko na veika era yaco ena siga o ya au vakadeitaka tale ena noqu vakasama kei na yaloqu ni kena rawa ni vorati na cagilaba, uneune, kei na vakadomobula ni bula, sa dodonu meda tara cake ena dua na yavu dei . . . na yavu i Jisu Karisito” (“Dua na Yavu Dei,” *Liaona*, Me 2013, 9).

A cakacaka tu mai ena Lotu o Bisopi Davies vakatekivu mai na Julai 1995. Dua na gauna sa oti a manidia dairekita ni Tabana ni Veivakatorocaketaki Digitaki, ka nona ilesilesi na iyauqaqa taukeni ena inaki digitaki, droinitaki ni valetabu, kei na tara valetabu.

Ni bera ni cakacaka ena Lotu, a cakacaka tu o Bisopi Davies ena High Industries, Inc., e Lancaster, Pennsylvania, kei na Bechtel Investments, Inc., e San Francisco, California. A rawata o koya na koroi ena economics ni teitei mai na Brigham Young University ka qai taura e muri na veituberi ni veiliutaki mai na Stanford kei na Northwestern Universities.

A peresitedi o Bisopi Davies ena Tabana ni Kaulotu e Puerto Rico San Juan, daunivakasala nei peresitedi ni kaulotu, peresitedi ni iteki, daunivakasala nei peresitedi ni iteki, sekeriteri liu ni iteki, lewe ni matabose e cake, ena vica na matabisopi, ka laki kaulotu tudei ena Tabana ni Kaulotu e Uruguay/Paraguay. ■

Bisopi

W. Christopher Waddell

*Karua ni Daunivakasala
ena Matabisopi Vakatulewa*

Me vaka ni dauqito e koronivuili, a taura o Christopher Waddell e dua na sikolasivi ena San Diego State Univesiti e California, Amerika. Ia a vulica me vakavinavinaka vei bisopi ka a tarogi koya baleta na veika tale eso ena nona mai vakacagigagi tiko e vale.

“A sega ni kaya, ‘Sa vakacava tiko na veitavi, (volibo_lo)?’ ia ‘Sa vakacava tiko o iko? O sa dau masu tiko beka, yaloqaqa tiko, ka tudei tiko ena Lotu?’ Au taleitaka sara ga na taro o ya [baleta] . . . na veika e rui bibi,” e nanuma lesu o Bisopi Waddell.

Na nona raica matua tiko na veika e bibi a vukei Bisopi Waddell me bula voli ena rua na ibole ni matavuvale, “Lesu mai ena vakarokoroko” kei na “Nuitaka ga na Turaga.” Na vakanuini o ya a rawa kina vua me biuta tu mada vakawawa na volibol ka me laki kaulotu. Ni sa lesu mai na kaulotu, a rawa sara vua me veitau voli vakabalavu kei na dua na goneyalewa ena dua tale na univesiti. E muri, ni rau sa qai vakamau, kei na nodrau nuitaka tikoga na Turaga a rawa kina me rau vakarorogo vua na Yalotabu baleta nodrau vakatulewa ni itosotoso.

“Mo cakava na ka ena sala ni Turaga,” a kaya, “ka na vinaka na ka kecega.”

Nona nuitaka tiko na Turaga a vakalougatataki kina o Bisopi Waddell, ka veiqaravi mai vaka-Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu mai na Epereli 2011, ka sa yaco oqo me iKarua ni Daunivakasala ena Matabisopi Vakatulewa.

A sucu o Wayne Christopher Waddell e Los Angeles, e California, ena 1959. A vakamau kei Carol Stansel ena Julai ni 1984 ena Valetabu e Los Angeles California. Erau nodratou itubutubu e va na gone ka tolu na makubudrau. A daunivakasala tu ena Mataveiliutaki ni iWasewase na South America Northwest ka na tiko mada vakalailai e Peru.

A ciqoma o Bisopi Waddell na nona diqiri ena 1984 mai na San Diego State Univesiti. A cakava talega na nona cakacaka ni qeretueti taumada ena parokaramu ni Veiliutaki ena MBA e BYU. Vakatekivu ena 1984 a cakacaka vata kei Merrill Lynch, ka kena isevu ni peresitedi ivukevuke ni kabani.

A veiqaravi tu mai o Bisopi Waddell vaka-Vitusagavulu ni iWasewase, peresitedi ni Tabana ni Kaulotu e Spain Barcelona (na vanua a kaulotu tu kina e liu), peresitedi ni iteki, daunivakasala ena mataveiliutaki ni kaulotu, bisopi, ka daunivakasala ena matabisopi. ■

Brian K. Ashton

*Karua ni Daunivakasala ni Mataveiliutaki
Raraba ni Matawilivola ni Sigatabu*

Akacivi o Brother Brian K. Ashton me laki veiqaravi ki na mataveiliutaki raraba ni Matawilivola ni Sigatabu ena gauna sa vakacavara tiko kina na nona veiqaravi vaka-peresitedi ni Tabana ni Kaulotu e Texas Houston South. A vakaraitaki na veikacivi oqo ena June, ka a tokoni sara ena koniferedi raraba ni Okotova 2015.

Ena tomata tikoga o Brother Tad R. Callister me peresitedi raraba, kei Brother Devin G. Durrant, ka a ikarua ni daunivakasala vakatekivu mai na Epereli 2014, sa na imatai ni daunivakasala.

Na itutu ena mataveiliutaki a vakalala toka o John S. Tanner ni sa laki taura na itutu ni peresitedi ni Brigham Young Univesiti–Hawaii.

A sucu o Brian Kent Ashton mai Provo, Utah, Amerika ena 1969 mai vei rau o Kent kei Vicki Brown Ashton. Sai koya na ulumatua ni ciwa na gone. E nanumi rau nona itubutubu ni rau qasenivuli tudei ni kosipeli ena nodratou itikotiko.

A laki kaulotu tudei o Brother Ashton ki na Tabana ni Kaulotu e Peru Lima South. Na nona lewa me kaulotu a vakauqeti mai na dua na itokani vinaka a vakauqeti me tukuna vua ni dodonu me na laki kaulotu. Ni sa vakaraitaka na lomana na itokani oqo, a vakila o Brian na veivakadeitaki ni Yalotabu. Ni sa kaulotu tiko a sotava dredre na veimate eso ni sa kacivi me laki peresitedi ni dua na tabana levu. Ena gauna oqo, a masu tikoga vagumatua vua na Tamada Vakalomalagi me na vukei. “Au sa vulica meu vakararavi ga Vua, ka sa vukei au mai o Koya,” “Niu vulica meu vakararavi Vua sa veisautaka na ka kece sara ga.”

Ni oti na nona kaulotu a laki vuli ki na Brigham Young Univesiti, ka sotavi Melinda Earl kina, ka laki watina e muri. Ni bera ni rau vakamau, a laki kaulotu taumada o Melinda ki na Tabana ni Kaulotu e Spain Malaga ka laki cakacaka o Brother Ashton ki na ra-e-loma kei Amerika. Ni oti na kaulotu nei Melinda rau sa qai vakamau ena Valetabu e St. George Utah. E vitu na luvedrau.

A taura o Brother Ashton na nona diqiri cecere ni qaravi ni bisinisi mai na Harvard Univesiti, ka vuli veiqaravi vuniwai o Sister Ashton. E daunibisinisi o Brother Ashton ka sa vakaduria e vica na nona kabani.

A veiqaravi taumada tu mai o Brother Ashton vaka-bisopi, leweni matabose e cake, peresitedi ni kuoramu ni italatala qase, ka qasenivuli ni Vunau ni Kosipeli. ■

Era sa Lewena na iLiuliu ni Marama na Matabose ni Lotu

Sa sureti ira tiko na marama na Lotu mera mai vakaitavi ena tolu na matabose cecere veiliutaki.

Ena veiqaravi tiko o Sister Linda K. Burton, na peresitedi raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, ena Matabose Cecere ni Matabete kei na Matavuvale (vakatokai taumada me Matabose Cecere ni Matabete). Ena veiqaravi tiko o Sister Bonnie L. Oscarson, na peresitedi raraba ni Goneyalewa, ena Matabose Cecere ni Kaulotu. Ka na

veiqaravi tiko o Sister Rosemary M. Wixcom, na peresitedi raraba ni Lalai, ena Matabose Cecere ni Valetabu kei na Tuva Kawa.

E dina ga o ira na marama ena mataveiliutaki raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, Goneyalewa, kei na Lalai era sa dau cau vakawasoma tiko ka vakasalataka tiko na veimatabose ogo ena vuqa na yabaki sa oti, na veisureti ogo e vakarautaka na tomani tiko ni ilesilesi ena matabose. ■

Mai na imawi: Rosemary M. Wixcom, peresitedi raraba ni Lalai; Bonnie L. Oscarson, peresitedi raraba ni Goneyalewa; Linda K. Burton, peresitedi raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei.

iVola Tabu vaka YDE ena vosa vaka-Potukali

Sa vakarautaki tu e dua na iVola Tabu vaka-YDE ena vosa vaka-Potukali ena onolaini ena Sepiteba ena AsEscrituras.Ids.org vakakina ena vakayagataki raraba ni Gospel Library. Era sa tu talega na gacagaca eso, me vakataka na ePub kei na kena ena PDF. Sa na vakarautaki tiko na kena me tabaki vakaivola ena Maji 2016, kei na kena me rogoci kei na Braille ena 2016.

Na kena ka vou, ka vakatokai na *Bíblia Sagrada, Almeida 2015*, e yavutaki tiko ena kena a tabaki ena 1914 ni ivakadewa ni iVola Tabu ni João Ferreira Annes de Almeida, ka a digitaki ena vuku ni cecere ni kena vakadewa. Ena nodratou ivakasala na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, era a cakacaka kina me lima na yabaki e dua na timi mai na Vakaitutu Raraba, Vitusagavulu ni iWasewase, kenadau ena vosa, kei ira na lewe ni Lotu mera raicalesu ka vakarautaka na ilavelave ni YDE. E voleka ni 1.4 na milioni na lewe ni Lotu era vosa vaka-Potukali. ■

Vakarauteki ni Nodra Vukei na Tamata Ravuti

Sa tomana tikoga na LDS Charities, na liga ni veivukei vakamata tamata ni Lotu, me vakarauteki na veivukei ena veivanua era sa vakaleqai tu kina e vuqa na tamata mai na veileqa lelevu. Oqo e tolu na kena ivakarauteki:

- Na veivaluvaluti mai Ukarain era sa tu vakaloloma kina e milioni na tamata vakatekivu mai na 2014. E onosagavulu na pasede vei ira oqo era sa qase sara. Sa dodoliga yani na LDS Charities ki na Parokaramu ni Veivakatorocaketaki ni United Nations ena dua na sasaga ni veivakacokotaki vata kei ira na veimataisoqosoqo sega ni vakamatanitu mera vukei o ira na dravudravua kei na qase sara era sa tu vakaloloma. A vakarauteki na LDS Charities na iyaya ni tiko savasava vakayago, iyaya ni vale ni vakacegu, kei na kakana ni tolu na vula me soli ki na 37 na veivanua ni veivakacokotaki ka na qaravi ira e 13,000 na tamata.
- Vakatekivu mai na Janueri, e sivia e 350,000 na tamata ravuti era sa dro mai na veivaluvaluti vakamata tamata mai Syria ka ra sa laki kere bula ki Iurope, ka namaki na

iwiliwili oqo mena tubu cake sara ena mua ni yabaki. Sa duavata kina na LDS Charities kei ira na veimataisoqosoqo sega ni vakamatanitu e vuravura, veiliutaki vakamatanitu, kei ira na mata ni matanitu me sotavi kina na nodra gagadre na tamata ravuti ka sa vakarauteki talega kina na ivurevure baleti ira na veiivavakoso ni Lotu ena veivanua mera vakayagataka ena nodra sasaga ni veivukei.

- E na kena gadrevi me vakarauteki na veivakavaletaki vinaka ena keba ni tamata ravuti e vuravura raraba, sa vakaitavi tiko kina na LDS Charities ena United Nations High Commission me baleta na veivakatorocaketaki ni Tamata Ravuti. Sa bulia kina e dua na daubuli iyaya rogo levu e dua na vale e vinaka cake mai na valelaca. Na vale oqo e tiko na kena katuba kei na katubaleka me veitaqomaki kina ka kaukauwa cake na kena delavuvu mera taqomaki na vakayagataka mai na draki ca. Sa na vakarauteki tiko e 333 na veivakavaletaki mai vei iratou na LDS Charities ena dua na keba ni tamata ravuti mai Iraqi Kurdistan. ■

Yavutaki na Vakauitukutuku ni Siganiisucu

Ena macawa ni Siganiisucu ni 2015, ena vakarauteki na Lotu e dua na yavu vakauitukutuku veiwekani ka kena ulutaga na “Sa Sucu E Dua na iVakabula.” Na yavu oqo ena vakatabakidua tiko ena kena kunei, kilai, ka muri o Jisu Karisito ka ciqoma na veivakalougatataki e rawa ga mai na Nona sucu, veivakavulici, kei na Veisorovaki. Na usutu ni yavu oqo sai koya e dua na vidio vou baleti ira na gone mai na veiyasai vuravura era wasea nodra ivakadinadina ni iVakabula ka marautaka na Nona sucu mai Peceliema volekata ni 2,000 na yabaki sa oti. Raica na vidio ka vulica e vuqa tale na veika bibi baleti Jisu Karisito ena nomu sikova na christmas.mormon.org. ■

Era Kaya na Gone, “Eda sa Ligana”

Era yalo maqusa mai na gone e veiya-sai vuravura ki na dua na sasaga ni veiqaravi a tavoca na mekasini ni Lotu. E veisureti na mekasini vei ira na gone mera raica na sala mera veiqaravi kina, ka droini totomuria na ligadra ena dua na pepa, vola na cakacaka ni veivukei o ya ki na droini ni ligadra, ka vakauta yani ki na *Liaona*.

A ciqoma na mekasini e sivia ni 30,000 na droini ni liga mai vei ira na gone era dodoliga yani mera wasea nodra lomana na iVakabula, vakalougatataki ira na matavuvale kei na itikotiko raraba e vuravura taucoko.

Na veivakauqeti ni sasaga oqo a tadu mai na vosa ni koniferedi ni Epereli 2010 nei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, “Sai

Kemudou na Ligaqu.” A talanoataka o Peresitedi Uchtdorf na ivakatakarakara i Jisu Karisito a vakacacani ena iKarua ni Valu Levu. Ni ra sa sega ni rawa mera vakacobara lesu na ligana, era sa qai biuta toka e rukuna na lewe ni taoni e kea na vosa: “Sai kemudou na ligaqu.”

A cecere sara na nodra cakacaka ni veiqaravi na gone me vaka ga na droini ni ligadra era a solia. Me kena ivakaraitaki:

A vakauta e rua na droini ni ligana o Natalie S., yabaki 5, mai Hong Kong. E dua a kaya, “Au a vukei tinaqu ena cakacaka wavoki e vale,” ka dua tale, “Au a vukea e dua meu biliga na nona wilijea.”

E vakamacalataka o Erik S., mai Rusia, “Ena siti au tiko kina, e tiko na

kena draki batabata sara.” A toki yani ki nona taoni e dua na matavuvale, ka sega tu na nodratou isulu katakata. “Au a solia rawa noqu kote vei Artur,” e kaya o Erik, “sa noqu itau sara o kaya.”

A vola ena droini ni ligana o Gabriela P. yabaki tini mai Venezuela: “E noqu koronivuli, keimami a kalasi tiko ni chess na itokani. Au sa vakasaqara tiko e dua me kequ isa kau raica sara e dua na cauravou e vaka e rarawa. Au a vinakata meu vukea kau sega ni kila na sala. A qai voqa mai e dua na domo ni gadrevi ga meu nona itokani. Au sa qai gole ka laki vosa vua. Ia oqo keirau sa veitau dredre sara.”

Era a qai vakaraitaki na droini ni liga ena itikotiko liu ni Lotu e Salt Lake City, Utah, Amerika, me rua na macawa ena Sepiteba kei na Okotova. ■

Vakatabui na Vanua e Vakalesui mai kina na Matabete

Ena 19 ni Sepiteba, 2015, a vakatulewa o Peresitedi Russell M. Nelson, Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, ena kena vakatabui na vanua mai Pennsylvania, Amerika, na vanua rau a ciqoma kina o Josefa Simici kei Oliver Cowdery na Matabete i Eroni mai vei Joni na Daupapitaiso. Ena veiyabaki ni 1820 a kilai tu na vanua oqo me o Harmony, Pennsylvania, ka vuqa na siga bibi ena itekitekivu ni Lotu a yaco e kea:

- Na nodrau sota o Josefa Simici kei Emma Hale, nodrau veimusumuski, kei na tekitekivu ni nodrau bula vakamau.
- Na nona tadu mai o Oliver Cowdery me ivukevuke ni vunivola ena kena vakadewataki na iVola i Momani.
- E vuqa sara na lewe ni iVola i Momani a vakadewataki eke.
- Na vakalesui mai ni Matabete i Eroni kei na (e dina ga ni sega ni

kilai na kena vanua dina) Matabete i Melikiseteki.

- Na isevu ni papitaiso a vakayacori ena lewa ni matabete ena gauna oqo.
- Na ivakatakila a ciqomi sa yaco me wase 15 ni Vunau kei na Veiyalayalati kei na dua na tiki ni Mataniciva Talei.

Na vanua sa mai vakavinakataki e oka kina e dua na vale ni vulagi, ka sa valenilotu talega ni dua na tabana lailai e kea; na vale taravou nei Josefa kei Emma kei rau na itubutubu nei Emma, Isaac kei Elizabeth Hale; kei na sala ena Uciwai na Susquehanna ki na vanua e vakabauti rau a papitaiso kina o Josefa kei Oliver.

“Na vanua o Harmony a vakarau-taka ki vei Josefa me yaloqaqa vakayalo ka taqomaki, ka rawa vua me raica vakatabakidua na vakadewa ni iVola i Momani,” e kaya o Peresitedi Nelson. “Ena gauna oqo, a vakavulici Josefa na Turaga ena nona ilesilesi vakalou me parofita, daurairai, ka daunivakatakila.” ■

Era Laveta Cake na Gonevuli ni Semineri na Nodra Vuli

Ena sa gugumatua tiko na gonevuli ni semineri ki na veika e lavaki ni vakatorocaketaki ni qeretueti a tauyavutaki ena yabaki sa oti. Ena iwiliwili sa vakaraitaki mai walega oqo e 81 na pasede ni gonevuli era kerecuru era a pasitaka na ituvatuva ni mua ni gauna ni vuli, e tubu na iwiliwili era tiko kina mai na 71 ki na 77 na pasede, ka voleka ni 80 na pasede ni gonevuli era rawata na veika lavaki ena wiliwili.

Na ilavaki vou era sa vakatarai kina na qasenivuli mera vakamata-tataka kina na usutu ni vunau ena nodra veivakavulici, ka mera raica vakatabakidua na gonevuli na vunau vata oqori.

E volekata ni 400,000 na caura-vou kei na goneyalewa era a kerecuru ki na semineri e vuravura raraba. ■

Rau a laki sarava o Peresitedi Russell M. Nelson kei na watina, o Wendy, na ivakatautauvata ni nodrau vale o Josefa kei Emma Smith, na vanua e vakadewataki kina vakalevu na iVola i Momani.

Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

*Dabe, mai na imawi: Elder L. Whitney Clayton, Elder Donald L. Hallstrom, Elder Richard J. Maynes, Elder Craig C. Christensen.
Tucake, mai na imawi: Elder Ulisses Soares, Elder Lynn G. Robbins, Elder Gerrit W. Gong.*

“Kemuni na taciqu kei na ganequ, na madigi me da serau yani e wavoliti keda ena veisiga yadua, se na ituvaki cava ga eda kunei keda kina,” a kaya o Peresitedi Thomas S. Monson ena ika 185 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki ni Lotu. “Ni ko sa vakamuria na ivakaraitaki ni iVakabula, sa na nomu na madigi mo dua na rarama ena nodra bula na tani, se ra lewe ni nomu matavuvale, itokani, cakacaka vata, veikilai, se vulagi sara mada ga.”

NA LOTU I
JISU KARISITO
NI YALODODONU
EDAIDAI